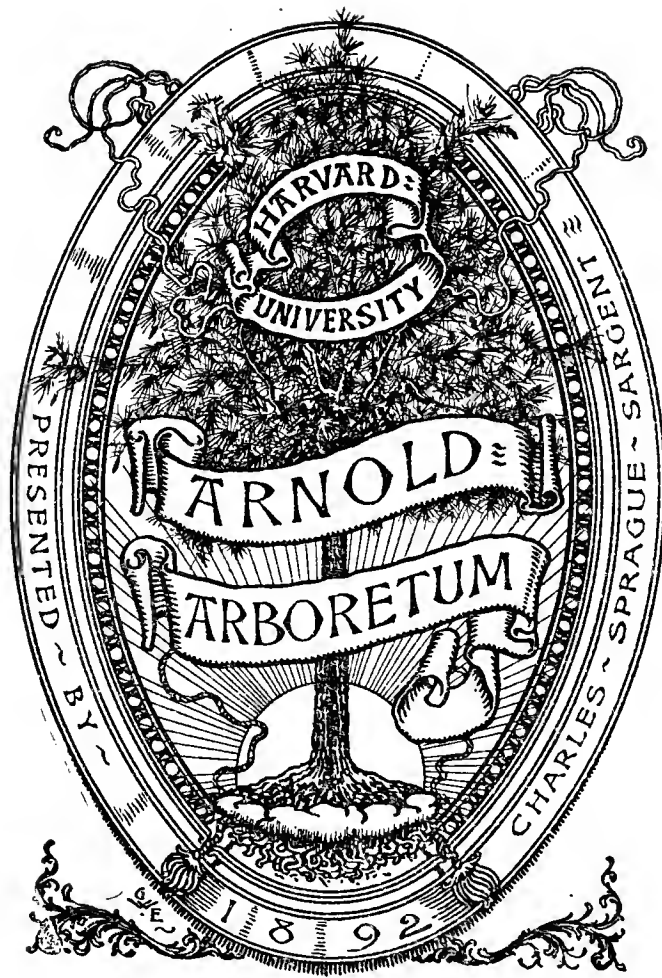

3 2044 106 336 209

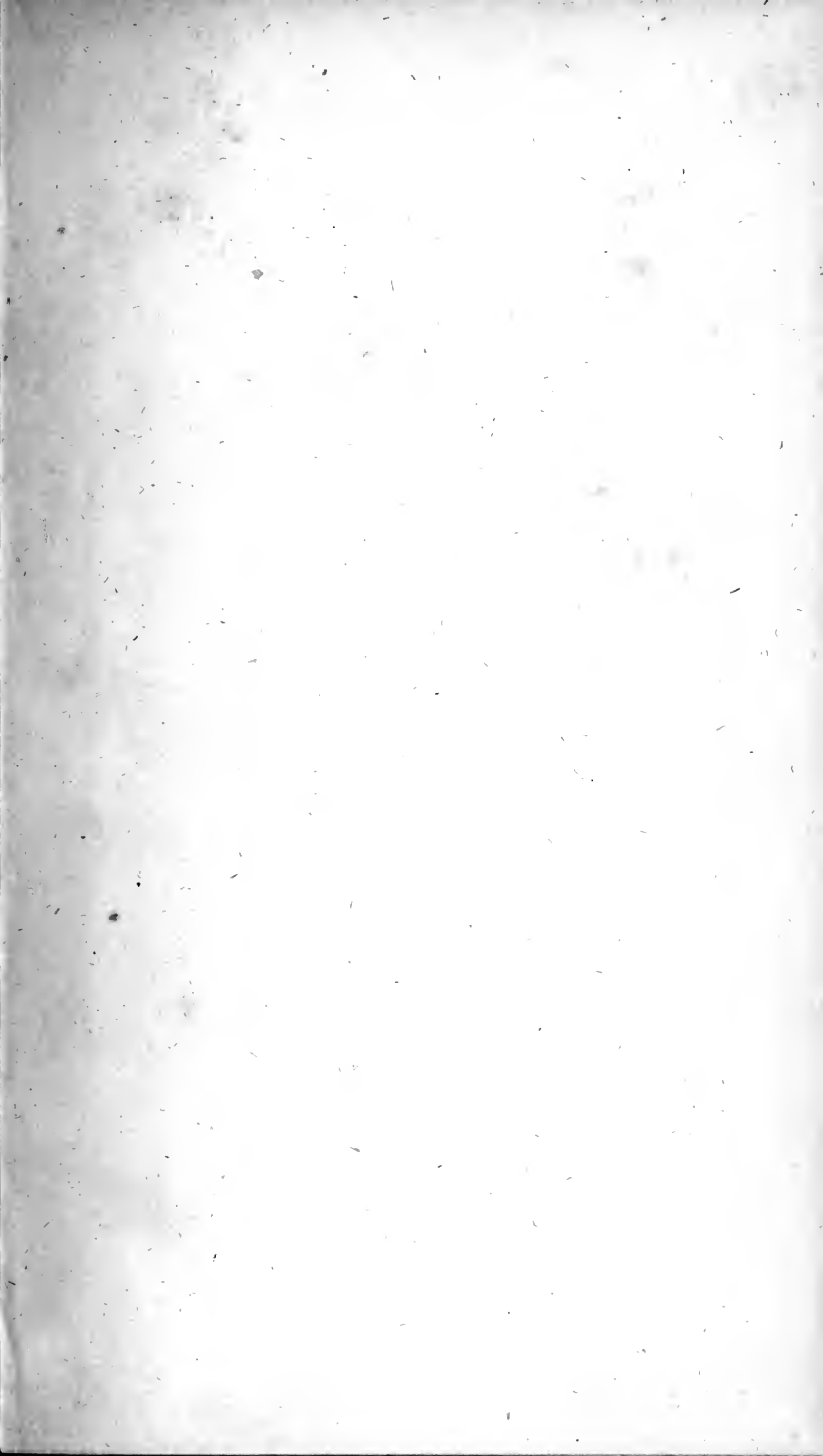
Per Swed
B-1

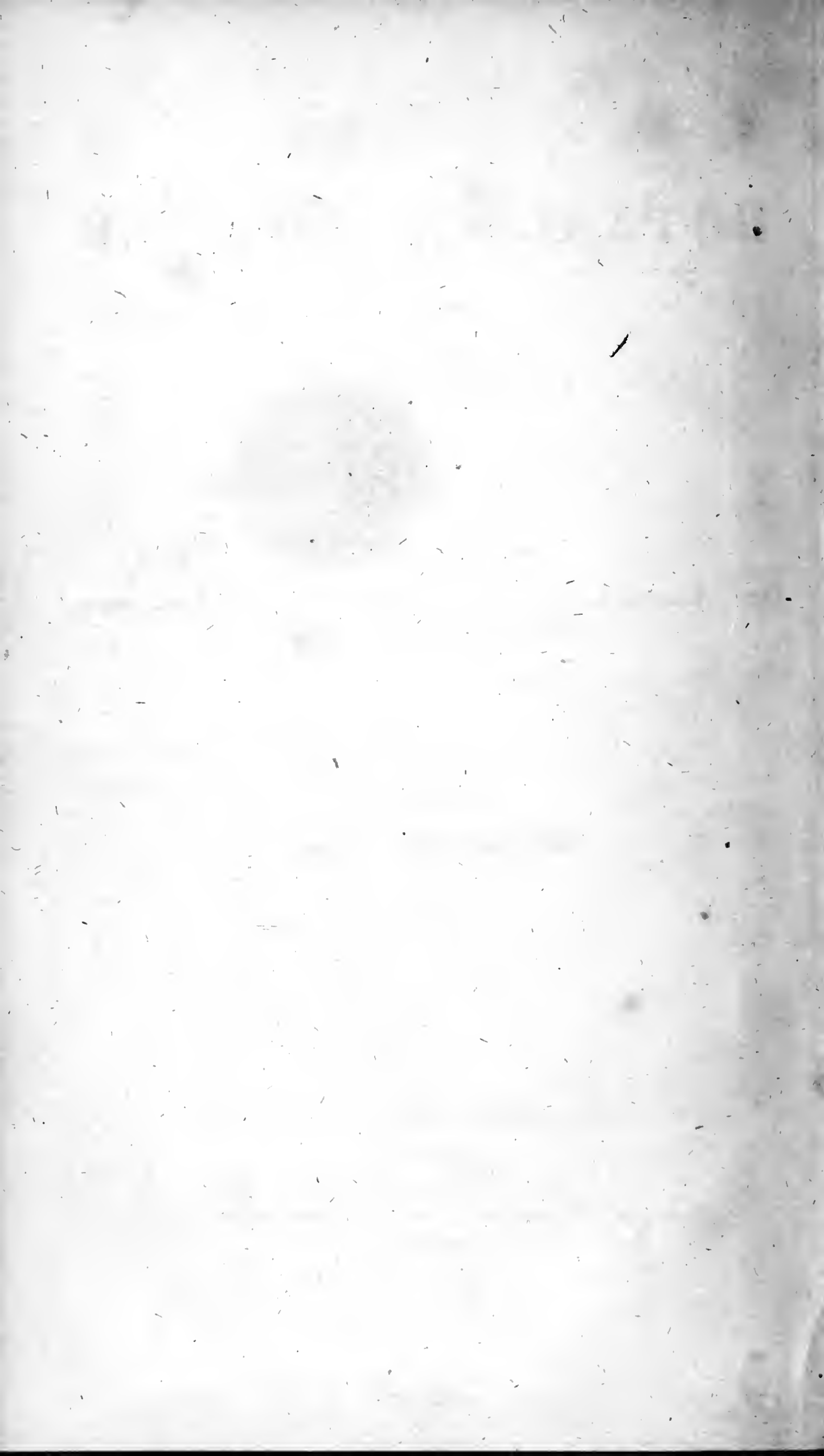

BOTANISKA NOTISER

för år 1846,

med biträde af

H:rr ANDERSON, HARTMAN, LARSSON, LILJA, LINDEBERG,
LUND OCH V. POST M. FL.

utgifne af

AL. BD. LINDBLOM.

LUND,

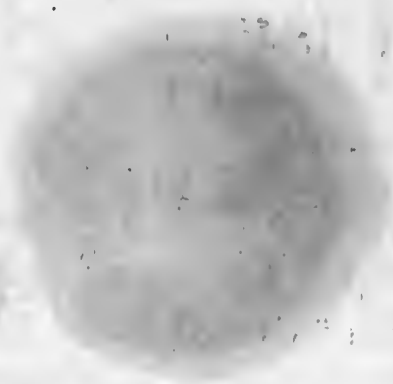
hos C. W. K. GLEERUP.

TRYCKT UTI LUNDBERGSKA BOKTRYCKERIET,

1846.

ARNOLD ARBORETUM
HARVARD UNIVERSITY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILL.

1950

RECEIVED AT THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLÖM.

N:o 1—2. Januari—Februari 1846.

I. Original-Afhandling.

Anteckningar under en resa i Umeå, Piteå och Luleå Lappmarker sommaren 1845, af N. J. Anderson.

Nedanstående utdrag ur den dagbok jag förde under en i naturhistoriskt hänseende företagen resa till ofvannämde Lappmarker, har jag beslutat meddela, dels derföre, att en framställning af vegetationens utseende på de särskilda lokaler jag besökt möjligen skulle gifva en tydligare föreställning om den Lappska flora's skaplynne, än hvad som vinnes genom blotta uppräknandet af dess naturalster; och dels derföre, att en kort berättelse om den väg jag vandrat kunde blifva likasom en marsch-route för de botanister, hvilka drivas af håg att framdeles sjelfve se och studera naturen i fjellbygderna af vårt fädernesland.

I sällskap med Prof. P. F. Wahlberg och Kandidaten C. G. Löwenhjelm, afreste jag från Stockholm d. 28 Maj, och anlände den 1 Juni till Umeå. Våren var ännu ovanligt ringa framskriden; björkarne i Stockholms skärgård stodo ännu lika nakna, som den mark, hvarur de skjöto; men ju mera vi närmade oss nordn, desto grönare tycktes landet blifva, desto mera vårlikt. Ty isen hade drifvits ner och samlat sig i Åländs haf, derifrån sändande kalla fläktar öfver den kringliggande trakten, förqväfvande för den späda vegetationen. — För en resa blott och bart i botaniskt hänseende företagen kan väl detta synas nog tidigt att komma till fjells; men vill man efterforska växinsekterna, har man i sigte en så lång färd, som den, hvilken förestod oss, och önskar man i vårdrägt och ungdom studera åtskilliga växter f. ex. *Salices*, så är detta den lämpligaste tiden.

(Bot. Not. 1846 N:r 1.)

1

Från Umeå togo vi den 2 Juni vägen nordost inåt landet, och förbi Gästgifvaregårdarne Hissjö, Tafvelsjö, Rödå, Degerfors, Hjuken, Ekorreselet och Ekorreträsk framkommo vi d. 4:de till Lycksele. Den 13 mil långa vägen dit från Umeå var i allrahögsta grad besvärlig, såsom körväg betraktad; få voro de ställen der, ur den förtvinande och enformiga tallskogen, några leende utsigter vid kanten af elfven eller små insjöar visade sig, och lika torftig var vegetationen. *Salix Lapponum*, *nigricans* och *phylicæfolia* vecklade nu ut sina hängen, *Eriophorum vaginatum* och *polystachion* blandade sin hvithet med *Andromedæ polifoliæ* skärhet, och *Stereocaulon paschale* täckte med sin täta skorpa de sandiga skogsmarkerna. *Rubus arcticus* och *Viola epipsila* började bli allmänna, *V. canina* försvann småningom. Vid Ekorreselet (sista stationen i Westerbotten) mötte *Salix myrtilloides*, *Calamagrostis lapponica* och *Carex globularis*; *Ledum pal. β latifolium* och *Betula nana* fyllde kärren, och af *Sal. nigricans* förefans många monströsa stånd, der ständarne utvuxit till klubblika massor än 2-flikade, än blott 2-delade med hvardera fliken knappbärande, båda formerna om hvarandra. *Botrychium rutaceum* och *Lycopodium alpinum* observerades dessutom.

I Lycksele vid Ume-elfven belägna kyrkoby tillbragte vi 6 angenäma dagar, minnesvärda ej blott för den utomordentliga gästfrihet hvarmed vi der bemöttes, utan ock för de fynd vi der gjorde. Sjelfva platsens läge är ej naturskön. Just i brynet af den skog, som i en öfverskådlig massa fyller trakterna mellan Ume- och Öhr-elfvarne, ligger den så kallade Surdikesmyren, steril och ödslig, men märkvärdig derföre att det var här, som Wahlenberg först fann *Salix versifolia*. Det lyckades mig dock icke att, oaktadt flitig efterforskning, finna reda på den, lika litet som på *Carex parallela*, hvaraf Prof. Zetterstedt ock blott funnit ett hanstånd! Dessutom förekommo derstädes *S. myrtilloides*, hvilken nu som bäst utvecklade sina sköna gullgula hängen, *Viola epipsila* med krithvita blommor och ovanligt stora blad, *Scirpus cæspitosus*, som nu började allestädes blifva allmän, och *Schoenus albus* (tvifvels-

utan dess nordligaste gräns). *Carex livida* bildade ett blått öfverdrag på den djupa dyn. På den torra blott af en liten ås afdelade sandbacke, som härifrån sänker sig nedåt elfven, ligger kyrkan, omgifven af en stor mängd kyrkbodar, samt andra böningshus. Vid norra ändan af denna "småstad" gör Ume-elfven en krökning, bildande sålunda en udde, hvarpå den fordna kyrkan stod. På denna "gamla platsen" finnas: *Lychnis alpina*, *Trollius europæus*, *Salix depressa livida* (allmän i skogstrakterna) och *Saussurea alpina* — bredvid *Convallaria majalis*; och vid dess strand (Afvaviken) *Mentha lapponica*, men så vidt jag vet, alltid utan blommor. Lundar af *S. phyllicæfolia* och *Lapponum*, ännu nakna, fyllde denna låga udde, midt emot hvilken, på andra stranden (Agavanäset) man träffar *Viburnum Opulus* (som ock här läser hafva sin gräns). Ume-elfven rinner så förbi Lycksele bred och grund tills den stupar brusande och hvitskummig utföre den imposanta Hälleforsen. Det är sagdt (Zetterstedts resa p. 59 &c.), att *Ranunculus lapponicus* skulle i bäcken från Nydal vara en allmän växt: jag fann den ej, och af den äfven såsom allmän uppgifna *Salix glauca* blott en enda buske. Men märkeligaste fyndet har blifvit gjordt af Provincial-Läkaren Dr. Hallström vid en liten sjö (Almykkärnen kallad för den mängd af *Epilob. angustifolium* = Almykke, som der förekommer) litet i nordvest från platsen, neml. af *Galium suaveolens* i mängd. Han meddelade mig ock att han samlat *Saxifraga Hirculus* på Stöttingsfjellet (i en myr mellan Risträsk och Bäcksjö), *Sonchus sibiricus* vid Nordmaling och Håknäs, samt lemnade mig exemplar af *Norna borealis*, nyligen upptäckt af en mamsell Rhen vid Stensele, $\frac{1}{4}$ mil norr om kyrkan utmed Ume-elfven, bland Hägg på gräsbevuxen mylla (den blomstrar annars på mosslupen mark) *). Vid sjelfva

---

*) En kamrat har sagt mig, att den ock blifvit funnen i Wilhelmina Socken; och af Kyrkoh. Ullenius i Jockmock samt Past. Adj. Læstadius har jag emottagit underrättelse att den upptäckts på 3:ne nya lokaler i södra delen af Jockmocks socken. All anledning är således att denna *Norna*, som länge betviflades såsom svensk, döljer sig mångenstädes i de nordliga trakterna.

prästgården stod ett exemplar af samma tall, som jag omnämnt i afhandlingen om Quickjocksfloran. Den har med sina i afskiljda kransar samlade korta och breda barr redan på långt håll ett kuriöst utseende; men då kottarne ej förete någon olikhet, kan den ej vara annat än en bildning, upkommen deraf, att de barr, som setat mellan dessa kransar, småningom bortfallit, hvaraf i de täta knölarne ännu spår synas. Den förekom sedermera allmänt nog blandad med den vanliga, igenom hela det skogiga Lappmarken, ända upp till Arjeploug. — Jag har här vid Upsala observerat densamma.

Den 10 Juni afreste vi från dessa trifliga ställen, rodde i båt ett stycke på elfven, vandrade en skogsmärka förbi den dånande Betseloforsen, vid hvars strand *Astragala* och *Lychnis alp.* nu blommade, och framkommo, efter att ånyo hafva rott litet, till Betsel nybygge. Färden fortsattes sedan genom en $\frac{3}{4}$ mils lång skog (i hvilken *Viola mirabilis* och *Salix glauca* blommade bredvid den nu först mötande *Aconitum septentrionale*), förbi det stora, fruktade Bålfallet, ånyo fram till elfven. Men innan vi dit hunno, observerade jag huru bredvid gångstigen ett kärr lyste så eget blågrönt; jag skyndade dit, och fann — *Carex bullata* (eller rättare *C. rhyncophysa* Fisch.), ny för Lapplands Flora. I rankiga båtar hunno vi Gransele, och derifrån roddväg, med undantag af $\frac{1}{4}$ mils gång-märka, till Kattisafvan.

Ume-elfven, så mycket vi af den sågo, är ful; ej Lule-elfvens leende, bördiga stränder bekläda den; nakna sandsträckor fylla här yttersta kanterna af de enformiga skogarne, hvilka trängt sig fram för att i det grunda vattnet spegla sina susande toppar; stenar och klippor ligga hopade öfverallt och afståndet mellan de väldiga forsarna är obetydligt. Och så äfven med folket; förmögenheten är mindre allmän, och äfven hos dem, som härutinnan stå framom mängden, röjer sig en temlig liknöjdhet för ett bekvämare och bättre lefnadssätt.

I Kattisafvan dröjde vi nästa dag. Der var ett godt tillfälle att studera en mängd *Salices* i vårdrägt; ty i vester omgafs byn af låta pilsnår, der en massa former af *Salix phylli-*

cæfolia, *Lapponum* och *Capræa*, men i synnerhet den förstnämnda, högeligen frodades. På den östra låg ett kärr, der jag först såg *S. versifolia*, hvilken nu, jemte *S. myrtilloides* och *Lapponum*, var i sin bästa ungdom; der stod ock en i hög grad besynnerlig *Carex*, utan tvifvel *vaginata*, men hanaxet var än kompakt klubbformigt, än uplöst i många, uprätta, en axlik vippa bildande grenar af blotta frögömmen, så att växten var tota dioica. Den förekom i allrastörsta mängd blandad med den rätta *vaginata*, hvars utseende den annars i allt egde. *Carex Buxbaumii* stod i tallmon, samt *Rumex aquaticus!* vid pölar.

Den 12 Juni begåfvo vi oss vidare elfven uppföre. I en lundmark, hvilken vi förbi en fors måste genomvandra, observerades *Convallaria majalis*, *Hierochloa odorata* och *Sorbus aucuparia glabra*. Vid nybygget Åskiljan lemnade vi Ume-elfven, och rodde inuti och uppföre Juktån, ännu i intet hänseende mindre än Ume-elfven, men mycket vackrare än denna. I Badstueträsk, dit vi efter en liten vandring ankommo, dröjde vi nästa dag. Hade vid Kattisafvan varit ymnigt af *Sal. phylicæfolia*, så herskade deremot här *S. Lapponum*, upträdande (jemte *leucophylla*) under de mest förvillande former; *S. depressa* stod med nyss utvecklade alldeles glatta kapsler; *Botrychium rutaceum*, *Pedicularis Sceptum* (med unga bladrossetter) och *Sal. glauca* blefvo ymnigare. — Den 14:e Juni var en besvärlig dag. Så länge vi fingo i båtarne färdas uppföre Juktån, och se huru *Trollius* i brynet af de silfverhvita pillunderna förgyllde den gröna gräsmattan, var färden angenäm; men snart börjades den 1½ mils långa skogsvandringen, der den omärkliga stigen förde än öfver knaggliga stenrammel, och än öfver oöfverskådliga och djupa myrmarker, tills vi trötte framkommo till Lomfors' usla nybygge, hvarifrån vi ånyo, i en häftig storm och skarp köld, satte ut på Juktan, omgifven af långt ut i den nu flödande elfven växande snår af *S. Lapponum*. Från Lomfors, dit vi efter mycket besvär kommo, fortsattes vandringen till Sandsjö, och genom jätteskogar, nu af nybyggarnes utrotningsbegär brände, här och der genomskurne af dystra, ofantliga myrer, fram till Sandsele. Klen var den bostad vi här fingo,

hvarföre vi dagen derpå bröto upp, och, än gående, än roende på Windelelven, förbi Stensund sent omsider nådde det från Lycksele $13\frac{1}{2}$ mil aflägsna Sorsele.

Sorsele kyrkoplats ligger på en holme, kringfluten af den ståtliga Windeln. Betraktar man landskapet från den höjd, hvarifrån man kommer ditvandrande, så visar sig elfven nedanfö, slingrande i många bugter, danande holmar dystra af barrskog, men med stränderna fyllda af pilhäckar. På de sakta upåtslutande sidorna resa sig berg, den ena kedjan öfver den andra, till dess att i fjerran blott en blå hvit rand utmärker snöfjällen. Sorsele har ingen storartad belägenhet; men efter en vandring, sådan som den vi nyss fullbordat, var det upfriskande att se åtminstone något täckt. Vi dröjde här öfver den för mig särskildt minnesvärda 16:e Juni, och på de exkursioner vi gjorde kring gårdarne anmärktes *Calltha* här blommande i ymnighet (den hade förnt varit ovanligt sparsam), *Calamagrostis Halleriana* jemte *Carex festiva* och *aquatilis*, *Juniperus nana* bredvid *Linnæa* i skogen, och i uttorkade pölar en ovanligt stor och bredbladig *C. ampullacea*, dock ännu ej mogen.

Den 17 Juni inträdde vi i Piteå Lappmark och hunno den dagen till Mullholmen i Uddjaur. Vi hade då gått närmare 4 mil i den genom kullfallna träd besvärliga skogen, öfver djupa vattenfyllda myrer, förbi de fattiga och enstaka nybygggena Måskenoive, Gargajaur och Sebnesjaur, och först fram på morgonen hunno vi, efter 1 mils rodd, till Mullholmen. Såsom för färden nya hade jag kring Gargajaur observerat *Tussilago frigida* och *Ran. lapponicus* båda nu blommande, och vid Sebnesjaur mötte *Sal. lanata*. Sedan vi något hvilat oss, rodde vi öfver det återstående af Uddjaur, gingo förbi Korroqueik, rodde så öfver Navijaur och framkommo, gående $\frac{1}{4}$ mil genom en oländig skogsmark, till det $6\frac{1}{2}$ mil från Sorsele belägna Arjeplog. Det vattensystem, vi till en del nu öfverfarit, består egentligen af 3:ne genom forsar sammanhängande stora sjöar: Hornafvan, Uddjaur och Stor-Afvan. Den första och den sista kommer jag snart att beskrifva, nu något om den mellersta.

Det är en rund sjö, lätt öfversållad af "så många öar, som det finnas dagar i året" (enligt Lapparnes utsägo); grund och stenig är den svår att passera för den som ej varit der förut, men dock skön; ty här ser man för första gången fjellen i sin hvita bländande skrud, huru de glänsa fram i vester och skjuta upp sina vidunderliga toppar.

Här vid öfra gränsen af *Regio sylvatica* kan stället vara att laga en öfversigt af den trakten. — Vid ordet Lappland fäster man vanligtvis ett begrepp af något ödsligt, hemskt, om ock man medgifver att naturmärkvärdigheter der kunna finnas; och det är sannt, om man då blott afser skogsregionen. Genomkorsad af de stora elfvarne, som störta ned från snö- och isfälten uppe på fjellarne, samt genomskuren likasom af ett nät af från skogssjöarne utlöpande bäckar och åar, uptages hela den öfriga delen af öfverskådliga skogar, så mycket nemligen, som ej dränkes af de hiskliga myrer, hvilka breda sig kring skogssjöarne. Blott här och der resa sig några berg med kulliga, högst sällan kala bjässor, och når man någon höjd, så öfverskådar ögat blott oändliga sträckor af talltoppar eller myrängder. Naturen är här mycket fattig; ty i dessa skogar — hvilka med hvarje år glesna allt mer och mer, både genom nybyggarnes förvållande, hvilka med brand vilja drifva Lapparne och renarne från sitt grannskap, och genom de häftigt rasande stormarne, — trivas få eller inga växter: Ljung och Blåbärsris, samt här och der någon *Sal. depressa livida* täcka den sandiga grunden. Och dessa myrer, dit få våga sig, fyllas af *Carices* till täta, hvasslika ängar, mellan hvilka *Menyanthes*, *Nuphar intermedium* och *Kriophora* blanda sig, likasom de för dem egna *Sal. myrtilloides* och *versifolia*, *Juncus stygius* i södra delen ymnig jemte *Saxifraga Hirculus*. Men vid de raskt brusande elfver och forsar lefver lifvet. Här upslår nybyggaren sin stuga, på allt längre och längre afstånd från grannen, ju högre upp man kommer, och här prunkar en, åtminstone relativt, rik vegetation. Längs stränderna sträcka sig pillundar, och mellan dem stå *Viola biflora*, *Saussurea alpina*, *Aconitum septentrionale*, *Geranium silvaticum*, *Astragalus alpinus*, m. fl.

Arjeplog ligger på en steril backe vid sydliga utloppet af den stora sjön Hornafvan, kring hvilken en mängd fjell ofvan trädgränsen höja sig; strax i norr, blott en half mil aflägsset, är det höga Kaltisbout, längre i nordväst fjellen kring Löfmock, hvita och majestätiska; men i söder blotta skogsmarker, öfversållade med skogs-kärner. — Vi dröjde här 4 dagar. Min första omsorg var att besöka den bakom platsen i den nyssnämnda skogsmarken belägna *Galghörn*, der Læstadius upptäckt *Sal. finmarkica*. En hel dag ströfvade jag i alla riktningar genom den otrifliga marken; *Sal. myrtilloides*, *versifolia*, *glauca*, *Lapponum*, *phyllicæfolia* och *depressa livida* funnos der ymniga och mångförmiga; men ingen, som jag kunde hänföra till den jag sökte. Der funnos ock: *Carex Buxbaumii*, *Tussilago frigida* och en monstrositet af *Rubus Chamæmorus* med mångdubbla blommor, liknande hvita törnrosor. Tvenne gånger bestogs Kaltisbout; hvilken utsigt derifrån! Vid foten breda de 3:ne stora sjöarne sina af månghundrade öar betäckta ytor; uddar, grönklädda och besynnerliga, skjuta här och der ut, genomdragna af kala fjellåsar; i vester blänka Peliekaise och Tjitjak, och längst vid horisonten (på 15 mils afstånd) i norr de bakom Quickjock belägna Portifjellen. Måne det i Skandinavien gifves ännu en dylik vy? Kaltisbout höjer sig ett par hundrade fot öfver trädgränsen; och här helsade oss välkomne en fjellvegetation, skön med sin *Azalea procumbens*, *Diapensia*, *Juncus trifidus*, *Luzula spicata* och *arcuata*, *Calamagrostis lapp.*, *Hierac. alpinum*, *Gnaphal. norvegicum* och *Menziesia*. Från detta fjell sågo vi "solen dansa om midsommarsnatten".

Öfver den, för sitt af häftiga vestanstormar lätt uprörda vatten, illa fruktade och djupa Hornafvan begåfvo vi oss den 23:dje Juni, för att i fjellen vid dess norra ända göra några vårexkursioner; ty vid denna tid började det bli vår derstädes. Vi hunno den dagen ej längre än till det 2 mil aflägsna, på sjöns norra sida belägna fjellet Ischak. Från en liten lundmark, frodig af *Aconitum sept.*, *Melandrium diurnum* och *Geran. sylvaticum*, höjer sig ett väldigt af stora block bestående sten-

rammel, och ur detta åter fjellet med sina mot söder brant nedstupande sidor och öfverhängande klippspetsar. En ovanlig och rik vegetation uppträder här; ovanlig derföre, att flera oväntade, sydligare växter, såsom: *Ribes rubrum*, *Hieracium præaltum fallax*, *Arabis Thaliana* och *hirsuta*, *Carex ornithopoda* och *Luzula multiflora* här växa tillsammans med nordligare, såsom: *Carex atrata* och *alpina*, *Echinosperrnum deflexum* och *Viola montana* ymniga, *Sal. lanata*, *Primula stricta*, *Draba hirta* (en massa former), *Saxifr. nivalis*, *Cerastium alpinum* och *lanatum*, *Veronica saxatilis*, *Silene rupestris*, och många flera. Andra dagen hunno vi, förbi Svartberget, der *Pedicularis lapponica* och *Dryas octopetala* ymnigt blommade, fram till den 7½ mil-långa Hornafvans nordvestra ända, och herbergerade in oss i ett uselt näste, Gäckviken, Læstadiernas stamort. Dock är dess belägenhet herrlig. Från stränderna af den smala vackra viken upreser sig i sakta sluttning Peliekaisin (= Örfjellet), till stor del beklädt af lummig björkskog. Öfver den skjuter det ännu något litet upp, och bildar så ett slätt fält, determineradt af de 2:ne topparne, som lika öron, gifvit fjellet sitt namn. Vegetationen måtte här vara rik. I dess skogklädda dalar prunka lundar af *Salices* i synnerhet af *lanata*, som i snart sagdt ogenomträngliga snår förgyllde och försilfrade (med sina hängen och blad) stora sträckor; *Struthiopteris*, *Stellaria nemorum*, *Viola biflora*, *Archangelica*, *Sonchus alpinus* och *Carex festiva* dolde sig i deras skugga. Uppe på fjället hade vegetationen ej ännu (d. 25 Juni) kommit sig särdeles före. *Carex rigida* skjöt nu strån och rudimenter till ax, *Diapensia* och *Menziesia* blommade sparsamt; men uppe vid snövattnet lyste *Ranunculus nivalis* ymnig mellan *Andromeda hypnoides*, *Alsine biflora*, *Sibbaldia*, *Avena subspicata*, *Cardamine bellidifolia*, *Salix herbacea* (allt ännu outveckladt); och mellan topparnes stenar frodades *Luzula arcuata*. En storartad och majestätisk utsigt öppnade sig från den ena af dessa fjellspetsar. Det var, som stode man på en medelpunkt rundt kring hvilken den herrligaste amphiteatraliska panorama bredde sig. En oändlig fjellmassa begränsade horisonten: i sö-

der fjellen i Umeå Lappmark, än bara och jemna, än snödigra och mångtoppiga: Käxa, Zvaipa voro de märkeligaste. Nedanföre dem slingrade sig Lais-elfven, ståtlig och skönstrandad, utfallande i Windeln; och mellan den samt fjellet, hvarpå vi stodo, låg en 2 mil vidsträckt skogsmark, kullig och dyster, full af sjöar och vattendrag, utgjutande sig än i Lais-elfven och än i Uddjaur. I vester syntes de hvita Gaitsvalli och Tjallesvardo, samt hela den fjellsträckning, hvilken utgör det svenska utskottet af Kölen; och i norr låg bakom den ås af Tjitjak, som i mångfaldiga skapnader drog sig längs Sädvare och Hornafvans flöden, fjellen i Luleå Lappmark — och Sulitelma. Men bakom oss, ner i sydost, bredde sig ett skogland, med sjöar (de 3:ne förut nämnda) och strömmar, och här och der en naken bergstopp.

Den största exkursion vi här uppe gjorde var till Adolfsström. Vandrande öfver Peliekaisis slata fjällfält, nedstego vi småningom i den högt belägna skogsmark, som sträcker sig ända fram till Lais-elfven. Otaliga åsar genomdraga densamma, och göra vägen i hög grad besvärlig, särdeles som der icke är någon brist på vidsträckta stenrammel, och snårupfyllda myrer. Vid bäckrännilar blommade nu i ymnighet *Tussilago frigida*; och *Menziesia* samt *Juncus trifidus* voro allmänna på torra platser. Utföre en brant björkbacke nedkommo vi, efter denna 2 mils mödosamma vandring, till Adolfsström. Här var fordom, och ej så länge sedan, en silfverhytta; malmen hämtades från det 5 mil aflägsna Nasa-fjellet och nedfördes sedan om vintren till kusten. Den måste snart öfvergifvas, och nu stodo byggnaderna nästan ikullramlade, grushögar voro lemmingarne af hyttan, och der lif och verksamhet rådt — bodde nu en enda nybyggare. Vi dröjde här öfver nästa dag, och ställde derunder vår färd till några öar uppe i elfven. Belägne tätt under de af stora snöfält täckta fjellen Käxa och Zvaipa var det besynnerligt att här se en sådan yppighet i vegetationen. Stränderna omgärdades af tätta, naturliga häckar af *Salix phylicæfolia* och *Lapponum*, mellan hvilka frodiga ängar sträckte sig bevuxna af *Alopecurus alpestris* (ovanligt utmärkt af sitt korta, tjocka, svartaktiga, långborstade ax, gula antherer, glatta

merändels knäböjda strå, med långa upblåsta slidor af bladens (3) dubbla längd), *Rhodiola rosea*, *Myosotis alpestris*, *Bartisia*, en till alla delar hvit albinos-form af *Thalictrum alpinum*, *Cerast. alp.*, *Saussurea* och *Astragalus alpinus*. Ett häftigt regn dref oss snart hem; trakten kring gården var mycket stenig och hyste blott några former af *S. glauca*. Dagen derpå vandrade vi tillbaka till Gäckvik. — På en annan utvandring åt Löfmocks vid en nordligare vik af Hornafvan belägna bönekapell, dit Lapparne samlats att fira bönedagen, samt upp till ett stort och herrligt vattenfall, som Skellefte-elfven här bildar, fanns *Salix myrsinutes* nere i ett skogskärr, *S. glauca* — *myrsinutes* (en uppenbar hybriditet, växande mellan båda arterna), den alpina formen af *S. hastata*, *Oxyria digyna* och *Saxifraga aizoides* i klippremnor. Vår afsigt hade varit att nu begifva oss in i sjön Sädvar och upp till Silbojock, samt undersöka de högre fjellen i Piteå Lappmark; men dels började vädret att antaga ett hotande utseende, och dels voro de båtar, som Lapparne med stor möda skulle kunna anskaffa, till den grad bristfälliga, att det varit ett trotsande vågstycke att anförtro sig åt dem. Ej heller lönade det mödan att verkställa vår önskan att bestiga det på andra sidan om Löfmock belägna fjellet Tjitjak, då vi hörde att ofantliga myrer försvårade den högst besvärliga uppgången, och vi dessutom utan tält, som vi saknade, ej kunnat tillbringa någon natt denna årstid uppe bland drifvorna. — Derföre, då tjocka regndigra dimmor insvepte fjällen ända till fötterna, så att knappast skogarne syntes, begåfvo vi oss tillbaka till Arjeploug, dit vi återkommo den 1 Juli. Vid Sakkavaara, under Kaltis-hout belägna, nybygge observerades *Sal. glaucó-phylicæfolia*. Tvenne dagar dröjde vi nu i Arjeploug för att ställa oss i ordning för långfärden till det 13 mil aflägsna Quickjock. Jag gjorde derunder ånyo ett försök att påträffa *Salix finmarkica*, men förgäflves. *Cornus suecica* stod nu i full blomning.

Den 3:dje Juli bröto vi upp från Arjeploug, rodde öfver Hornafvan, förbi Sakkavaara nybygge, bort under Åschakfjellet, stego der i land och genomvandrade den 1½ mil breda skogen,

genom hvilken, fylld af myrer och kullfallna trädstammar, fjellet Ardnabout sträcker sin östra ända, bort till sjön Rappen, i hvilken vi rodde fram till det på en utskjutande udde belägna vålmående nybygget af samma namn. *Salix versifolia* hade jemte *myrtilloides* och *Lapponum* varit ymnig i den genomvandrade skogen. — Från Rappen rodde vi följande dagen öfver sjön, genomvandrade skogen som bekläder östra sluttningen af Waddoive, hunno så till Skärfa-sjö, genom hvilken Pite-elfven leder sitt vattendrag. Ur Skärfa rodde vi in i den stora och stormiga Tjekelvas; här öppnade sig en ny, en hel fjellsyn: i söder lågo de till en början som en vågbalk jemna Bartourtefjellen, men snart, i vester, rundá och spetsa de sig till snöfjäll af vidunderliga former; der sammansmälta de med Raskats-fjellen, som, höga och hvita, fylla den vestra fonden och i norr förena sig med Gaitsats samt i öster med det låga Arvas. Så rodde vi öfver den breda, nu spegellugna Tjekelvas, och lade i land tätt under Raman. Svart och dyster reser sig lodrätt ur vågorna dess fjellmassa. I nordvest och sydvest utsänder den en mängd afsatser bildande murar, hvilka framtill sluta sig tillsammans i ett hörn, ej olikt en jättelik, raserad riddareborg. Förfärligt mödosam var vägen af $\frac{1}{2}$ mil, innan vi hunno en skogslapps kåta, under det lodrätta nedstupande Akkapakta, der vi, grymt plågade af milliärder mygg, tillbragte en ingalunda afundsvärd natt. Den 5:e Juli fortsattes vandringen. Så snart vi hunnit, under idkeliga regnskurar, sträfva upføre Akkapakta, kommo vi in på ett fullkomligt fjellfalt, med sina myrer kring de små sjöarne, och sina förkrympta björklundar. Från dalen, som fylles af Rissa-sjön, stego vi upføre det jemt sluttande och snart skoglösa Gaitsats. *Ranunculus nivalis*, *Gnaph. alpinum*, *Alsine biflora* och *Veronica alpina* blommade nu; *Lychnis alpina* och *Saxifraga stellaris* i knopp, var det enda vi sågo i botaniskt hänseende. Men från ryggen af fjellet sågo vi Quickjocks-trakten.

Det var en oförklarlig känsla, med hvilken vi återsågo dessa herrliga fjell, som 1843 blefvo oss så kära, så förtrogna. Luften omkring dem är så ren, föremålen draga sig närmare

hvarandra; och m anne de icke äfven p a menniskan utöfva denna dragningskraft? m anne ej deraf kan förklaras den kärlek bergsfolk hysa till sitt hemland? — Utf re Gaitsats nådde vi dalen, der gränsen går mellan Piteå och Luleå Lappmarker, bestego Sk ldavaara, och utför dess br dst rtande norra sida ner till kanten af sjön Peurajaur, midt i hvilken, p a en holme, låg det täcka nybygget af samma namn. V xter, som i trakten deraf observerades, voro: *Ranunc. lapponicus*, en mängd former af *Salix glauca*, *phylic folia* och *lanata*, *Luzula arcuata* och *parviflora*, samt kring byggningarne stora och naturliga ängar af *Alopecurus alpestris* (lika distinkt och utmärkt som vid Adolfsström). Natten mellan d. 6:e och 7:e Juli tillbragte vi med att genomvandra skogen, som betäcker fjället Lastaks slutning mellan Peurajaur och Saggatjaur, och hvarest i kärr anmärktes *Ran. lapponicus* samt *Pinguicula villosa*. Bittida om morgonen hunno vi ändtligen, öfver den stormiga Saggat, lyckligt till det sköna Quickjock.

Den, som vill se fj llvegetationen i sin största rikedom; den, som vill njuta den storartade  nblicken af de evigt snöklädda fjällen med sina gigantiska och ändå sköna former spirande upp öfver leende lundar, speglade i kristallklara vågor, fjällen med molnen p a sina hj ssor och blommor kring sin vida rund; eller den, som blott vill resa för att kunna säga sig sett det skönaste —  tminstone i Lappland —, alla dessa m  besöka Quickjock, och ingen skall finna sig bedragen i sin väntan. — Stället är ej h r att, om jag ock kunde, söka måla den leende, den v rtnadsbjudande naturen i hela sin storartade gestalt. Här vill jag blott i korthet rita grunddragen till Quickjocks vegetation.

Templet, omgifvet af några få hus, ligger i djupet der 2:ne dalar m ta hvarandra och Saggatjaur. Den ena af dessa, genomskuren af Tarrajocks flöden, bildas af de stora fjällen Wallivaara, Gaiskaivo, Njunnas och Tarrikaisin (räknadt från öster till vester) p a sin norra sida, och Njammats, Sj llapoult, Wuoka och Staika p a sin södra. Den andra, vattnad af Kamajocks forsar, bilda Walli p a den södra och Porrti, Z kkok p a den norra si-

dan. Der nu dessa 2:ne elfvar mötas bildas ett litet skönt, bördigt Delta af lummiga öar, genomskurna till snart sagdt oändlighet af konsentriskt slingrande flodgrenar. Genom dessa floders vatten uppkommer Saggatjaur (som ger ursprunget till Lilla Lule-elf), och på dess norra sida resa sig Snjærrak och Kassa-vaara, och på den södra Njammats och Lastak. — Det är nu i denna dal och på dessa öar — Lapplands paradis kallad, och detta med rätta! — som en ymnig vegetation af lägre fjellväxter förekommer, såsom: *Gnaphal. alpinum*, *Erigeron uniflorus* och *elongatus*, *Valeriana officinalis* solis ternis, *Bartisia alpina*, *Sceptrum Carolinum*, *Gentiana nivalis*, *Cornus suecica*, *Archangelica*, *Trollius*, *Aconitum*, *Stellaria nemorum* och *crassifolia subalpina*, *Cerastium alpinum* och *glabratum*, *Epilob. lineare*, *Rhodiola rosea*, *Rubus arcticus* och *castoreus*, *Menziesia coerulea*, *Salices*, *Calamagrostis Phragmitoides* och *lapponica*, *Carices*. (Jag hvarken här uppräknar en mängd allmänna fjellväxter, eller söker att i vegetativt hänseende karakterisera de olika lokalerna, i detta hänseende hänvisande till afhandlingen: *Plantæ vasculares circa Quickjock Lapponiæ Lulensis*). Men vandrar man upp på de närbelägna fjellen möter en helt annan vegetation. Närmast intill Quickjock ligga i vester Walli, i öster Snjærrak. Den emot Saggatjaur sluttande sidan af Walli (Wallibacken) beklädes af en efter eldens härjningar sig småningom repande skog, i hvars skugga trifvas: *Epilob. alpinum* och *organifolium* *), *Calamagrostis lapponica*, *Rubus castoreus*, *Luzula parviflora*, *Myosotis alpestris*, *Saxifraga stellaris* och *cæspitosa*, *Gnaphal. alpinum* och *norvegicum* samt *Salices* i stor mängd; på sjelfva gångstigen blomma *Veronica alpina*, *Draba muricella* (ehuru mycket sparsam), *Alchemilla alpina*, *Avena subspicata*, *Gnaphalium supinum* och *Spergula saginoides*. Ändteligen når man upp på fjellets platå, som i en sträckning af 1½ mil

---

*) För att icke vidga denna alltför långa artikel nödgas jag till ett annat tillfälle uppskjuta meddelandet af mina phytographiska observationer rörande åtskilliga här nämnda arter och former.

breder ut sig fram emot den 4100 fot höga Wallispiken. Nu står man inne i en fjellnatur. Högre och närmre resa sig massorna, snöfälten trampar man redan här och der, molnen gå närmare, det lägre landet ligger djupt inunder. Det vore ödsligt, vildt, hemskt — om ej här prunkade *Hieracium alpinum*, *Lychnis alpina*, *Andromeda hypnoides*, *Azalea*, *Menziesia*, *Luzula spicata*, *Diapensia*, *Saxifraga nivalis* och *stellaris comosa* i stor mängd, *Carices* (*vesicaria alpigena*, *lagopina*, *capitata*, *atrata*, *Buxbaumii* varr.), vidsträckta snår af *Salices* (synnerligast *glauca* och *lanata*, ty *phylicæfolia* och, till en del, *lapponum* stånade kvar vid floderna). *Juncus biglumis*, *trifidus* (jemte *Hostii*), *triglumis*, *Andromeda hypnoides* och *Lychnis alpina* fylla gångstigen, medan *Rhodiola rosea*, *Thalictrum alpinum*, *Viola epipsila* och *biflora*, *Ranunculus nivalis* beklåda bäckstränderna. Ligger man härtill den högre vegetation af *Ran. glacialis*, *pygmæus*, *Cardamine bellidifolia*, *Luzula arcuata*, *Saxifraga cernua*, *Sibbaldia procumbens*, *Silene acaulis*, *Alsine biflora*, hvilken stiger upp på Wallispiken, som, af idel stenskrafvel och snöfält betäckt, reser sig spetsigt hög vid fältets slut, så kan man på Wallivara få ett begrepp om fjellens blomsterverld.

Genomvandrar man deremot de leende björklundar, hvilka beklåda Snjærraks mer sluttande sida, hvarest *Gymnadenia Conopsea*, *Cerastium trigynum*, *Saxifraga oppositifolia*, *Vahlodea atropurpurea* och *Erigeron elongatus* gömma sig, så kommer man snart upp på det kala kulliga fjellet. Der träffar man nästan samma vegetation, som på Walli; men i små myrmarker har man tillfälle ått bli villrådlig om förhållandet mellan *Carex vesicaria*, *pulla*, *rotundata* och *ampullacea*, hvilka alla här upptråda om hvarandra, likasom i en brokig maskerader den ena tagit den andras drägt (jag vill framdeles återkomma härtill). På högsta bergskullarne träffar man i springorna, jemte *Luzula arcuata*, *Saxifraga oppositifolia* och *Cardamine bellidifolia*, äfven *Draba muricella* i ymnighet.

Vistas man i Quickjock dröjer man ej länge att besöka Njammat-s-fjellet. Lik en kub reser det sig med sakta slut-

tande norrsida till en höjd af 1500 fot, och störtar sig tvärbrant ned i öster och söder åt Saggats böljor. Det är i dessa afsatser, som en yppig märkvärdig vegetation prälar. Framdrifne på en gång af det neddroppande vattnet, och af det starkt reflekterade solljuset, frodas här *Saxifraga Cotyledon* ("Bergfrun", med sitt af blommor hvita hår sväfvande öfver afgrunden), *nivalis*, *adscendens* och *cæspitosa*, *Potentilla nivea*, *Draba hirta*, *Woodsia hyperborea*, *Hieracium boreale*, *Viola mirabilis* och *Epilobium montanum*!, *Echinosperrnum deflexum* och *Poa glauca*.

Gör man efter dessa besök, en exkursion till det 1½ mil i vester från Quickjock aflägsna emot Tarrajock nedstupande fjellet Njunna's, så kan man af dess rikedom komplettera sina samlingar och sitt nöje. Likasom Njammats när det i sina tvärstupande, södra branter (der *Fragaris vesca*, *Arabis hirsuta*, *Paris quadrifolia* och *Anthyllis vulneraria* nå trädgränsen) en ymnighet af fjellväxter, hvartill komma: *Veronica saxatilis*, *Aira alpina*, *Saxifraga aizoides*, *Rosa cinnamomea*, *Draba Wahlenbergii*, *hirta* och *muricella*, *Carex rupestris* och *Aspidium Lonchitis*; men på dess plåta och topp, mellan sternarna, blomma: *Campanula uniflora*, *Andromeda tetragona*, *Pedicularis hirsuta*, *Luzula glabrata*, *Rhododendron*, *Erigeron alpinus*, *Dryas*, *Salix ovata* och *polaris*, *Cerastium trigynum* och den för Svenska Floran nya *C. latifolium*.

Sådan är i största korthet vegetationen kring Quickjock.

Sysselsatte med en sådan naturs studerande dröjde vi här till den 23 Juli, görande exkursioner till mer eller mindre aflägsna punkter, allt efter som väderleken tillät det; ty allra största delen var i hög grad regnig och ruskig, samt derigenom hinderlig, synnerligast för de entomologiska insamlingarna. I slutet af denna månad reser Komministern upp i högfjellen för att predika för Lapparne på deras Bönedag. Jag och Kand. Löwenhjelm medföljde honom nu på denna vandring; och då den sedermera fick den utsträckning att jag genomvandrade en stor del af Luleå Lappmarks högre fjelltrakter, tror jag en

vidlöfligare framställning härom för Botanister ej skola sakna allt intresse.

Försedde med tält och öfriga förnödenheter, hvilka transporterades af 7 renar, vandrade vi uppföre den tröttande Wallibacken, hän öfver slåta Walli, och nådde Wallispiken. Det var den trakt, jag förut många gånger gått; men nu öppnade sig en helt annan. Vi nedstego i den hiskeligt enformiga afgrund, som bildas mellan fjellen Walli och Gaskaivo. Å ömse sidor resa sig de grå, hvitfläckade fjellmassorna, och nere i djupet under snövallen brusar en strid fjellfors, som hastar att utgjuta sig i Tarrajock. På bara ställen mellan stenarne påminde ännu *Ranunculus glacialis* och *Saxifraga nivalis* om att lifvet ej utestänges af snögränsen, och sköljda af det nedsorlande fjellvattnet från drifvorna, dolde sig tufvor af den lika lilla som rara *Phippsia algida*. När vi hunnit ur denna ödedal stego vi öfver lösa kullerstenar och hållar utför Tarrikaisins sluttning ner till det leende Roudnas-fjellet. Men innan vi passerat den snöbro, under hvilken en strid bäck dånade, mötte oss den sköna synen af *Arnica alpina*, sparsamt prydande glareösa kul-lar, hvita af *Dryas*, *Draba muricella* och *Wahlenbergii*; i ett kärr bredvid växte *Saxifraga rivularis* jemte *Carex pulla* ymnig, och mellan stenarne frodades *Salix polaris*. Under Roudnas uppslogs tältet, ett häftigt slagregn afbröt min under-sökning af bränterna, och om natten snöade och stormade det förfärligt. Morgonen derpå fortsattes vandringen upp på Roudnas, ner på ett slätt, ödsligt fält omgifvet af snöfjellen på alla kanter, der *Andromeda tetragona* lik Ljung beklädde en hel kulle jemte *Pedicularis hirsuta*, som nu började blifva allmän. Vadande öfver Kamajock, som här, i sitt ursprung, flödade ur den lilla sjön Puoetisjaur, sneddade vi öfver sluttningen af de stupande fjellen (= Puoetisbacken), der *Pinguicula alpina*, *Wahlbergella apetala* och *Draba alpina* nu först insamlades, och trädde upp på det nedanför Welkespoult utsträckta fjell-fältet Karraneskoppi, genomvattnad af en mängd nedstörtande bäckar. Här var en vidunderlig anblick. Till höger reste sig

en mängd fjellspetsar, klädde af ofantliga snöfält och nyfallen snö; längst i söder spirade det ståtliga Staika upp ur den dal, som grönskande och skön genomslingrades af Tarrajock. Det var en underlig förenig af frisk natur och död ödemark. På Karaneskoppis sterila, isbrända fält insamlades *Wahlbergella apeta*, *Camp. uniflora* och *Gnaphalium carpathicum*, som ymnigt nog förekom här och der. Vid slutet af detta fält stego vi utföre en brant backe, vadade öfver Wassjabäcken och slogo upp tältet på en grönskande gräsplan tätt under den ena af de 3:ne snödiga Wassjakullarne. På dessa gräsplaner stodo *Carex (epigejos?* jag återkommer en annan gång till den) och *Gnaphalium carpathicum* i oförliknelig ymighet och prakt. Eburu det sakta regnade besteg jag om qvällen fjellet, och belönades med fyndet af *Carex (?)*, *Pedicularis flammea*, *Salix myrsiniles*, *Andromeda hypnoides* albinos-form, *Alsine stricta*, *Silene acaulis floribus albis magnis* (angående en dylik af Rudbeck afritad form se Bot. Not. 1841 p. 54), en mängd *Drabæ*-former m. m.

Tredje dagen gick vår vandring i början uppföre Wassjakullarnes nedra afsatser, der *Gnaph. carpathicum* och *Wahlbergella* frodades, upp på ett fält, som, naket och genomskuret af en mängd sterila sandkullar, sträckte sig 2 mil framåt. I söder höjde Kirkivaara sina dubbla, isiga kupoler, jemte Alas snömassor skymmande Wirihjaur för våra ögon; till höger öppnade sig efter hvarandra de hiskligaste fjelldalar man väl nåsin kan få se. På ömse sidor skjöto ofta 6 fjell efter hvarandra sina än syllvassa, än rundade och knaggliga af eviga snöfält täckta spetsar mot himmelén, och mellan dem, djupt ner i den öde afgrunden, dånade brusande vattenfall. Och midt framför oss i den nordliga fonden reste sig Alkavaara, och bakom det topparne af fjellen bortåt Torneå Lappmark. — Fältet, hvar på vi befunno oss, kallas Tjågnåris, och på de nyssnämnda kullarne sökte jag länge och fönn slutligen af *Arnica alpina* ymniga bladrossetter men få blommor, der de skönt gullgula förgyllde den sterila sandåsen. Här och der bredde sig myrer bevuxna med fjellformer af *Carices* (synnerligast *aquatilis*, som

här, i en mängd former, är talrikast af alla), och från Rissabergens nedstörtade den brusande Rissabäcken. Den öfvervaddades, och på andra stranden fann jag den för Lappland nya *Salix ovata*. En ovanlig vegetation af *Salix lanata*, *glauca*, *myrsinites* och *Lapporum*, jemte *Myosotis alpestris* omgäfvade nedra loppet af nämnde bäck, ovanlig derföre, att då vi lemna- de Quickjocksdalen hade ock dessa arter lemnat oss. Sedan vi väl öfverfarit den af ett besynnerligt blågrönt vatten fyllda, djupa Alkajaur, uppstego vi på Alkavaara, resans mål. Fordom, när under Hermelinska tiden silfver här bröts, hvarest ännu syntes ett par små gropar, uppbyggdes ungefär på midten af fjellet en slags kyrka. Stora stenar bilda den fyrkantiga byggnaden, täckt af ett passabelt brädtak. Om altaret och det inre vill jag vara fåordig; i skjul der fjällräfvar och måsar året om (denna enda dag undantagen) hålla sin bostad, och hvarest spåren voro alltför färskt, får man ej begära någon prakt. Härinne på den nakna marken togo Lapparne, som redan samma afton talrikt anlände, sin bostad, koka sitt kaffe och uppgöra äktenskap eller andra *affärer*, och fira, dagen derpå, halft liggande sin Gudstjenst. — På den exkursion jag anställde upp åt fjellet och nära intill snöfälten, som täcka den 4756 fot höga hvita Alkaspiken, anmärktes: *Poa laxa*, *Camp. uniflora*, *Gnaph. carpath.*, *Drabæ*, *Wahlbergella*, *Pedicularis flammæa* och *hirsuta*, och en mängd andra. Det var i allmänhet ej rikt, men hvad som fanns förekom i temlig ymnighet. — Då på eftermiddagen följande dagen Lapparne fullgjort sina pligter emot Gud och Pastorn, och denne sednare jemte min resekamrat återvände till Quickjock, styrde jag med en tolk och en vägvisare, båda bärande matsäck och vextpapper, bortåt Wiri-hjaur. Vi följde loppet af bäcken, som, bred och grund, rinner ut från Alkajaur. På en liten holme midt uti den, der vi efter vädningen stannade, insamlade jag i ymnighet *Wahlbergella apetala*, och uppkom snart på Rissabergens nedre fot. Mellan de talrika myrmarkerna drogo sig branta åsar af kullerstenar och jordslask, der blott en torftig vegetation fanns af *Carex*

pulla, ustulata och *Buxbaumii*, till dess vi, efter en den allra-besvärligaste vandring, nådde under Alafjellet. Ända fram till Wirihjaur, hvilken skymtade i fonden, och långt bort i norr öppnade sig en dal, begränsad i söder af Ala, i norr af Maddoives höga spetsar, genomskuren af Alkajock, och fylld af den yppigaste pil- och starr-vegetation. Här förekom i temlig ym-nighet *Pedicularis flammea* och *hirsuta*, *Carex capitata*, *microglochin* och *parallela*, *Juncus arcticus*, *Pinguicula alpina*, *Wahlbergella apetala*, och öfriga allmännare fjellväxter. I den Lappkåta, som mellan pilbuskarne vid flodsstranden stod uppslagen, tillbragte jag en dräglig natt, till kl. 3 på morgonen, då vi, plågade af moln af mygg, öfver sumpmarker och pilsnår nådde Wirihjaur.

Stilla, som en spegel, låg nu Stormarnes sjö (det betyder namnet), och i dess yta målade sig Norges fjellvall med de isigt gni-strande glaciererna Tulpajegna och otaliga andra fjelltoppar sträckande sina ofantliga snöfält ända till sjöns stränder. I norr reste sig Allaks massor, i vester skjöt Stora Titir ut sitt smala långa näs, och i söder höjde Kirkivaara, Jolli, Kåbrinoive, Stora och Lilla Thokin samt Kajsats sina spetsar. Det var en rysligt skön anblick. Ty att stå midt inne i sådan storartad natur, midt framför dessa omätliga massor af berg och snö och is och vatten, der måsars och änders skrån äro de enda ljud som förnimmas, en ödemark, hvarifrån människan måste fly, — detta inger på en gång förundran och fasa. — I en ypperlig båt rodde vi ut; sjön, nyss lugn, häfde för den lätta vinden snart höga och blå-gröna böljor, men de drefvo oss så mycket snarare in till målet: Sirkaloukt, en vik vid Wirihjaur's sydöstra hörn. I en kåta som Menlös — den bland alla Tourpon-Lapparne rikaste, emedan han skattade för hela södra Wirihjaur'slandet — uppslagit bland de pillundar, hvilka gifvit viken sitt namn, inlogerade jag mig, görande bekantskap både med en Lapps gästvän-lighet, och med den natur, som utmärker dessa fjell, central-punkten för Sverges nordliga bergssystem.

Min första omsorg var att besöka det närmast liggande Kajsats. Det är ett rundt, ej synnerligen högt fjell; nu var det ej

beklädt af mycken växtlighet, ty snön, hvilken nu som bäst började upptina, hade alldeles bortfrätt de platser, som snövattnet ej öfversvämmat. Dess nedra fot var tufvigt bevuxen af vanliga *Carices*, *Aira alpina*; högre upp stod *Betula humilis* sparsam i bergsspringorna, och af *Veronica alpina lasiocarpa* fann jag ett exemplar på ett mycket torrt ställe. Från den af snöfält alldeles beklädda toppen syntes Ålmajalosjegnas glacierer och Sulitelmas spetsar helt nära, riksröset stod tydligt på Tulpajegnas isfält, och de Norska hafsfjellen voro ej aflägsna. — Kajsats skjuter ut i Wirihjaur några uddar, Kajsetsnjunni kallade. Småsjöar, med myrer omkring sig och grusiga åsar mellan sig, fylla den annars jemna marken. I myrerna fann jag *Carex rariflora* och *parallela* jemte en mängd *aquatilis*-former, och på de grusiga åsarne: *Carex pedata* och *Draba muricella*. *Carex nardina* och *Arenaria humifusa*, som Ångström 1837 der samlat, kunde jag, oaktadt all använd flit, ej upspåra. — Gent häremot reser sig, den ena afsatsen på den andra, stora Thokin. Liksom på alla fjell var den nedre plattåen grönklädd och pilrik, med en brokig vegetation af *Pedicularis flammea*, *Wahlbergella*, *Carex rariflora* och former af *rigida*, *pulla* (deraf en med hanaxet androgyn!); de högre afsatserna deremot pryddes af *Draba alpina*, *Wahlenbergii* och *muricella*, *Dryas*, *Oxyria*, *Koenigia islandica* ymnig här och der vid bäckrännilarne, *Epilob. organifolium*, *Andromeda tetragona* (bakom en enda klippa), *Ranunculi*, *Saxifragæ* (blott ej *Cotyledon*). De högre topparne voro kala och fattiga, likasom fjellets södra mot sjön Skaptajaur sluttande sida, der blott på fuktiga ställen *Carex rariflora* var allmän. Men det af alla intressantaste fjellet var Lill-Thokin, skiljdt från det förra blott genom en föga märkbar dal. Utom de pilar, hvilka annars äro allmänna (*glauca*, *Lapponum* och *Phylicæfolia* ytterst sparsam), stod der *S. arbuscula* i stor mängd; gräsplaner på dess sluttande sidor hyste *Wahlbergella apetala*, *Chamorchis alpina*, *Rhododendron* redan utblommad, och bland de stenar som beklädde toppen (der för öfrigt *Poa laxa* och *flexuosa* utgjorde en yppig gräsmatta, beströdd af *Alsine stricta*,

Carex pedata, *Draba muricella* och *Potentilla nivea*) letade jag länge efter *Arenaria humifusa*. Sedan jag och min vägvisare tittat i hvarje den minsta skrefva, funno vi ändteligen några få exemplar på de ställen, der jorden var blottad genom nedrasade stenar. Här kröp den med sina greniga rotfibrer, knappt ännu öppnande de små hvita blommorna. På de gräsplaner, hvilka klädde den sida, som sluttar ned emot Thokiforsen, stod *Coeloglossum albidum* och *viride* (med röda blommor!) i ymnighet, *Dryas* ytterst storblommig (då den deremot uppe på toppen haft ytterst små, men i intet annat hänseende skiljda), *Astragalus Oroboides* och *Oxytropis lapponica*, båda sparsamma, *Gymnadenia Conopsea*. I ett nedanförliggande kärr frodades en yppig *Caricis*-vegetation af *ustulata*, *pulla*, *parallela*, *rariflora*, *microglochin* och *atrata*.

Sedan jag nu, så fullständigt tiden tillåtit, undersökt denna trakt kring Wirihjaur's östra och södra kust, ernade jag mig åt den vestra. Det var sent en qväll jag lät ro mig från Sirkaloukt; regn och storm hindrade oss att den natten hinna fram till Titir, utan vi måste under en klippa invänta morgonen och lugnet. De kommo båda — och med dem vi ock till Titir. Här, i Wirihjaur's vesthorn, utgjuta sig i 2:ne vikar 2:ne bäckar: Titir-bäcken i vester mellan fjellen Lill-Titir och Kirkivaara, samt Stallädno mellan Kappis och Kirkivaara, hvilket sednare således ligger mellan dem båda. Nu hade det varit min afsigt att upføre Stallädno intränga till Jolli, Staddak och Sulitelma; men från fullgörandet af denna min listiga önskan hindrades jag af 2:ne skäl: dels ville den ene af mina bärare på intet villkor längre vara från hemmet (han var klockare i Quickjock, hvarest man till Söndagen behöfde hans ljudeliga stämma), och dels hvilade tunga töcken öfver de inre dalarne, helt och hållet undanskymmande fjellen, och det var icke hopp att väderleken, som nu en gång kommit in i regntakten, skulle förbättra sig. Jag måste derföre nöja mig med att botanisera på de nämnde fjellen, och i sakta mak anträda återfärden till det 10 mil aflägsna Quickjock. På Lilla Titir var en yppig vegetation; björkar, som jag saknat ända från Wallivaara, före-

kommo här i lundar så höga, att man från en tufva kunde överblicka hela småskogen; men det var dock skog, sådan man vid 1790 fots höjd rimligtvis kunde vänta sig. Här förekommo vid bäckstränder: *Juncus arcticus* ymnig blandad med *Astragalus Oroboides*; af *Salices* många besynnerliga former; på kullarnes toppar *Drabæ* och *Rhododendron* i massa bredvid *Oxytropis lapponica*, samt i lunderna *Anthriscus sylvestris*!! — Nu begåfvo vi oss till Kirkivaara. Det ges i hela Lapp-land efter mitt förmenande, icke något fjell, som i botaniskt hänseende hyser en så rik, så mångformig vegetation, som detta. Mig var det, af förut nämnda skäl, ej förunnadt att beundra det mer än på dess norra, östra och vestra sidor, men hvad jag der fann, berättigar mig fullt till ofvan gjorda påstående. Med uteslutande af de allmännare växterna, vill jag här lemna en fullständigare öfversigt af dess vegetation, på det att man måtte kunna göra sig en föreställning om hvad Lapps-rikedom vill säga.

Likasom på alla fjell visar sig ock här den intressantaste olikhet i vegetativt hänseende vid olika höjd. Från Wirihjurs strand sluttar fjellet i en sträcka af $\frac{1}{2}$ mil upåt, den ena kullen vid den andra. I afsatser, breda såsom vanliga ängar, hvilka löpa rundt omkring dess sidor, höjer det sig allt mer och mer, tills det bildar 2:ne kupollika massor, nästan alltid höljda i moln. Brant störtar det sin nordvestra sida ned till den underliggande dalen, fortlöper i en sträcka af $1\frac{1}{2}$ mil i sydvest, en sammanhängande ås, med tusentals bäckar nedströmmande från dess kammen betäckande snöfält, och slutar tvert i en stor väldig topp, resande sig högre än de omgifvande fjellen. — På denna nedra sluttning prunka: *Aconitum*, *Trollius*, *Stellaria graminea*, *Melandrium diurnum*, *Geranium sylvaticum*, *Rubus arcticus*, *Oxyria digyna*, *Hieracium alpinum*, *Viola epipsila*; vid bäckarne stå *Archangelica*, *Cerastium trigynum*, *Gnaphalium supinum*, *Tussilago frigida*, *Veronica alpina*, *Koenigia islandica*, *Pinguicula alpina*, *Primula stricta*, *Draba alpina*, *Ranunculus glacialis*, *nivalis*, *pygmaeus*, *Alsine stricta* (?), *Epilobia*, *Rhodiola*, *Saxifraga nivalis*, *rivularis*,

stellaris, cernua, oppositifolia, aizoides, Juncus arcticus, biglumis, triglumis, Salix myrsinites. Afsatserna, än hårda och jemna, bära *Campanula uniflora, Diapensia, Azalea, Veronica saxatilis, Carex pedata* och *capitata, Kobresia scirpina, Rhododendron, Erigeron uniflorus, Pedicularis hirsuta, Draba muricella* och *Wahlenbergii, Cerastium alpinum* och *latifolium, Potentilla nivea, Andromeda hypnoides* och *tetragona, (Arnica alpina), Luzula arcuata* och *spicata, Salix herbacea* och *polaris, Chamorchis alpina*; än grönklädda, fyllas af *Pedicularis flammea, Oxytropis lapponica, Astragalus Oroboides, Gnaphalium carpathicum, Draba hirta, Wahlbergella apetala, Alsine biflora, Coeloglossum albidum* och *viride, Tofieldia borealis*; och än sumpiga, hysa en rik *Carex*-vegetation (*microglochin, ustulata, atrata, capitata, parallela* m. fl.) synnerligast former af och mellan *rigida* och *aquatilis* (om hvilka mera en annan gång).

Om ock således detta fjell hyser en yppigare växtlighet än andra, så äro de dock i allmänhet ungefär af enahanda karakter allesamman. De ligga nemligen alla i dalarnes mynnigar, hiskliga stormar rasa i dessa trakter och föra med sig från alla håll partiklar af jord och vegetabilier, frön och rötter, hvilket allt hopas på hvad föremål som står stormen i vägen. Och när så på denna från alla håll samlade massa snövaltnet dryper ofvan ifrån snödrifvorna, och solljuset värmer och drifver, framspirar en otroligt yppig, men ganska likartad vegetation. Kirkivaara, som är högst, och beläget i hörnet af Wirihjaur, samt i håll för alla vindar, får af nämnde orsaker den rikaste.

Sedan jag slutat den angenäma granskningen af detta herrliga fjell, ställde jag kosan till den nedanföör dess midt belägna sjön Pollaure, det enda kända växtstället för *Carex bicolor*. Länge och under störtskurar vandrade jag omkring den; fann intet. Bedröfvad fortsatte jag vägen, — men då jag ernade lemna den öfversta sjön (ty der finnas 2:ne af samma namn), träffar jag den sköna växten på en liten kulle. Just der från det branta Stenbergel (Kirkivaara kallas så, för de ofantliga stenblock, som beständigt rulla ned från dess topp) en snöbäck

störtade sig in i det vestligaste hörnet af den sydligaste Pollaure, hade af sand bildats en liten fuktig kulle, i hvars kanter den lilla växten ymnigt höjde sina brunhvitt skiftande ax på det spensliga strået.

Ända fram till slutet af Kirkivaara höjde sig landet, der bildande en kam, som utgör vattenskillnaden mellan Stora- och Lilla-Lule-elfvens flodtilllopp. Men innan jag hann dit, anmärkte jag en liten myr, alldeles röd af *Eriophorum russeolum*, ej förut funnen i Luleå Lappmark. Den växte tillsammans med *E. capitatum* och *vaginatatum*, hvarföre vattnets jernhalt lærer ha föga inflytande på dess röda ull! På den hårda vägen upp till nyssnämnde kam insamlades *Campanula uniflora*, *Alsine biflora* med rödlätta blommor, *Draba alpina* samt *Pedicularis flammea*. Uppe på höjden låg en liten sjö (Fästajaur) hvarur Tarrajock leder sitt upphof. Det hade varit vår mening att vandra jemte loppet af denna flod, och så komma till Njunnats, hvarigenom jag satts i tillfälle att undersöka den visserligen till det yttre föga inbjudande dock oundersökta dalen. Men då vi skulle öfvervada floden befanns den af det myckna regnandet så strid, att ingen möjlighet gafs att komma öfver; och hade det ock så varit, så vore det tvifvel underkastadt om de bäckar, som nedforsade från fjellryggen söder om Tarrajock, tillåto fri passage. — Vi måste därför afstå från äfven den föresatsen, och i stället sträfva opp för fjellsluttningen i norr, och så nedanför Wassjakullarne komma in på samma väg vi färdats åt Alkavaara. Vi hade hoppats, att der vi nu, vid öfvervadvnings-stället, befunno oss, träffa på en Lapp; och få dröja en liten stund (det var nu midnatt); men han hade nyss slagit ner sina tältstänger och dragit dädan, hvarföre vi nödgades undan de millioner mygg, som svärmade och stungo här nere i dalen, så fort vår trötthet det medgaf, fly opp på fjellen. — Allt detta nämner jag, för att erindra hvar och en, som reser så uppe i högfjellen, att skaffa sig tillförlitliga underrättelser om Lapparnes vistelseort, eller ock, hvilket är bäst, föra med sig tält. Ty vill han ej ett af de 2:ne, antingen marteras af myggen i dalarne eller frysa på fjellen, så — måste han mar-

schera. Dock är det något svårt att i Lapplands fjell agera "den vandrande Juden".

Så fick imellertid jag göra, och utan någon hvil, annan än den någon sten för få minuter lemnade, streta af på hemvägen. Den har jag förut i det närmaste beskrifvit, och jag var sannerligen ej i det tillstånd att nu närmare granska densamma. Under Welkespoult insamlades *Carex rotundata* ymnig i ett kärr, och *Arnica alpina* mellan stenarna, der ock *Gnaphalium carpathicum* nu som bäst på nära kvarters höga stjelkar utvecklade sina blommor. — Jag önskar att jag i verkligheten då kunnat förflytta mig så fort till Quickjock, som jag, med gunstigt tillstånd, nu gör.

Sedan de ganska rika skördar jag på denna vidsträckt tour inbringat blifvit tillbörligen omsedde och inlagde, kvardröjde vi i Quickjock till den 13 Augusti, alltjemt fortsättande undersökningen af den rika herrliga trakten. Det intressantaste jag derunder fann var, utom en mängd *Salices*-former, en märkvärdig svit af former tillhörande *Carex pulla*, *rotundata*, *vesicaria* och *ampullacea*, hvarom mera vid ett annat tillfälle. Dessutom hade jag tillfälle att för Quickjocks-floran finna några recruter af mer eller mindre värde, dem jag vill i en särskild uppsats meddela. Och när nu vegetationen började visa spår af den allt mer annalkande höstens inflytande, bröto vi, på äkta Lapplands-manér, upp och begåfvo oss på hemvägen. Nu hade det visserligen för oss och våra gjorda insamlingar varit beqvämast att sätta oss i båt och, med undantag af högst liten gångväg, flodledes gunga ner till Luleå; men dessa trakter hade vi befarit en gång förut, och nu ville vi skåda de fjellen i sin höstdragt, hvilka vi sågo under den annalkande våren, samt ifrån Arjeploug följa Skellefte-elfvens lopp, och sålunda få en föreställning om dessa trakter.

Den 13 Augusti togo vi derföre afsked af Quickjocks fjell och dalar och lundar och forsar, — kanske för alltid! — och på den väg vi förr vandrade från Peurajaur kommo vi nu dit. *Isoëtes lacustris* i sjön, *Prunella vulgaris* och *Calamagrostis phragmitoides* kring husen, voro de nya fynd som der gjor-

des; 2:dra, 3:dje och 4:de dagen användes med att öfver fjellen Sköldavaara och Gaitsats hinna till Akkapakta, öfver Tjeckelvas och Skärfa-sjöar till Rappen, och öfver Ardnabouts skogar till Hornafvan och Arjeploug. Det var i hög grad intressant att se huru olika fjellen nu voro emot då vi först öfvervandrade dem. På de ställen, der den nakna eller isbrända marken då knappast täcktes af ett enda grässtrå, frodades en yppig vegetation. Den bestod visserligen af allmänna växter (*Aconitum*, *Aira alpina*, *Saussurea*, *Vahlodea*, *Junci*, *Stellaria alpestris*, *Epilobia*, *Avena subspicata*, o. s. v.), men i största ymnighet och mångfald förekom här *Hieracium alpinum* hvares lynne man här hade tillfälle studera. På höjden af Gaitsats, ibland de talrika pilar, som der frodades, anmärktes ånyo *Salix ovata*. Nedanför Akkapaktas branter var en ståtlig växtlighet; *Sonchus alpinus*, *Aconitum* och *Valeriana* täflade i storhet med *Salix lanata*. I sjöarne, som stå i sammanhang med Rappen, förekom i ymnighet *Nuphar intermedium* (= *Spennerianum* och *pumilum*) samt en *Potamogeton* (möjligen *nigrescens*!).

Medan vi några dagar uppehöll oss i Arjeploug förnyade jag besökerna vid Galgkärn, att se om jag nu kunde finna *Salix finmarkica*. Äfven nu vandrade jag flitigt omkring i trakten. *Salix versifolia* var, såsom jag förut nämnt, ymnig; *Tofieldia borealis*, *Drosera longifolia* (ej uppgifven för Lappland, ehuru ymnig i alla Sphagna-kärr under hela vägen från Quickjock); *Juncus stygius* liksom *Scheuchzeria* i hela Lappland ymnig, *Carex limosa* (nästan mindre allmän än *irrigua*) — alla dessa fyllde lokalen — men *S. finmarkica* syntes här blifvit aflifvad. Kring stränderna af Hornafvan bekläde nu *Calamagrostis Halleriana* stora sträckor, och *Salix grandifolia* var nu utbildad.

Den 19 Augusti begåfvo vi oss härifrån, hunno efter en liten gångväg och rodd öfver Navi-jaur till Uddjaur. Denna vidsträckta sjö öfverforo vi i sydost, stego i land vid Kaskar, der Uddjaur med en fors störtar in i Stor-Afvan. Här insamlades en besynnerlig form af *Hieracium pränanthoides*. Stor-Afvan breder sig, liksom Uddjaur, mera i vidd än längd; äfven den är öfverströdd af talrika högbergiga öar; stränderna, gran-

klädda och temligen låga, erbjuda just ingen synnerligt skön anblick. Från Gullholmen, der nattlägret togs, rodde vi dagen derpå till den stora sjöns slut, der vid Afvaviken (samma *Hieracium* som vid Kaskar, jemte *boreale*, förekom ock här) vi stego i land och började den 2 mils långa vandringen till Arfvidsjaur. Vi hade nu återkommit till dessa så ökända Lappmarksskogar, der tallarna, brände, glest spira upp än ur kulligt sandig jordmån, än ur enformigt vidsträckta myrtrakter. En krokigt formad sjö öfverfors på usla båtar; här anmärktes först *Nymphæa alba*. Midt inne i skogen ligger på ett afrojdigt ställe och mellan 4 sjöar det täcka Arfvidsjaur med sin vackra kyrka; från fönstren synas de sista fjellen med sina ännu något kala bjessor, annars idel skog. Regn och storm hindrade från vidsträcktare utvandringar. *Rumex aquaticus!* stod här ymnig och gigantisk vid sjöstränderna; *Salix canescens*, en storväxt *Carex ampullacea* (dock långt skiljd från *bullata*), en mängd former af *Salices*, synnerligast *Lapponum*, stodo vid qvarnen; i åkrarne: *Lamium amplexicaule* (förut ej sedd längre än till Ångermanland), och vid husen: *Artemisia vulgaris* (ej anmärkt högre upp än vid Lycksele).

Från den ena byen förflyttade vi oss sedermera till den andra på dagsmarscher, vanligen af 2 mils längd (från Arjeplog till Arfvidsjaur är $8\frac{1}{2}$ mil och derifrån till Skellefteå $15\frac{1}{2}$ mil). De gingo nästan alla genom enformiga skogar eller ödsliga myrer; samma karakter var utpreglad hos dem alla, och föga intresse skulle det derföre medföra att vidröra hvar och en särskildt. Vegetationen består i dessa skogar nästan ensamt af *Vaccinium* och *Rubus Chamæmorus*, samt flera *Carices* och *Salix livida*; i sjöarne ligga *Nuphar (intermedium!)* och *Potamogeton natans*, och kärren lysa röda af *Drosera*, *Juncus stygius* och *Sphagnum*. Men på de behagligare och öppna ställen hafva människorna allt mer och mer slagit upp sina boningar, i hvilka trefnad och välmåga nu äro väl hemmastadde.

Vid Aborreträsk insamlades former af *Salix canescens*; *Selinum palustre*, *Lysimachia thyrsiflora*, *Erysimum cheiranthoides* (ny för Lappland!), *Galium infestum* och *Polygonum*

Convolvulus mötte der, hvarest *Salix versifolia* och *myrtilloides* syntes upphöra. Vid Glommersträsk — en lika stor, som välmående by, der utdikning och ängsvattning verkat mycket godt — observerades i den nedanför liggande sumpiga ängen samma *Stellaria*, som jag tagit bakom Quickjocks kyrka; och då Læstadius här samlat *Stellaria crassifolia* β *subalpina* Hn., blef mig klart att den Quickjockska var denna och dess namn af *St. juncea* bör försvinna. Besynnerligt att en hafstrandsväxt går så långt upp i landet, och endast observerats på så få och vidt aflägsna lokaler! Här odlades ock i kryddgårdar *Mentha gentilis*! På den hiskligt myrfyllda vägen från sistnämnde ställe till Långnästräsk passerade vi Lappmarksgränsen och inträdde i Westerbotten, hvars karakter är alldeles densamma, som den undra delen af Lappland: vidsträckta skogar på sandig jordmån, myrer ej sparsamt, och stora byar på bördiga lokaler. *Hieracium patulosum* blef ymnig i fuktig mark, och *Saxifraga Hirculus* i myrer. Sannolikt sträcker sig på detta afstånd från hafvet hela vägen norr åt dylika myrtrakter som dessa, och sannolikt finnes *Saxifr. Hirculus* i dem alla. Den är nemligen så vid pass funnen i Torneå, Luleå, Piteå och Umeå Lappmarker. I skogen vid Stensele mötte *Salix aurita*, blandad med en form af *S. canescens*. *Salix livida* blef ytterst allmän. Såsom en kuriositet kan nämnas att *Chrysanthemum segetum*, förd med säd från sydligare orter, fanns blommande på vägen. *Scirpus palustris* och *acicularis*, *Juncus supinus*, *Hieracium pilosella* mötte vid Lillkågeträsk.

Den 2 September voro vi i Skellefteå. I Umeå steg jag ombord på Ångfartyget, dröjde några dagar, krank, i Gefle, der jag hade tillfälle njuta af Herr Dr. Hartmans utmärkta välvilja och lika utmärkta samlingar — och den 15 September var jag åter i Upsala.

Hvar och en, som drifves af lust att se och studera den Lappländska naturen, råder jag till att företaga en färd, dylik med den jag nu i korthet relaterat. Beqvämare kan man väl komma uppföre Lule-elf. Men, emedan folket der är vandt att

se många resande, blir den vägen kostsamare, och från båten studerar man illa naturen i de sylvatiska och subsylvatiska regionerna. Men 300 R:dr R:gs kan man beqvämt fullborda en resa, sådan som min, då man sättes i tillfälle att genomvandra 3:ne Lappmarker, och se största delen af fjellnaturen på många olika lokaler.

Och måtte hvar och, som gör den färden, blifva lika belåten som jag med min!

II. Hvarjehanda.

I. Under loppet af sistförflutna året förlorade Flora en visserligen obemärkt men ifrig dyrkare i Sverge, Komministern i Gunnilbo i Vestmanland Per Olof Liedström. Född d. 25 Aug. 1800 i Vesterås, der hans fader var Hattmakare, studerade han först vid läroverket i nämnde stad, hvarefter han vid Upsala universitet genomgick den prästerliga lärokursen. Sedermera tjenstgjorde han som pastorsadjunkt dels i Harakers församling, dels i Smedjebacken, på hvilket sednare ställe han år 1833 blef skolföreståndare, i hvilken egenskap han fungerade till Maj 1843, då han mottog Komministraturen i Gunnilbo, der krampkolik med åtföljande slag ändade hans lif d. 16 Juni 1845. — Ehuru tyst och sluten i större sällskapskretsar, utmärkte dock qvickhet och humor hans umgänge med förtroligare vänner; djupt känslig för allt skönt och ädelt var han entusiast för naturen och dess studium; redan från ungdomsåren älskade han botanik och entomologi, till hvilkas idkande han under en sednare tid än ytterligare lifvades och upmuntrades af Prof. P. F. Vahlberg, Häradshöfding C. G. Kröningsvärd och Doktor C. J. Hartman, hvilken sistnämnde riktade hans håg åt mossorna, för hvilka han egde ett skarpt öga och som blefvo hans favoritstudium. — Saknande all enskild förmögenhet, använde han de små besparingar han kunde göra, dels till understöd åt behöfvande som visade flit och håg för studier, dels till förelagande af mindre resor, såsom några gånger till fjälltrakterna i Dalarne och angränsande del af Norge samt till Kinnekulle. Han riktade Dalarnes flora med *Saxifraga rivularis*, *Ranunc. aconitifolius*, *Schistostega*, *Tayloria* och ett betydligt antal *Jungermannia* anmärkta i Hartmans Flora 4:e uplagan. — Ingalunda fallen för att vidt och bredt

omorda sina upptäckter var han i sina bref ytterst lakonisk, men meddelade gerna af sina fynd till andra vetenskapens älskare.

2. Professor Fries är nu sysslosatt med utgifvandet af *Summa vegetabilium Scandinaviæ*, hvaraf största delen redan läser vara tryckt. — Likaledes håller Magr Areschoug på att låta utgifva *Phyceæ Scandinaviæ*, hvilket arbete torde komma att beledsagas af figurer.

3. Den under förlidna hösten härjande potatissjukdomen har så väl utom som inom Sverge föranledt utgifvandet af mångfaldiga afhandlingar, bland hvilka Ref. här allenast vill fästa upmärksamheten på ett af Prof. Fries i Upsala Vetenskaps-Societet hållet intressant föredrag om farsotens orsaker, hvilket blifvit dels särskildt tryckt, dels, jemte en upsats i samma ämne af Magr Arrhenius, intaget i den af Herr Edelsvärd och Arrhenius utgifna intressanta Tidsskrift för landtmanna- och kommunal-ekonomi och derefter äfven i andra tidningar uptagits.

4. Docenten vid Köpenhamns universitet F. Liebman har mot slutet af förflutna året erhållit titel af Professor extraordinarius. — I det Kongl. Danske Videnskabernes Selskabs sammankomst d. 19 sistl. Dec. förevisade han det af honom redigerade 41 häftet af *Flora Danica*; och i "den naturhistoriska Forening" höll han d. 12 Dec. ett populärt föredrag rörande "Dovrefjeld i naturhistorisk henseende".

5. Till Docens i Botanik vid Upsala universitet har Magr Johan August Schagerström blifvit utnämnd efter att såsom specimen ha utgifvit en afhandling *de vegetatione Uplandiæ*. — Magr N. J. Anderson hade i samma hänsigt utgifvit ett arbete afhandlande *Salices Lapponiæ*. — För båda dessa skrifter skall framdeles en kort redogörelse meddelas.

6. Hr S. v. J. Lindgren har nu ordnat och utgifvit 3:e och 4:e fasciklarne af *Musci Sueciæ exsiccati*; de innehålla många intressanta och sällsynta mossor, särdeles *Brya*; särskild redogörelse för dem skall framdeles meddelas. De kosta 4 rdr b:ko, och för deras erhållande kan man vända sig antingen till Utgifvaren sjelf, hvars adress är Lidköping, eller till Stud. L. Borgström här i Lund eller ock till Utgifvaren af närvarande tidsskrift.

7. Från vår Landsman Magr Eberhard Munck af Rosenschöld, som flera år vistats i södra Amerika, har äntligen ett af honom sjelf skrivet bref, dateradt Asumpcion

i Paraguay d. 10 Januari 1845, nyligen ankommit, enligt hvilket han redan i Paraguay gjort betydliga samlingar, för hvilkas ökande han ämnade ännu tvenne år kvarstadna i detta intressanta land, som så länge varit för främlingar otillgängligt.

8. Den i Upsala bildade Botaniska förening, hvarom underrättelse lemnades i ett bihang till N:o 12 af denna tidsskrift för förflutna året, räknar redan omkring 40 medlemmar och en förteckning på de vexter, som den för närvarande har att till utbyte erbjuda, åtföljer närvarande nummer. Denna förening lofvar blifva af mycket gagn för vidmakthållande och utbredande af det friska lif och den ifver, hvarmed Botaniken, till följe af Prof. Fries' verksamhet och inflytande, vid Upsala Universitet omfattas och odlas.

9. Herrar Friherre Berzelius, Professorer Selander och P. E. Vahlberg komma att under Februari månad i Stockholm börja en serie af populära föredrag uti Naturvetenskaperna, hvarvid Prof. Vahlberg kommer att afhandla den egentliga naturalhistorien, förnämligast Botanik.

☞ Detta dubbelnummer åtföljes af ett bihang.

I Dr. Hartmans afhandling i Bot. Not. 1845 N:o 9—10 hafva följande fel sig insmygt, som torde rättas:

Sid. 138 r. 14 står det: läs de. — S. 144 r. 6 st. *sudetica*: l. *hybrida*. S. 144 r. 8, 9 st. *hybrida*: l. *sudetica*. — S. 161 r. 25 st. heller: l. helre.

BOTANISKA NOTISER fortsättas under år 1846 och, i fall det sökta understödet till deras utgifvande Nädigst beviljas, blifva de till omfånget utvidgade; prenumerationspriset blir dock fortfarande 1: 32 b:ko och kan erläggas hos Herrar Bokhandlare eller ock direkte insändas till *Herr C. W. K. Gleerups Bokhandel i Lund*, som benäget ombesörjer utdelningen och hos hvilken således alla requisitioner böra göras. — På postkontoren tillägges postförvaltarearvode. — Upsatser och notiser såsom bidrag till tidsskriften mottagas med största tacksamhet, och böra sådana adresseras till *Akad. Adjunkten Al. Ed. Lindblom i Lund*.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLOM.

N:o 3.

Mars

1846.

I. Original-Afhandling.

Foreløbig Beretning om en botanisk Reise i Østfinmarken i Sommeren 1842; af N. Lund.

Med et Stipendium paa 200 Spd fra det Kongelige norske Videnskabers Selskab samt 100 Spd af den til naturvidenskabelige Reiser i Norge bevilgede Sum foretog jeg i Foråret 1842 en nye Reise til Finmarken for at supplere mine foregaaende Undersøgelser over sammes Flora og Vegetationsforhold. Jeg afreiste fra Christiania den 7:de Mai, tog Veien med Dampskibet langs den norske Kyst for at conservere de medbragte Barometre, og ankom den 27:de Mai til Kaafjorden. Her var Egnen endnu i Vinterdragt, hvorfor jeg strax traf de nödvendige Forberedelser til at fortsætte Reisen til Østfinmarken, hvilken Egn denne Gang fornemmeligen var Undersøgelsens Formaal. Jeg forlod Kaafjorden i begyndelsen af Juni, men ankom först den 2:de Juli till Tana, opholdt ved Storm og Uveir. Paa Reisen didhen foretog jeg Barometermaalninger overalt, hvor Omstændighederne tillod det. Paa Qualöen maalttes Birkegrændsens Höide paa 3 forskjellige Steder, hvilken befandtes i en Bjergdal SO for »Tyven» paa Fjeldrækkens Østside 725 (norske) Fod over Havet, i samme Bjergdal paa Fjeldrækkens Vestside 726 Fod o. H. og i en mod NO ubeskyttet Bjerglie 697 Fod o. H. *).

*) Om Birkegrændsens Höjde hersteds yttres von Buch i sin Reise durch Norwegen 2:ter Th. pag. 41.: »die letzten Birken von einiger Bedeutung standen hier auf 620 Fuss Höhe», en Bestemmelse, der meget godt harmonerer med mine Maalninger. Hans strax derpaa fölgende Yttring pag. 42, at Birkegrændsen her ei overstiger 800 Fod o. H. er ansat efter Æiemaal, og kommer ei heller synderlig i Strid med mine Observationer.

Under Opholdet i Hammerfest maalttes ligeledes en meget markeret Vandstandslinie ved Byens indre Skandse, hvis Höide Barometeret angav til $57\frac{1}{2}$ Fod. Samtidig maalttes dens Höide ved Nivellering for at kontrollere mine Barometre, efter hvilken Maalning den befandtes at ligge $66\frac{1}{4}$ Fod o. H., hvilket var et meget tilfredsstillende Resultat vid saa smaa Höidemaalninger. — Paa Sydsiden af Havöen maalttes Birkegrændsens og Salixgrændsens Höide; den förste befandtes at være 368 Fod, den anden 470 Fod o. H. — *Betula glutinosa* og *Salices* ere her temmelig sjeldne formedelst Stedets Nærhed ved Havet, hvorfor det ei er underligt, at Birkegrændsen her har et lavere Niveau end paa Sydsiden af Mageröen. I Eiterfjorden derimod, som stikker i SO for Havöen $\frac{1}{8}$ Miil ind i Fastlandet, befandtes Trægrændserne noget höiere, nemlig: Birkegrændsen 406 Fod o. H. og Salixgrændsen 501 Fod o. H.

I Finvigen paa den sydlige Side af Mageröe befandtes Birkegrændsens Höide at være 404 Fod o. H. Von Buch angiver [2:ter Th.pag. 79] efter Öiemaal dens Höide ved Honningsvög [ogsaa paa Sydsiden af Mageröen] til 400 Fod o. H., en Bestemmelse, som har slumpet godt ind.

I Hopseidet eller rettere i den trange Fjord Vest for samme befandtes Birkens Höide paa Fjeldene at være 569 Fod o. H.; samtidig observeredes *Veratrum album* — *Lobelianum's* störste Höide, som jeg fandt at være 544 Fod o. H.

I Tana maalttes Birkegrændsens og Salixgrændsens Höide paa Fjeldene i Vest for Fjeldma; den förste befandtes at ligge 1011 Fod; den sidste 1085 Fod o. H. Den tætte Birkeskovs Grændse, hvorved jeg forstaaer det Niveau, hvor Birken ophörer at danne sammenhængende Skovstrækninger, befandtes at have en Höide af 475 Fod o. H.

Af disse Maalninger viser det sig, at Birken stiger temmelig rask paa Fjeldene, eftersom man fjerner sig fra Havet, men nogen egentlig Calcul for denne Stigen vil blive vanskelig at udfinde *).

*) I et andet Arbeide skal jeg udförligere behandle Trævegetationen i Finmarken, dens horizontale og verticale Væxtgrændse samt gradvise Stigen og Falden.

Birkeløvet vær ved min Ankomst til Tana (d. 2:den Juli) netop i Spiringsmomentet. Sommeren havde indfundet sig ualmindelig seent, tilbageholdt af de samme nordlige og østlige Vinde, der havde forsinket min Reise til Østfinmarken.

Østre Tanadalen er en langstrakt, paa begge Sider af Tanaelven beliggende Dalstrækning, hvis Dalföre er bevoxet med rige Skove af *Betula glutinosa* med dens mangfoldige Afarter. I Midten flyder Tanaelven som en bred og stille Ström, dannede iser op imod Seida frugtbare Øer med Engsletter og tætte Birkeskove, i hvis Ly Quænske og Lappiske Nybyggere have opslaaet deres Hytter. Paa begge Sider af Dalen hæver sig høie, skovbevoxede Bjergkjæder, hvilke i Forening med Skovsletterne, Øerne og Elven, som slynger sig imellem dem, danner et smukt Ensemble. Vegetationen omkring Tanaelven er frodig; især er Græsvæxten overordentlig, og man vader ei sjelden i Græs til over Skulderen. Grönsværet dannes af *Calamagrostis*-Arter især *C. lapponica*, *stricta* og *phragmitoides*, fremdeles af *Poa pratensis* og *alpina*, *Hierochloa borealis*, *Anthoxanthum odoratum*, *Festuca ovina* og *rubra* og *Phleum alpinum*. Tanadalen er derfor vel skikket til Quægavl, hvilket ogsaa i Forbindelse med Laxe-Fiskerie er de faa Indbyggeres vigtigste Næringskilde.

För jeg inlader mig paa Skildringen af Vegetationen i Tana, maa det være mig tilladt at levere et Omrids af Finmarkens Væxtregioner i Almeenhed.

Det plantebærende Terrain i Finmarken sönderfalder i 4 naturlige Regioner: 1) *Havstrandsregionen*, 2) *Fyrreregionen*, 3) *Birkeregionen* og 4) *Sletfjeldsregionen*; den förste og sidste ere træbare, de tvende övrige skovbevoxede. Havstrandsregionen indtager det smale Bælte, som stöder nærmest til Havet. Fra de övrige Regioner skiller den sig væsentlig ved at Jordbunden er mættet med Saltpartikler. Denne Region strækker sig langs Finmarkens Kyst fra *Malangen* *) till *Jä-*

*) Finmarkens naturligste Grændse mod Syden dannes i mine Tanker af de store Fjorde: Malangen og Balsfjorden, hvilke overskjære Finmarken henimod den svenske Grændse, og nord for hvilke en nye Vegetation begynder; dog herom ved en anden Leilighed.

kobselven paa den russiske Grændse. De for denne Region meest characteristiske Væxter ere: *Cochlearia officinalis* og *anglica*, *Ligusticum scoticum*, *Silene maritima*, *Stellaria crassifolia*, *Halianthus peploides*, *Gentiana serrata* og *involuta*, *Hippoglossum maritimum*, *Primula sibirica*, *Plantago maritima*, *Allium sibiricum* — *majus*, *Triglochin maritimum*, *Carex incurva*, *salina* — *subspathacea*, *glareosa*, *norvegica*; *Glyceria maritima*. — Fyrreregionen (*regio subsylvatica Wahlb.*) omfatter de Tracter, hvor Granen er ophört, men hvor Fyrren vedbliver at voxe enten i sammenhængende Skove eller i spredte Partier. Hvad der characteriserer dette Bælte er just Fyrrens Forekomst, hvilket antyder en eiendelig Form af climateriske Forhold. Fyrreregionen indtager det sydlige Finmarkens Indland, og strækker sig mod Norden til Bunden af de store Fjorder: Lyngenfjord, Altenfjord, Porsangerfjord og Varangerfjord. De for Regionen meest characteristiske Væxter ere: *Oxalis Acetosella*, *Rubus idæus*, *Fragaria vesca*, *Epilobium montanum*, *Circæa alpina*, *Viola arenaria*, *Drosera longifolia*, *Angelica sylvestris*, *Galium triflorum*, *Pyrola rotundifolia*, *secunda*, *uniflora*, *Lapsana communis*, *Gymnadenia conopsea*, *Epipactis latifolia*, *Paris quadrifolia*, *Convallaria verticillata*, *Majanthemum Convallaria*, *Carex microglochin*. — Birkeregionen (*regio subalpina Wahlenb.*) omfattar de Tracter, hvor Fyrren er ophört, men hvor Birken endnu vedbliver at voxe enten spredt eller i sammenhængende Skovpartier. Denne Region indtager, foruden Kyststrækningerne samt det træbevoxede Bælte i Fyrreregionen ovenfor *Fyrrens Grændse*, hele det nordlige Finmarken nordensfor Lyngseidet, Alteidet, Raste Gaisa, Polma Javre samt Kiolmi Javre. I det sydlige Finmarken naer det en Höide paa Fjeldene af 1200—1500 Fod o. H.; i det nordlige Finmarken af 300—500 Fod o. H. De for Regionen meest characteristiske Væxter ere: *Thalictrum Kemense*, *Archangelica officinalis*, *Viola canina* — *montana*, *Geranium sylvaticum*, *Melandrium diurnum*, *Stellaria borealis*, *Cerastium alpinum* — *glabratum*, *Astragalus alpinus*, *Rubus Chamæmorus*, *Epilobium origanifolium*, *Saxifraga stellaris*,

rivularis, *Mulgedium alpinum*, *sibiricum*, *Saussurea alpina*, *Gnaphalium norvegicum*, *Menziesia cærulea*, *Myosotis sylvatica*, *Veronica alpina*, *Pinguicula alpina*, *Salix hastata*, *phylicæfolia*, *glauca*, *Lapponum*, *Coeloglossum viride*, *Tofieldia borealis*, *Juncus alpinus*, *Luzula glabrata*, *Eriophorum capitatum*, *Carex lagopina*, *pauciflora*, *Persoonii*, *atrata*, *alpina*, *rotundata*, *Phleum alpinum*, *Agrostis borealis*, *Calamagrostis lapponica*, *strigosa*, *phragmitoides*, *Aira flexuosa* og *Poa alpina*. — Sletfjeldsregionen (*regio alpina Wahlenberg*) indtager det store Væxtbælte, som ligger ovenfor Birkegrændsen. Fra de tvende foregaaende skiller den sig ved, at den er træbar, paa Salixbæltet nær, og fra Havstrandsregionen, med hvilken den har Træbarheden tilfælles, ved at den mangler den med Saltpartikler mættede Jordbund, som tilhøner hiin. Sletfjeldsregionen udbreder sig over hele Finmarken, og løber ved sammes nordligste Kyster næsten umiddelbar sammen med Havstrandsregionen. De for Regionen eiendomligste Væxter ere: *Ranunculus nivalis*, *glacialis*, *pygmæus*, *Cardamine bellidifolia*, *Draba lapponica*, *Viola biflora*, *Silene acaulis*, *Cerastium trigynum*, *Dryas octopetala*, *Epilobium alpinum*, *Saxifraga nivalis*, *cernua*, *cæspitosa*, *Hieracium alpinum*, *Gnaphalium alpinum*, *supinum*, *Andromeda hypnoides*, *Diapensia lapponica*, *Arctostaphylos alpina*, *Azalea procumbens*, *Oxyria digyna*, *Salix lanata*, *reticulata*, *polaris*, *herbacea*, *Juncus trifidus*, *biglumis*, *triglumis*, *Luzula hyperborea* og *hyperborea* — *arcuata*, *Carex rupestris* og *Poa flexuosa*. — Som en Deel af denne Region bør specielt udhæves Salixbæltet eller det smale Strög ovenfor Birkegrændsen, hvor de buskagtige Fjeldpile endnu forekomme, efterat al anden Trævegetation er ophørt. Det dannes i Finmarken især af *Salix lanata* og *glauca* samt stundom ogsaa af *S. pyrenaica* — *norvegica*. Dets Høide paa Fjeldene er angivet ved nogle i det Foregaaende anførte Maalninger.

Efter denne Framstilling af Finmarkens Væxtregioner gaae vi over til Skildringen af Vegetationen i Tana — dog først nogle Ord om Østfinmarkens Flora i Almindelighed. Den udmærker sig fra Vestfinmarkens ved en i öiefaldende sibirisk Cha-

racter, i det Væxter, som tilhøre Sibirien og det nordlige Rusland, her begynde at vise sig. Saadanne ere: *Veratrum album* — *Lobelianum*, *Arenaria lateriflora*, *Oxytropis campestris* — *sordida* & *caerulea*, *Catabrosa latifolia*, hvilke aldeles ikke forekomme i Vestfinmarken. — Havstrandsregionen i Tana dannes især af: *Pisum maritimum*, *Hippoglossum maritimum*, *Veronica longifolia* — *maritima*, *Plantago maritima*, *Atriplex prostrata* Herb. Norm., *Halianthus peploides*, *Triglochin maritimum*, *Carex glareosa* o. s. v. Den er hovedsagelig kun forskjellig fra Strandvegetationen ved det aabne Hav derved, at den mangler flere af de væxter, som tilhøre hiin.

Birkeregionen i Tana synes at opløse sig i tvende naturlige, fast ingenlunde skarpt begrændsede Bælter: det övre og nedre Birkebælte. Det Förste characteriserer sig ved, at Birken fremtræder *fuldtudviklet*, i Form af Træe, og endnu formaaer at danne *sammenhængende Skove*; det andet ved, at Birken fremtræder *spredt* og *bushformig* samt med tydelige Spor af Kuldens Indvirkning. I det Förste danne *Gramineæ* et sammenhængende Grönsvær; i det Andet træde Lyngvæxter, saasom: *Cornus svecica*, *Vaccinium* *Vitis Idæa* og *Myrtillus* samt *Empetrum nigrum* i Grönsværrets Plads, og for størstedelen fortrænge dette. Det förste Bælte omfatter Finmarkens Sletteland, og fortsættes et Stykke opad Fjeldsiderne *); det Andet breder sig ud over Fjeldsiderne, og fortsættes til Birkeregionens Ophör.

I det *nedre Birkebælte* dannes Vegetationen hovedsagelig af: 1) *Gramineæ*, 2) af endeel Slettelands-Væxter, som ere fælleds for hele Scandinavien, og 3) af adskillige, for den arctiske Zone eiendommelige Plantearter. De vigtigste *Gramineæ* ere ovenfor nævnte; de for hele Scandinavien, ja tildeels for hele Europa, fælleds Væxter ere: *Anthriscus sylvestris*, *Angelica sylvestris*, *Alchemilla vulgaris*, *Campanula rotundifolia*, *Epilobium angustifolium*, *Trollius europæus*, *Ranunculus acris*, *Spiræa Ulmaria*, *Geum rivale*, *Achillea Millefolium*, *Taraxacum officinale*, *Solidago Virgaurea*, *Cirsium hete-*

*) Dets Höide i Tana er 475 Fod o. H.

rophyllum, *Hieracium murorum*, *Gnaphalium dioicum*, *Stellaria graminea*, *Melandrium diurnum*, *Cerastium vulgatum*, *Sagina procumbens*, *Linnaea borealis*, *Euphrasia officinalis*, *Geranium sylvaticum*, *Vicia Cracca*, *Rhinanthus minor*, *Trentalis europæa*, *Capsella Bursa pastoris*, *Polygonum viviparum*, *Galium boreale*, *Luzula campestris*, *Carex canescens*, samt af Buskvæxter: *Ribes rubrum*, *Rubus saxatilis*, *Salix nigricans* Smith o. s. v. De vigtigste, den Finmarkiske Flora mer eiendommelig tilhørende Væxter ere: *Lychnis alpina*, *Cerastium alpinum*, *Rubus arcticus*, *Potentilla maculata*, *Thalictrum Kemense*, *Mulgedium sibiricum*, *Hieracium prenanthoides*, *Polemonium cæruleum*, *Myosotis sylvatica*, *Astragalus alpinus*, *Epilobium organifolium*, *Rumex Acetosa* — *alpina*, *Carex lagopina*, *Persoonii*, samt af Buskvæxter: *Salix phylicæfolia*, *hastata* og *glauca*. — I Myrene, hvor *Carex* og *Scirpus cæspitosus* deplacere Gramineerne, findes i denne Region hovedsagelig: *Menyanthes trifoliata*, *Andromeda polifolia*, *Oxycoccus palustris*, *Rubus Chamæmorus*, *Comarum palustre*, *Ranunculus hyperboreus*, *Triglochin palustre*, *Eriophoron vaginatum* og *alpinum*, samt mere spredt: *Pinguicula villosa*, *Drosera rotundifolia*, o. s. v. De halvfugtige Steder, f. Ex. Bredderne af Bække, af Kjærn, o. s. v., indtages af *Caltha palustris*, *Viola palustris*, *Cardamine pratensis*, *Ranunculus reptans*, *Valeriana officinalis*, *Veronica longifolia*, *Epilobium palustre*, *Galium palustre*, *uliginosum*, *Pedicularis Sceptum Carolinum*, *Parnassia palustris*, *Stellaria nemorum*, *Pinguicula vulgaris*, *Chrysosplenium alternifolium* — *tetrandrum* Lund, *Coeloglossum viride*, *albidum*, *Orchis maculata*, *Alnus incana* — *virescens*, *Juncus alpinus*, *Carex irrigua*, *ampullacea*, o. s. v. — I de vexelviis udtørrende Vandpytter forekomme hovedsagelig: *Polygonum aviculare*, *Montia fontana*, *Callitriche verna*, *Ranunculus reptans*, *Stellaria media*, *Potentilla anserina*, *Alopecurus geniculatus* og *Poa annua*.

Det övre Birkebælte som, efter hvad vi i det Foregaaende omhandlede, udbreder sig over Fjeldsiderne, er bevoxet for-

nemmelig af følgende Species: *Menziesia cærulea*, *Alchemilla alpina*, *Arctostaphylos officinalis*, *Pyrola minor*, *Veronica saxatilis*, *Melampyrum pratense*, *sylvaticum*, *Saussurea alpina*, *Pedicularis lapponica*, *Archangelica officinalis*, *Sibbaldia procumbens*, *Gnaphalium norvegicum*, *Potentilla nivea*, *Agrostis borealis*, o. fl. andre. Langs Bækkene i denne Region samler sig den lappiske Floras Ziirplanter, hvoraf de Fleste nedstige fra Sletfjeldsregionen. Her forekomme *Pinguicula alpina*, *Primula stricta*, *Arabis alpina*, *Saxifraga stellaris*, *aizoides*, *oppositifolia*, *ricularis*, *Veronica alpina*, *Viola biflora*, *Lychnis alpina*, *Bartsia alpina*, *Cerastium alpinum*, *vulgatum*, *Tofieldia borealis*, *Epilobium alpinum*, *organifolium*, *Stellaria borealis*, *Thalictrum alpinum*, *Luzula parviflora*, *Carex alpina*, *capillaris*, o. s. v.

Hvor Birken ophører, begynder den Region, som jeg i det Foregaaende her benævnt med Sletfjeldsregionen. Her er Jordlaget tyndt, og lader Fjeldgrunden ofte træde i Dagen. Plante-mængden er derfor forholdsmæssig ringe. *Gramineæ* forekomme kun sparsomt, og blandt disse hovedsagelig *Avena subspicata*, *Poa flexuosa*, *Aira flexuosa* — *montana*, *Agrostis borealis* samt *Festuca ovina*. *Cyperaceæ* og *Juncaceæ* findes vel i større Mængde, men fremdeles uden at danne et sammenhængende Grønsvær. I større Mængde forekomme *Carex rupestris*, *rigida*, *lagopina*, *Luzula spicata*, *hyperborea* var. *arcuata*, *Juncus trifidus*, *biglumis*, *triglumis*, *Salix herbacea*, *polaris*, *reticulata*, *myrsinites*, *lanata*, *Betula nana*, *Silene acaulis*, *Azalea procumbens*, *Andromeda hypnoides*, *Diapensia lapponica*, *Dryas octopetala*, *Gnaphalium alpinum*, *supinum*, *Hieracium alpinum*, *Rhodiola rosea*, *Oxyria digyna*, *Saxifraga oppositifolia*, *cæspitosa*, *cernua*. — Paa Myrene i denne Region, hvor Sphagnumarter udgjøre Hovedmassen, findes sporadisk: *Carex rotundata*, *rariflora*, *Eriophoron vaginatum*, *capitatum*, *Luzula glabrata*. — Om Sletfjeldsregionens særegne Physiognomie i Tana veed jeg kun at anføre, at *Hierochloa alpina*, *Rhododendron lapponicum*, *Andromeda tetragona*, *Pedicularis hirsuta*, *Ckamorchis alpina*, hvilke forekomme paa

Fjeldene i Alten, her formedelst Fjeldenes Lavhed aldeles ikke findes, og *Ranunculus nivalis*, *pygmaeus* & *glacialis* kun i ringe Mængde.

I Tana observeredes enkelte sjeldne Planter, hvis eneste Voxested i Norge er Østfinmarken. Blandt disse maa nævnes: *Oxytropis campestris* — *sordida* et — *cærulea*, som forekommer i Mængde i Fjeldierne paa Skuggevare, og fortsættes til over Birkegrændsen; videre *Veratrum album* — *Lobelianum*, som udbreder sig over Leerskiferterrainet fra Hopseidet til Varangerbunden, og paa førstnævnte Sted, i følge anstillet Barometermaalning, naaer en Höide af 544 Fod o. H.; fremdeles *Dianthus superbus* og dens hvidblomstrede Varietet, hvilke tvende Former ere almindelige i Finmarken fra Porsangerfjord til Jakobselven paa den russiske Grændse; endvidere *Salix punctata* Wahl., hvilken i Tana forekommer ved Siden af *Salix nigricans* Fr., men forskjellig fra samme i Charakterer *) i Habitus samt i mindst 14 Dages sildigere Blomstringstid, hvilket sidste under disse nordlige Bredder, hvor Vegetationen saa hurtig fremdrives, beviser saare meget for dens Artrettighed. Wahlberg anfører den som hyppig ved Tanaelven; jeg observerede kun 5 à 6 Buske. Men — om denne Art Mere ved en anden Leilighed. Endelig observeredes en *Stellaria*, som jeg anser for en nye Art, samt *Chrysosplenium alternifolium* — *tetrandrum* Lund, en mærkværdig arctisk Varietet med dværgagtig Væxt og 4 Stövdragere. — Alpevegetationen gaaer i Tana, som fast overalt i Finmarken, ned mod Havets Niveau. De forskjellige Væxtregioner, som under sydlige Bredder ere temmelig sondrede, løbe her sammen, sandsynligviis som Følge af Finmarkens Kystclima, som udjævner Temperaturforholdene. Alpevæxterne voxe ved Siden af Havsvæxterne; saaledes træffes ei sjelden *Juncus trifidus*, *Luzula spicata* og *hyperborea* ved siden af *Cochlearia officinalis*, *Ligusticum scoticum* og *Plantago maritima*. Under saadanne Forhold bliver det vanskeligt at skjelne imellem Væxtregionerne.

*) Angaaende *S. punctata* henviser jeg forövrigt til Magister Andersons interessante Afhandling "*Salices Lapponiæ*". Upsaliæ 1845. (Bot. Not. 1846 N:r 3.) 3 b.

Af de plantegeographiske Antegnelser fra Tana i Forbindelse med Antegnelserne fra Alten i min "Reise igjennem Nordlandene og Vestfinmarken" viser det sig, at Tanas og Altens Flora er rigere end det övrige Finmarkens. Grunden hertil ligger hovedsagelig i de geognostiske Forhold. Egnene om Tana- og Alten-Elv tilhøre nemlig Overgangsformationen, medens den største Deel af det övrige Finmarken tilhörer Urformationen *).

Efter 14 Dages Ophold i Tana, hvori jeg dagligen foretog Excursioner opad Elven, og ikke sjelden overnattede under aaben Himmel, afreiste jeg med Elvebaad til Polmak, en liden Lapbye ved Tanaelven 6 Mile fra dens Munding. Elven er ovenfor Seida (en Lapbye halvveis imellem Guldholmen og Polmak) strid og danner ei sjelden langstrakte Fossefald, hvorpaa Farten opad gaaer overordentlig langsomt. Den förste Aften maatte jeg derfor slaae mig til Roe i Seida, hvor jeg overnattede i en Fingamme. Jeg strakte mig nogle Timer paa Jordgulvet, og fortsatte ved Morgenens Anbrud Reisen til Polmak, som jeg dog först naaede om Aftenen. Her holder Handelsmanden i Tana en Kjöbsvend, der udsælger Brændevin, Tobak, Meel og andre Fornödenhedsvarer for Lapperne. Hos denne indlogerede jeg mig i en liden Hytte, hvor jeg dog havde det meget anstændigt i Sammenligning med, hvad jeg saa ofte har maatte döie i Fingammerne. Her tilbragte jeg 8 Dage, sysselsat deels med Barometermaalninger, deels med Excursioner flere Mile opad Tanaelven. Vegetationen har fremdeles samme Character, som i Tana; Bjergarterne, som have afgivet det frugtbare Jordmon, ere ogsaa hovedsagelig de samme. Af de plantegeographiske Antegnelser herfra viste det sig, at enkelte Planter her have deres nordligste Grændse i Östfinmarken, som *Prunus Padus* og *Populus tremula*.

Fra Polmak drog jeg nedad Elven til Seida, og vandrede i Sommernatten över Varangerfjeldet, hvorover Solen nu med sit rödlige Skin belyste Snestriberne, Kræklinglyngen (*Empetrum nigrum*) og de snehvide Alpeblomster. Stor Möie foraarsagede Transporten af mine Barometre, hvilke ei kunde betroes til de Lapper, som ledsagede mig. Henimod Morgenen naaede jeg Handelsmandens Bopæl i Varangerbunden. Her tilbragte jeg flere Dage med Excursioner i Omegnen.

---

*) Angaaende Bjergformationerne i Finmarken henviser vi til Professor Keilhaus Fremstilling af samme i "Gæa norvegica".

Eggen omkring Varangerfjordens Bund er ret vacker, især paa den nordre Side, hvor Overgangsformationen er herskende. Fjeldene, som omgive Fjorden, have vanligviis en Höide af 800—1000 Fod o. H. De ere for største Delen bevoxede med Birke-træer (*Betula glutinosa*), og sænke sig i en sagte Skraaning ned til Havet. Henover Fjeldskraaningen findes frodige Grönsværpladse og tætte Birkeskove, begge smykkede med Alpenaturens hele Blomsterpragt. Her ere den arctiske Floras skjöneste Frembringelser samlede, i det Sletfjeldsregionens Væxter nedstige langs Bækkene, og forene sig med Birkeregionens egne Ziirplanter. For at give Læseren en Forestilling om disse Tracters Vegetation anföres de mærkeligste hersteds forekommende Væxter. Langs Bækkene forekomme: *Thalictrum alpinum*, *Arabis alpina*, *Draba hirta*, *Viola biflora*, *Silene acaulis*, *Cerastium trigynum*, *Dryas octopetala*, *Sibbaldia procumbens*, *Alchemilla alpina*, *Epilobium alpinum*, *lineare*, *Saxifraga stellularis*, *aizoides*, *oppositifolia*, *rivularis*, *cæspitosa*, *Gnaphalium alpinum*, *supinum*, *Saussurea alpina*, *Myosotis sylvatica*, *Veronica alpina*, *saxatilis*, *Bartsia alpina*, *Pinguicula alpina*, *Oxyria digyna*, *Salix myrsinites*, *reticulata*, *herbacea*, *Juncus biglumis*, *triglumis*, *Luzula parviflora*, *Carex alpina*, *lagopina*, o. s. v. Paa Grönsværpladsene og i Skovene forekomme foruden de almindelige Eng- og Skov-væxter, som Finmarken har tilfælles med det övrige Scandinavien *), især fölgende: *Dianthus superbus*, *Lychuis alpina*, *Spergula saginoides*, *Cerastium alpinum*, *Oxytropis campestris*, *Rubus arcticus*, *Epilobium organifolium*, *Archangelica officinalis*, *Gnaphalium norvegicum*, *Hieracium prenanthoides*, *Menziesia coerulea*, *Azalea procumbens*, *Polemonium coeruleum*, *Pedicularis lapponica*, *Primula stricta*, *Salix hastata*, *phylicæfolia* L. sec. Fr., *nigricans* Smith, *glauca*, *Alnus incana* — *virescens*, *Veratrum album* — *Lobelianum*, *Luzula spicata*, *hyperborea*, *Phleum alpinum*, *Hierochloa borealis*, *Agrostis borealis*, *Poa alpina*, *Calamagrostis phragmitoides*, *strigosa*, *stricta*, *lapponica*. Paa fugtige Steder i denne Region forekomme: *Ranunculus hyperboreus*, *Tussilago frigida*, *Ledum palustre*, *Veronica longifolia*, *Pedicularis Sceptum Carolinum*, *Salix Lapponum*, *Gymnadenia conopsea*, *Coeloglossum*

*) Angaaende disse eftersees Fremstillingen af Vegetationen i Tana.

viride, albidum, Luzula glabrata, Eriophorum capitatum, alpinum, Carex aquatilis, rotundata, rariflora, o. s. v.

I Havstrandsregionen hersteds forekomme især følgende Væxter: *Cochlearia anglica, officinalis, Halianthus peploides, Stellaria humifusa* (sjelden) og *crassifolia, Pisum maritimum, Ligusticum scoticum, Gentiana involucrata, serrata, Primula sibirica, Hippoglossum maritimum, Plantago maritima, Atriplex prostrata, Carex incurva* samt Varieteten *arctica* (*C. arctica* Deinboll), *glareosa, salina* — *subspathacea, o. s. v.*

Fra Varangerbunden drog jeg til Vadsøe, hvor jeg foretog Excursioner henover de udbredte Törvmyre, som omgive denne lille Handelsstad. Det i botanisk Henseende meest interessante Fund var en arctisk Form af *Hippuris vulgaris*, som voxte i Vandpytter langs Havsstranden, og troligviis er den samme, som af Deinboll er bleven betegnet som *Hippuris maritima* Hell. Fra den almindelige *Hippuris vulgaris* adskiller den sig kun ved kortere og færre Blade i Kraandsen end Hovedformen, samt ved et visst forkrympet Udseende, som tydelig betegner den som en arctisk Form; men til *Hippuris maritima* Hell., hvilken ogsaa neppe er Andet end Varietel, hører den ikke.

Fra Vadsøe reiste jeg i Selskab med Biskop Kjerschov til Vardøe. — Vardøe er en lav, træbar Æ, hvis største Höide over Havet neppe stiger til 100 Fod. Henover Æen udbrede sig udstrakte Mossfeldt samt magre Engsletter. Lav- og Mosse-Vegetationen er fremherskende; Phanerogam-Vegetationen er traadt i Baggrunden. Skovregionen og de den ledsagende Væxter ere heelt og holdet forsvundne formedelst Æens Insularclima; Sletfjeldsregionen er derfor traadt i umiddelbar Forbindelse med Havstrandsregionen, i det de höieste Fjeldvæxter forekomme paa siden af de meest afgjorte Havstrandsvæxter, saa til Exempel: *Juncus trifidus* og *Luzula hyperborea* ved Siden af *Cochlearia officinalis* og *Ligusticum scoticum*. De mærkeligste hersteds forekommende Væxter ere: *Königia islandica* (neppe 20 Fod o. H.), *Arenaria ciliata* — *norvegica, Primula sibirica, Saxifraga cæspitosa* og *oppositifolia, Gentiana involucrata* og *serrata* — *detonsa, Dianthus superbus, Ranunculus hyperboreus, Arabis alpina, Pinguicula alpina, o. s. v.* — Paa Vardøe gjør Havstrandsregionen sig bred; *Cochlearia officinalis & anglica, Ligusticum scoticum, Hippoglossum maritimum* naae en mærkværdig Succulents fremdrevne af Æens fugtige, med Saltdunster svangre Clima.

Fra Vardøe reiste jeg tilbage til Vadsøe for at hyre Mandskab og Baad til Reisen i de næsten ubeboede Egne i Syd for Varangerfjorden, som med en forældet Benævnelse endnu kaldes Fælledsdistrikterne, uagtet Grændsen længe siden er bestemt.

Fælledsdistrikterne ere gjennemskaarne af dybe Fjorde hvoraf de Fleste løbe i nordlig Retning. Fjordene omgives

af steile Fjelde, hvilke sædvanlig sænke sig steilt i Söen. I Nærheden af Havet ere Fjeldene træbare og forsynede med en spredt og eensformig Vegetation, bestaaende af de almindeligste Fjeldplanter; men allerede et Par Mile ind i Landet begynder Birken at vise sig, i förstningen spredt og dværgagtig, senere i tætte, frodige Skove. Her antage ogsaa Fjeldene en mildere Character; de sænke sig langsommere i Havet med græsrig, til Dyrkning skikkede Strandsletter som Fodstykke. Ikke desmindre ere disse Egne yderst sparsomt beboede, hvorom man kan gjøre sig et Begreb ved at høre, at den 4 Mile dybe Bögsfjord, der optager den laxrige Klösterelv, og omgives af Egne, hvilke i Frodighed og Ynde kappes med de bedste i Finmarken, er beboet kun af 3—4 Lapsfamilier og een norsk Familie, som hidflyttede ved Midtsommer-Tid 1842. Jarfjorden er en Undtagelse fra Regelen, da endeel Nybyggere fra Østerdalen her have rodfæstet sig.

Bjergene bestaae af Granit og Gneis, og tilhøre Urformationen, hvilket man ikke skulde formode, formedelst disse Egenes Frugtbarhed. Frugtbarheden hidrører dog maaskee fra, at Jordsmonnet i flere Hundrede Fods Höide over Havet bestaar af marinske Deposita, hvilke sandsynligviis have afsat sig paa en Tid, da den største Deel af Østfinmarken har staaet under Vand. Hertil henviser i det mindste de tydelige Vandstandslinier, der findes næsten overalt i Østfinmarken, men især i Egnene nordfor Varangerfjorden. Forresten er det ikke ganske usædvanligt, at Gneis- og Granitfjelde afgive et frugtbart Jordsmon, naar de bestaae af en let forvittrende Feldspath.

I alle Fjorder, jeg besøgte, lod jeg min Baad lægge til Land paa passende Steder, medens jeg foretog de nödvendige Undersøgelser. Jeg fandt Vegetationen temmelig overensstemmende med den forhen beskrevne omkring Varangerbunden, kun mere eensformig. Et længere Ophold paa disse Steder var umuligt. Derimod opholdt jeg mig i de östlige Fjorde, Bögsfjord og Jarfjord, omtrent 8 Dage, bereiste Klösterelv til den anden Foss, og Fjeldene deromkring i mange Retninger. Til Sövn levnedes liden eller ingen Tid. Hvad den Reisende lider i disse Egne, er utroligt. Man forestille sig kun hvad det betyder, hvilket ofte hænder, at sove under aaben Himmel i Egne, hvor Temperaturen i mindre Tid end 12 Timer vexler fra $+20^{\circ}$ Reaum. til $+5^{\circ}$ R., og hvor Storm og Slud hersker ligesaa hæftigt som om Efterhösten i det sydlige Norge.

Af de plantegeographiske Optegnelser herfra viser det sig, at Vegetationen i sin Heelhed har samme Character som ved Bunden af Varangerfjord. Kun bliver Forholdet imellem enkelte Plantespecies's Mængde forrykket, idet *Primula sibirica*, *Gentiana serrata* og *serrata — detonsa* samt *Dianthus superbus* blive hyppigere i samme Grad, som *Oxytropis campestris* og *Cochleariærne* forsvinde.

I plantegeographisk Henseende mærkværdige ere: *Aster Tripolium*, *Phalaris arundinacea*, *Glaux maritima* ved Jarfjorden, samt *Arenaria lateriflora* i Birkeskovene langs Klösterelven.

Vid Klösterelvans Udløb i Bøgfjord maalte jeg Fyrregrændsens og Birkegrændsens Höide paa Fjeldene, og fandt den Første paa ubeskyttede, især for Nordenvinden udsatte Steder at naae en Höide af 275 Fod o. H. og paa beskyttede Steder at stige indtil 368 Fod o. Havet. Bøgfjorden er Fyrrens nordligste Voxested i Fælledsdistrikterne. — Den tætte Birkeskoves Grændse fandtes ved Klösterelv allerede 295 Fod o. H., og Birken ophörte aldeles i en mod Nord ubeskyttet Bjergaas 447 Fod o. H. Da imidlertid Professor Keilhau ved den 4 Mile östenfor beliggende Kjölfjord har fundet den att ligge 638 Fod o. H. antager jeg, at min Barometermaaling alene rammer en lokal Tilfældighed. Om Observationens Rigtighed har jeg af flere Omstændigheder overbeviist mig. — Paa Fjeldene imellem Bøgfjord og Jarfjord var det min Hensigt at fortsætte Undersøgelsen af Birkegrændsens Höjde i Fælledsdistrikterne, men havde her det Uheld at falde nedover en steil Afsats, hvorved jeg knækkede Barometeret, og fik min Skulder heftigt forslaaet. Det andet Barometer havde jeg efterladt i Vadsöe, da det var umuligt at transportere begge paa denne urolige Reise i Fælledsdistrikterne. Saaledes var nu videre Undersøgelser over Trægrændsen umulige.

Mod Slutningen af Augusti drog jeg tilbage; undersøgte paa Tilbageveien Birkeljerne ved Mortensnæs hvor jeg fandt en for Scandinaviens Flora ny Græsart, *Colpodium latifolium* Rob. Br.; desuden anmærkedes her: *Epilobium lineare*, *Carex dioica* — *parallemoides* Lund, videre *Sonchus arvensis*, *Polygonum lapathifolium* og *Convolvulus*, sandsynligviis hidførte med de russiske Lodjer, som aarligen ankomme hid. Fra Mortensnæs maatte jeg snart reise videre for at naae Dampskibet i Hammerfest, hvis sidste Afgangstid var fastsat til den 12:te September. Men i Tana blev jeg angrebet af et saa heftigt inflammatorisk Onde, formodentlig en Følge af de i lang Tid ustandne overordentlige Besværligheder, at jeg mistvivlede om nogensinde at naae Christiania. Blottet for Lægerhjelp og Medicamenter være hyppige Aareladninger min eneste Tilflugt. Ved Hjelp heraf bragte jeg det virkelig saa vidt, at jeg formaaede at holde mig oven Sengen, og besluttede nu at forsöge at naae Hammerfest. Hvad jeg led paa denne 25 Miil lange Söreise til Hammerfest i aaben Baad paa Havet, hærjet af Storm, Uveir og Sygdom, finder jeg det ikke passende her at omtale.

Efter 8 Dages Reise var vor lille Baad endelig i Sigte af Hammerfest; men, saa nær Reisens Fuldendelse, syntes Resultatet af alle Anstrængelser at skulle tilintetgjøres, i det vi her bleve angrebne af en heftig Storm med et saa oprört Hav, at vi hvert Öieblik ventede at begraves i Bölgerne. Mine Folk

ansaae sig allerede fortabte, men ophørte desuagtet intet Øieblik at foretage, hvad Klogskab og Sömansdygtighed tilsagde. Ved Hjælp af den overordentlige Aandsnærværelse, som udmærker de nordlandske Söfolk, lykkedes det at undgaae den overhængende Fare. Aldrig glemmer jeg disse i Dödsangsten tilbragte Timer, ei heller den rörende Inderlighed, hvormed disse bæredede Sömænd takkede Gud for sin Frelse. — Den 10 September ankom jeg til Hammerfest.

Översigt over endeel i Finmarken foretagne Barometermaulninger.

I. *Birkegrændsen.*

Birkegrændsens Höide paa Østsiden af Tyvsfjeldet ved Hammerfest	725 Fod.
Birkegrændsens Höide paa Vestsiden af Tyvsfjeldet	726 Fod.
Birkegrændsens Höide i mod NO ubeskyttet Bjerglie paa Qualöen	697 Fod.
Den tættere Birkeskovs Grændse paa Tyvsfjeldet	460 Fod.
Die letzten Birken von einiger Bedeutung auf Tyvsfjeld	620 Fod v. Buch.
Birkegrændsens Höide paa Seiland	460 Fod Keilhau
<i>Havösund.</i>	
Birkegrændsens Höide paa Sydsiden af Havöen	368 Fod.
<i>Eiterfjord.</i>	
Birkegrændsens Höide i en mod NO beskyttet Bjerglie	406 Fod.
<i>Finvig.</i>	
Birkegrændsens Höide paa Sydsiden af Mageröen	404 Fod.
Birkegrændsens Höide ved Honningsvog [efter Gising]	400 Fod von Buch.
<i>Lebbesbye.</i>	
Birkegrændsens Höide	699 Fod Keilhau.
<i>Hopseidet.</i>	
Birkegrændsens Höide i den vestre Fjordarm	569 Fod.
<i>Tana.</i>	
Birkegrændsens Höide paa Fjeldsiden ved Fjelma	1011 Fod.
Den tætte Birkeskovs Grændse, hvorved jeg forstaaer det Niveau paa Fjeldene, hvor Birken ophörer at danne sammenhængende Skovstrækninger	475 Fod.
<i>Polmak.</i>	
Birkegrændsens Höide i en mod Nord ubeskyttet Bjerglie	893 Fod.
Birkegrændsens Höide ved Karlsbotn i Retningen mod Polmak	880 Fod Keilhau.
<i>Varangerfjord.</i>	
Birkegrændsens Höide ved Varangerbunden	707 Fod.
Birkegrændsens Höide paa Maddevarre	689 Fod Keilhau.
<i>Fælledsdistrikterne.</i>	
Birkegrændsens Höide ved Kjölfjord	638 Fod Keilhau.
Birkegrændsens Höide ved Bögfjord	447 Fod.

II. *Fyrregrændsen.**Fælledsdistrikterne.*

Fyrregrændsens Höide ved Klösterelv i en mod Nord ubeskyttet Bjerglie	275 Fod.
Fyrregrændsens Höide paa Østsiden af Klösterelv i en mod Nord beskyttet Bjerglie	368 Fod.

III. *Salixgrændsen.**Havösund.*

Salixgrændsens Höide paa Sydsiden af Havöen	470 Fod.
---	----------

Eiterfjord.

Salixgrændsens Höide i en mod NO beskyttet Bjerglie	501 Fod.
---	----------

Tana.

Salixgrændsens Höide paa Fjeldene lige op for Fjelma	1085 Fod.
--	-----------

IV. *Væxtgrændsen for andre Planter.*

<i>Veratrum Lobelianum's</i> störste Höide ved Hopseidet	544 Fod.
Hæggens (<i>Prunus Padus</i>) störste Höide ved Polmak	412 Fod.
<i>Rubus arcticus</i> störste Höide ved Polmak	403 Fod.

Höiden af en Vandstandslinie ved Hammerfest . . . . . 57½ Fod.

Höiden af en meget udmærket Vandstandslinie ved Polmak 129 Fod.

Höidebestemmelser ere angivne i norske Fod.

II. *Hvarjehanda.*

1. Den hittills varande Botanicæ Professorn i Amsterdam de Vriese har blifvit utnämnd till Botanicæ Professor i Leiden.

2. Vintern 1845—46 har varit märklig för sin mildhet. Största delen deraf har i denna trakt varit mer eller mindre regnig; blott då och då någon köld, såsom vid nyårstiden och ungefär 14 dagar i medio af Februari, då här äfven var hjälpligt slädföre; kölden steg då till — 10° à 12°. Den 21 Febr. tog den slut och derefter inträdde en för denna årstid ovanligt blid och herrlig väderlek; temperaturen har i slutet af Febr. varit + 9°C. och deröfver. Lärkor hördes första dagarna af månaden; råkor syntes d. 23 Febr.; vipor, storkar och starar kort derefter; äfven myggor och en och annan fjäril. Kälen har varit obetydlig och är på flesta ställen på slätten alldeles borta; *Bellis perennis* var i blomma d. 27 Febr. och Hasseln hade de första dagarna af Mars nästan fullfärdiga hängen. Luften är nu i medio af Mars fullkomligt vårlik, så att det tyckes som om våren för allvar ville infinna sig.

☞ De naturens älskare, hvilka gjort anteckningar om vårens utveckling under 1844 och 1845, anmodas värdsammast att till Utg. insända desamma, för att, i förening med dem han redan haft nöjet mottaga, uprätta och i denna tidsskrift införa likadana sammandrag som redan skedt för 1842 och 1843. Ju förr de kunna erhållas, desto bättre vore det.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLOM.

N:o 4.

April

1846.

I. Original-Afhandling.

Tillägg till »Vestra Mälarstrandens Cotyledoner» (Se Bot. Not. 1844 N. 8—10), gjorda Åren 1844—45; af H. von Post.

Synnerligast genom några vänners *) (Apotek. Sillén, Studeranderne Kallstenius och tvenne Bröder) försorg, har antalet af denna traktfloras arter och former, vunnit flera tillökningar, hvilka jag ansett böra bekantgöras för att sålunda komplettera framställningen af denna trakts vegetation.

En del af de förut anförda varieteter, borde egenteligen undergå en revision efter sednare iakttagelser; men då många af dessa ännu torde vara mindre säkert bestämda, och då det för närvarande fattas mig utförligare framställningar af flera vextarters varietet-serier, har jag endast ansett nödigt bifoga anmärkningar vid några af dessa former, följande den i första uppsatsen antagna nummerföljd.

Fam. I. *Synanthereæ*.

18. *Filago montana* — *arvensis* Fr. Nov. r. — F. öst. Galtens stränder.
495. *Senecio silvaticus*. — p. — B. bg. — Lindön; Korslöth. — *sinuatus*. — r. — B. w. st. — (F. w. st.) Gallbergen, Korslöth. — *Bladen* ovala — lancettlika bugttandade, *Stjelen* upstigande, slak; — hela vexten spädare och ljusare grön **).

*) Sjelf har jag, under de förflutna somrarne, varit hindrad att granska denna trakt.

***) Enligt den upgifna karakteren »foliis tantum sinuato — dentatis,» skiljer sig denna form på intet sätt från — *β. denticulatus* Wg. fl.

496. *Leontodon** lævigatus. Fr. Nov. r. — F. b. Lindön. Sillé n.
 30. *Hieracium* auricula — major Hu. — r. — F. å.
 497. — murorum. L. Fr. — r. — L. l. — Lindön.

Fam. 8. *Boragineæ*.

68. *Achusa* officinalis. b. roseiflora. — r. — J. gr. — Blr.
 ljusröda.

Fam. 9. *Labiatae*.

82. *Lamium* incisum. Fr.; Lindgr. Bot. Not. — *Blomfoder-
 flikar raka* *).
 85. *Glechoma* hederaceum — a. — p. — F. öst. — (Denna
 såsom hufvudform ansedda, har små, vanl.
 brunaktiga blad och nedliggande stjelk; *Blmr*
 små, af fodrets längd, mörkblå.)
 498. *Ajuga* pyramidalis — r. — L. lb. — (B. öst.) endast få
 ex. funne n. Grönö; Korslöth.

Fam. 11. *Personatae*.

499. *Veronica* Anagallis — r. F. w. st. — n. Köping.
 98—99. *Verbascum* Thapsus et nigrum. — Dessa lokaler böra
 heldre vara: F. öst.
 115. *Euphrasia* officinalis — montana —; är icke montana
Fr. Nov. öfverensstämmer bäst med — *γ.*
nemorosa Koch Syn.

Fam. 82. *Asclepiadeæ*.

500. *Cynanchum* Vincetoxicum — r. — F. öst. — (vanl. F. bg.)
 Strandåsen n. Barkarö: Kallstenius.

Sv.; Hartm., &c., men då denna endast är angifven för "*Hafs-
 stränder*", torde den här ofvan beskrifna icke vara identisk. Den
 tillhör bestämdt *S. silvaticus* och härrör af dess vextplats på våta
 och skuggiga ställen. Då jag icke eger exemplar af *S. denticula-
 tus*, och då den till en del blifvit förd under *S. vulgaris*, (se Koch,
 Synopsis fl. G. o. fl. st.) — har jag uptagit den under ofvanståen-
 de namn.

*) Hos *Lam. purpureum* äro blomfod. flikarne tydligt, ehuru ringa,
 inåt böjda, hvilken karakter är lätt att observera äfven på torra
 exempl. — Den förras arträtt synes häromkring icke tvifvelaktig.

Fam. 13. *Gentianæ*.

122. *Gentiana obtusifolia* — torde enl. Dr. Hartmans anmärkning i Skand. Fl. 4. pag. 73 vara en form af *G. amar. lingulata*.

Fam. 20. *Umbelliferæ*.

143. *Athamanta Libanotis*. (typic.) — Se noten Pag. 129. — rr. L. lb. — Strandåsen vid Barkarö — Syn. *Libanotia montana* Koch. — Denna har äfven Koch i Synops. såsom hufvudform och anför den af mig anförde var. — *campestris* under — β minus — hvarföre detta sednare bör antagas.

149. *Carum carvi* — b. roseiflora. p. — F. b.

Fam. 23. *Cruciferæ*.

501. *Dentaria bulbifera*. — r. — L. l. — Lindön.

Fam. 24. *Papaveraceæ*.

502. *Papaver dubium*. — r. J. å. — n. Kolera kyrkogården vid Köping. Sillén.

Fam. 26. *Ranunculaceæ*.

192. *Hepatica triloba*. b. lilaciniflora p. — L. lb. Barkarö.
196. *Ranunculus flammula* — fluitans. p. B. w. st. (F. w. st. *)
Stjelken späd, utdragen; *Bladen* långt skaftade, äggrunda, flytande, mörkgröna.

Fam. 29. *Violariæ*.

503. *Viola persicæfolia*. Fr. — r. — W. st. Stränder n. Barkarö.
Kallstenius.

Fam. 32. *Geraniaceæ*.

504. *Geranium sanguineum*. — r. L. bg. — n. Norsa by Munktorps S:n.

Fam. 35. *Caryophylleæ*.

505. *Stellaria Friesiana*. r. — B. k. Skofsta skog. Sillén.

*) Vexer på öfversvämmande ställen. — *Ran. flammula* (vulgaris), förekommer äfven i rinnande vatten med uprätt stjelk och ljusgröna uprätta, aldrig flytande eller skaftade blad.

241. *Cerastium viscosum* — utgår; — Sedan jag i Dalarne lärt känna den rätta *C. viscosum*, är den af mig uptagne endast en stor, mörkgrön, mycket klibbhårig form af *C. vulgatum* — *glandulosum*. Fr.
506. *Spergula pentandra*. — r. — B. bg. — Korslöth.
Fam. 42. *Haloragææ*.
507. *Myriophyllum verticillatum*. — r. — W. st. vid Norsabäckens utlopp.
Fam. 43. *Papilionaceæ*.
508. *Lathyrus palustris*. — r. — F. w. st. — Djurgården; n. Barkarö.
Fam. 45. *Pomaceæ*.
287. *Pyrus malus*. — Vextställe: Korslöt — flere äldre Träd.
Fam. 46. *Rosaceæ*. *)
509. *Rubus suberectus*. — r. — W. st. — Strandåsen n. Barkarö. Kallstenius.
299. *Potentilla anserina*. — *b. viridis*. (= γ . Koch.) (*a* är = α och β serisea Koch.) — p. f. — F. w. st.
Fam. 55. *Chenopodieæ*.
510. *Chenopodium glaucum*. — rr. — J. t. — Endast få ex. i Köping.
Fam. 56. *Ulmaceæ*.
353. *Ulmus montana*. Enl. Dr. Hartmans anmärkn. (i Bot. Not. 1844 N:o 9—10) torde det vara tvifvelaktigt om denna är den rätta *U. montana*. Fr. M. III. — Jag ansåg då *Ulmus campestr.* och *U. montana* Fr. såsom synonymmer. För närvarande kan jag ej efter minnet allenast afgöra, hvilkendera af dessa arter här finnes, då exemplar af dem sela.

---

*) Vid *Rubus saxatilis* var. står (sid. 139 r. 16) *elongata* i st. f. *elongatus*. — Lokalen vid *Urtica dioica* sid. 145. bör vara — J. t. — och L. b., dess förmodligen ursprungliga lokal, bör anföras i parentes. — Sid. 141 r. 15 *Rumex acetosella* — *viridis* står J. ost. — i st. för F. ö. st. — Sid. 153 r. 7 *Poa anua* — pan. *versicolori* — i st. f. *virsic.* — Sid. 153 r. 20 *Festuca ovina* — står — F. bl. — läs: F. b. —

Fam. 62. *Abietineæ*.

372. *Pinus silvestris*. — Af denna art förekommer här omkring på torr, sandig betesmark, tvenne små träd (3—5 alnar höga) alldeles lika hvarandra, med korta ($\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ tum) barr; *grenarne* lätt smågreniga, och hela vexten af ett gråaktigt och hopkrympt utseende, ehuru stammen är rak och årsskotten i toppen mäst reguliera. Då dessa vexa blandade med de val. af ungef. lika ålder och bibehållit sig oförändrade i flere år, har jag trott mig med några ord omnämna dem.

Fam. 67. *Orchideæ*.

511. *Gymnadenia conopsea*. — r. L. lb. Planteringshagen. Sillén

Fam. 80. *Cyperaceæ*.

512. *Carex loliacea*. — r. B. w. st. n. Skofsta Skans; Sillén.

Fam. 81. *Gramineæ*.

454. *Phleum pratense* — *nodosum* Hn. 3. f. — F. ä. (b. &c.)

464. *Agrostis canina* — *b. pallida* — r. F. ä. Kungsör o. fl. st. *Blomvippan* blekgul.

468. *Aira cæspitosa* — *b. pallida* — r. F. ä. Grönö; bland den vanliga; *Bl.vippan* blekgul. (= *β. pallida Koch Syn.?*)

489. *Schedonorus tectorum* — *campestre* — r. F. ö. st. — Hela vexten rödbrun och mycket hårig; tätt tufvad. — Sandstränder vid Barkarö.

513. *Lolium arvense*. — r. — J. t. — Linåkrar n. Korslöth.

II. Literatur.

1. *Musci Sueciæ exsiccati, quos edidit Sv. Joh. Lindgren. Fascic. III et IV. Gevaliæ, Landin. 1844. — 4:o — (4 r:dr b:ko.)*

Denna vackra exsikkatsamling, som för flera år sedan af Hr. Lindgren påbörjades medelst utgifvande af första och andra fasciklarne, (hvilka i ett mindre antal exemplar uplades, så att de numera ej kunna erhållas), samt derefter 1838 af Hrr Thedenius och Sillén fortsattes med fasc. 5—8 (se

Bot. Not. 1839 sid. 68), har nu af H:r Lindgren återuptagits i det han mot slutet af sistförflutna året medhann att få 3 och 4 fasciklarne ordnade och kringdelade (icke 1844, som man af titelbladets tryckningsår skulle kunna förmoda); och ämnar han så snart sig göra låter, utgifva 9—10 fasciklarne.

Närvarande tvenne fasciklar, som utgöra ett band, innehålla tillsammans 50 mossarter i valda, så vidt ske kunnat kompletta, rika exemplar och ej sällan flera former; hvarje art är födsedd med etikett innefattande upgift på namn och insamlingsställe. — Följande arter förekomma i dessa fasciklar, hvilkas nummerföljd går från 51 till 100.

N:o 51 *Hypnum purum* L. från Kinnekulle och Halleberg i Vestergötland (steril); 52 *H. abietinum* L. Vestergötland i trakten af Lidköping (steril); 53 *H. alopecurum* L. Kinnekulle supra stratum tam calcareum rubrum quam arenarium (steril); 54 *H. catenulatum* Brid. Kinnekulle in strato calc. rubr. infra Vesterplana &c. (steril); 55 *H. Starkii* Brid. Vestergötland in prato Kringelängen Par. Rackeby; 56 *H. commutatum* Hedw. Kinnekulle; 57 *H. loreum* L. ad latera montis Halleberg; 58 *Bryum cernuum* Bruch. et Sch. Kinnekulle in strato arenar. infra Klefva; 59 *Br. lacustre* Brid. fol. latioribus, capsula subhorizontali, peristomii interni processus pertusi. Vestergötl. ad ripas arenosas lacus Wenern in par. Rackeby; 60 *Br. arcticum* Bruch prope lacum Wenern ad ripas arenosas rivi Tofftabäck extra Lidköping, &c.; 61 *Br. inclinatum* Br. et Sch. Rackeby Vestergötl.; 62 *Br. uliginosum* Br. et Sch. Kinnekulle prope pagum Örnakulla; 63 *Br. nutans* Schreb. Stockholm; 64 *B. intermedium* Brid. ("forma capsulis brevioribus") Westergötl. Rackeby; 65 *B. pseudotriquetrum* Schwægr. Kinnekulle supra Rustsäter; 66 *B. binum* Schreb., Br. et Sch. (caps. brevioribus et longioribus) Kinnekulle in fodina prope Hönsäter; 67 *B. capillare* Hedw. (form. α et β Br. et Sch.) Westergötland; 68 *B. pallens* Sw., Br. et Sch. — forma α Br. et Sch. ad ripas lac. Wenern in Par. Rackeby, forma *microstoma* Kinnekulle prope Örnakulla et Trufwe extra Lidköping; 69 *B. cæspiticium* L. — 2 former från Westergötland; 70 *Br. erythrocarpon* Schwægr.

Westergötl. ad ripas lac. Wenern; 71 *Br. argenteum* L. från Ronneby i Bleking och forma caps. pallidioribus från Westergötl.; 72 *Timmia megapolitana* Hedw. Kinnekulle in strat. aren.; 73 *Bartramia fontana* Brid. Kinnekulle et Halleberg; 74 *Orthotrichum cupulatum* Hoffm. et forma caps. emersa = β Br. et Sch. (*Or. Flörkii* Hornsch. sec. Br. et Sch.) Kinnekulle; 75 *O. sturmi* Hoppe et Hornsch. sec. Br. et Sch. Kinnekulle prope Husaby quarnar; 76 *O. anomalum* Hedw. Kinnekulle; 77 *O. affine* Schrad. (caps. longior. et breviorib.) Westergötland; 78 *O. fastigiatum* Bruch Westergötl.; 79 *O. speciosum* N. ab Es. Westergötl.; 80 *O. coarctatum* P. B. Kinnekulle in Österplanavall; 81 *O. crispulum* Hornsch. Westergötl. in Lindö territorii Kålland; 82 *O. stramineum* Hornsch. Kinnekulle; 83 *O. diaphanum* Schrad. Kinnekulle; 84 *Polytrichum gracile* Menz. Upland trans Jumkil; 85 *Pogonatum nanum* Brid. Westergötl.; 86 *P. aloides* Brid. Westergötl.; 87 *Atrichum tenellum* Br. et Sch. Westergötland ad ripas lac. Wenern; 88 *Racomitrium fasciculare* Brid. Stockholm; 89 *R. ericoides* Brid. (fructif. et ster.) Westergötl.; 90 *Dicranum gracilescens* W. et M. Kinnekulle in strat. aren. versus Husaby; 91 *Dryptodon pulvinatus* Brid. Kinnekulle; 92 *Dr. incurvus* Brid. (Grim. elatior *Bryol. Europ.*) in saxis granitoid. prope Wenern in paroec. Rackeby W. Gothiæ; 93 *Dr. leucophæus* Brid. Kinnekulle prope Husaby; 94 *Didymodon capillaceus* Schrad. Kinnekulle; 95 *Trichostomum rigidulum* Sm. Kinnekulle in strat. aren.; 96 *Barbula subulata* Brid. Stockholm; 97 *Phascum subulatum* L. Rackeby; 97 *Schistostega osmundacea* W. et M. Kinnekulle supra Hellekis; 99 *Pottia truncata* β major Br. et Sch. (Gymnost. intermed. *Schwægr.*) Westergötland ad Lidköping; 100 *Jungermannia crenulata* Sm. Rackeby.

Denna förteckning visar att dessa fasciklar innehålla ganska många intressanta mossor. Af en eller annan bland dem har det för Utg. varit omöjligt att för närvarande prestera så i alla hänseenden fullständiga och rikhaltiga specimina som han önskat; dessa äro dock ganska få, och, efter hvad han särskildt underrättat Ref., ämnar han, så snart sig göra låter, undanröjda

denna brist genom meddelande af nya komplettare exemplar, och hoppas han att kunna låta åtminstone några sådana såsom suplementer åtfölja de nya fasciklar, med hvilkas redigerande och ordnande han nu är sysslosatt. Mätte Skandinaviens Botanister, genom att med intresse omsfatta dessa fasciklar, såväl bidra dertill, att den tidsupofring och kostnad, som insamlandet och utgifvandet medfört, någorlunda må varda ersatta, som ock lemna Utg. en upmuntran att så fort ske kan publicera nya häften af detta verk, hvilket, jemte det att detsamma i yttre hänseende upfyller alla fordringar, är af obestridlig vigt och nytta för en säker kännedom af Sverges mossor!

2. *Salices Lapponiæ descripsit N. J. Andersson, Phil. Mag. Cum figuris XXVIII speciarum. Upsaliæ. Wahlström et c:o 1845. 90 pag. 2 tab. 8:o h.*

Bland de vextsläkten, hvilka till en hufvudsaklig del tillhöra fjelltrakter och i den högre norden hafva sitt förnämsta centrum, intager Pil-släktet en så mycket utmärktare plats, som arter af detsamma så väl bilda hufvudmassan af den träd- eller rättare busk-artade vegetation, som bekläder fjällens sidor, som ock äfven bland buskarterna upstiga högst på deras toppar, ehuru de der få utseende af små par tum höga örter. Detta släkte har ock mycket ådragit sig de Svenska Botanisternes upmärksamhet alltifrån Rudbecks tid; en upmärksamhet som ännu mera lifvats af den mångfald, hvarunder dess arter framträda och som gör att deras urskiljande, ordnande och diagnostiserande är förenadt med så många svårigheter. Det är under sednare tid förnämligast Wahlenberg och Fries, som man har att tacka för en noggrannare kännedom och anordning af detta släktes skandinaviska arter. Då nu isynnerhet den sistnämndes åsigt af detta släkte och dess många former, ehuru i grunden sig lika, dock tid efter tid allt mera utvecklats och fullkomnats, har han äfven framställt den i särskilda afhandlingar och uppsatser; att få hvad så väl han som andra uttalat i detta ämne på ett ställe samladt och ordnadt, var af vigt för enhver som önskar skaffa sig kännedom om detta intressanta släkte; och

det är detta som Förf. i närvarande, såsom akademiskt specimen utgifna arbete, efter sitt eget tillkännagifvande, velat göra i fråga om de Lappska arterna och sålunda öfver dem lemna en någorlunda fullständig synopsis; ett företag, hvartill han med skäl kan anses så mycket mera berättigad, som han under tvenne år varit i tillfälle att sjelf i deras hemland med upmärksamhet följa deras utveckling och studera dem, hvarigenom han blifvit i tillfälle att medelst egen erfarenhet och egna iakttagelser rikta det, som andra författare om dessa arter framställt. Och att han med otröttad noggranhet och förkärlek observerat detta mångformiga slägte, derom bär afhandlingen de ojäfaktigaste bevis.

Sedan Förf. i en kort inledning framställt så väl systemålet med denna afhandling, som de främmande samlingar han vid dess utarbetande varit i tillfälle begagna (hvaribland särskildt här torde böra nämnas Prof. Fries'), öfvergår han till en framställning af »*historia Salicum intra patriam litterarian*» (s. 4—8), hvarvid den af Hartman (Bot. Not. 1841) lemnade nomenklatur öfver Rudbeck's plancher först meddelas. Derefter följer en kort öfversigt af Linnés tillgöranden i fråga om de lappska arterna, äfvensom nomenklatur öfver de i hans *Flora Lapponica* uptagna *Salices*. Sedan Förf. vidare kortligen redogjort för öfrige Svenska Botanisters behandling af detta slägte, framställer han med få ord den plan han följt vid sin afhandling, hvarvid han tillkännagifver att han icke ansett sig böra såsom nya arter framställa de ofta mycket afvikande former, som bland pilarna förekomma, utan hellre följa sina store föregångares fotspår. — Förf. lemnar derefter en öfverblick af »*Geographia Salicum*» (s. 8—10) nemligen med hänseende till förekomsten inom Lappland. Följande Wahlenbergs indelning af Lappland i 4 regioner, anförer han de arter, som för hvardera kunna anses mest karakteristiska; således är det *S. aurita*, *cinerea*, *depressa* och *canescens* som företrädesvis bebo den nedersta delen af reg. *silvatica*, hvars mellersta del deremot utmärkes af *S. myrtilloides*, *versifolia*, *finmarkica* (med *myrtilloides*), under det att *S. Lapponum* och *Capraea* (med *gran-*

difolia) äro ymniga i dess öfversta afdelning. — *S. nigricans* och *phylicæfolia* med talrika former luxuriera i nedra delen af reg. subsilvatica, under det *S. lanata* förskönar den öfra. I nedra afdelningen af reg. subalpina trifvas en mängd pilarter, men *S. hastata* tyckes företrädesvis der frodas, liksom *S. glauca* i öfra delen af samma region. I reg. alpina äro *S. reticulata*, *myrsinites* och *arbuscula* utmärkande för den lägre samt *S. ovata*, *herbacea* och *polaris* för den öfra delen. Vid denna framställning har Förf., enligt sitt eget medgifvande, hufvudsakligen fäst sig vid Lüleå Lappmark, såsom varande till läget den mellersta och till beskaffenheten den mest alpiska. — Slutligen lemnas i »*Dispositio Salicium*» (s. 10—12) en öfversigt af Fries' upställning, hvilken Förf. lagt till grund för sin bearbetning. — Härefter öfvergår Förf. till diagnostiken och beskrifningen af de lappska (och i allmänhet inom Skandinavien alpiska) arterna, hvarvid, sedan släktkarakteren är framställd, följande 25 arter uptagas med sina former och underarter i efterstående ordning: *S. pentandra* L., (med *S. tetrandra* såsom var.), *S. amygdalina* L., *S. lanata* L., *S. Lapponum* L. (med underarten *leucophylla* (Willd.) Fr.) *S. canescens* Fr., *S. Capræa* L. (med *S. grandifolia* Ser. såsom underart), *S. cinerea* L., *S. aurita* L., *S. laurina* Sm. (med *S. Silesiaca* (Wimm.) Fr. till underart), *S. phylicæfolia* L. (med en hybriditet *S. glauco-phylicæfolia*), *S. hastata* L. (med *S. hastata-reticuloides* och *S. hastata-herbaceoides* såsom utmärktare varieteter, samt *S. * hyperborea* och *S. herbaceo-hastata* såsom underarter eller hybrider), *S. depressa* L. (under 3 former: *cinerascens*, *livida* och *bicolor*), *S. nigricans* Sm. (med formerna eller hufvudvarieteterna *borealis*, *campestris* och *subphylicæfolia* (*S. nigr. majalis* Fr.)), *S. punctata* Wahlenb., *S. versifolia* Wahlenb. (med underarten *S. * myrtilloides* Fr.), *S. myrtilloides* L., *S. Finmarkica* Willd., Fr., *S. glauca* L. (med hybriditeten *S. nigricanti-glauca*), *S. myrsinites* L. (med underarten *S. myrs. procumbens* Fr. och hybriditeten *S. glauco-myrsinites*), *S. arbuscula* L., *S. ovata* Ser., *S. reticulata* L., *S. retusa* * *sarmentacea* Fr. (ej funnen i Sverige utan blott i

mellersta och sydvestra Norge), *S. herbacea* L., samt *S. polaris* Wahlenb., hvarjemte i tilläggen uptages *S. Daphnoides* Vill. blott funnen i Dalarna och mellersta Norges lägre trakter. — Till slut meddelas, till underlättande af den praktiska användningen, en analytisk tabell öfver de i arbetet uptagna arterna, hvarvid hängskastens, kapslernas, hängfjällens samt stiftens beskaffenhet tagas till grund.

Hvad sjelfva afhandlingen angår, lemnas för hvarje art först diagnos, derefter synonymi, hvarvid afseende förnämligast fästes på svenska författare; vidare vextställen; så i ordningen utförlig beskrifning, som följes af en förteckning på de särskilda former, hvarunder arten uppträder, med hänseende till bladform, kapslernas beklädnad, vextställe och andra yttre omständigheter, utan att dessa former eller varieteter utmärkas med egna namn; derefter meddelas åtskilliga anmärkningar, samt slutligen framställning af underarter, hybriditeter &c., med de anmärkningar, hvartill dessa kunna gifva anledning.

Afhandlingen prydes af tvenne placher, som innehålla 28 trogna af Förf. sjelf tecknade nitida figurer af frukthänge, kapsler och blad af de i arbetet uptagna arter. Dessa figurer, i förening med de noggranna beskrifningarne, de under hvarje art uptagna serier af formförändringar och de på egna observationer grundade särskilda anmärkningarne, för hvilka rummet icke tillåter här mera speciellt redogöra, skola, enligt Ref. öfvertygelse, i hög grad bidraga att underlätta studiet af detta släges mångformiga närbeslägtade arter samt sprida kännedomen om desamma; äfvensom de gifva ett bestående värde åt detta arbete, som redan i det hänseendet är förtjenstfullt, att man här på ett ställe har samladt och ordnadt hvad våra utmärktaste naturforskare på spridda ställen framställt rörande ett slägte, som är karakteriserande för den högre nord.

Arbetet är till det yttre vackert, åtskilliga tryckfel äro särskildt anmärkta och rättade; språket är väl på ett eller annat ställe mindre korrekt, men denna omständighet upväges fullt af arbetets öfriga förtjenster.

3. *Conspectus vegetationis Uplandicæ, auctore Dr. Joh. Aug. Schagerström. Upsaliæ. Acad. Typogr. 1845. 83 pag. 8:o h.*

Liksom näst förut refererade arbete, är äfven detta utgivet såsom akademiskt specimen, till ämne hvarför Förf. valt framställningen af vegetationen i det fruktbara, i så många hänseenden märkvärdiga intressanta Upland; ett företag så mycket mera prisvärdt, som man, då man ändantager trakten kring Upsala, haft i högsta grad ofullständiga och spridda underrättelser om vegetationen i denna rika och i vextgeografiskt afseende intressanta provins. — Sedan Förf. såsom en slags inledning redogjort för de forskare, som genom sina skrifter bidragit till att göra Uplands vegetation känd (bland hvilka O. Celsius är den äldste), och dervid anfört de arbeten, i hvilka de nedlagt sina underrättelser, öfvergår han till framställningen af landskapets geognostiska beskaffenhet. Ingenstädes når landet en höjd af 300 fot öfver hafvet; största del är slät jemn och utan berg; i andra trakter äro väl berg, men af obetydlig höjd, hörande till urformationen. Spårr af öfvergångsbildningen förekomma på några ställen, utan att dock bilda något sammanhängande lager. Diluvial-bildningar äro deremot betydliga och formera flera åsar. Sedan dessa momenter blifvit närmare utvecklade, fortgår Förf. till en framställning af Uplands klimat, dervid lufttemperaturen först lages i betraktande, så att redogörelse lemnas för dess förhållande så väl i Upsala och Stockholm, som ock, så vidt materialerna tillåta, i de trakter, med hvilka Upland i vegetativt hänseende sedermera jemnföres, neml. Strengnäs, Vesterås, Falun, Åbo, Petersburg; derefter följa jord- och käll-temperaturen, i sammanhang hvarmed ordas om de isotherma, isochimena och isothera linier, hvarunder Upland ligger; vidare framställes regnmängden, samt slutligen årstiderna, med speciellt hänseende till de vegetativa fenomenen. — Tredje kapitlet innefattar en jemnförelse mellan vegetationen i Upland och i angränsande provinser äfvensom i de transmarinska trakter som ligga antingen under samma latitud eller samma isotherm som Upland. De svenska provinser, med hvilka

jemnförelsen eger rum, äro Södermanland, Vestmanland, Dalarne, Gestrikland; de transmarinska åter utgöras af Åländska öarne, Finland, Ingermanland, Estland, Liffland, Kurland, samt slutligen Ösel och Dagö. — Härvid upräknas de vexter, som för hvarje särskild bland dessa trakter kunna anses som mera karakteristiska och utmärkande den från Uplands vegetation, äfvensom de vexter i noter anmärkas, hvilka i Dalarne, Gestrikland och Upland hafva sin nordliga gräns i östra Sverge. Det blefve alltför vidlyftigt att här närmare referera dessa jemnförelser, hvilka i vextgeografiskt hänseende äro af intresse och i fråga om hvilka Ref. får hänvisa till sjelfva afhandlingen. Såsom för Upland karakteristiska och antingen alldeles icke eller ock endast på ett eller annat ställe utom detta landskap funna inom Sverge, anföras: *Crepis nicæensis*, *Symphytum orientale*, *Salvia pratensis*, *Dracocoph. thymiflor.*, *Ranunculus cassubicus*, *Fumaria Vaillantii*, *Lavatera thuringiaca*, *Viola uliginosa*, *Poterium Sanguisorba hirtum*, *Fritillaria*, *Potamog. zostericus*, *Schedonorus inermis*, *Glyceria conferta* * *bottnica*, *Agrostis spica venti* * *purpurea*. — I fjerde kapitlet framställes de regioner, hvori Upland kan indelas. Visserligen är hela provinsen i allmänhet jemn och utan betydligare berg; dock kan man der, med afseende på vegetationen, urskilja 2 regioner, neml. slättlandsregionen och den mera bergiga delen; den förra innefattar största delen af Upsala län jemte de sydliga socknarna af Fjerdhundra och en del af Stockholms län. Denna trakt är den mest odlade och fruktbaraste; har få och obetydliga berg och brist på skog utom i nordliga delen, der skogarne utgöras af barrträd; löfskog förekommer nästan endast i trakten af sjöarne. — Den bergiga regionen sönderfaller i 2 delar: den vid kusten belägna och den mera kontinentala. Den förstnämnda intager den betydligaste delen af Stockholms län och en obetydlig del af Uplands; den är rikare på både barr- och löf-skog; plantæ camp. et ruderales äro här mera sällsynta eller saknas alldeles. Den sednare deremot omfattar Fjerdhundra (utom den allra sydligaste delen) och en liten del af angränsande Upsala län; denna trakt är den minst fruktbara del

af Upland, emedan jordmånen här ej utgöres hufvudsakligast af lera, utan är mera sandig och stenig; i norra delen äro flera kärr och morass. Efter dessa förberedande framställningar, öfvergår Förf. till sjelfva upräkningen af Uplands vasculära vexter, hvarvid han följer Fries' *Summa vegetab. Scandinaviæ*. Vid hvarje vext anföres den eller de regioner, hvori den förekommer, äfvensom speciela vextställen äro för de sällsyntare uptagna i noter; de som kunna anses såsom af främmande ursprung äro särskildt utmärkta. Om man frånräknar dessa, äfvensom underarter och varieteter, uptagas i förteckningen omkring 870 landskapets tillhöriga hufvudarter. Bland dessa förekomma några nya: t. ex. *Euphrasia parviflora*: caule obsolete 4-angulo a medio florifero, simplice l. a medio ramoso; fol. ovatis, caulinis angustioribus oblongis, floralibus latioribus rhombeo-ovatis, omnibus utrinque serrato-dentatis, dentibus 2—5 plus minus cuspidatis, nullis comosis; *labii superioris laciniis leviter bi- l. obsolete tri-dentatis, subintegris, demum recurvatis; lobio inferiori tubum curvatum superante, trifido, laciniis emarginatis æqualibus*; corolla extus pilosa, intus subglabra, exigua, pallida; *calycis costis nigropunctatis; caps. oblonga basi attenuata, apice truncata*; seminibus ovali-lanceolatis albo-costatis. — *E. migrantha* Reichb.? — *Glyceria conferta* Fr. * *bottnica*: proxima *Gl. confertæ* Fr. sed differt panicula racemosa contracta, ramis brevioribus, imis binatis, floribus acutis. — *Batrachium pantothrix* (Ran. paucistamineus *Tausch.*, *Koch Syn. ad. 2*) med underarten: *B. * crassicaule* (Ran. *Baudotii Godron & Koch Syn. ed. 2*); *B. pellatum* (Ran. *aquatilis α, β Koch Syn. ed. 2*); dessa arter och former diagnosticeras, hvar emot blotta namnen anföres af *Hieracium Retzii* Fr., *H. cæsium* Fr. med var. *sinuatum* Fr. Om dessa och flera andra hoppas vi att genom Fries' *Summa Veget. Scand.* snart få närmare kunskap.

Detta arbete som kastar mycket ljus öfver de vextgeografiska förhållanderna i mellersta Sverge, är till det yttre vackert; en del tryckfel förekomma, af hvilka dock de betydligare äro i rättelserna anmärkta.

III. Hvarjehanda.

1. Under loppet af Mars månad hafva ändtligen de af Ständerna beviljade medel till vetenskapliga resor samt lärda verks och tidsskrifters utgifvande blifvit definitivt fördelade. Utg. af denna tidsskrift hugnades icke med någon andel deraf, oakladt Kgl. Vetenskaps Akademien äfven denna gång förordat hans gjorda ansökan. Till följe häraf och för att ej ådraga sig en i hans ställning alltför känbar förlust, ser han sig nödsakad att afstå från sin afsigt och önskan att utvidga tidsskriften. — Med afseende på ofvannämnda fördelning af åtskilliga medel till ett sammanräknadt belopp af 11,504 r:dr 32 sk. b:ko torde här böra nämnas, dels att lärare vid Upsala Universitet erhöilo 6700, vid Lunds deremot blott 1000 r:dr b:ko, dels ock att Naturalhistorien fick åtnöja sig med 500 r:dr, tilldelade Prof. Zetterstedt såsom understöd för utgifvandet af femte delen af *»Diptera Scandinaviæ.»* Det öfriga disponerades till fysiska, medicinska, linguistiska, pedagogiska, historiska m. fl. resor och arbeten. Så t. ex. erhöil Prof. Svanberg i Upsala 1500 r:dr till en resa i fysiskt ändamål till England, Frankrike, Tyskland; Prof. Tullberg i Upsala likaledes 1500 r:dr till en resa för att kopiera och kollationera syriska handskrifter; Prof. Schröder i Upsala ytterligare 500 r:dr till utgifvande af en "handbok i filosofiens historia"; Docent Bergstedt i Upsala 1200 r:dr för att utvidga sin insigt i Sanskrit; Doc. Svedbom i Upsala 2000 r:dr för en utrikes resa till inhämtande af kännedom om undervisningsverk och undervisnings-metoder; till utgifvande af en pedagogisk tidskrift 1000 r:dr, allt b:ko, o. s. v.

2. De af Ingeniör J. A. Vahlberg under dess resa i södra Afrika gjorda samlingar hafva samtligen blifvit inköpta till riksmuseum för 19,500 r:dr b:ko. Man är nu sysslosatt med deras uppställande och ordnande.

3. Från vår resande landsman Friherre G. W. v. Düben har bref ankommit dateradt Singapore d. 15. Okt. 1845. Han beskriver deri besöket i Aden, Muskat, Bombay, ön Elefanta,

Pulo Penang och ankomsten till Singapore, hvarifrån resan snart skulle fortsättas till Wampu.

4. Enligt de i 6:e häftet af 1:a bandet af Naturhistorisk Tidsskrift (ny række) meddelade underrättelser om den i Köpenhamn stiftade botaniska bytesförening, utgjordes denna af 37 ledamöter. I ställe för Docenten Kamphöven er, som är stadd på en resa kring jorden, hade Cand. pharmac. G. Jensen blifvit vald till ledamot af Direktionen. Alla meddelanden rörande denna bytesförening komma att lemnas i nyssnämnda tidsskrift. — Med anledning deraf, att på ofvaannämnde ställe i samma tidsskrift yttras, att utg. af Bot. Not. uti N:o 8 af desamma för 1845 uttalat tadel öfver långsamheten i erhållandet af underrättelser rörande denna förening, anser Utg. sig förpligtad nämna, att hvad han der yttrade alldeles icke gick ut på eller afsåg något det ringaste tadel eller klander öfver uteblifna underrättelser om sjelfva *föreningen*, utan allenast ett rättfärdigande för det han icke, såsom han vid refererandet af förhandlingarne vid Naturforskare-mötet i Kristiania låsivat, uti sin tidsskrift meddelat den dervid från Hr Lange aflemnade *plan* för inrättandet af en sådan förening, hvilken plan han ej var i tillfälle att på stället afskrifva, men som han erhöll löfte att ofördröjeligen få till publicerande mottaga; ett rättfärdigande, som var så mycket mera på sitt ställe, som han från flera håll erhållit ej blott förfrågningar om denna plan, utan ock påminnelser att genom dess publicerande upfylla det gifna löftet.

5. Hr Lilja i Billinge har i det mot slutet af förra året utkomna numret af "Tidning för trädgårdsskötsel" &c. framställt planen till en på aktier ställd blomsterförening, hvari deltagarne, genom erläggande af 2 r:dr r:gs per aktie under året, ega att från Hr Lilja erhålla 20 sorter blomsterfrön och 2 georginrötter. För vinnande af närmare kännedom om denna plan får Utg. hänvisa till nyssnämnda tidning.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLÖM.

N:o 5—6.

Maj—Juni

1846.

I. Original-Afhandling.

Förste Anhang til Beretningen i Botaniska Notiser 1846 N:o 3 *); af N. Lund.

Hermed overleverer jeg det botaniske Publikum en Fremstilling af det norske Finmarkens phanerogame Flora, Frugten af 2 Aars Reise i dette arctiske Land. For at gjøre Fremstillingen saa fuldstændig, som det stod i min Magt, har jeg suppleret mine egne Antegnelser over Finmarkens Vegetation med Gunneri og Wahlenbergs Observationer samt Læstadii, Blytts og Deinbolls Meddelelser til Fries, Hartman og Forfatteren, overalt angivende, hvor jeg öser af en fremmed Kilde. Med Taushed har jeg forbigaaet saadanne af Gunnerus citerede Væxter (*Sagittaria sagittifolia* &c.), om hvilke jeg med höi Grad af Sandsynlighed kan antage, at de hidröre fra Feiltagelse. At en og anden i Finmarken observeret Væxt kan, trods al Omhyggelighed, savnes i nedenstaaende Fortegnelse, tör jeg ikke nægte; jeg har imidlertid af flere Grunde troet ikke at burde fordröie Udgivelsen af samme, da Manglerne uden Skade for det Hele kunne suppleres i et Tillæg **).

*) I et andet Anhang agter jeg at levere Observationer over kritiske Væxter fra Finmarken.

**) Ved denne Leilighed bör jeg ikke undlade at bringe i Erindring, hvad Flere synes at have overseet, at Væxtfortegnelsen i min "*Reise igjennem Nordlandene og Finmarken*", ifölge Bogens egne Ord Sid. 99, alene "omfatter de phanerogame Væxter, som jeg observerede i Vestfinmarken 1841." I Naturforskernes Forhandlinger ved Mötet i Stockholm 1842 Sid. 250 i Opsatsen om Naturvidenskabelighedens Tilstand i Norge characteriseres hiin Fortegnelse som "meget ufuldstændig", hvilket er ganske rigtigt *under den Forudsætning*, at jeg havde havt til Plan at levere en fuldstændig Fremstilling af (Bot. Not. 1846 N:r 5.)

SYNANTHEREÆ Rich.

- Matricaria inodora* L. Almindelig paa dyrkede Steder i Birke- og Fyrre-Regionen over hele Finmarken.
- *inodora* — *salina* Wallr. Almindelig i Havstrands-Regionen over hele Finmarken.
- Achillea Millefolium* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til over Birkegrændsen.
- *Millefolium* — *alpestris* Wimm. Hist og her i Birke-Regionen over hele Finmarken.
- Artemisia vulgaris* L. Sparsom i Fyrre-Regionen i det sydlige Finmarken.
- Gnaphalium norvegicum* Gunn. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau till over Birkegrændsen.
- *supinum* L. Almindelig i Birke- og Sletfjelds-Regionen over hele Finmarken.
- *dioicum* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til henimod Birkegrændsen.
- *alpinum* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *carpathicum* Wahl. Kautokeino ifølge Læstadius.
- Arnica alpina* L. Sparsom i Sletfjeldsregionen paa Fjeldene i Nærheden af Tromsøe.

Finmarkens phanerogame Flora; men, da det efter *min udtrykkelige Erklæring* kun har været Hensigten, at levere en Fortegnelse over de Væxter, jeg selv observerede i Finmarken, bliver denne Dom ubegrundet, og beviser ringe Kjendskab til det bedømte Skrift. Jeg har hidtil med Taushed forbigaaet hiin Dom, da den ligefrem gjendives af Bogens Plan, og skulde frømedeles have forholdt mig taus, naar jeg ikke vidste, at Opsatsens Forfattere, som alle ere kjendte som udmærkede Videenskabsmænd i sit Fag, men hvoraf Ingen udgiver sig for Auctoritet i Botanik, med Glæde ville modtage Oplysning om en Uretfærdighed, som det sikkerlig aldrig har været deres Hensigt at begaae.

- Cineraria alpina* L. Udgaaer indtil videre af Finmarkens Flora, da dens Voxested *Bomenieid* ligger 3 Mile indenfor den russiske Grændse.
- Senecio vulgaris* L. Sparsom paa lavere Steder i Fyrreregionen indtil Alten.
- Aster Tripolium — arcticum* Lund. Sparsom i Havstrandsregionen i Fælledsdistrikterne, f. Ex. i Jarfjorden.
- Erigeron acris — virescens* Lund Chr. Flor. Almindelig paa lavere Steder i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Fælledsdistrikterne.
- *elongatus* Ledeb. Ikke ualmindelig i Fyrre- og endeel af Birke-Regionen i det sydlige Finmarken indtil Alten og Varanger.
- *alpinus* L. Hist og her i Birkeregionen over hele Finmarken indtil Hammerfest og Tamsöen.
- *uniflorus* L. Almindelig i Sletfjelds- og endeel af Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *uniflorus — pulchellus* Fr. I Sletfjeldsregionen.
- Solidago Virgaurea — lapponica* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- Petasites frigidus* (*Tussilago frigida* L.) Hist og her i Birkeregionen over hele Finmarken.
- Tussilago Farfara* L. Hist og her paa lavere Steder i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken til Alten og Tana.
- Saussurea alpina* DC. Almindelig i Birke- og Fyrre-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau till over Birkegrændsen.
- Cirsium heterophyllum* Allion. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.
- Mulgedium alpinum* Less. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.
- *sibiricum* Less. Hist og her paa lavere Steder i Fyrre- og endeel af Birke-Regionen i Alten og Tana.

- Sonchus arvensis* L. Dyrkede Steder omkring Mortensnæs ved Varangersfjorden, sandsynligviis didført med de russiske Lodjer.
- Lapsana communis* L. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen til Alten.
- Crepis tectorum* L. Sparsom paa dyrkede Steder i Fyrreregionen.
- *paludosa* Moench. Sparsom i Fyrreregionen i Finmarken, s. Ex. i Fælledsdistrikterne.
- Hieracium umbellatum* L. Hist og her i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken indtil Alten og Tana.
- *boreale* Fr. Hist og her i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *prenanthoides* Vill. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *vulgatum* Fr. Ikke ualmindelig paa lavere Steder i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *rupestre* Reich. (?) Alten ifølge Gartner Moe.
- *murorum* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken till Birkegrænsen.
- *murorum* — *sylvaticum*. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *alpinum* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen indtil Havets Niveau over hele Finmarken.
- *alpinum* — *fuliginosum* Hartm. Hist og her i Sletfjelds- og Birkeregionen.
- *alpinum* — *glandulosum* Hartm. Sjelden i Sletfjelds- og Birke-Regionen.
- *piloselloides* Vill. — *dubium*. (H. *dubium* Sommerfeldt) Sjelden i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken.
- *Pilosella* L. Sparsom i Fyrre- og Birke-Regionen i Finmarken til Seiland.
- Taraxacum officinale* Web. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken indtil Birkegrænsen.
- Leontodon autumnale* L. Hist og her i Fyrreregionen.
- *autumnale* — *Taraxaci* Hartm. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

VALERIANEÆ DC.

V. sambucifolia Mikan. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.

SAMBUCINEÆ Batsch.

Adoxa Moschatellina L. Sparsom i Birkeregionen ved Mortensnæs.

RUBIACEÆ Juss.

Galium boreale L. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen til Alten og Tana.

— *triflorum* Mich. Hist og her i Fyrreregionen til Kaafjorden.

— *palustre* L. Almindelig i Fyrre- og endeel af Birke-Regionen til Alten og Tana.

— *uliginosum* L. Almindelig i Fyrre- og endeel af Birke-Regionen til Alten og Tana.

— *trifidum* L. Almindelig i Fyrreregionen i Vestfinmarken til Alten.

— *Aparine* — *infestum* M. K. Hist og her paa dyrkede Steder i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken.

LONICEREÆ R. Br.

Linnæa borealis L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen i hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.

CAMPANULACEÆ Juss.

Campanula rotundifolia L. Almindelig i Fyrre- Birke- og Sletfjelds-Regionen over hele Finmarken.

— *rotundifolia* — *alpina* Hartm. Hist og her i Sletfjelds- og övre Deel af Birke-Regionen.

— *uniflora* L. Hist og her paa de højeste Fjelde i Sletfjeldsregionen, s. Ex. Tromsötind.

ASPERIFOLIÆ. L. pr. p.

Myosotis sylvatica Hoffm. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til over Birkegrændsen.

— *arvensis* Hoffm. Ikke ualmindelig i Agre i Fyrreregionen indtil Alten.

Hippoglossum maritimum Hartm. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.

Echinosperrnum deflexum Lehm. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen indtil Alten og Fælledsdistrikterne.

Asperugo procumbens L. Dyrkede Steder i Fyrreregionen indtil Alten.

LABIATÆ Juss.

Galeopsis versicolor Curt. Sparsom i Agre i Fyrreregionen indtil Alten.

— *Tetrahit* L. Ikke ualmindelig paa lavere Steder i Fyrre og Birke-Regionen over hele Finmarken.

Ajuga alpina Gunn. Porsanger ifølge Gunnerus. Den her omhandlede Væxt synes at være *A. pyramidalis* — *glabrata* Hartm.

Thymus Serpyllum L. Ikke ualmindelig i Tana-dalen fra Havets Niveau til henimod Birkegrændsen.

Prunella vulgaris L. Hist og her i den sydligste Deel af Fyrreregionen.

MENYANTHEÆ Mart.

Menyanthes trifoliata L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

POLEMONIACEÆ Lindl.

Polemonium coeruleum L. Hist og her paa lavere Steder i Fyrreregionen og den sydlige Deel af Birkeregionen indtil Tana og Varanger.

DIAPENSIACEÆ. Link.

Diapensia lapponica L. Almindelig i Slettsjelds- og den øvre Deel af Birke-Regionen. Stiger ved Kysten ned mod Havets Niveau.

GENTIANEÆ Juss. pr. p.

Gentiana campestris L. Sjelden i den sydlige Deel af Fyrreregionen.

— *Amarella* L. Sjelden i Fyrreregionen til Kaasfjorden.

— *glacialis* Vill. I Slettsjeldsregionen paa de højeste Fjelde i Varanger ifølge Gunnerus, Lyngen ifølge Hartman.

Gentiana serrata Gunn. Ikke ualmindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.

— *serrata* — *detoisa* Horn. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.

— *involuta* Rottb. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.

— *nivalis* L. Hist og her i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken. Stiger ved Kysterne ned til Havets Niveau.

PERSONATÆ L. pr. p.

Veronica longifolia L. Ved Elvbredder i Fyrre og Birke-Regionen, indtil Alten og Tana.

— *saxatilis* L. Hist og her i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Alten og Varanger.

— *alpina* L. Ikke ualmindelig i Birke- og Sletfjelds-Regionen over hele Finmarken.

— *serpyllifolia* L. Hist og her i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Kjelvåg paa Magerøen.

— *officinalis* L. Hist og her i Fyrreregionen til Alten.

— *scutellata* L. Sjelden i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken.

Limosella aquatica — *biflora* Wahl. Fl. Lapp. Hammerfest ifølge Gannerus.

Melampyrum pratense L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

— *sylvaticum* L. Almindelig i Fyrreregionen og den lavere deel af Birkeregionen indtil Alten og Hopseidet.

Rhinanthus minor Ehrh. Alm. paa lavere Steder i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

Pedicularis Sceptum Carolinum L. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen og den sydlige Deel af Birkeregionen indtil Alten og Tana.

— *palustris* L. I den lavere Deel af Finmarken ifølge Wahlenberg.

— *flammea* L. Finmarken ifølge Hartman *Skand. Fl. Uppl. 4.*

Pedicularis hirsuta L. Sparsom i Sletsfjeldsregionen paa de høieste Fjelde f. Ex. Goskavare i Alten.

— *lapponica* L. Almindelig i Sletsfjelds- Birke- og Fyrre-Regionen over hele Finmarken.

Bartsia alpina L. Almindelig i Sletsfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

Euphrasia officinalis L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til henimod Birkegrændsen.

UTRICULARIÆ Endl.

Pinguicula vulgaris L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken til henimod Birkegrændsen.

— *alpina* L. Almindelig i Sletsfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken. Stiger ned til Havets Niveau.

— *villosa* L. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

PRIMULACEÆ Vent.

Trientalis europæa L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.

Glaux maritima L. Hist og her i Havstrandsregionen i hele Finmarken.

Primula stricta Horn. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

— *sibirica* Jacqu. Ikke ualmindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.

PLANTAGINEÆ Juss.

Plantago major L. Hist og her paa dyrkede Steder i Fyrre-Regionen indtil Kaafjorden.

— *maritima* L. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.

PLUMBAGINEÆ Juss.

Armeria maritima Willd. I Havstrandsregionen paa Maasøe ifølge Wahlenberg.

CORNEÆ DC.

Cornus suecica L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken indtil Birkegrændsen.

UMBELLIFERÆ Juss.

Anthriscus sylvestris Hoffm. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken indtil Birkegrænsen.

Archangelica officinalis Hoffm. Almindelig i Birkeregionen i hele Finmarken.

— *litoralis* Fr. Sjelden i Havstrandsregionen i det sydlige Finmarken.

Angelica sylvestris L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken til henimod Birkegrænsen.

Conioselinum Fischëri Wimm. & Grab. I Fyrreregionen i Alten, funden af Læstadius og Blytt.

Ligusticum scoticum L. Almindelig i Havstrandsregionen i hele Finmarken.

Sium latifolium L. Anföres af Gunnerus — sandsynligen igjennem Feiltagelse — at forekomme i Tromsödalen.

Carum Carvi L. Dyrkede Steder i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Kjeldig paa Mageröen.

OXALIDEÆ DC.

Oxalis Acetosella L. Sparsom i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken.

GERANIACEÆ DC.

Geranium sylvaticum L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken til Birkegrænsen.

RANUNCULACEÆ Juss.

Caltha palustris L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken til Birkegrænsen.

Trollius europæus L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken til Birkegrænsen.

Ranunculus glacialis L. Almindelig i Slettsjeldsregionen paa de høieste Fjelde over hele Finmarken.

— *auricomus* L. — *alpestris* Hartm. Hist og her i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Altesula i Mageröe-Sundet. Stiger i Tana indtil 700 Fod o. H.

— *acris* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen i hele Finmarken.

- Ranunculus acris* — *pumilus* Hartm. Ikke ualmindelig i Sletsfjelds- og den övre Deel af Birke-Regionen i hele Finmarken.
- *repens* L. Almindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen i hele Finmarken.
- *sulphureus* Soland. Sjelden i Sletsfjeldsregionen omkring Nordcap ifölge Wahlenberg, Deinboll og Keilhau.
- *nivalis* L. Ikke ualmindelig i Sletsfjeldsregionen paa de höieste Fjelde i hele Finmarken.
- *pygmæus* Wahl. Ikke ualmindelig i Sletsfjeldsregionen paa de höieste Fjelde i hele Finmarken.
- *hyperboreus* Rottb. Ikke ualmindelig paa lavere Steder i Birkeregionen i hele Finmarken.
- *lapponicus* L. Ifölge Hartmån i Finmarken.
- *reptans* L. Hist og her paa lavere Steder i Fyrre- og Birke-Regionen i hele Finmarken.
- Thalictrum Kemense* Fr. Paa lavere Steder i Fyrre- og Birke-Regionen i Alten og Tana.
- *alpinum* L. Almindelig i Sletsfjelds- og Birke-Regionen i hele Finmarken. Stiger ned til Havets Niveau.
- Actæa spicata* L. Sparsom i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken indtil Alten.

PAPAVERACEÆ DC.

Papaver nudicaule L. Talrig i Fyrreregionen.

FUMARIACEÆ DC.

Corydalis fabacea Persoon. Lyngensfjord ifölge Wahlenberg.

CRUCIFERÆ Juss.

Cakile maritima Scop. Ikke ualmindelig i Havstrandsregionen i det sydlige Finmarken.

Raphanus Raphanistrum L. Dyrkede Steder i Fyrreregionen i Kaafjorden.

Brassica campestris L. Tromsöe ifölge Wahlenberg.

Sinapis arvensis L. Ikke ualmindelig i Agre i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken indtil Alten.

Erysimum hieracifolium L. Hist og her paa lavere Steder i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Havösund og Varanger.

Sisymbrium Sophia L. I Fyrreregionen i Alten ifølge Gartner Moe.

Cardamine pratensis L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen i hele Finmarken til Birkegrændsen.

— *bellidifolia* L. Hist og her i Sletfjelds- og den övre Deel af Birke-Regionen i hele Finmarken.

Arabis hirsuta Scop. Ikke ualmindelig i Fyrre- og en Deel af Birke-Regionen indtil Seiland.

— *alpina* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birkeregionen i hele Finmarken.

Barbarea stricta Fr. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Alten og Tana.

Nasturtium palustre DC. Sparsom i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken.

Camelina sylvestris Fr. Sjelden i Agre i Fyrreregionen indtil Alten.

Draba alpina L. Finmarken ifølge Hartmans *Skand. Fl.*

— *lapponica* DC. Hist og her i Sletfjeldsregionen paa de höieste Fjelde omkring Tromsøe og Lyngen.

— *hirta* L. (*Drabarupestris* Br.) Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken til Birkegrændsen.

— *hirta — stricta* Lindbl. Bot. Not. 1841 N:o 12. Almindelig i Fyrre- og Birkeregionen i hele Finmarken.

— *incana* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen i hele Finmarken.

Cochlearia officinalis L. Almindelig i Havstrandsregionen i hele Finmarken.

— *officinalis — arctica* (*C. arctica* Fries *Mant. III.*) Langs Bække i Birkeregionen ved Tromsøe.

— *anglica* L. Ikke ualmindelig i Havstrandsregionen i hele Finmarken.

Capsella Bursa pastoris Mönch. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen i hele Finmarken.

Thlaspi arvense L. Hist og her i Agre i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken indtil Alten.

DROSERACEÆ DC.

Parnassia palustris L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til henimod Birkegrænsen.

Drosera rotundifolia L. Hist og her paa lavere Steder i Fyrreregionen og den sydlige Deel af Birkeregionen indtil Alten og Tana.

— *longifolia* L. Hist og her paa lavere Steder i Fyrreregionen og den sydligste Deel af Birkeregionen indtil Alten og Kistrand.

VIOLARIEÆ DC.

Viola biflora L. Almindelig i Sletfjelds- og den øvre Deel af Birke-Regionen over hele Finmarken. Stiger i Kyst-districterne ned til Havets Niveau.

— *tricolor* L. Sjelden i Agre i den sydligste Deel af Fyrreregionen.

— *canina* L. Hist og her paa lavere Steder i Fyrre- og Birkeregionen indtil Hammerfest og Tana.

— *canina* — *montana* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-regionen over hele Finmarken.

— *arenaria* DC. Hist og her i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken indtil Tromsøe og Fælledsdistrikterne.

— *epipsila* Ledeb. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.

— *palustris* L. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Alten og Tana fra Havets Niveau til Birkegrænsen.

SILENEÆ DC.

Silene inflata Sm. Sjelden i den lavere Deel af Fyrreregionen i det sydlige Finmarken indtil Alten.

— *maritima* With. sec. Sm. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.

— *rupestris* L. Hist og her i den sydlige Deel af Fyrreregionen.

Silene acaulis L. Almindelig i Sletfjelds- og den øvre Deel af Birke-Regionen over hele Finmarken. Stiger i Kysttrakterne ned til Havets Niveau.

Viscaria alpina Ledeb. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

Melandrium diurnum Fr. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.

Wahlbergella affinis Fr. (*Lychnis affinis* Vahl. jun.) I Fyrre-regionen langs Alten-Elv.

— *apetala* Fr. Finmarken ifølge Hartman.

Dianthus superbus L. Almindelig i Havstrandsregionen fra Porsangersfjorden indtil den russiske Grændse; stiger i Tana til Birkegrændsen.

— *superbus* — *pumilus* Hartm. Ikke ualmindelig blandt Hovedarten.

RIBESIACEÆ Rich.

Ribes rubrum L. Almindelig paa lavere Steder i Fyrreregionen og den sydlige Deel af Birkeregionen indtil Alten og Tana.

SAXIFRAGEÆ Vent.

Saxifraga Cotyledon L. Sjelden i Fyrreregionen i Kaafjorden.

— *nivalis* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken. Stiger i Kysttrakterne ned til Havets Niveau.

— *stellaris* L. Almindelig i Birkeregionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.

— *stellaris* — *comosa*. Hist og her i Birkeregionen over hele Finmarken.

— *Hirculus* L. Varangersfjorden ifølge Gunnerus.

— *aizoides* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken. Stiger i Kysttrakterne til Havets Niveau.

— *aizoides* — *aurantia* Hartm. Ikke ualmindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

- Saxifraga oppositifolia* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken. Stiger i Kysttrakterne ned til Havets Niveau.
- *hypnoides* L. Varanger ifølge De in boll. (Af denne Væxt findes et Exemplar i den botaniske Have i Christiania, som siges at være nedsendt fra De in boll.)
- *cæspitosa* L. Almindelig i Sletfjelds- og den övre Deel af Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *cernua* L. Ikke ualmindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *cernua* — *vivipara* Hartm. Hist og her i Birkeregionen i Tana og Tromsöe.
- *rivularis* L. Ikke ualmindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *adscendens* L. Maasöen ifølge Gunnerus.
- Chrysoptenium alternifolium* — *tetrandrum* Lund. Hist og her i Birkeregionen i Tana.

CRASSULACEÆ DC.

- Sedum acre* L. Hist og her i Fyrreregionen og den nedre Deel af Birkeregionen indtil Hammerfest og Varangerfjord.
- *annuum* L. Hist og her i Fyrreregionen og den nedre Deel af Birkeregionen indtil Hammerfest og Varangerfjord.
- Rhodiola rosea* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken. Stiger i Kysttrakterne ned til Havets Niveau.

OENOTHEREÆ Endl.

- Epilobium angustifolium* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.
- *montanum* L. Sjelden i den sydlige Deel af Fyrreregionen.
- *organifolium* Lam. Almindelig i Birke- og Fyrre-Regionen over hele Finmarken.
- *alpinum* L. Almindelig i Birke- og Sletfjelds-Regionen over hele Finmarken.
- *alpinum* — *majus* Blytt Fl. Dovr. Alm. i Birkeregionen.

Epilobium lineare Mühl. (*E. nutans* Lund *Reise i Vestfinm.*) Hist og her i Birkeregionen indtil Kistrand og Varangerfjorden.

— *palustre* L. Almindelig i Fyrreregionen og paa lavere Steder i Birkeregionen over hele Finmarken.

— *palustre* — *nutans* Lund. (*Haandbog i Christianius phan. Flora. Jemf. Trykfeilsfortegnelsen*). Ikke ualmindelig paa samme Localiteter som foregaaende.

Circæa alpina L. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten.

POMACEÆ Lindl.

Sorbus Aucuparia L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.

ROSACEÆ Juss. pr. p.

Rubus idæus L. Hist og her i den lavere Deel af Fyrreregionen indtil Alten. Modnes sjelden.

— *saxatilis* L. Almindelig i Fyrreregionen og den nedre Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.

— *Chamæmorus* L. Luxurierende i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til over Birkegrændsen.

— *arcticus* L. Almindelig i Fyrreregionen og den nedre Deel af Birkeregionen indtil Kistrand og Hopseidet (Bærrene modnes i Østfinmarken i varme Somre.)

Fragaria vesca L. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten. Gaaer sjelden udenfor Fyrreregionen, som ved Seiland. Bærrene modnes i Alten i varme Somre.

Potentilla anserina L. — *viridis* Koch. Ikke ualmindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken. Forsvinder næsten ved Finmarkens nordligste Kyster.

— *nivea* L. I Birkeregionen paa Sakkavare ved Kaafjorden.

— *nivea* — *pallidior* Hartm. Tromsøe ifølge Wahlenberg.

— *maculata* Pourr. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til henimod Birkegrændsen.

— *Tormentilla* Scop. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen indtil Alten og Fælledsdistrikterne.

- Comarum palustre* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.
- Geum rivale* L. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen og den nedre Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.
- Sibbaldia procumbens* L. Ikke ualmindelig i Sletsfjelds- og den øvre Deel af Birke-Regionen over hele Finmarken.
- Dryas octopetala* L. Almindelig i Sletsfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken. Stiger i Kysttrakterne ned til Havets Niveau.
- Spiræa Ulmaria* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.
- Alchemilla vulgaris* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.
- *alpina* L. Almindelig i Sletsfjelds- Birke- og Fyrre-Regionen over hele Finmarken.

AMYGDALÆ Juss.

- Prunus padus* L. Hist og her i Fyrreregionen og den nedre Deel af Birkeregionen indtil Ribbersfjorden og Polmak.

PAPILIONACEÆ L. pr. p.

- Lathyrus palustris* L. Paa lavere Steder i Fyrre- og Birke-Regionen omkring Alten- og Tana-Elv.
- *maritimus* Fr. (Pisum L.) Hist og her i Havstrandsregionen over hele Finmarken.
- Vicia Cracca* L. Almindelig i Fyrreregionen og i den nedre Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.
- Anthyllis Vulneraria* L. Sjelden i Fyrreregionen omkring Alten-Elv.
- Phaca frigida* L. Hist og her i Birkeregionen over hele Finmarken.
- Oxytropis campestris* DC. — *sordida* Koch. Almindelig i Birkeregionen i Østfinmarken fra Tana til Fælledsdistrikterne. Stiger fra Havets Niveau til Birkegrænsen.
- *campestris* DC. — *coerulea* Koch. Hist og her blandet med den foregaaende Afart.

Oxytropis lapponica Gaud. Almindelig i Birkeregionen i Kaa-fjorden, Tromsøe og Lyngen.

Astragalus oroboides Horn. Østfinmarken - ifølge Hartman *Skand. Fl.*

— *alpinus* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til henimod Birkegrænsen.

Lotus corniculatus L. Hist og her i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken til Tromsøe og Lyngen.

Trifolium pratense L. (T. medium *Lund Reise i Finmarken* per erratum typographicum.) Hist og her i Fyrre-regionen i det sydlige Finmarken.

— *repens* L. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen i Vestfinmarken indtil Magerøen.

EMPETREÆ Nutt.

Empetrum nigrum L. Almindelig i Fyrre-, Birke- og Sletfjelds-Regionen over hele Finmarken.

VACCINIEÆ DC.

Vaccinium Myrtillus L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.

— *uliginosum* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.

— *Vitis idæa* L. Almindelig i Fyrre og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.

Oxycoccus palustris Pers. Hist og her i Fyrre- og den nedre Deel af Birke-Regionen indtil Alten og Tana.

ERICEÆ Rb. Br.

Arctostaphylos alpina Sprengl. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

— *officinalis* Wimm. et Grab. Hist og her i Fyrreregionen og den nedre Deel af Birkeregionen indtil Alten og Varangerfjorden.

Andromeda polifolia L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.

— *tetragona* L. Almindelig i Slettfjelds- og den øvre Deel af Birke-Regionen omkring Alten og Kaafjorden.

— *hypnoides* L. Hist og her i Slettfjeldsregionen over hele Finmarken.

Menziesia coerulea Sm. Almindelig i Slettfjelds- og den øvre Deel af Birke-Regionen indtil Alten og Hopseidet.

Calluna vulgaris Salisb. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.

Azalea procumbens L. Almindelig i Slettfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

Rhododendron lapponicum Wahl. Ikke ualmindelig paa Goskevare og Sakkavare i Alten-Talvig Pastorat.

Ledum palustre L. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen omkring Alten-Elv samt i Fyrre- og Birke-Regionen, i Østfinmarken fra Klösterelven til Tana. Stiger fra Havets Niveau til Birkegrændsen.

PYROLACEÆ Lindl.

Chimaphila uniflora (Pyr. uniflora L.) Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten.

Pyrola rotundifolia L. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten og Polmak.

— *minor* L. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.

— *secunda* L. Hist og her i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Hammerfest og Hopseidet.

TAMARISCINEÆ Desvaux.

Myricaria germanica Desv. Hist og her i Fyrreregionen langs Alten-Elv.

PORTULACEÆ Juss.

Montia fontana L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

ALSINEÆ DC.

Stellaria nemorum L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til henimod Birkegrænsen.

— *media* With. Almindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.

— *graminea* L. Almindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.

— *crassifolia* Ehrh. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.

— *humifusa* Rottb. Hist og her i Havstrandsregionen over hele Finmarken f. Ex. i Altensfjord, Porsangerfjord, Tanasfjord og Varangerfjord.

— *Friesiana* Sering. Hist og her paa lavere Steder i Fyrreregionen intil Alten og Fælledsdistricterne.

— * *alpestris* Fr. Mant. III. Finmarken ifølge Fries.

— *borealis* Bigel. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

Cerastium alpinum L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen i hele Finmarken fra Havets Niveau til over Birkegrænsen.

— *alpinum* — *glabratum* Hartm. Ikke ualmindelig i Birkeregionen over hele Finmarken.

— *alpinum* — *lanatum* Koch. Hist og her i Birke- og Fyrre-Regionen over hele Finmarken.

— *triviale* — *alpinum* Koch. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

— *trigynum* Vill. Ikke ualmindelig i Birkeregionen over hele Finmarken.

Moehringia lateriflora (Arenaria L.) Ikke ualmindelig i Birkeregionen ved Klösterelv.

Arenaria norvegica Gunn. Hist og her i Havstrandsregionen f. Ex. Kaasfjorden, Kistrand og Vardöe.

Halianthus Peplodes — *oblongifolius* Ledeb. Fl. Ros. Almindelig i Havstrandsregionen i hele Finmarken.

- Sagina nodosa* Meyer. Ikke ualmindelig i Havstrandsregionen indtil Alten.
- *saxatilis* Wimm. Hist og her i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *procumbens* L. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- Spergula arvensis* L. Hist og her i Agre i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken.
- Lepigonum maritimum* Wahlberg. Finmarken ifølge Hartman.
- Alsine biflora* Wahl. Sparsom i Sletfjeldsregionen omkring Kaafjorden og Alten.
- *hirta* — *rubella* Hartm. Sparsom i Sletfjeldsregionen omkring Kaafjorden, Alten, samt Lyngen ifølge Wahlenberg.

CHENOPODIACEÆ DC.

- Chenopodium album* L. Dyrkede Steder i Fyrreregionen og den sydligste Deel af Birkeregionen indtil Alten og Mortensnæs ved Varangerfjorden.
- Atriplex prostrata* Fr. Herb. Norm. Almindelig i Havstrandsregionen i hele Finmarken.

POLYGONEÆ Juss.

- Polygonum Convolvulus* L. Omkring Husene ved Mortensnæs, sandsynligviis hidført med de russiske Lodjer.
- *aviculare* L. Ikke ualmindelig omkring beboede Steder i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Hammerfest og Kistrand.
- *viviparum* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til over Birkegrændsen.
- *lapathifolium* L. Omkring Husene ved Mortensnæs, sandsynligviis hidført med de russiske Lodjer.
- *Persicaria* L. Sjelden i Fyrreregionen i Alten.
- Rumex Hippolapathum* Fr. (*R. aquaticus* Lund *Reise i Finmarken*) Sparsom i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken.

- Rumex domesticus* Hartm. Ikke ualmindelig i Fyrre- og den lavere Deel af Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *domesticus* — *latifolius* Hartm. Sparsom omkring Tanaelven.
- *Acetosa* — *alpina* Wahl. Fl. Lapp. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.
- *Acetosella* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.
- Oxyria digyna* Campder. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- Koenigia islandica* L. Almindelig i Sletfjeldsregionen paa Vardöe.

URTICACEÆ Endl.

- Urtica dioica* L. Beboede Steder i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Kjelvig paa Mageröen.
- *urens* L. Beboede Steder i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Havösund og Vadsöe.

SALICINEÆ Rich.

- Populus tremula* L. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten og Polmak.
- Salix pentandra* L. Hist og her paa lavere Steder i Fyrre-regionen indtil Alten.
- *lanata* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *Hybr. hastato* — *lanata* Læst. Hist og her i Birkeregionen over hele Finmarken.
- *Lapponum* L. Almindelig i Fyrreregionen og Birke-regionen samt den lavere Deel af Sletfjeldsregionen over hele Finmarken.
- *Lapponum* * *leucophylla* Willd. Fries. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *Caprea* L. Hist og her i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Hammerfest og Kistrand.

- Salix phylicæfolia* L. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *phylicæfolia* — *majalis* Wahl. Hist og her i Fyrre- og Birke-Regionen omkring Alten- og Tana-Elv.
- *hastata* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *nigricans* Smith. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *punctata* Wahl. Fl. Lapp. Almindelig i Birkeregionen ved Tanaelv, Veinasset og Kistrand ifølge Wahlberg. (Forf., som bereiste Tanadalen ligetil Polmak, fandt kun nogle faae Buske).
- *versifolia* * *myrtoïdes* Fr. Tanaelven ifølge *Flora Danica*, Kistrand ifølge Hornemann.
- *glaucæ* L. Almindelig i Fyrre- Birke- og den lavere Deel af Sletfjelds-Regionen over hele Finmarken.
- Hybr. *nigricanti-glaucæ* Anderson Sal. Lapp. Hist og her i Birkeregionen omkring Tana-Elv.
- *myrsiniles* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *arbuscula* L. Hist og her i Birke-Regionen indtil Alten og Repvaag.
- *ovata* Seringe. Hist og her i Sletfjelds- og den övre Deel af Birke-Regionen omkring Kaafjorden og Tana.
- *reticulata* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *herbacea* L. Almindelig i Sletfjelds- og den övre Deel af Birke-Regionen over hele Finmarken.
- Hybr. *hastato* — *herbacea* Læst. in herb. (S. *herbaceo* — *hastata* Anderson Sal. Lapp.) Sjelden i Birkeregionen omkring Alten.
- *polaris* Wahl. Hist og her i Sletfjeldsregionen paa de höieste Fjelde fra Tromsøetind til Rastegaissa.

BETULACEÆ Endl.

- Betula glutinosa* Wallr. Almindelig over hele Finmarken, dannende Birkeregionen dersteds.

Betula nana L. Almindelig i Fyrre-, Birke- og Sletfjelds-Regionen over hele Finmarken.

Alnus incana — *virescens* Wahl. Fl. Lapp. Almindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Alten og Tana.

ABIETINEÆ Endl.

Pinus sylvestris L. Almindelig paa lavere Steder indtil Altenfjord, Porsangersfjord, Polma-Jaure og Kiolmi-Jaure.

CUPRESSINEÆ Endl.

Juniperus communis L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.

CALLITRICHINEÆ Link.

Callitriche verna L. Hist og her i den lavere Deel af Fyrreregionen indtil Alten.

HIPPURIDEÆ Link.

Hippuris vulgaris L. Hist og her i Fyrreregionen til Alten og Fællesdistricterne.

— *vulgaris* — *arctica* Lund. (*H. maritima* *Deinboll?*) Hist og her i Birkeregionen fra Magerøen til Vardøe og Vadsøe.

MONOCOTYLEDONEÆ.

ORCHIDEÆ Juss.

Orchis cruenta Müll. Sjelden i Fyrreregionen omkring Alten og i Birkeregionen ved Havösund.

— *maculata* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.

Gymnadenia Conopsea R. Br. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten og Fællesdistricterne.

Platanthera obtusata Lindl. Sjelden i Fyrreregionen paa Strömsnæset ved Kaafjorden; funden i Juli 1842 af Prof. Blytt og Forf.

Coeloglossum albidum Hartm. Hist og her i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Alten og Varanger.

Coeloglossum viride Hartm. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.

Chamorchis alpina Rich. Hist og her i Birkeregionen i Finmarken f. Ex. Karlsøe, Hasvig, Sakkavare.

Herminium Monorchis Rb. Br. Ved Porsangerfjorden (?) ifølge Gunnerus. (Har sandsynligviis været *Platanthera obtusata* Lindl.)

Goodyera repens Rb. Br. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten og Kaafjorden.

Epipactis latifolia Sw. Sparsom i Fyrreregionen indtil Alten.

Listera cordata Rb. Br. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Alten og Tana.

Corallorhiza innata Rb. Br. Hist og her i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Kistrand og Hopseidel.

LILIACEÆ Juss.

Allium sibiricum L. — *majus* (A. *Schœnoprasmus* — *majus* Horn.) Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.

Convallaria verticillata L. Hist og her i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken.

— *bifolia* L. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten.

Paris quadrifolia L. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten.

COLCHICACEÆ DC.

Veratrum album — *Lobelianum*. Almindelig i Birkeregionen fra Hopseidel til Varangerfjorden fra Havets Niveau til Birkegrænsen.

Tofieldia borealis Wahl. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.

ALISMACEÆ DC.

Triglochin maritimum L. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.

— *palustre* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

JUNCACEÆ DC.

- Juncus arcticus* Willd. Hist og her i Fyrreregionen i Finmarken indtil Alten. Kiberg ifølge Martin Vahl.
- *filiformis* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *alpinus* Vill. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Alten og Tana.
- *bottnicus* Wahl. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.
- *bufonius* L. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten.
- *trifidus* L. Almindelig i Sletfjelds- og Birkeregionen over hele Finmarken.
- *triglumis* L. Ikke ualmindelig i Sletfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *biglumis* L. Almindelig i Sletfjelds- og den övre Deel af Birke-Regionen over hele Finmarken.
- Luzula pilosa* Gaud. Hist og her i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Hammerfest og Tana.
- *spadicea* DC. (L. glabrata *Lund Reise i Finmarken*). Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til over Birkegrændsen.
- *parviflora* Desv. Hist og her i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *arcuata* Sw. Almindelig i Sletfjeldsregionen over hele Finmarken.
- *arcuata* — *hyperborea*. (L. hyperborea Br.) Ikke ualmindelig i Sletfjeldsregionen over hele Finmarken.
- *campestris* DC. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *campestris* — *congesta* (var. sudetica *Lunds Reise*.) Ikke ualmindelig i den övre Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.
- *campestris* — *pallescens* (Var. multiflora *Lund l. c.*) Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *spicata* DC. Almindelig i Birke- og Sletfjelds-regionen over hele Finmarken.

CYPERACEÆ Juss.

- Eriophorum angustifolium* Roth. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.
- *latifolium* Hopp. Sparsom i Fyrreregionen i Finmarken indtil Alten og Fællesdistricterne.
- *vaginatum* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.
- *capitatum* Host. Almindelig i Birkeregionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.
- *alpinum* L. Hist og her i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Alten og Tana.
- Scirpus cæspitosus* L. Almindelig i Fyrre-, Birke- og Sletfjelds-Regionen over hele Finmarken.
- *pauciflorus* Lightf. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten og Fællesdistricterne.
- *rufus* Schrad. I Havstrandsregionen indtil Tromsøe ifølge Wahlenberg.
- Heleocharis palustris* Rb. Br. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten.
- *uniglumis* Link. Ikke ualmindelig i Havstrandsregionen indtil Alten.
- Rhynchospora alba* Vahl. Sjelden i Fyrreregionen i Fællesdistricterne.
- Kobresia caricina* Willd. Berlevaag ifølge Hartman.
- Carex globularis* L. Sjelden i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken indtil Fællesdistricterne.
- *pedata* Wahl. Hist og her i Sletfjelds- og den øvre Deel af Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *flava* L. Hist og her i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.
- *panicea* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *vaginata* — *sparsiflora* Hartm. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen indtil Fællesdistricterne.

- Carex pallescens* L. Sjelden i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken indtil Alten.
- *stygia* Fr. Finmarken ifølge Prof. Fries.
- *rariflora* Smith. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.
- *irrigua* Sm. Almindelig i Fyrre- og Birkeregionen over hele Finmarken.
- *capillaris* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *vesicaria* L. Hist og her i Fyrre-Regionen i det sydlige Finmarken.
- *vesicaria* — *alpigena* Fr. Ikke ualmindelig i Birkeregionen over hele Finmarken.
- *ampullacea* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *ampullacea* — *rotundata* (C. *rotundata* Wg.) Almindelig i Sletsfjelds- og Birkeregionen over hele Finmarken.
- *filiformis* L. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen indtil Alten og Fællesdistricterne.
- *maritima* Müll. Hist og her i Havstrandsregionen indtil Alten.
- *salina* Wahl. Hist og her i Havstrandsregionen over hele Finmarken.
- *subspathacea* — *nardifolia* Fr. Mant. III. Sjelden i Havstrandsregionen ved Varanger.
- *aquatilis* Wahl. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Kistrand og Tana.
- *aquatilis* — *nardifolia* Wahl. Fl. Lapp. Ikke ualmindelig i Birkeregionen over hele Finmarken.
- *saxatilis* L. (C. *pulla* Good.) I Sletsfjelds- og den øvre Deel af Birke-Regionen indtil Goskevare i Alten og Rastegaisa i Østfinmarken.
- *acuta* L. Sjelden i Fyrre-Regionen i det sydligste Finmarken.

- Carex vulgaris* Fr. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *rigida* Good. (C. saxatilis *Lund Reise i Finm.*) Almindelig i Sletsfjelds-, Birke- og Fyrre-Regionen over hele Finmarken.
- *cæspitosa* L. Hist og her i Fyrre-Regionen og den lavere Deel af Birkeregionen til Alten og Tana.
- *Buxbaumii* Wahl. Hist og her i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Hammerfest.
- *atrata* L. Almindelig i Birkeregionen over hele Finmarken.
- *alpina* Sw. Almindelig i Birkeregionen over hele Finmarken.
- *canescens* L. Almindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.
- *Persoonii* Sieb. (C. Gebhardi *Lund Reise i Finm.*) Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.
- *loliacea* L. Sparsom i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken.
- *festiva* Dewey. Tromsøetind ifølge Prof. Blytt.
- *lagopina* Wahl. Almindelig i Sletsfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *norvegica* Willd. Almindelig langs Havet i den lavere Deel af Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *glareosa* Wahl. Ikke ualmindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.
- *teretiusscula* Good. Sjeldn: Lyngen ifølge Wahlberg.
- *cordorhiza* Ehrh. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Maasøe og Tana.
- *incurva* Lightf. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.
- *incurva* — *arctica* Lund. (C. arctica *Deinb.*) Hist og her i Havstrandsregionen fra Tromsøe til Varanger.
- *dioica* L. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.

- Carex dioica* — *paralleloides* Lund. Mortensnæs i Birkeregionen.
 — *capitata* L. Sparsom i Fyrreregionen indtil Alten.
 — *nardina* Fr. Paa Fjeldene ved Tromsøe ifølge Prof. Blytt.
 — *rupestris* All. Hist og her i Sletsfjelds- og den övre Deel af Birke-Regionen over hele Finmarken.
 — *pauciflora* Lightf. Sparsom i den lavere Deel af Fyrreregionen indtil Alten.
 — *microglochin* Wahl. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen indtil Tromsøe.

GRAMINEÆ Juss.

- Triticum caninum* Schreb. Ikke ualmindelig i Fyrrere- og den lavere Deel af Birke-Regionen indtil Mageröen.
 — *violaceum* Horn. Hist og her i Fyrrere- og Birke-Regionen indtil Alten og Tana.
 — *repens* L. Sparsom i Fyrreregionen indtil Alten.
Elymus arenarius L. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.
Festuca rubra L. Almindelig i Fyrrere- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.
 — *ovina* L. Almindelig i Fyrrere-, Birke- og Sletsfjelds-Regionen over hele Finmarken.
Poa pratensis L. Almindelig i Fyrrere- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.
 — *pratensis* — *humilis* Ehrh. Sjelden i Fyrrere-Regionen til Kaafjorden.
 — *pratensis* — *alpestris* Fr. Almindelig i Fyrrere- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
 — *cenisia* All. — *flexuosa*. (*Poa flexuosa* Wahl.) Almindelig i Sletsfjelds-, Birke- og Fyrrere-Regionen over hele Finmarken.
 — *nemorulis* L. Ikke ualmindelig i Fyrrere- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
 — *trivialis* L. Ikke ualmindelig i Fyrrere- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
 — *cæsia* Smith. Hist og her i Fyrrere- og Birkeregionen indtil Kaafjorden og Varanger.

- Poa alpina* L. Almindelig i Fyrre-, Birke- og Sletfjelds-Regionen over hele Finmarken.
- *annua* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- Glyceria maritima* Wahl. Almindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.
- *distans* Wahl. Ikke ualmindelig i Havstrandsregionen over hele Finmarken.
- Molinia cærulea* Mönch. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen til Alten og Fællesdistricterne.
- Colpodium latifolium* R. Br. (*C. latifolium* — majus *Trin.*) Almindelig i Birkeregionen ved Mortensnæs.
- Catabrosa aquatica* Palis. de Beauv. Sjelden i Fyrreregionen: Lyngen (Læstadius), Kaafjorden.
- *algida* Fr. (*Phippsia Br.*). Sjelden i Sletfjeldsregionen paa de høieste Fjelde, f. E. Raste-gaisa ifølge Wahlenberg.
- Aira cæspitosa* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.
- *alpina* L. Sparsom paa Piko-gaisa i Østfinmarken ifølge Wahlenberg.
- *flexuosa* L. Almindelig i Fyrre- og Birkeregionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til over Birkegrænsen.
- Trisetum subspicatum* (*Avena Clairv.*) Almindelig i Sletfjelds og den høiere Deel af Birke-Regionen over hele Finmarken.
- Vahlodea atropurpurea* Fr. Finmarken ifølge Martin Vahl.
- Melica nutans* L. Hist og her i Fyrreregionen indtil Alten og Fællesdistricterne.
- Calamagrostis phragmitoides* Hartm. (*C. Halleriana Lund Reise i Finn.*) Almindelig i Birke- og Fyrre-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrænsen.
- *lanceolata* Roth. Sparsom i Fyrreregionen i det sydlige Finmarken.

- Calamagrostis strigosa* Hartm. Ikke ualmindelig i Fyrre- og Birke-Regionen indtil Alten og Tana.
- *stricta* Hartm. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *lapponica* Hartm. Almindelig i Fyrre- og den lavere Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.
- Agrostis stolonifera* L. Sjelden i Fyrreregionen indtil Alten.
- *vulgaris* With. Sparsom i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.
- *borealis* Hartm. (A. rupestris *Lund Reise i Finm.*) Almindelig i Fyrre- og Birkeregionen over hele Finmarken.
- *canina* L. Høst og her i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- *rupestris* All. Sjelden i Birkeregionen i Østfinmarken.
- Milium effusum* L. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen over hele Finmarken.
- Alopecurus geniculatus* L. Ikke ualmindelig i Fyrreregionen og den lavere Deel af Birkeregionen indtil Alten og Tana.
- Phleum pratense* L. Sparsom i Fyrreregionen indtil Alten og Fællesdistricterne.
- *alpinum* L. Almindelig i Sletsfjelds- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
- Digraphis arundinacea* Trin. Sparsom i Fyrreregionen i Fællesdistricterne.
- Hierochloa borealis* Röm. Almindelig i Fyrre- og den lavere Deel af Birke-Regionen indtil Alten og Hopseidet.
- *alpina* Röm. Høst og her i Sletsfjeldsregionen: Lyngen ifølge Læstadius, samt Goskevare i Alten.
- Anthoxanthum odoratum* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken fra Havets Niveau til Birkegrændsen.
- Nardus stricta* L. Almindelig i Fyrre- og Birke-Regionen over hele Finmarken.
-

II. Hvarjehanda.

1. H. K. H. Akadem. Kansleren har till E. O. Adjunkt i Ekonomien utnämnt Botanices Docenten vid Upsala Akademi, Mag. J. Arrhenius.

2. Den bekante Gartneren James Booth har under loppet af våren blifvit utnämnd till Riddare af Kongl. Wasa Orden.

3. Kongl. Vetenskaps-Akademien har i år fördelat sitt restipendium emellan Mag. N. J. Anderson och Stud. G. Sjögren, af hvilka den förre i sommar ämnar besöka sydliga och vestliga Sverge, den sednare Jemtlands fjälltrakter.

4. Svenska Botaniska literaturen har nyligen blifvit rikad med följande arbeten: Fries: *Summa Vegetabilium Scandinaviæ, Sectio prior*; Hartman: *Svensk och Norsk Excursions-Flora*, samt *Conspectus vegetationis Lapponicæ, Auctore N. J. Anderson*.

5. I *Hallische Botanische Zeitung* för 1845 N:o 44 (s. 721 följ.) har F. Beneken framställt anmärkningar öfver *Sagina ciliata* Fr. och *S. apetala* L., hvilka han anser som former af en och samma art; de dem emellan varande skiljaktigheter böra, enligt hans mening tillskrivas vextplatserna; på försolen öppna ställen, t. ex. trädesåkrar, frodas den förra, under det att den sednare vexer bland säden tätt bredvid; der man ena året på ett trädesfält i mängd samlat *S. ciliata*, söker man den förgäfväs ett annat, då fältet bär säd, utan finner man i stället *S. apetala* ymnig, och tvärtom. Hr Beneken har med upmärksamhet följt dessa vexter och dervid dem emellan funnit de fullkomligaste öfvergångar och kommit till den erfarenhet, att intet af de skiljemärken, som Författarne för dem framställt, är bestående och oföränderligt. Han anser *S. ciliata*, i anseende till dess mera utbildade tillstånd, böra betraktas som hufvudform och *S. apetala* böra derunder uptagas som en magrare varietet.

6. XXI Tomen af Nov. Act. C. Leopold. Carol. Nat. Cur. s. 33—60 innehåller: *Elatinarum monographia, Auctore M. Seubert*. Bland de 10 arter förf. känner, upptages den i Lithauen funna *Elat. spatulata* Gorski, hvarunder *E. orthosperma* Düb. anföres som synonym. (Gött. gel. Anzeigen 1846. p. 239.)

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLÖM.

N:o 7.

Juli

1846.

I. Original-Afhandling.

Några ord om form-begreppet hos Pilsläktet, särdeles dess lappska arter; af N. J. Anderson.

Visserligen äger den skandinaviska Floran en mängd släkten så rika på arter och former, att dessas rätta urskiljande och framställning alltid skall utgöra för botanisten en nästan öfvervinnerlig svårighet — vi behöfva blott nämna i främsta rummet sl. *Hieracium* och dernäst *Rosa*, *Rubus*, *Carex*, *Rumex*, *Orchis*, *Polygonum* m. fl. —; men framför alla i detta hänseende utmärkt är utan tvifvel Pilsläktet. Det utgör neml. bredvid Starrsläktet det mest egendomliga i vår Flora, det äger i vårt fäderneslands nordligaste trakter sitt egentliga hem, och framstår der i en rikedom snart sagdt lika stor på former, som på individer. För hvar och en derföre, som vill inse hvad inflytande local, temperatur och climateriska förhållanden äga på ett släktes olika arter; som vill af sjelfva naturen lära betydelsen af begreppen: art, varietet, form o. s. v.; som vill erfara huruvida denna naturs oändligt vexlande former låta inpassa sig i våra, ofta nog subjectiva, bestämningar, och derigenom lära sig hurudana våra framställningar böra vara, för honom kan knappast något annat af våra inhemska vextsläkten lemna rikare anledningar till flitigt studium och sanna reflexioner. — Dels för att således ytterligare vända uppmärksamheten på detta intressanta släkte, och dels för att framställa några skäl till försvar för det sätt, hvarpå jag i mina anteckningar om Lapplands pilarter (*Salices Lapponiæ*. Ups. 1845) urskiljt arterna och framför allt dessas former, har jag trott, att några få

(Bot. Not. 1846 N:r 7.)

ord angående detta ämne skulle kunna föranleda en nyttig discussion af frågan.

Få släkten lemna ett vidsträcktare fält för dessa öfningar att splittra och öka växtarterna, som hos mången författare gått till en beklagansvärd öfverdrift; ty då om pilarne gäller i vidsträcktare mening detta *»nullum signum ubique constans»*, så kunna de, hvilka begränsa arterna efter blott karakterer, här lätteligen få snart sagdt lika många arter, som det gifves individer; och litteraturen uppvisar flere, som, genom att lägga sådan vikt på karaktererne, kommit hardt derhän. Så har Schleicher, följande bladformens mångfaldiga nuanceringar, delat f. x. *Salix nigricans* i omkring 50 arter, och de öfrige i proportion; något ditåt äfven Smith och Hooker. Wahlenberg, hvilken vi annars med tacksamhet erkänna såsom grundläggaren af en noggrannare kunskap om detta och mångt annat slägte, litade alltför mycket och uteslutande på kapselns beklädnad och längden af dess skaft; deraf blefvo *S. nigricans*, *phyllicifolia* och *arbuscula* ej klart skiljda; deraf uppkom en artificiell, mot naturen i flera fall stridande, anordning af arterna. — Men å andra sidan lemna detta slägte ett lika stort utrymme för en oriktigt så kallad idéell uppfattning af formerna, en sådan, som, bortseende från karakterer, mera rådfrågar egen känsla, tycke och på sin höjd växtens habitus. Om oriktigheten af det förra äro väl de allrafleste öfvertygade, och om oriktigheten af det sednare lemna f. x. *Sal. glauca* ett slående bevis. Denna får neml. nere i skogarne och vid fjellens rötter en famnshög växt, stora, breda, tjocka och silfverhåriga blad, men uppe på högfjellen blir den oftast blott några tum hög, har tunna, jemnbreda, spetsiga och nästan glatta blad. Här blefve efter habitus sanneligen mera än 1 art.

Derför får man icke urskilja arten hvarken efter blotta karakterer eller blotta habitus; båda methoderna äro ensidiga, onaturliga och leda till osanna framställningar; men bådadera i så mycket som möjligt innerlig förening angifva

den enda rätta. Och lämpadt på det ifrågavarande ämnet, är den regel, som vi anse bör följas vid bestämmandet af de särskiljda arterna, denna: när de väsendtligare karakterne (capselns form och vidfästning, stiftets proportion till capselskaft och nectarium, = det fructificativa i allmänhet) öfverensstämma med det egendomliga i habitus (som visar sig i stam- och grenbyggnad samt i bladconsistens = det vegetativa i allmänhet), då först kan arten såsom egen framställas. Ett exempel må upplysa detta. *Sal. nigricans* Sm. hör till de mest varierande arterna; dess väsendtliga karakterer äro: *pedicelli capsularum nec taria ter quaterve superantes, styli longissimi*. Om vi nu följa dessa genom alla de otaliga formerna, finna vi visserligen att hänget kan blifva än flera tum långt (såsom hos *borealis), än knappast en tum långt och mycket gracilt (såsom hos *campestris), kapslerna än ulliga och tjocka, än glatta och tunna &c., och det fructificativa sålunda af helt olika utseende, fastän de uppgifne karaktererne af kapselskaft och stift proportionsvis de samma. Men stodo dessa karakterer enstaka, huru då skilja *S. nigricans* från *S. punctata*, ja stundom från *S. phyllifolia*? Härtill måste i sjelfva artens utseende och beskaffenhet något gifvas, som är densamma egendomligt och närmare uttrycker, så att säga, dess individualitet, och det är: *folia sub prelo nigricantia, mollia, subtus cinerea (costa saltem), adpresse serrata, rami irregulariter divergentes*. Genom den första karakteren, af kapseln, sammanföras alla de mångfaldiga, i blad &c. varierande, formerna, som dock äga dessa väsendtligare karakterer gemensamma; genom den andra, af habitus, står artens begrepp klart uttryckt, och genom bådas förening blir den slutligen begränsad från alla närstående arter. Mången torde anse detta såsom axiomer; att så vore, äfven i användningen, är vår högsta önskan.

Ty om dessa åsichter följdes skulle endast verkliga arter såsom sådane framställas. Att det är svårt medgifves, men svårigheten blir dock mindre, när man i skötet af den

levande naturen söker utransaka dess hemligheter. Det händer då icke sällan att individer förekomma, i åtskilligt temligen afvikande från den typ, som uttrycker sig i karakterens och den yttre formens sammanstämmighet, så att det blir tvifvelaktigt huruvida dessa böra sammanföras, men hos hvilka typens egentliga karakterer dock äro, åtminstone i det allmänaste, närvarande. Sådane kunna, enl. vår åsigt, endast framställas såsom underarter (*subspecies*. Jfr. också Prof. Fries' innehållsrika uppsats: Bidrag till bestämmande af de olika begrepp, som innefattas under varietets-benämningen, i Bot. Not. 1840 p. 53 &.). Bland de lappske arterna förekomma följande 6: *S. pentandra* * *triandra*, *S. Lappönium* * *leucophylla*, *S. capræa* * *grandifolia*, *S. laurina* * *silesaca*, *S. versifolia* * *myrtoides* och *S. myrsiniles* * *procumbens*. Dessa skilja sig samt och synnerligen nästan blott genom bladens form och beklädnad, samt stundom något genom hängenas gleshet; men dessa äro karakterer, som, enligt vår åsigt, äro både svåra att uttrycka och föga beständiga eller viktiga. Och så länge man icke erfarit om det, hvarigenom någon slags egendomlighet hos dem företer sig, är af mer värde och beständighet, än man i början tror och vet; så länge böra de ej uppställas såsom egna arter, men dock, äfven af aktning för dem, af hvilka de blifvit så framställda utmärkas framför de öfriga blotta varieteterna.

Det är om dessa varieteter vi egentligen ernade yttra några ord. Men först måste vi hafva afgjort om det är af någon vikt för vetenskapen att noggrannt känna en arts varieteter eller ej. Vi tro att det är af den allrahögsta vikt. Det är ju en omöjlighet att i grunden känna en persons egenskaper och väsende, utan att följa honom genom dess olika utvecklingsstadier, se den i lifvets olika förhållanden; och växten är ju ock levande, till utveckling sträfvande! Fordrar man att den skall äga insigt i arternas väsende, som vill rätt ordna dem i släkten, och dessa till system, så är det för hvar och en en oafvislig nödvändighet, att följa deras historia, deras formutveckling så noggrannt som det är oss

möjligt. Det är af vigt att se huru arten förmår, med behållande af den individualitet, hvarigenom den allenast blir en från andra distinkt art, likasom utstråla i mångfaldiga former; det är af vigt att veta huru många dessa former äro, för att derigenom kunna likasom uppskatta artens makt öfver locala förhållanden (ty »variationen beror af yttre momenters inverkan»); veta vi nämligen om någon art att den är formrikare än en annan, *Salix glauca* f. x. i Lappland mycket formrikare än *S. aurita*, så sluta vi lätt deraf, att den förra är mycket mer egentligen nordisk och oberoende af en mängd olika localer, samt således äger större samband med de öfriga, än den sednare. Det är slutligen af stor vigt att noga känna hvilka och hurudana dessa varieteter äro i ett dylikt slägte, för att derigenom kunna bestämma den analogie, som der är emellan de närmare eller fjernare beslägtade arterna. Vet man f. x. att varietetscykeln af *Salix Capræa* är likartad, om ej alldeles lika, med den af *S. laurina* och *S. nigricans* (alla hafva de sina underarter *S. C.* * *grandifolia*, *S. l.* * *silesiaca* och *S. n.* * *borealis*, och alla öfvergå de sedermera mot södern till glattare, smalbladigare, mer korthängade former), så vet man ock att dessa äro i samma proportion anologiska inom hvar sin tribus. Hvad vetenskapen vinner på slik insigt i arternas inre väsende, hvad systemet vinner på dylika till utseendet »konstiga», men till väsendet af sjelfva naturen likasom dicterade anordningar, det kan hvar och en erfara, som vill förskaffa sig det nöjet att studera de förträffliga uppställningar (f. x. af *Salices*, *Carices*, *Gramineæ*, *Rumices*, *Hieracia*, otaliga andra att förtiga), som Prof. Fries, genom sina arbeten öfver Fäderneslandets Flora lemnat oss. Derföre bör ingen anse det såsom öfverflödigt eller origtigt, att i en framställning, enkom egnad åt ett visst slägtes noggranna detaljbeskrifning, lemna dylika öfversigter af en arts mångfaldiga varieteter. Jag vet, att man är färdig häremot invända: 1) att dylika uppräknningar, så vigtiga de än kanske äro, svårigen vinna sin åsyftade nytta, derföre att de ej äro full-

ständiga, utan hvarje forskare, som studerar dessa arter, otvifvelaktigt skall få något att vidare der tillägga, och 2) att de äro (såsom någon trött sig kunna anmärka vid »Salices Lapponiæ») nog litet skiljda från hvarandra för att på torra exemplar kunna distingueras. Härtill svaras först, att skulle vi alltid uppskjuta med att meddela våra observationer till dess de stode der afslutade och oförökbara, så tjenade vi illa den vetenskap åt hvilken vi offra våra krafter; hon rycker i små men säkra steg sin fulländning närmare, och det är i medvetandet att efter sina krafter bidragit till den stora tempelbyggnadens fullbordan, som hvarje sann forskare bör finna sin belöning, och hans hopp är just det, att hvarje efter honom kommande skall finna något att förbättra och föröka på hans arbeten. Och på det andra genmäles: att då ändamålet med dessa varietets-enumerationer äfven är att antyda de fina nuancer, som finnas mellan former, hvilka stå i det inre sammanhang, att de från den ena ytterligheten bilda en sammanhängande serie till den andra, så blifva deras i ord uttryckta karakterer väl fina, men urskiljbara, så länge i olika termer ligga olika begrepp. — Dessa formnuancer, såsom ej sjelfständiga i systemet (såsom individer äro de det i viss mening), böra ej betecknas med egna namn; den nyare botaniken har nog sådana tillräckligt redan. — Det ges dock ett sätt, kunde man nu säga, att undvika denna påstådda vidlöftighet, det neml., att man blott och bart om en art utsade, att dess blad f. x. variera från rund till jemnbred form o. s. v. om de öfriga växtens delar. Men först och främst bör man endast utsäga detta då *alla* mellanformer äro funna, ty gissningsvis bör väl intet framställas, om man ock icke kan neka, att dessa former möjligen finnas; och vidare, då man troligen ej mer än om en och annan kan utsäga detta, blir det föga öfverensstämmelse i framställningens form derigenom, likalitet som genom ett dylikt uttryck man alltid finner *rätta* sättet att framställa den artens idé, som yttrar sig i dess utgrenade former. Ett exempel skall förtydliga vårt påstående. Väl veta vi om *Salix*

glauca att dess blad, variera från stor bredd till stor smalhet, från ullig beklädnad till glatthet. Men om vi säga att *S. glauca*, försåvidt dess artritt genom habitus bestämmes af bladen, företer 3:ne slag: ett gulnande eller hvitaktigt, ett svartnande och ett grönt, hvaraf det första således närmar sig *S. lanata* och *Lapponum*, det andra *S. nigricans* och *punctata*, och det 3:dje *S. phyllofolia* och *myrsinites*, och vi sedermera under hvar och en af dessa trenne serier uppställa de former, som mer eller mindre tydligt visa denna analogie utvecklade, har man icke då klarare framställt detta innerliga samband, som genomgår detta släktes många arter? — Vi våga tro det, och tillägga, öfvertygade om det gagneliga i ett dylikt förfarande, såsom slutord på denna lilla, ofullständiga uppsats, att det vore en förträfflig tjänst vårt Fäderneslands unge forskare gjorde åt naturvetenskaperna, om deras studium riktades just på detta samband mellan de lefvande väsenden, om de bemödade sig, att, i stället för kännedom af många namn och arter, känna många former vore det ock af få arter, och om de i sina framställningar iakttog denna, af många klandrade, vidlöftighet, hvarigenom dock kunskapen af tingens verkliga art och beskaffenhet ej ringa befordras. Vål kan det vara, att det icke blir oss beskärmt att combinera dem till generella vuer öfver släktena, ännu mindre öfver systemet i sin helhet; men den framtid, hvilken detta är förbehållet, skall värdera oss för dessa samlade bidrag, genom hvilka allena den kan fira sin sköna seger.

II. Utdrag ur utländska arbeten.

1. *Bromus serotinus* n. sp. framställd af F. Beneken (se Hallische Bot. Zeit. 1845 s. 724—25.)

Under detta namn beskrifves på nämnde ställe en kring Naumburg an der Saale funnen, med *Br. asper* L. närbeslägtad art, hvars diagnos är följande:

Br. serotinus: Vippa grenig, gles, i toppen öfverhängande; de nedre halfkransarne med blott 2 från hvarannan utstå-

*ende grenar; småax jemnbredtlancettlika, 5—9-blommiga, svagt glänsande; foderskal utan hår; blommor jemnbredtlancettlika; nedra kronskalet längre än den nedom den tvåtandade spetsen utgående borsten; öfra kronskalet kantadt med mycket korta hår; ståndarknappar violetta; nedra bladslidorna kort sträfhåriga, de öfra med långa veka hår. — Blommar mot slutet af Juli till fram i Augusti; vexer bland buskar och småskog ofta tillhopa med *Br. asper*, hvilken skiljer sig från *B. serotinus* genom tidigare blomning (på samma vextställe omkring 2—3 veckor förr; genom bladens starkare hårighet, de öfra bladslidornas glatthet, den mindre vippan, hvars nedra grenar stå 3—6 tillhopa och närmade hvarandra, hvaribland några alltid hafva blott ett småax; genom de långs sidonerverna med kanthår försedda öfra foderskalen, som uptill afsmalna, och slutligen genom de undra kronskalen, som ända till spetsen äro starkt håriga, hvarigenom småaxen på afstånd visa sig gråaktiga utan all glans; hos *Br. serotinus* äro de undra kronskalen uptill glatta och hafva mot basen sidonerverna försedda med tilltryckta hår.*

2. *Om tvenne arter af släktet Betula; af Dr. Wenderoth. (Hall. Bot. Zeit. 1846 N:r 17.)*

Sedan författaren, efter observationer och jemförelser i naturen, blifvit öfvertygad om, att flera verkliga arter förvexlas under namnet *Betula pubescens* Erh. framställas tvenne nya Björk-arter, som sålunda diagnosticeras af Dr. Wenderoth:

1. *Betula glauca* Wndr. (*B. carpatica* W. K.?) foliis rhombeo-ovatis inæqualiter serratis acutis, *subtus glaucis pubescentibus*, in axillis venarum barbatis, amentis fructiferis erectis squarrosis tomentosis, *squamarum laciniis æqualiter lineari-lanceolatis ciliatis*, lateralibus erecto-patentibus, *nucibus subrotundo-ovatis pubescentibus ala undulata angustissima cinctis. — Högt träd: de yngre grenarna gråsvarta, glatta: årsskotten med tät ludenhet.*

2. *Bet. nigricans* Wndr. (*B. ambigua* Hampe, *B. glutinosa* Wallr., *B. odorata quorund. non Bechst.*, *B. pubescens* Erh β *carpatica Koch.*) foliis rhombeis et ovatis in-æqualiter serratis acutis, in axillis venarum pubescentium barbatis, gemmis glutinosis, squamarum lobis inæqualibus, lateralibus patentibus subrotundis et oblique truncatis, alis nuce duplo latioribus.

Stämman som hos *B. alba*. — Visar öfverensstämmelse i många fall, särdeles hvad bladen beträffa, med *B. nigra*, hvarföre förf. föreslår namnet *B. nigricans*, hvilket han anser äga prioritet, enär han redan för några och tjugo år sedan gaf detta namn åt ifrågavarande art.

III. Literatur.

1. *Botaniska iakttagelser under en resa genom några af rikets mellersta och nordligare landskap år 1843; af P. J. Beurling.* (Införda i *Kongl. Vetenskaps Akademiens Handlingar för år 1843 (Stockholm 1844): sid. 273—302*).

De i denna uppsats meddelade observationer, gjorda under en af Förf. i sällskap med Stud. C. Lagerheim sommaren 1843 från Stockholm till Jemtlands fjälltrakter företagen resa, äro företrädesvis vextgeografiska och utgöras af upgift på de anmärkningsvärda växter, hvilka varseblevos under upresan, vistandet på Åreskutan samt tillbakaresan. Vägen togs från Stockholm (som lemnades d. 29 Juni) genom Roslagen, Gestrikland, Helsingland längs Ljusna-elfven, genom ett hörn af Herjedalen och genom Jemtland till Åreskutan, hemvägen togs genom Medelpad till Sundsvall och vidare sjöledes till Stockholm, dit återkomsten skedde den 27 Augusti. De anförda vexterna äro uptagna under de särskilda provinser, der de observerades, äfvensom de speciella ställen eller åtminstone socknarna, der de anträffades, äro anförda. — Längsta tiden (från den 18 Juli till den 17

Augusti) tillbragtes i trakten af den intressanta Åreskutan, hvilket fjäll tvenne gånger bestogs, (hvarje gång från olika sida); öfver vegetationen, nemligen fanerogamer och ormbunkariade vexter, på detsamma begränsadt på samma sätt som Hartman i sin beskrifning öfver sitt besök derstädes. (se Vet. Ak. Handl. 1814) antager, meddelas en fullständig förteckning innefattande äfven de af Hartman och Zetterstedt här anmärkta vexter, hvilka undgått Förf.; i noter äro för de sällsyntare anförda speciela vextställen, äfvensom en och annan anmärkning. Denna lista är ordnad efter sexualsystemet, hvilken omständighet, i förening med det väl långt utsträckta omfånget för floran, försvårar jemförelsen mellan vegetationens förhållande på detta och på andra fjell. Det förtjenar anmärkas, att då Hartman i sin nyssanförda afhandling för detta fjäll allenast uptager 330 fanerogamer, så upgår dessas antal hos Förf. till 396 (i hvilket antal dock äro inberäknade 16—18 åkerogräs, hvilka Hartman ej velat uptaga) oaktadt arterna hos båda äro med några få undantag lika begränsade. Detta ådagalägger, att fjellet endast småningom för forskarnes blickar afslöjar sina rikedomar, till bevis hvarpå ytterligare kan tjena hvad Förf. yttrar, att *Pinguicula villosa* och *Poa hybrida*, hvilka Hartman fann ymnigt på och vid detta fjäll, alldeles icke här visade sig för Förf., som deremot i mängd anträffade några arter, som för Hartman visat sig mycket sparsamt.

— Från Åreskutan gjorde Hr Lagerheim utfarter dels till Anjeskutan, dels till Handöl och Snasahögen; det förra af dessa fjell visade sig i botaniskt hänseende föga intressant och hyste endast en del vanligare i Åreskutans lägre regioner allmänna fjällväxter, men saknade åtskilliga bland de i dess högre delar förekommande. Snasahögen var deremot vida intressantare och rikare, i det att här icke blott återfanns nästan hela Åreskutans vegetation och deribland i myckenhet och till en del utmärkt frodiga de på nämnde fjäll sparsammast förekommande arter, utan äfven anträffades åtskilliga, som ej anmärkts på Åreskutan.

Utrymmet tillåter icke att här specielt redogöra för de på hvarje ställe anmärkta växter; men Ref. kan ej underlåta begagna detta tillfälle att uttala sin öfvertygelse om gagnet af sådana reseberättelser, som den närvarande, för beredandet af en fullständig kännedom om vexternas geografiska förhållander inom fäderneslandet och dess särskilda trakter; äfvensom att upmana alla Botanister att under de vandringar och resor, som de äro i tillfälle göra, noga anteckna de märkligare växter som anträffas och de förhållander, hvarunder de framträda.

2. *Naturhistorisk Tidsskrift. Udgivet af H. Krøyer. Ny Række. 1:ste Bind. Köbenhavn. Reitzel. 1844—45. 8:o h.*

I nu ifrågavarande band af denna tidsskrift, hvilken hufvudsakligen är egnad åt Zoologien, förekomma allenast följande tvenne botaniska uppsatser:

1. *Det sydvestliga Sjællands Vegetation* af Bataillonschirurg Petit (s. 1—15). Efter några inledande allmänna anmärkningar, uppgifvas gränserna för den trakt, hvars vegetation utgör föremål för denna uppsats, hvarest bristen på samlingar af sött vatten äfvensom de obetydliga skogspartierna angifvas som de mest i ögonen fallande förhållander, hvilka karakterisera denna trakt, till följe hvaraf sötvattens- och skogsväxter här äro ganska få; sålunda saknas af de förre helt och hållet *Cicuta virosa*, *Calla*, *Heleocharis acicularis*, *Cineraria palustris*, *Primula farinosa*, m. fl., under det att *Pinguicula vulg.*, *Veronica Beccabunga*, *Hippuris* och andra äro sällsynta; af *Potamogeton* förefinnas blott *P. natans* och *crispus*, af *Carex* allenast några få arter, o. s. v. — Bland ängsväxter saknas *Trollius* och Förf. erinrar sig icke hafva varseblifvit *Cardamine*. — Hedar med den för dem utmärkande vegetation saknas nästan alldeles. — Vegetationen på odlade ställen och på betesmarker öfverensstämmer i det hufvudsakliga med den kring Köpenhamn på enahanda ställen rådande. *Echinops sphærocephalus* synes

egendomlig för denna trakt. — Höjder och backar saknas här i allmänhet, hvaraf frånvaron af *Pulsatilla pratensis* och sällsyntheten af *Helianthemum vulgare*, *Thymus* m. fl. har sin grund. — De få och inskränkta skogarna utgöras af ek och bok, här och der blandade med *Acer camp.*, *Ulmus camp.*, *Tilia parviflora*; större plantager af barrträd saknas. *Ajuga reptans* och *Galeobdolon* äro de vexter, som allmänast förekomma i skogar; *Primula officinalis* förtränger *Pr. elatior*. *Arum macul.* och *Veronica mont.* äro utmärkande för skogarne i denna trakt. *Scirpus silvaticus*, *Trientalis*, *Pyrolæ* saknas, äfvenså synes förhållandet vara med *Orobus tuberosus*. Stranden är i allmänhet jemn och temligen bred; så kallade »sylvtänger» afvexla med något mera uphöjda sträckor; sand förekommer sällan och af föga utsträckning. *Statice Behen* är för denna karakteristisk; *Tetragonolobus siliquosus* likaledes; *Cochlearia off.* och *Trifol. fragiferum* saknas; *Astragalus hypoglottis* visar sig först vid den nordliga gränsen. — *Armeria purpurea*, *Crambe*, *Allium scorodoprasmus* allmänna på torrare mera sandiga ställen. Dessutom förekomma *Thalictrum minus*, *Inula britannica*, *Helenium*, *Asparagus offic.* m. fl. — Vid framställningen af denna trakts vegetation, anställer Förf. jemförelse mellan den och vegetationen i nordöstra Sjælland. (Forts.)

3. *Synopsis Hepaticarum. Coniunctis studiis scripserunt et edi curaverunt C. M. Gottsche, J. B. G. Lindenberg et C. G. Nees ab Esenbeck. Fasc. 3:s. Hamburg. Meissner. 1845. Pag. 305—464. 8:o h. (kostar 1 Thlr).*

Detta häfte innefattar slutet af det i andra häftet påbörjade släktet *Omphalanthus*; hvarefter följer gen. 36 *Lejeunia* Gottsche et Lindenb., hvilket utgöres af 236 säkert kända arter och några, hvilka äro mindre fullkomligt kända; af dessa 236 arter hafva de flesta sitt hemland i Amerika, under det allenast 8 arter tillhöra Europa, af hvilka de flesta tillhöra Irland; blott 3 arter förefinnas i Skandinavien.

Lej. calcarea Lib. anföres från Norge, enl. Liebman. — Gen. 37. *Frullmia* Raddi af hvars 123 arter de 118 äro i detta häfte diagnosticerade. Hälften af arterna hafva hemma i Amerika; allenast 5 tillhöra Europa, deraf 4 äfven finnas i Skandinavien. *Fr. fragilifolia*, en af Taylor år 1843 upställd och beskrifven art, som är mycket lik *Frull. dilatata*, har af Hr Nyman blifvit anmärkt nära Stockholm enligt hvad Förf. sid. 438 upgifva. — Fjerde och sista häftet som oförtöfvadt är att vänta, skall åtföljas af tillägg och register.

4. *Linnæa. Ein Journal für die Botanik in ihrem Ganzen Umfange. 18:de Band. Jahrgang 1844. Oder: Beiträge zur Pflanzenkunde. 2:r Band. 2:r Jahrgang. Herausgegeben von D. L. von Schlechtendal. Mit II Tafeln Abbildungen, Halle. 1844. In Commission bei C. A. Schwetschke et Sohn. IV. 774 Seit. II Taf. 8:so h.*

Visserligen hade Ref. långt för detta bordt redogöra för närvarande årgång af denna journal, men dels afslutades den icke förr än i sednare hälften af förlidna året och hitkom följaktligen ännu sednare, dels innehållas deri hufvudsakligen öfversigter och beskrifningar öfver extraeuropeiska vexter, främmande för Skandinavians flora och således af mindre intresse för Nordens Botanister. — I detta band förekommer följande afhandlingar:

1. *Noch einige Worte über Byssus Flos aquæ L. Von L. C. Treviranus* (sid. 1—8,) utgör ett tillägg till en i föregående band införd upsats öfver samma ämne af samma Förf., föranledt deraf, att Förf. vid nedskrifvandet af nyssnämnde upsats icke kände Vrangels i Vet. Ak. Handl. för 1826 införda afhandling om nämnde vext; för hvilken nu redogöres, hvarjemte Förf. begagnar tillfället, att beskrifva *Conferva annulina* Roth, en misskänd art för hvilken Agardh, troligen förledd af de oriktiga beskrifningarna och afbildningarna, ansett sig böra bilda ett nytt slägte *Sphæroplea* och hänföra det till *Oscillatorieæ*. Olika Författares åsigter granskas och en afbildning af vexten meddelas.

2. *Catlogue de six collections d'hydrophytes* (s. 9—22). Lenormand i Vire erbjuder 600 alger för 180 Fr.; man kan vända sig till Prof. Buchinger i Strasburg. Här lemnas förteckning öfver dem.

3. *Plantæ Surinamenses novæ. Descripsit F. A. Guil. Miquel* (s. 23—46 och 1 planch).

4. *De plantis Mexicanis a S. Schide, C. Ehrenbergio aliisque collectis nuntium affert D. F. L. de Schlechtendal* (s. 48—64). I den här lemnade fortsättning af denna genom många band fortsatta öfversigt uptagas äfven några nya af vår Landsman Dr. Regnell i Brasilien upptäckta arter.

5. *Symbolæ ad Florum Surinamensem. Scripsit F. A. G. Miquel, pars 1—7* (sid. 65—82, 225—301, 353—384, 563—624, 735—756 och 2 plancher).

6. *Observationes de plantis Novæ Hollandiæ et Novæ Zeelandiæ. Scripsit F. A. G. Miquel* (s. 83—95).

(Forts.)

IV. Hvarjehanda.

1. Under innevarande sommar äro följande botanister sysselsatte med att genomforska olika delar af vårt fädernesland: Magister Hj. Holmgren, som afrest till Dovrefjell; Stud. Sjögren, hvilken ånyo besöker Åreskutan och de närgränsande Jemtländska fjellbygderna; Cand. Ångström har för afsigt att uppehålla sig i Medelpad och Jemtland; Stud. C. Holmgren undersöker Jönköpingstrakten och norra delen af Calmare skärgård; Prosten, Dr. Stenhammar har gjort åtskilliga excursionser på Gottland; Hr. Lindgren ernar, hufvudsakligen i Mycologiskt hänseende, uppehålla sig i Femsjötrakten. Mag. N. J. Anderson botaniserar i Skåne och Halland, åtföljd af Stud. Longberg, hvilken förut i 3:ne veckor uppehållit sig på Öland. — Ref. hoppas och önskar, att snart erhålla fullständiga uppgifter om öfrige, här ej upptagne resenärer, för att i ett kommande nummer kunna omnämna dem.

2. Vår resande landsman, Måg. W. v. Düben, har nu återkommit till fäderneslandet. — Lector N. Lund har, efter att under vårens lopp uppehållit sig i Köpenhamn, nu återvändt till Christiania, der han ernar bereda sig att i höst afresa till Venezuela i Centralamerika. — Botanices Demonstratorn vid Helsingfors' Universitet D:r Wirzén uppehåller sig för närvarande i Lund, stadd på en resa till utlandet, der han är sinnad publicera sin »Synopsis Floræ Fennicæ».

3. Stud. Bjurzon lärer nu, enligt annonser i Tidningarne, offentliggjort sitt arbete »Skandinaviens Vext-familjern», hvarå redan för flera år sedan subscriptionslistor utsändes. Vi ha ännu ej haft nöjet att se hvarken det ifrågavarande opus, eller någon recension öfver detsamma.

4. I Bot. Notis. 1844 sid. 164 omnämndes från Skåne en *Tilia platyphyllos* * *glutinosa*, hvars blad så ymnigt ut-sipprade ett sockerhaltigt fluidum, att det stundom som ett sakta regn neddroppade från trädet. Sommären 1842 observerades samma fenomen vid Strassburg af Langlois, som i Annal. de chim. et de phys. 1843. T. VII. p. 348 lemnat en chemisk analys af den sockerhaltiga substansen. Lindarnes utsvettning vid Strassburg var så stark, att ett medelstort träd lemnade flera kilogrammer deraf. — Äfven vid Tübingen har Hugo Mohl gjort samma iakttagelse. (Hall. Bot. Zeit. 1845 p. 69.) — Det vore intressant att erfara, om denna egna företeelse blifvit annorstädes observerad inom Sverige.

5. Sednare bandet af Schleiden's *Grundzüge der wissenschaftlichen Botanik* är nu utkommet. Denna andra upplaga är mycket tillökt och helt omarbetad. Af Bruch och Schimper's *Bryologia Europæa* har nyligen ett dubbelhäfte och ett supplementhäfte utkommit; detta sednare är af största intresse för den nordiska botanisten. För dessa arbeten, jemte 4 häft. af Schnizlein's *Iconographia m. fl.*, skall med det snaraste utförligare redögörelse lemnas i dessa blad.

6. Förledet är börjades ett *Svenskt Conversations Lexicon* att utgifvas i Stockholm, hvilket arbete äfven skulle upptaga större delen af våra fanerogama vexter; men huru den botaniska delen redigeras kan man någorlunda sluta af följande. Under artikeln »Björk» säges (sid. 126), att detta träd» förändras i följd af olika växtställen, så att fyra särskilda artförändringar uppkomma, nemligen:

- a. Allmänna björken, *B. alba*;
- b. *B. pubescens*;
- c. *B. laciniata* — Ornäsbjörken; och
- d. *B. intermedia*, »endast 3 fot hög.» — *B. nana* omnämnas ej med ett ord. Begreppen *art* och *artförändring* sammanblandas alléstädes: sålunda säges t. ex. om *Björnumossan* (sid. 130), att den förekommer under *tvenne* förändringar.

Blindnässlan (*Lamium album*) angifves (sid. 137) vara allmän öfver hela riket, undantagandes Lappland; samma förekomst ange och våra större floror; men att denna vext alldeles saknas i hela Vestergöthland har Herr Lindgren uttryckeligen uttalat (Bot. Notis. 1841. p. 201.) — Myrin och Kröningsvärd uppgifva väl *Lam. album* för Vermland och Dalarna; men så länge intet enda speciellt vextställe kan anföras, får man väl anse förekomsten af denna art derstädes såsom ganska tvifvelagtig.

Sanguisorba officinalis anföres (sid. 138.) endast från Gottland: för Blomvassen (*Butomus umb.*) uppgifves dess norra gräns i Sverige vara Vestergöthland, Nerike, Upland; ehuru den förekommer i Vermland, Dalarne, Gestrikland och Helsingland. Dessa, och flera andra botaniska origtigheter, förekommer inom *ett* ark i *ett* häfte; men hvarje häfte erbjuder likadana kuriosa. — För arbetets egen skull önska vi att ingen branch måtte vara så redigerad, som den botaniska, och hoppas att förläggaren med det allra snaraste måtte öfverlemna redaktionen af de botaniska artiklarna i skickligare händer.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLÖM.

N:o 8.

Augusti

1846.

I. Original-Afhandling.

Stirpes phanerogamæ spontaneæ, quas in paroeciis Billinge & Röstånga Scanicis observavit N. Lilja.

DICOTYLEDONEÆ.

RANUNCULACEÆ.

Thalictrum aquilegifolium L. in alnetis v. f. *).

Th. flavum L. p. Rönneå, Bögerups stockar.

T. simplex L. rr. ad Stockamöllan. (Billinge n:o 7.)

Hepatica triloba Chaix v.

Anemone nemorosa L. v. t.

A. ranunculoides L. sat. fr.

Pulsatilla vulgaris Mill. sat. f.

Myosurus minimus L. p.

Batrachium aquatile Fr. sat. f. β . circinatum. Rönneå.

Ficaria verna Huds. v.

Ranunculus Lingua L. in paludibus p. ad Rönneå &c.

R. Flammula L. u.

R. auricomus L. u.

R. acris L. u.

R. repens L. v.t.

R. bulbosus L. u.

R. sceleratus L. in finetis passim Billinge By, Röstånga.

Calltha palustris L. v.t.

Trollius Europæus L. v.t.

Helleborus viridis in hortis graminosis sicut vitium ad Billinge Prestgård.

Actæa spicata L. in fagetis p.

NYMPHEACEÆ.

Nymphæa alba L. Rönneå, Odensjön.

Nuphar luteum Sm. c. priori, Nackarp.

PAPAVERACEÆ.

Chelidonium majus L. p. Hultserödsbro.

FUMARIACEÆ.

Corydalis fabacea Pers. in fagetis p.

Fumaria officinalis L. u.

*) Brevitatis studio c. communis, c. pr. cum priori, f. frequens, p. passim, r. rara, rr. rarissima, u. ubique, v. vulgaris, v.t. vulgatissima significat.

(Bot. Not. 1846 N:r 8.)

CRUCIFERÆ.

- Brachyolobus amphibius* All. in paludibus ad Rönneå.
B. sylvestris All. p.
Armoracia rusticana flor. Wett. in agris vitium r. vid Billinge Kyrka vesterut.
Barbaræa stricta Fr. ad ripas rivuli n:o 7 Billinge 1843 visa, sed postea non reperta.
Turritis glabra L. p. Gunnaröd.
T. hirsuta L. r. Billinge n:o 7.
Arabis Thaliana L. v.t.
Cardamine impatiens L. in fagetis r.r. ad Billinge & Röstänga (Härsnäs vel Uggle-röd?) sec. Wahlenb. & Ahnfelt, Bögerups-hagar, Bäringe Kalfhage.
C. pratensis L. u.
C. amara L. p. Blinkarp, Billinge.
C. hirsuta L. u. β . *sylvatica* in rupibus ad Odensjön.
Dentaria bulbifera L. f. fr.
Brassica campestris L. u.
Sinapis nigra L. p. disseminata.
S. arvensis L. u.
Draba verna L. u.
Camelina sativa Crantz u.
Alyssum incanum L. rr. Billinge n:o 7 disseminata.
Thlaspi arvense L. v.
Capsella Bursa Past. Mönch. v.t.
Neeslia paniculata Desv. u.
Raphanus Raphanistrum L. vt.

VIOLARIEÆ

- Viola palustris* L. u.
V. epipsila Ledeb. var. *scanica* (*V. scanica* Fr.) in alnetis & pratis humidis passim, copiose ad Rönneå, Stockamöllan &c. *).
V. hirta L. β . *collina* p. ad Billinge.
V. oderata L. e hortis ejecta ad Billinge n:o 7.
V. mirabilis L. r. Billinge, Stockamöllan.
V. canina L. v.t.
V. tricolor L. p. ad Blinkarp.
V. arvensis Murr. u.

DROSERACEÆ.

- Drosera rotundifolia* L. in turfosis sat. f.
D. intermedia Hayn. c. pr.
D. longifolia L. in turfosis r. Blinkarp.
Parnassia palustris L. u.

POLYGALEÆ.

- Polygala vulgaris* L. u.

CARYOPHYLLEÆ.

- Dianthus Deltoides* L. p.
D. superbus L. P. Billinge i Björket copiosis. β . *albiflorus* c. pr. rar.

*) Certe cum *V. palustri* mixta in tota Scania frondoso-sylvatica, vidi etiam ad Ramstorp &c. vulgatissima. Distinctam speciem a *V. epipsila* non esse videtur.

Saponaria officinalis L. in
hortis graminos. vitium r.
Blinkarp.

Silene nutans L. in ericetis r.
Billinge i Björket, Gunnaröd.

Viscaria purpurea Wimm. sat f.

Melandrium pratense Röhl. β
roseum rr. Gunnaröds Går.

M. sylvestre Röhl. u.

Pontinia Flos Cuculi Lilja u.

Agrostemma Githago Lin. u.

Spergula arvensis L. u.

Sagina nodosa Fr. u.

S. procumbens L. u.

Lepigonum rubrum Fr. s. f.

Moeringia trinervia Chairv.
in sylvis umbrosis u.

Stellaria nemorum L. c. priori.

S. Holostea L. u.

S. palustris Betz sat. f.

S. graminea L. v.t.

S. longifolia Mühlenb. in pa-
scuis sylvaticis ad radices al-
net. r. Trolleholms Torp.

S. uliginosa Murr. in limosis
sylvaticis fere ubique.

Cerastium glomeratum. Thuill.
locis inundatis sylvaticis r.r.
semel visa ad Bäringe.

C. strigosum Fr. in clivibus
ad Stockamöllan.

C. semidecandrum L. u.

C. vulgatum Wahlenb. v.t.

LINEÆ.

Linum catharticum L. v.t.

MALVACEÆ.

Malva Alcea L. rr. Billinge
n:o 7, forsan disseminata.

M. moschata Lin. rr. Billinge
gata vid Hisbro.

M. borealis Wallm. p: Rö-
stånga.

TILIACEÆ.

Tilia europæa Lin. u. sæpe
frutescens.

HYPERICINEÆ.

Hypericum perforatum L. u.

H. quadrangulare L. v.t.

H. hirsutum L. r.r. ad Böge-
rups bäck.

ACERINEÆ.

Acer platanoides L. u.

GERANIACEÆ.

Geranium sylvaticum L. u.

G. palustre L. r. Gunnaröd.

G. sanguineum L. sat. f.

G. columbinum L. in locis sax-
osis r. ad Röstånga mölla.

G. dissectum L. non inf. Bil-
linge.

G. pusillum L. p.

G. lucidum L. locis rupestribus
rr. Odensjön.

G. Robertianum L. u.

Erodium cicutarium L'Herit. u.

BALSAMINEÆ.

Impatiens noli tangere L. in
fagetis humosis sat. fr.

OXALIDEÆ.

Oxalis Acetosella L. u.

CELASTRINEÆ.

Evonymus europæus L. u.

RHAMNEÆ.

Rhamnus catharticus L. p.

Frangula vulgaris Reich. v.t.

PAPILIONACEÆ.

Sarothamnus scoporius Wimm.

ad Billinge n:o 7 disseminata
ramuli juniores per hiemes
frigidas sæpe gelu deleatur.

Ononis spinosa, L. in ericetis p.

O. hircina Jacqu. in pratis-hu-
midis p.

Anthyllis Vulneraria L. sat. f.

Medicago Lupulina L. sat. f.

Trifolium pratense L. u.

T. medium L. u.

T. repens L. v.t.

T. hybridum L. p.

T. procumbens L. p.

Lotus corniculatus L. u.

L. major Scop. ad ripas r.
Rönneå.

Astragalus glycyphyllus L. p.

Vicia sylvatica L. p. Bögerup,
Billinge, Bäringe &c.

V. Cracca L. v.

V. sepium L. u.

V. angustifolia Roth, in collibus
scopulosis r. Odensjödalen.

Ervum tetraspermum L. c. pr.

E. hirsutum L. sat. fr.

Lathyrus pratensis, L. u.

L. sylvestris L. p.

Orobus vernus L. fere u.

O. tuberosus L. v.t.

AMYGDALÆÆ.

Prunus spinosa L. u.

Padus vulgaris Lilja u.

ROSACEÆ.

Spiræa salicifolia L. ad hortis
ejecta qvasi spontanea r.
Billinge.

S. Ulmaria L. u.

S. Filipendula L. sat. f.

Geum urbanum L. p.

G. rivale L. v.t.

Rubus Idæus L. v.t.

R. fruticosus L. *) sat fr.

R. cæsius L. r. Röstånga.

R. saxatilis L. u.

R. Chamæmoris L. r. Blinkarp.

Fragaria vesca L. u.

Comarum palustre L. u.

Potentilla Anserina L. u.

P. argentea L. p.

P. reptans L. p.

P. Tormentilla Sibth. v.t.

P. nemoralis Nestl. in pascuis
juniperitis humidis p. Trolle-
holmstorp, Stockamöllan &c.

Agrimonia Eupatorium L. p.
Röstånga; in clivib. ad Rön-
neå **).

*) Species multas a botanicis de-
terminatas ulterius esse obser-
vandas censeo, præcipue si cul-
tas manifeste permanerent et
nec, ut suspicor, e locis natali-
bus ortæ sint.

**) *Cotoneaster nigra* Lindl. jam
1835 in scopulis ad Stenshuf-
vud copiose legi.

Rosa canina L. p.

R. tomentosa Sm. p. Röstånga.

R. pomifera Herrm. in hortis
graminosis, olim plantata,
nunc spontanea r. Dufve-
skog.

Alchemilla vulgaris L. v.t.

A. arvensis Scop. u. *).

POMACEÆ.

Cratægus Oxyacantha L. u.

Pyrus communis L. rr. Blinkarp.

Malus communis Desf. u.

M. præcox Pall! rr. ad Blin-
karp (Scan. Beskåpple, Söt-
åpple.)

Sorbus aucuparia L. u.

ONOGRARIÆ.

Chamænerion angustifolium
Scop. f.

Epilobium montanum L. u.

E. palustre L. u.

Circæa Luletiæ L. p.

C. alpina L. p.

HALORAGEÆ.

Myriophyllum verticillatum
L. p.

M. spicatum L. p.

HIPPURIDEÆ.

Hippurus vulgaris L. p.

CALLITRICHINEÆ.

Callitriche verna L. p.

*) *Poterium Sanguisorba* L. ad
Limhamn in collibus calcare-
is copiosa, planta spithamea,
villosa, procumbens, — vere spon-
tanea, hic nunquam disseminata.

CERATOPHYLLÆ.

Ceratophyllum submersum L. p.

LYTHRARIÆ.

Lythrum salicaria L. u.

Peplis Portula L. p.

PORTULACEÆ.

Montia fontana L. p.

SCLERANTHEÆ.

Scleranthus annuus L. u., sæpe
ut videtur biennis.

CRASSULACEÆ.

Sedum Telephium L. p. β *an-*
gustifolium, in clivibus ad
Stockamöllan, et ni fallor,
ad Odensjön.

S. acre L. rr. Billinge n:o 7.

GROSSULARIÆ.

Grossularia Uva crisper Mill.
per aves disseminata p. Blin-
karp, Billinge &c.

Ribes rubrum L. r. c. prior.

SAXIFRAGEÆ.

Saxifraga granulata L. rr.
inter Billinge & Gunnaröd.

Chrysosplenium alternifolium
L. u.

UMBELLIFERÆ.

Hydrocotyle vulgaris L. p.

Sanicula europæa L. p.

Ægopodium Podagraria L. fr.

Carum Carvi L. u.

Pimpinella saxifraga L. c. v.
dissecta v.t.

Sium latifolium L. f.

S. angustifolium L. p. ad
Stockamöllan in Rönneå &c.

Oenanthe Phellandrium L. p.
O. fistulosa L. p. ad Stocka-
 möllan.

Æthusa Cynapium L. r.

Peucedanum palustre Koch n.

Selinum Carvifolia L. p.

Angelica sylvestris L. f.

Pastinaca sativa L. ad pagos
 quasi spont.

Heracleum Sphondylium L. u.

Torilis Anthriscus L. p.

Cherophyllum sylvestre L. v.t.

Myrrhis odorata L. in olera-
 ceis quasi spontanea.

CORNEÆ.

Cornus suecica L. r. r. Blinkarp.

CAPRIFOLIACEÆ.

Sambucus nigra L. sat. f.

Viburnum Opulus L. u.

Caprifolium Periclymenum Röm.

Schult. p.

Lonicera Xylosteum L. u.

(Forts.)

II. Literatur.

1. *Bryologia Europæa seu genera muscorum europæorum monographicæ illustrata auctoribus Bruch, W. P. Schimper & Th. Gümberl. Fascic. 25—28 cum tab. 40 Stuttgart. Schweizerbart 1845. — 4:0.*
2. *Bryol. Europæa — — Fascic. 29 & 30 cum tabulis 21. Stuttgart. Schweizerbart 1846. — 4:0.*
3. *Bryol. Europæa — — Fascic. 31 cum tab. 11. Supplementum I. Stuttgart. Schweizerbart 1846. — 4:0.*

Åter hafva vi nöjet anmäla åtskilliga häften af detta förträffliga och raskt framåtskridande arbete, som nu blifvit för oss af ännu högre intresse, sedan — efter Profess. Schimpers besök i Norden 1844 — ett synnerligt afseende ständigt blifvit fäst vid den skandinaviska florans mossarter. — I häft. 25—28 monografieras följande till *Grimmiaceæ* hörande släkten: *Schistidium*, omfattande fyra arter: Sp. 1. *Schist. pulvinatum* Brid. (*Gymnostomum pulv.* Hedw.), till habitus visande största öfverensstämmelse med *Coscinodon pulvinatus*, hvilken art ock utan tvifvel rättare bör hänföras under *Grimmiaceæ* än till *Orthotrichaceæ*. — Sp. 2. *S. confertum* Br. et Sch. (*Grimmia Funk*) på öfvergångsformationer. Sp. 3. *S. apocarpum* B. & S. (dit *Grimmia apocarpa, fusca* och *robusta* Br. Germ. hänföres som synonym.) med var.

β gracile (Gr. *gracilis* Schw.), *γ rivulare* (Gr. *rivularis* Schw. och Subvar. *β alpicola* (Gr. *alpicola* Swartz). — Sp. 4. *S. maritimum* B & S. (Gr. *marit.* Turn.) — De europeiska arterna af släktet *Grimmia* indelas på följande sätt: Trib. I. *Curvisetæ*. — Crinitæ: Sps. 1. *Gr. anodon* B. & S. peristomio nullo, står närmast Schistid. *pulvinatum*. — Sp. 2. *G. plagiopodia* Hedw. är ännu endast funnen vid Iena. — Sp. 3. *G. Crinita* Brid. Pulvinatæ; Sp. 4. *G. curvula* Br. & Sch. — Sp. 5. *G. pulvinata* Hook & Tayl. med var. *obtusa*, (*Fissidens pulv. β africanus* Hedwig) humilior, capsula in pedicello brevior breviovale; operculo conico, obtuso vel papillato; dentibus brevioribus. *Gr. pulvinata* säges (sid. 13) ej gå längre mot norr än till Stockholm, då deremot Hartman uppger den äfven för Lappland. — Sp. 5. *G. orbicularis* B. & S. foliis paulo angustioribus; capsula minore, brevior, sublævi, pedicello solo apice arcuato, hyalino; calyptra dimidiata; operculo mamillari; peristomii dentibus latioribus; förekommer isynnerhet på kalkformationen i södra och medlersta Europa. — Sp. 7. *G. apiculata* Hornsch., Dovre på Nystühöe (ej Nystühöe) Blytt, W. P. Sch. — Trichophyllæ: Sp. 8. *G. spiralis* Hook & Tayl. (Gr. *cernua* Bryol. Germ.) förekommer på Helvetiens, Tysklands, Skandinauiens och Skottlands fjellspetsar. — Sp. 9. *G. incurva* Schw. från Kärnten och Tyroln. — Sp. 10. *G. trichophylla* Grev. (*Dryptodon Schultzii* Brid), förekommer öfver hela Europa, men knappast i alpnejder; i Sverige är denna art den allmännaste (?) af släktet, men i Norge en af de rarare (sid. 17) — Elatiores: Sp. 11. *G. funalis* Br. & Sch. (*Dryptod. incurvus* Brid.) förekommer öfver hela Europa, men uppstiger alldrig mot fjällen. — Sp. 12. *G. elatior* Br. & Sch. foliis elongato-lanceolatis, margine revolutis et subrecurvis, carinatis, superne subcomplicatis; capsula ovata, decies plicata; dentibus solo apice perforatis et fassis; nedstiger alldrig till de infra-alpiska trakterna. — Sp. 13. *G. patens* Br. & Sch. (*Trichostomum Schwägr.* *Dryptodon* Brid.) foliis undique patentibus vel subsecundis, muticis; capsula in pedicello

breviusculo superne arcuato demissa, lævi; peristomii dentibus ad basin fere bifidis, longioribus. Utg. säga sig länge hafva tvekat, huruvida de skulle uppställa *Gr. patens* och *Racomitr. (Dryptodon) sudeticum* såsom typer för ett eget slägte — *Dryptodon*; men efter noggranna undersökningar funno de den förra arten stå allt för nära *Gr. funalis* och den sednare för nära *Racomitr. heterostichum* för att kunna skiljas från dessa. Slägtet *Dryptodon* utplånas sålunda; ty skall detta bibehållas, bör enligt Utg. läsig: hvarje underafdelning af *Grimmia* uppställas som eget slägte. »Es giebt wenig Familien, die in systematischer Beziehung gleiche Schwierigkeiten darbieten wie die Grimmiaceen.» — *Uncinatae*: Sp. 14. *G. uncinata* Kaulf (*Gr. incurva* Br. *Germ.* *Dicranum contortum* Wahlenb. Fl. Carp.)

Trib. II. *Rectisetæ*. *Leucophææ*: Sp. 15. *G. obtusa* Schw. (*Gr. sudetica* Bry. *Germ.*) foliis erecto-patentibus, anguste lanceolatis, pilo aspero terminatis; capsula subexserta, ovali-oblonga; operculo obtuso vel conico, basi integro; med var. β . *Donniana* G. *Donniana* Sm. Hook. & Tayl.) foliis longipilis, capsula immersa, och var. γ . *elongata*, foliis submuticis et brevipilis, capsula in pedicello elongato exserta. Var. β . förekommer mest i Skottlands och Skandinavien's fjälltrakter. — Sp. 16. *G. ovata* Web. & Mohr. (*Gr. ovata*, *sciuroides* & *patens* Br. *Germ.*) capsula exserta, pachyderma, brunneo-fuscescente; med var. β . *affinis* (*Gr. affinis* Br. *Germ.*) robustior, capsulæ pedicello brevior, haud exserto, foliorum pilo longiore; var. γ . *obliqua* (*Gr. obliqua* Br. *Germ.*) capsula subobliqua, och var. δ . *cylindrica* (*Gr. cylindrica* Br. *Germ.*) capsula longiore, oblongo cylindrica. — Sp. 17. *G. leucophæa* Grev. — Sp. 18. *G. tergestina* Tommasini, endast funnen vid Tergestum. — *Commutatæ*: Sp. 19. *G. commutata* Hüb. (*Dryptodon ovatus* Brid. — *Trichostomum ovatum* Web. & M.), in Scandinaviæ insulis »Skären» dictis. — Sp. 20. *G. montana* Br. & Sch. foliis lanceolatis, longipilis; capsula subexserta ovata, calyptra cucullata, infra medium capsulam producta; operculo oblique rostellato; peristomii dentibus cri-

broso-fissis: — prope Christianiam (Blytt,) in alpe Dovrefjeld (W. P. Sch.) — Sp. 21. *G. alpestris* Schleich. med var β . *microstoma*, capsula microstoma, peristomii dentibus brevioribus. — Sp. 22. *G. sulcata* Saut. foliis erecto-patentibus, lanceolatis, trisulcis, terminalibus brevipilis, reliquis muticis; capsula longe exserta, oblonga, et oblongo-cylindrica vix capsulæ quartam partem tegente; peristomii dentibus integris. Förekommer endast i Tyrolen och Pyreneerna. Atratae: — Sp. 23. *G. elongata* Kaulf. foliis patentibus, rigidulis, anguste lanceolatis, summis et perichæatialibus apice diaphanis; capsula minuta, exserta. — Dovrefjeld Norvegiæ in rupibus cataracta *Sprönbükken* irrigatis (Blytt, W. P. Sch.). E rarissimis! — Sp. 24. *G. unicolor* Grw. per Norvegiæ subalpina præprimis in monte *Egebjerget* prope *Christianiam* (Blytt, W. P. Sch.) — Sp. 25. *G. atrata* Mieliich., ännu endast funnen på tvenne ställen.

Racomitrium, hvarunder släktet *Dryptodon* äfven inbegripes, underafdelas sålunda: I. *Dryptodon*: plantæ dichotome ramosæ, innovationibus simplicibus fastigiatis. A. Foliis obtusis, intense viridibus. Sp. 1. *Rac. ellipticum* B. & Sch anføres endast för Skottland, Island och Norge (prope *Bergen* Blytt). Sp. 2. *R. aciculare* Brid. — Sp. 3. *R. protensum* Al. Br. (*R. cataractarum* Al. Br.). B. foliis hyalino acuminatis. — Sp. 4. *R. sudeticum* B. & S. — II. *Racomitrium*: Plantæ irregulariter ramosæ, ramulis lateralibus ramulosæ, innovationibus haud fastigiatis. A. foliis obtusis, concoloribus. — Sp. 5. *R. fasciculare* Brid. — B. foliis hyalino-acuminatis. — Sp. 6. *R. heterostichum* Brid. med var β . *alopecurum*, caule elongato fasciculato-ramoso, foliis brevipilis, capsulis minoribus: och var γ . *gracilescens*, subramulosum, foliis obtusis vel apiculo diaphano brevissimo instructis, capsulis minutis, brevius pedicellatis. — Sp. 7. *R. microcarpon* Brid. — Sp. 8. *R. lanuginosum* Brid. — Sp. 9. *R. canescens* Brid. med var β . *prolixum*, innovationibus annosis ramulosis, novellis simplicibus; och var γ . *ericoides* tota planta ramulis numerosis fascicu-

lata, foliis squarrosos recurvis. (*R. ericoides* Brid.) — Hvarje art är, som vanligt, afbildad på en särskild plansch, och äro alltid goda och fullständiga analyser bifogade. Som en brist kan dock anmärkas, att inga krakterer finnes anförda för de naturliga grupper hvori slägtena ordnas, och att Utgifvarne vid uppställandet af Genera nog mycket fästa vid blotta karakterer med förbiseende af den naturliga frändskapen. Så t: ex: blifver det väl ständigt naturstridigt, att ställa *Schistidium pulvinatum* och *Grimmia anodon* i olika släkten, enär deras naturliga förvandtskap är så stor, att Fünk i sina exsiccater fördelat båda dessa arter under det förra namnet.

29 och 30 häft. innehålla följande. Under *Bartramiaceæ* det nya släktet *Bartramidula*, med endast en Europeisk art *B. Wilsonii*, blott funnen i Stor-britanien. Under *Hedvigiaceæ* slägtena *Hedvigia*, med en art *H. ciliata* Hedw. (*Fontinalis albicans* Roth.); *Hedvigidium* med en art *). — *Braunia*, likaledes ett nytt Genus med allenast en art, *Br. sciuroides* från Helvetien. — Under *Anoectangiaceæ* släktet *Anoectangium* med 3:ne arter: *A. compactum* Schw., *Hornschuchianum* Hopppe och *Sendtnerianum* n. sp. — Under *Trichostomaceæ* föres slägtena *Didymodon* och *Distichium*: Det förra släktet indelas sålunda: I. *Florescentia hermafroditica* Sp. 1. *Didymodon rubellus* Br. Eur.

---

*) *H. imberbe*. (Schistid. imberbe Br. Germ.) foliis late ovato-lanceolatis, apice attenuato suberosis, perichætialibus elongatis, apice profunde erosis, utrisque plus minus distincte plicatis siccitate longitudine imbricatis; capsula subimmersa, obovata; calyptra basi biloba, uno latere longius fissa, uide subcucullata et obliqua. — Hab. ad rupes prope *Glengariff* Hiberniæ; in insula *Osteröe* Finmarkiæ (Blytt).” Die Pflanzen, die wir in Prof. Blytt's Herbar mit der Bezeichnung ”*Daltonia*?” fanden und die auf die Insel Osteröe gesammelt sind, sind steril und viel kleiner und dicht, blätteriger als die irländischen, von welchen sie sich auch noch durch ihre braungelbe Farbe unterscheiden; übrigens stimmen sie aber vollkommen mit dieser überein.”

(*Weissia recurvirostris* Hedw.). II, Florescentia dioica. A. Folia lanceolata, rigidula. Sp. 2. *D. luridus* Hornsch, (*D. trifarius* Hook. & Tayl.) — B. Folia lineari-lanceolata, flexuosa. Sp. 3. *D. cylindricus* Br. Eur. (*Weisia tenuirostris* H. & T. — Släktet *Distichium* har endast tvenne arter: *D. capillaceum* (Didymodon Web. & Mohr.) och *D. inclinatum* (Didym. incl. Swartz) — Copiose in Dovre; in Scaniae planitie ad maris littora prope *Malmö* pulchre fructiferum vidimus. Under naturliga gruppen *Disceliaceæ* hörer släktet *Discelium* med enda arten *D. nudum* Brid. (*Weisia rosea* Wahlenb. Fl. Lapp.) — Af *Dicranaceæ* behandlas i detta häfte följande genera: *Ceratodon* med arten *purpureus* Brid. och *cylindricus* (Didymodon Wahlenb.); *Campylostelium* med enda arten *C. saxicola* (Compylopus saxicola Brid.), samt *Trematodon*, hvars arter fördelas sålunda: I. Folia lanceolata; perist. dentes integri. Sp. 1. *Tr. brevicollis* Hornsch. II. Folia e basi lanc ovata subulata; peristamii dentes bicrures. Sp. 2. *Tr. ambiguus* Br. Germ.

31 häftet innehåller supplementer till åtskilliga i de föregående häftena monografierade släkten, nemligen *Mnium* (*Cinclidium*) hvartill följande nya arter komma. *Mn. arcticum*, n. sp. dioicum dense cæspitosum; foliis ovato-orbicularibus, apiculatis, margine tumido, nitido integerrimis, siccitate subundulatis, laxe imbricatis; capsula elleptica longicolla, operculo alte convexo, papillato, dentibus longioribus. Hab. in Norvegiæ Alpe *Dovre*fjeld ubi loco uliginoso retro *Kongsvold* ad m. *Knudshøe* æstate 1844 W. P. Schimper detexit. »Die Entdeckung dieses herrlichen Moores ist unstreitig eine die interessantesten, die in die neueren Zeit gemacht worden. Den durch sie wird die schöne Gattung *Cinclidium*, welche wir früher mit Unrecht zu *Mnium* gezogen, fester begründet. — *Mn. subglobosum* n. sp. *Mn. punctato* simile, tenuis; capsula subglobosa, minori, molliori, pallida, sporis duplo majoribus. In alpe *Dovre*fjeld, Blytt W. P. Sch. — *Mn. lycopodioides* Hook. in Alpibus Helvetiæ &c. — *Mn. spinulosum* n. sp. in terra prope *Iglau* *Moraviæ*; e Tyroli. — *Mn. hymenophyllum*

n. sp. *Mn. hymenophylloidi* affine, diversum cæspitibus densis, tomento radiculoso intertexto, caule robustiori, minus fragili; foliis approximatis, decurrentibus, erecto-patentibus, submarginatis late ovato-acuminatis basi minus angustatis. In Alpe *Dovre*fjeld prope *Kongsvold* (W. P. Schimp.) I anmärkningarne under denna art uttala förf. den öfvertygelse, att *Hübener* ej funnit *M. hymenophyloides* med frukt och ådagalägga, att *Blytt* är den egentlige upptäckaren och namngifvaren af *M. hymenophylloides*. — *Mn. Blyttii* *n. sp.* *M. stellari* affine, dense cæspitosum; caule longiore, tenuiore, tomentoso-radiculoso; foliis ovali-oblongo- et spathulato-acuminatis, anguste marginatis, inferioribus integris, superioribus et summis apicem versus molle dentatis, omnibus solidioribus. In Norvegiæ alpe *Dovre*fjeld inter *Kongsvold* et *Drivstuen*, præprimis ad *Vaarstien* (W. P. Schimp.) Denna liksom föregående art är ännu endast träffad steril. — Till släktet *Desmatodon* lägges en ny art *D. systylius*. *D. glaciali* proximus, diversus: foliis margine planis, apice minute erosis, tenuioribus; operculo in columella supra capsulæ orificium elato, tandem cum illa deciduo. In alpe *Dovre*fjeld et in valle *Gulbrandsdalen* ad latera viæ cavæ prope *Ringbøe* (?) W. P. Schimp. *Fillefjeld* et *Gustafjeld*, *Blytt*. — Till *Bartramia* fogas en ny art, *B. subulata* från *Pinzgau*, ehuru förf. tro att denna dock rättare bör hänföras till släktet *Glyphocarpa*. *Barbula* har äfven fått en ny art *B. squarrosa* från Sardinien och Sicilien. Af släktet *Fontinalis*, förut behandlat i XVI fasc., förekommer en omarbetning, i hvilken följande arter upptagas: Sp. 1. *F. antipyretica* L. — Sp. 2. *F. squamosa*. L. Sp. 3. *F. Dalecarlica* *n. sp.* habitus præcedentis, diversa: foliis perichæatialibus internis longioribus acutis, ultra operculum porrectis, capsula minore; peristomii dentibus remotis articulatis, magis prominulis, ultra medium inter articulationes lacunosis; interni ciliis solo apice trabeculis transversalis tessellatis, lutescentibus; sporis duplo fere majoribus. In rivulis et fluviis Sueciæ præprimis *Dalecarliæ*, *Vernlandiæ* et *Iemtiæ* nec non *Norvegiæ*

australis (Lindblom, Thedenius, Clason, W. P. Sch.). — Sp. 4. *F. hypnoides* Hartm. Sk. Fl. ed. 4. p. 434. — *F. gymnostoma* anses böra bilda ett eget slägte. — Under *Dichelyma* beskrifves en art *D. capillaceum*, som skall vara den äkta *Fontinalis capillacea* Hedw., Dicks. Hvad Myrin beskrifvit under *Dich. capillacea* skall vara en annan art, som nu benämnes *D. pallescens* Br. Eur.; men för vår del synes det vara ganska tvifvelaktigt om dessa tvenne arter verkligen äro skilda: anmärkningsvärdt är äfven, att exemplar af *Dich. capill.* från alldeles *samma localer* blifvit betskrifna af Myrin och Br. Europ. och att så sednare stället Myrins uppgifter om vexställena för *D. cap.* (= *D. pallescens* Br. Eur.) blifvit nästan ordagrant afskrifne under *D. capillac.* Br. Eur.

4. *Naturhistorisk Tidsskrift. Udgivet af H. Krøyer. Ny Række. 1:sta Bind. Köbenhavn. Reitzel. 1844—45. 8:o h.* (Forts. fr. Nr 7.)

2. *Bemærkninger om vegetationen paa Lolland og Falster af Joh. Lange* (s. 428—452). Sedan Förf. gjort reda för de källor han, jemte sina egna iakttagelser, haft att tillgå vid utarbetande af denna afhandling, lemna han en kort beskrifning öfver dessa öars naturbeskaffenhet, samt antyder jemnförelsepunkten mellan vegetationen i denna och i andra trakter af Danmark. — *Ammophila baltica*, *Betonica off.*, *Chaiturus Marrubiastrum*, *Petasites spurius*, *Illecebrum verticillatum*, *Pulegium vulgare*, *Bupleurum rotundifol.* antyda en öfverensstämmelse med dels Slesvig och Holstein, dels Bornholm. Men ännu större är likheten med de närmare belägna trakterna, särdeles sydliga Sjælland, hvarföre dess vegetation, sådan den af Petit i nyss refererade afhandling framställes, tages i hufvudsakligt betraktande af Förf., som vid den särskilda framställningen af dessa öars vegetation, till underlättande af jemnförelsen, begagnar den af Petit använda indelningsgrunden, nemligen vexternas fördelning efter olika lokaliteter. — Som Lolland har flera och deri-

bland ej obetydliga samlingar af sött vatten, så är ock hithörande vegetation mycket rikare än sydvestra Sjælland och flera af de i sistnämnda trakt felande vexter förekomma här; äfvensom *Sonchus palustris*, *Jacobæa aquatica*, *Scrophularia aquat.*, en mängd *Carices*, *Acorus*, *Calla*, *Cineraria pal.*, m. fl., hvaremot *Bidens cernua*, *Nasturt. pal.* och *offic.* synes saknas. — Hvad ängvegetationen angår synas *Trollius*, *Primula farin.*, *Pinguic. vulg.* här icke förekomma, hvaremot *Cardamine pratensis* är allmän. *Alopecurus pratensis* är icke anmärkt; *Parnassia* och *Cirsium olerac.* mycket sällsynta. — Liksom i södra Sjælland är äfven här ljung- och mossheadernes vegetation svagt representerad. *Juniperus*, *Vaccin. vitis idæa*, *Sarothamnus*, *Hypericum pulchr.*, *Arnica montana* och *Lycopodia* synes alldeles icke förekomma. — Åkerogräs äro allmänna, så att knapt något af de i Danmark befinnliga här saknas. Bland vexter, som pläga bekläda vägranter, tyckas *Plantago media*, *Carduus Acanthoides*, *Cerastium arvense* saknas eller åtminstone mycket sällan förekomma; ej heller observerades *Crepis virens* och *Rumex domesticus*, men *R. cristatus* iaktogs på ett ställe. — Några betydligare backar och höjder saknas och sand finnes endast vid strandkanterna, hvadan ock *Pulsatillæ*, *Scleranthus perennis*, *Helianthem. vulg.*, *Antennaria dioica* saknas. *Lychnis viscaria* funnen blott på ett ställe på några sandbackar, der äfven *Hyoseris minima* och *Thymus serpyllum* förekomma; på Falster anmärktes endast *Th. chamædrys*. — Öarne hafva temligen talrika och betydliga skogar och således ymnigare hithörande vexter. *Carpinus* är allmän, äfvensom *Acer campestre*; björken sällsynt, liksom barrträdsplantager. *Rubus discolor*, *Radula*, *corylifolius* allmänna; *R. fruticosus* sällsyntare; *R. suberectus* saknas. *Hypericum hirsutum* allmän; *Festuca aspera*, *Veronica mont.*, *Hieracium boreale*, *Lathyrus latifolius* här och der. *Filices* sällsynta; *Polypod. Dryopteris*, *Phegopt*, saknas; likaledes *Scirp. silvat.*, *Melampyr. nemoros.*, *Pyrolæ*, *Circæa alp.*, *Lysimachia nemorum*, *Chrysoplen. oppositifolium*; *Solidago virgaurea* söktes för-

gäfves. — Syltängarne äro kring fjordarna betydliga och hy-
sa många vexter; *Statice Behen*, *Hordeum secalinum*, *Sagi-
na stricta* allmänna i södra Lolland. *Tetragonalobus sili-
quosus*, *Astrag. hypoglottus* funnos icke; *Cochlearia danica*
mycket sparsamt; *Trifol. fragiferum* på sina ställen allmän;
Melilotus-arterna förekomma alla tre. *Ononis spinosa* all-
män, särdeles på höga strandängar; *O. procurrens* i det in-
re af öarna och *O. hircina* i vestra Lolland. — Strandsan-
den beklädes af *Amophila baltica* och *Lathyrus maritimus*;
på några ställen (vid bäckar) vexer *Equisetum Telmateja* och
på ett ställe *Oenothera biennis*. — Sandkullarna på ön
Bredfjed pryddes af *Libanotis vulgaris*, *Silene viscosa*, *nu-
tans*, m. fl.; *Lepidium latifolium* och *Artemisia marit.* blott
här och der.

Till slut lemnas en upgift på vextställen för några på
Falster och Lolland förekommande sällsyntare i det föregå-
ende icke omnämnda vexter, hvaribland Ref. här vill allenast
anföra följande: *Iris spuria*, *Vulpia sciuroides*, *Sambucus
Ebulus*, *Sagina apetala*, *Sedum sexangulare*, *Althæa offici-
nalis*, *Ulex*, *Thrinicia hirta*.

III. Hvarjehanda.

1. Till Lärare i Naturvetenskaperna vid Strängnäs
Gymnasium har Med. Doktor och Filos. Magr. O. Pontén
blifvit utnämnd, och kommer Mgr. Ringstrand, som på ett
så utmärkt sätt som vikarie bestridt denna plats (se Bot.
Notis. 1845. s. 135.), att såsom Lärare i lefvande språken,
qvarstanna vid samma läroverk. Men som Dr Pontén
sedermera under d. 19. sistledne Iuli blifvet kallad till stads-
läkare i Iönköping, är det ännu oafgjort hvilkendera plat-
sen han kommer att antaga.

2. Ur Profess. och Riddaren Sv. Nilssons program,
redogörande för Lunds Universitets närvarande tillstånd,
tillåta vi oss följande utdrag. — — — »Beträffande den
Botaniska Institutionen, så hafva de förbättringar dervid fö-

retagits, att på drifhuset blifvit anbragt ett dubbelt glastak, och att Paradislyckan, som under längre tid varit upplåten för uppdragandet af vilda träd för den kringliggande ortens behof, under de sista åren fått en annan mot Akademiens ändamål mera svarande anordning. Den Botaniska Institutionen saknade en vetenskapligt ordnad Trädanlagning (*Arboretum*); för detta ändamål har Paradislyckan blifvit inhägnad, de till stor del förvuxna trädskolorna borttagna och den rödjade platsen i ordningställd för mottagande af nära tusende olika slag af till det mesta utländska buskar och träd. Dessa äro nu i systematisk ordning utplanterade och torde här kunna acclimaticeras, sedan största delen uthärdat 2:ne af de strängaste vintrar, man på längre tid här påminner sig.”

3. Innom flera delar af landet har sistledne Juli månad tillskyndat blomstervännen sällsynta njutningar. Så har Bananas-vexten (*Musa Rosacea* L.) utvecklats sina sköna blommor hos en utmärkt hortikulturens vän, D:r Segerstedt i Åmål. Detta är så mycket mera anmärkningsvärdt, som denna art endast tvenne gånger förut blommat här i Sverige och detta i ordentliga med varmapparater försedde vexthus, men denna gång i en af plank och bräder sammanfogad drifkur, uppvärmd endast af sol och ströpallar. — Från Göteborg skrives under den 21 Juli, att hos en blomstervän derstädes *Cereus grandiflorus nycticalus* utvecklats sin rika blomkalk. Omkretsen af blomman var efter fullkomlig utveckling 26 tum och diametern 9 tum. Innan kort kommer *Cereus coerulescens* att blomma på samma ställe, hvilken art enligt tillförlitliga underrättelser ännu ej blommat någorstades i Europa. Det vore därför önskeligt, att någon botanist begagnade det gynnande tillfället och lemnade en fullständig beskrifning öfver denna utmärkta *Cereus*-art.

4. Ur Hallische Bot. Zeitung N:o 30 låna vi följande underrättelser: G. Benthams, Labiaternas bekante monograf, ämnar under loppet af sommaren öfver Danmark, Sverige och Ryssland begifva sig till Konstantinopel och vidare till Italien, der han ämnar tillbringa nästa vinter och vår. — Apothekar O. W. Sonder i Hamburg har under den 6 Maj af Universitetet i Königsberg erhållit diplom som Doctor Philosophiæ. — Den bekante Direktorn för botaniska trädgården i Calcutta, Dr. Walich, ämnar under innevarande sommar öfverflytta till Köpenhamn, och der bosätta sig.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLOM.

N:o 9.

September

1846.

I. Original-Afhandling.

Stirpes phanerogamæ spontaneæ, quas in parocciis Billinge & Röstånga Scanicis observavit N. Lilja.

(Forts. fr. N:r 8.)

ADOXACEÆ.

Adoxa moschatellina L. u.

RUBIACEÆ.

Sherardia arvensis L. u.

Asperula odorata L. in fagetis
umbrosis p.

Galium verum L. v.t.

G. saxatile L. v.t.

G. boreale L. u.

G. palustre L. u.

G. uliginosum L. u.

G. Aparine L. v.t.

VALERIANEÆ.

Valeriana officinalis L. u.

V. sambucifolia Mik. sat. fre-
quens. Stockamöllan *).

V. dioica L. u.

Trichera arvensis Schrad. u.

Succisa pratensis Mönch. u.

COMPOSITÆ.

Eupatorium cannabinum L. r.

Blinkarp, Gunnaröd.

Tussilago Farfara L. p. Bil-
linge, Röstånga mölla.

Petasites albus Gært. r.r. Gun-
narödsbäck.

P. vulgaris Desf. r. Ekeröd,
olim forsan culta.

Solidago Virga aurea L. u.

Bellis perennis L. u.

Inula salicina L. p.

Bidens cernua L. f.

B. bipartita L. u.

Chrysanthemum segetum L.
sat. f.

Ch. Leucanthemum L. u.

Matricaria Chamomilla L. sat. f.

Anthemis arvensis L. u.

A. Cotula p.

Pyrethrum Parthenium L. p.
qvasi spontanea. Billinge gata.

Achillæa millefolium L. v.t.

Ptarmica vulgaris Blackw. u

*) Per totam Scaniam frondoso-
sylvaticam dispersa, multis Sca-
niæ locis copiose vidi.

(Bot. Not. 1846 N:r 9.)

- Artemisia Absintium* L. r. Billinge, Gunnaröd.
A. vulgaris L. u.
Gnaphalium sylvaticum L. sat. f.
G. uliginosum L. p.
Antennaria dioica Gærn. v.t.
Senecio vulgaris L. u.
S. sylvaticus L. p.
S. Jacobæa L. u.
S. paludosus L. rr. in Rönneå inter Rönne-mölla & Brönnestan *).
Cineraria palustris L. p.
Arnica montana L. v.t.
Carlina vulgaris L. sat. f.
Lappa tomentosa Schkr. u.
Cirsium lanceolatum Scop. u.
C. palustre Scop. u.
C. heterophyllum Allion. p. Billinge, Röstånga mölla, Gunnaröd.
C. oleraceum Scop. u.
C. acule All. p.
C. arvense Scop. v.t.
Carduus crispus L. u.
Serratula tinctoria L. u.
Centaurea Cyanus L. u.
C. Scabiosa L. p.
C. jacea L. u.
Lactuca muralis D. Don, in fagetis u.

*) *S. saracenicus* olim forsancultus, nunc indigena factus, ad Trolleholm, Wrams Gunnarstorp, Hofdala, locis aquosis copiosissimus.

- Sonchus arvensis* L. v.t.
S. oleraceus L. u. β . *asper*.
Crepis biennis L. sat. fr. Gunnaröd, Billinge, Röstånga.
C. tectorum L. u.
Leontodon Taraxacum *). L. vt.
Hieracium Pilosella L. u.
H. Auricula L. u.
H. murorum L. sat. f.
H. umbellatum L. u.
Aracium paludosum Less. u.
Scorzonera humilis L. u.
Apargia hastilis Willd. u.
A. autumnalis Willd. u.
Hypochæris maculata L. u.
H. radicata L. u.
Lampsana communis L. u.

CAMPANULACEÆ.

- Jasione montana* L. c.
Campanula rotundifolia L. vt.
C. percifolia L. sat. f.
C. rapunculoides L. in hortis vitium ad Billinge.
C. bononiensis L. c. pr. vitium molestum.
C. Trachelium L. c.
C. latifolia L. v.
C. Cervicaria L. r.r. inter Billinge & Bögerups stockar in clivibus rivuli.

VACCINIEÆ.

- Vaccinium Myrtillus* L. non inf.
V. uliginosum L. p. copios. ad Blinkarp &c.

*) Typus generis *Leontodineo* Linneani.

Oxycoccus Vitis Idœa Fr. p. Blinkarp.

O. palustris Pers. sat. c.

ERICACEÆ.

Andromeda polifolia L. r. ad Blinkarp.

Calluna vulgaris Salisb. v.t.

Erica Tetralix L. r.r. Blinkarp.

PYROLACEÆ.

Pyrola minor L. sat. c.

P. secunda L. p.

Hypopitys europœa Nutt. r. in fagetis, Bäringe, Ekeröd.

OLEACEÆ.

Fraxinus exelsior L. fr.

GENTIANEÆ.

Menyanthes trifoliata L. v.t.

Gentiana Pneumonanthe L. p.

Billinge, Blinkarp.

G. campestris L. u.

CONVOLVULACEÆ.

Calystegia sepium R.Br. r. Billinge vid Prestgården. Rön-
nemölla.

Convolvulus arvensis L. u.

Cuscuta Epilinum Weih. v.

BORAGINEÆ.

Cynoglossum officinalis L. p. Röstånga.

Anchusa officinalis L. r.r. Billinge n:o 7.

Lycopsis arvensis L. u.

Symphytum officinale L. rr. ad Billinge Prestgård, in horte
vitium.

Echium vulgare L. r. ad Blinkarp, Röstånga mölla, Nac-
karp (på trappåsar).

Lithospermum arvense L. p.

Myosotis palustris Wither. u.

M. sylvatica Hoffm. c.

M. arvensis Lehm. u.

Pulmonaria officinalis L. u.

SOLANACEÆ.

Solanum Dulcamara L. non inf.

S. nigrum L. p.

Hyoscyamus niger L. p. Röstånga, Billinge.

SCROPHULARINEÆ.

Verbascum nigrum L. p.

Scrophularia aquatica L. r.r.

Billinge ad rivulum Storkällebäcken paucis locis. (S. Ehrharti Stev.)

S. nodosa L. f.

Linaria vulgaris Mill. u.

Veronica officinalis L. c.

V. montana L. r. in sylvis fagineis locis humidis umbrosis, Bäringe, Ekeröd u.

V. Chamædrys L. v.t.

V. Anagallis L. p.

V. scutellata L. sat. f.

V. serpyllifolia L. u.

V. arvensis L. f.

V. verna L. p. Rön-
nemölla, Brönnestan.

V. agrestis L. p.

V. hederifolia L. p.

Mimulus guttatus Dec. planta
Boreali-Americana ad fontes
frigidos Billingenses disse-
minata valde luxuriat c. so-
cia *Cardamine hirsuta*, ama-
ra &c., et per hiemes plures
impudentissimas duravit.

Melampyrum cristatum L. p.

M. pratense L. c.

M. sylvaticum L. p.

Euphrasia officinalis L. c.

Odontites rubra Pers. sat f.

Rhinanthus Grista galli L. f.

R. minor Ehrh. u.

Lathræa Squamaria L. rr. ad
Stockamöllan.

LABIATÆ.

Mentha pubescens Willd. r.r.
et quasi spontanea in olera-
ceis graminosis ad Ekeröd.

M. rubra Huds.! vera, rr. Bil-
linge n:o 7 in aggeribus
humidis propagata et radice
repente maxime floescens.
Mentha omnium vulgatissi-
ma in oleraceis culta atque
in graminosis indigena facta.

M. aquatica L. pluribus for-
mis v.

M. arvensis L. u.

Lycopus europæus L. u.

Origanum vulgare L. p. in
clivibus borealibus ad Rön-
neå v. c. Bögerup.

Thymus serpyllum L. f.

Clinopodium vulgare L. p.

Glechoma hederaceum L. u.

Lamium album L. sat. f.

L. purpureum L. u.

L. intermedium Fr. p. ad Vär-
slätt.

L. amplexicaule L. p.

Galeobdolon luteum Sm. u.

Galeopsis Tetrabit L. fere u.

G. versicolor Curt. vt.

Stachys sylvatica L. u.

St. palustris L. fr.

Ballota nigra L. rr. Röstånga.

Leonurus Cardiaca L. r. Rö-
stånga.

Prunella vulgaris L. u.

Ajuga pyramidalis L. *).

A. reptans L. r. inter Billin-
ge & Gunnaröd locis plurimis
humidiusculis graminosis,
planta, nisi floescente, dif-
ficillime est observanda.

LENTIBULARIÆ.

Pinguicula vulgaris L. u.

Utricularia intermedia Hayn.
r. Blinkarp L. p.

U. minor L. r. c. prior.

PRIMULACEÆ.

Trientalis europæa L. u.

Lysimachia vulgaris L. u.

Thyrsanthus palustris Schr. p.

*) *Ajuga*, ramis radicalibus pro-
stratis plurimis, an radican-
tibus, quasi media inter
pyramidalis ac *genevensis*,
olim legi in scopulis ad
Odensjön, forsan *A. alpina*
L. Fr! ulterius observanda.

Anagallis arvensis L. *) p.

Hottonia palustris L. p.

Primula veris L. u.

P. farinosa L. f.

PLANTAGINEÆ.

Plantago major L. u.

P. media L. f. v.

P. lanceolata L. c.

CHENOPODIACEÆ.

Chenopodium Bonus Henricus
L. p.

Ch. rubrum L. ad furietos p.

Ch. urbicum L. c. pripi.

Ch. album L. u.

Atriplex latifolia Wahlenb.
sat. f.

A. patula L. u.

POLYGONEÆ.

Rumex Hydrolapathum Huds.
Rönneå.

R. domesticus Hart. non inf.

R. Acutus L. (pratensis M.
K.) r. Röstånga.

R. crispus L. u.

R. obtusifolius L. f.

R. Nemolapathum Ehrh. in
fagineis c.

*) *A. latifolia* L. & *A. indica*
Wigth. & Arn. e semina ex hort.
Gryphiæ *A. cærulea* Screb. val-
de convenit et ut unica species
videtur. *A. Monelli* L. perennis,
foliis angustioribus floribus ma-
gnis speciosis est autem species
longe diversa et ab *A. collina*
Schousb. differt ut *A. latifolia*
ab *arvensis*.

R. Acetosa L. u.

R. Acetosella L. v.t.

Tiniaria Convolvulus Drejer u.

T. dumetorum Drejer in fage-
tis c.

Avicularia vulgaris Lilja v.t.

Polygonum amphibium L. p.

P. Persicaria L. p.

P. lapathifolium L. u.

P. Hydropiper L. c.

EMPETREÆ.

Empetrum nigrum L. sat. f.

EUPHORBIACEÆ.

Euphorbia Helioscopia L. u.

Mercurialis perennis L. u.

URTICEÆ.

Urtica dioica L. c.

U. urens L. v.t.

CANNABINEÆ.

Humulus Lupulus L. sat. c.

ULMACEÆ.

Ulmus campestris L. p. Bil-
linge, frutescens,

CUPULIFERÆ.

Fagus sylvatica L. c.

Quercus Robur L. u.

Corylus Avellana L. f.

Carpinus Betulus L. v.

SALICINEÆ.

Salix pentandra L. c.

S. fragilis L. p.

S. Amerina Lilja p. (viridis
Fr. nec. Dec.)

S. alba L. p.

S. viminalis L. p.

S. Caprea L. c.

S. cinerea L. non inf.

S. aurita L. sat. c.

S. repens L. u.

Populus tremula L. u.

P. balsamifera L. *) p. Dufveskog.

BETULACEÆ.

Betula alba L. u. *β. pubescens*.

Alnus glutinosa Willd f.

MYRICEÆ.

Myrica Gale L. p. in turfosis Blinkarp, Billinge n:o 22.

CUPRESSINEÆ.

Juniperus communis L. v.t.

ABIETINEÆ.

Pinus sylvestris L. p. spontanea occurrit ut ad S. Åsen, Gunnaröd. Billinge i Björket och på fäladen &c. sæpe frutescens.

MONOCOTYLEDONEÆ.

HYDROCHARIDEÆ.

Hydrocharis Morsus Ranæ L. Rönneå.

ALISMACEÆ.

Alisma Plantago L. u.

Sagittaria sagittifolia L. p. Rönneå.

BUTOMEÆ.

Butomus umbellatus L. Rönneå.

JUNCAGINEÆ.

Triglochin palustre L. u.

*) *P. candicans* Ait v. *ontariensis* (*P. ontariensis* Hort.) in novissimis temporibus in Scania copiose colitur.

POTAMOGETONEÆ.

Potamogeton natans L. u.

P. lucens L. Rönneå.

P. gramineus L. p.

P. rufescens Schrad Odensjön.

P. perfoliatus L. Rönneå.

P. crispus L. Blinkarp.

P. pusillus L. p.

P. pectinatus L. p. Rönneå.

LEMNACEÆ.

Lemna polyrrhiza L. u.

L. minor L. v.

L. gibba L. non r.

TYPHACEÆ.

Typha latifolia L. p.

T. angustifolia L. Rönneå.

Sparganium erectum L. v.

S. natans L. u.

AROIDEÆ.

Calla palustris L. r. Blinkarp.

Acorus Calamus L. p. Billinge prestgård copiosis. f.

ORCHIDEÆ.

Orchis mascula L. v.t.

O. Morio L. non rara.

O. angustifolia *) Wimm. c. (*O. incarnata* Fr.)

*) *O. latifolia* L. est in scania et certe Svecia rarissima planta et ab *O. maculata* multo diversa, floret majore. Est, *O. militaris* excepta, robustissima orchidis species scanica. *O. majalis* Reich. videtur ejusdem forma angustifolia, macris locis forsan orta.

O. maculata L. u.

Gymnadenia Conopsea R. Br. u.

Platanthera bifolia Rich. u.

Herminium Monorchis R. Br. p.
Blinkarp.

Neotia Nidus Avis Rich. p.

Billinge n:o 7.

Listera ovata R. Br. u.

L. cordata R. Br. rr. Bäringe
i Kalsekärr.

Epipactis palustris Crantz. p.

Blinkarp.

Malaxis paludosa Sw. r. Blinkarp
i Krokarna.

IRIDEÆ.

Iris Pseudacorus L. *) f. u.

AMARYLLIDEÆ.

Narcissus Pseudo-Narcissus L.

Billinge prestgård in horto
graminoso quasi spontanea.

Galanthus nivalis L. in oleraceis
humidis graminosis quasi
indigena.

ASPARAGEÆ.

Paris quadrifolia L. u.

Convallaria majalis L. v.t.

Polygonatum officinale Allion.

r. Gunnaröd åt Billinge sidan.

P. multiflorum All. u.

*) *J. germanica* Sk. Fl. p. 15 forsan est forma *J. squalentis* L. floribus cœruleis. Crescit loco memor. intermixta cum *Hemerocallidi fulva* L. quæ etiamsi ad Håstenslöf Paroecia Norrviddinge Scaniæ occurrit.

P. verticillatum All. sat. f.

Majanthemum bifolium Dec. v.t.

LILIACEÆ.

Ornithogalum umbellatum L. r.

in pomariis vitium, Billinge

Prestgård, Bill. n:o 7.

Gagea lutea Schult. u.

Allium ursinum L. p. Billinge.

A. oleraceum L. p.

ABAMEÆ.

Narthecium ossifragum Huds.

rr. Blinkarp i Krokarna c.

copiosis.

JUNCACEÆ.

Juncus conglomeratus L. u.

J. effusus L. c. priori.

J. filiformis L. p.

J. articulatus L. u.

J. supinus Mönch. u. *γ. fluitans.*

J. squarrosus L. u.

J. bulbosus L. v.

J. bufonius L. vt.

Luzula campestris Dec. u.

L. pilosa Dec. non r.

CYPERACEÆ.

Rynchospora alba Vahl. r.

Blinkarp, Hjortronmåsen, O-

densjön.

Scirpus sylvaticus L. u.

S. lacustris L. Rönneå.

S. palustris L. u.

S. pauciflorus Ligth c. pr.

S. cæspitosus L. r. Blinkarp,

Odensjön.

Eriophorum alpinum L. r. Blinkarp, Odensjön.

E. vaginatum L. non r.

E. latifolium Hoppe pr. Billinge.

E. angustifolium Roth. u.

Carex digitata L. Odensjön.

C. montana L. u.

C. ericetorum Pall. c. pr.

C. præcox Hoppe p.

C. pilulifera L. p.

C. flava L. p.

C. hirta L. non r.

C. panicea L. u.

C. pallescens L. p.

C. limosa L. Odensjön.

C. vesicaria L. u.

C. ampulacea Gooden. c. p.

C. acuta L. f.

C. cæspitosa L. v.t.

C. remota L. p.

C. canescens L. sat. f.

C. stellulata Gooden. c. p.

C. elongata L. non r.

C. leporina L. u.

C. intermedia Gooden. u.

C. vulpina L. u.

C. muricata L. u.

C. paradoxa Willd. p.

C. dioica L. p.

C. pulicaris L. p. Ekeröd.

C. Leucoglochin L. r. Blinkarp.

GRAMINEÆ.

Digraphis arundinacea Trin. u.

Anthoxanthum odoratum L. vt.

Alopecurus pratensis L. u.

A. geniculatus L. u.

Phleum pratense L. non r.

Agrostis stolonifera L. u.

A. vulgaris Wither u.

A. canina L. f.

A. Spica venti L. u.

Arundo Epigejos L. p. Billinge n:o 7.

A. calamagrostis L. p.

Phragmites communis Trin. p. Rönneå, Blinkarp.

Aira cæspitosa L. u.

A. flexuosa L. u.

Airopsis præcox Fr. in collibus aridis p. ad Odensjön.

Holcus lanatus L.

H. mollis L. in fagetis non r.

Avena elatior L. p.

A. pratensis L. u.

A. pubescens L. v.

Triodia decumbens L. v.t.

Melica nutans L. p.

M. uniflora Retz c. pr.

Briza media L. u.

Poa trivialis L. v.t.

Poa pratensis L. u.

P. nemoralis L. u.

P. annua L. v.t.

Glyceria fluitans R. Br. u.

Hydrochloa aquatica Hn. Rönneå.

Milium effusum L. in fagetis p.

Molinia cærulea Mönch sat. f.

Dactylis glomerata L. u.

Cynosurus cristatus L. u.

Festuca elatior L. u.

<i>F. ovina</i> L. v.t.	<i>B. mollis</i> L. u.
<i>F. rubra</i> L. u.	<i>Triticum repens</i> L. v.t.
<i>Brachypodium sylvaticum</i> Röm.	<i>T. caninum</i> Schrec. p.
Schult, r. Kolabäck ad Bö- gerup.	<i>Lolium perenne</i> L. u.
<i>Schedonurus giganteus</i> Gaud. p.	<i>L. temulentum</i> L. sat. f.
Stockamöllan »norr om ån.»	<i>L. linicola</i> Sonder. inter Lin- um v.t.
<i>Bromus secalinus</i> L. u.	<i>Nardus stricta</i> L. u.
<i>B. hordeaceus</i> L. locis apricis p. ad Odensjön.	

II. Utdrag ur utländska arbeten.

Undersögelser over Hermaphroditismens tilværelse i Naturen. Under denna titel har Profess. Jap. Steenstrup utgifvit ett mycket intressant arbete (Kjöbenhavn 1845. 4:o), hvarur vi tillåta oss följande utdrag. — Sedan den snillrike förf. genomgått och visat haltlösheten af alla de grunder hvarpå theorien om hermaphroditismens förekomst inom djurverlden grundar sig, öfvergår han till vextverlden, der han äfven utdömmar läran om hermaphroditismen. »I det Foregaaende — yttrar Förf. sid. 85 — er det vel Hermaphroditismens Optræden hos Dyrene, der fornemmelig har beskjæftiget os, men der har dog saa ofte været tale om den i dens hele Væsen grundede Unaturlighed, at der ikke har kunnet være Tvivl om, at vi af samme Naturstridighed maatte nægte dens Forekomst paa noget somhelst Sted i den hele organiske Natur, hvor kjøn fremtræder, *altsaa ogsaa hos Planterne.* Vel angifves det almindeligt i enhver Plantelære, at Hermaphroditismen er den normale, d. ä. hyppigste og naturligste, Form for Væxternes Forplantningsforhold; men nærmere beseet, er dette dog vel snarest en Talemaade, nedarvet fra tidligere Tider, da Læren om Planternes saakaldte »Metamorphose» endnu ikke havde yttret sin rensende og velgjørende Indflydelse paa Opfattelsen af Planten. Det Hele er her afhængigt af hvad der skal betragtes som det egentlige Individ i Plan-

ten, som det egentliga Væxt- Ene. *) Efter den Tendens, der i de nyere Forskningar gjør sig meer og meer gjældende, kan dette den hele Plante sammanfattande *Blad*, der idelig omdannet træder frem i fuldkomnere og fuldkomnere Former paa Planten, ikke længer være at betragte som et enkelt Redskab eller "Organ", i den Forstand et af vore lemmer eller Organer er det, men det er et afsluttet Hele og Ene med den hele Væxts Natur i sig. I sammenligning med saadane individuelle Planter eller Væxtener er den hele Plante en Samvæxt, et organisk Samfund af Blade, der efter en indre Harmonie stræbe hvert til sit Maal, og dog alle til et fælleds og høiere, hvoraf hvert enkelts Væl er afhængigt. Denne betragtning af Bladet som et Ene, og af Planten som en Stat, anser jeg for den eneste naturlige **), og for den eneste, der tillader at see Plantelivet i dets rette Lighed og Ulighed med Dyrelivet, og flere og vægtigere blive aarlig de Stemmer, der hæve sig for den. *Men ere Bladene virkelige Ener, saa ere ogsaa Støvbladene og Frugtblade- ne i deres gode Ret som saadanne, og de to Kjøn ligesaalidt her som andet steds forenede i samme Væsen. ***)*

*) Förf. nyttjar uttrycket "et Ene" i st. f. det fremmande och i sammansättningar långa ordet *Individ*. (Not. af Refer.)

**) I denna punkt våga vi dock hysa stridiga åsigtter, enär vi anse det vara vida naturligare och till större konsekvens ledande, att betrakta 1) *Cellulen* såsom *individ*, 2) det *vegetativa Systemets* s. k. *organer* (stam, blad, ståndare o. s. v.) = *kommunerna*, hvilka konstituera 3) *Vexten*, Vexttotaliteten, vextindividet i allmän- nare mening ("Samvæxt", "Gesamt Individuum") = *Staten*.

(Not af Refer.)

***) I en Afhandling med Overskrift: "Om Stiplernes betydelse hos Vexterne" (Studier, Kritiker och Notiser. 1843. N:o 37) er Dr. J. G. A(gardh) gaaet nærmere ind paa min Anskuelse om Planten og dens kjønsforhold, saaledes som jeg kortelig fremstil- lede den i mitt forrige Program om *Forplantning och Udvikling igjennem vexlende Generationsrækker* 1842, S. 69—70. Till Slut- ningen, S. 296, opstiller han de vundne Resultater og siger: "4:o Den Hermaphroditism, som för vexterne antagits existerar der

III. Literatur.

1. *Iconographia familiarum naturalium regni vegetabilis auctore Adalbert Snizlein. Heft. IV. Bon., Henry & Cohen. 4:o. (Utgifv. 1846. 20 plancher med 5¼ ark text. Pris: 2 Thal.)*

I närvarande häfte meddelas figurer (jemte dertill hörande text) öfver följande naturliga familjer: *Smilacæ* R. Br., dit äfven släktena *Paris*, *Majanthemum*, *Polygonatum* och *Convallaria* räknas) *Eriospermeæ* Endl. och *Ophiopogoneæ* Endl. (på 1 pl.). *Roxburgiaceæ* Wall., *Dioscoreæ* R. Br., *Taccaceæ* Pers., *Burmanniaceæ* Bl., *Hypoxideæ* R. Br., *Amaryllideæ* R. Br. (med Skandinav. släktena *Galanthus* och *Narcissus*), *Agaveæ*, *Bromeliaceæ* Lindl. (omfattande 9 släkten, bland andra *Bromelia*, *Billbergia*, *Tillandsia*, och — *Bonaparteæ*), *Orchideæ* på 2 planch.), *Apostasiæ* Lindl., *Lemnaceæ* DC. och *Pistiaceæ* Bl. (på 1 pl.), *Aroideæ* Juss. med underafdelningarne *Araceæ* Bl. (på 2 pl.) och *Orontiaceæ* R. Br. (på 2 pl.), *Pandaneæ* R. Br., *Cyclantheæ* Poit.

Hvad utförandet beträffar står detta häfte vida öfver de föregående. Texten har blifvit utförligare: analysen fullständigare: de utmärktaste familjerna framställas på 2, stundom flera, planscher: då förf. sjelf ej varit i tillfälle att afteckna lefvande exemplar, har han förskaffat sig original-teckningar

---

följaktligen icke, för så vidt som de såsom organer ansedda delarne äro att betrakta som individer hvar för sig; eller denna Hermaphroditism existerar der i vida högre grad än den hittills antagits, enär redan i de första metamorphosstadierna ett Honindivid (Bladet), icke förekommer utan att vara förenadt med Hanindivider (Cotyledoner, Stipler).” Men at denne ypperlige Botaniker i det sista Alternativ ikke har Retten på sin sida, ser Eohvar; thi selv om man gick ind paa den sikkert unaturlige Forestilling om Axelbladene som Hanindivider, var der dog ingen Hermaphroditisme tilstede, da en Hermaphrodit ikke kan dannes af en Hun ved Siden af en Han. (Not af Författ.)

frår andra utmärkta författare. Så har t. ex. Decaisne meddelat flera figurer hörande till *Apostasiæ*, Schleiden — utan tvifvel den störste kännaren af *Pictiaceæ* och *Lemnaceæ* — har lemnat alla fig. till dessa familjer: likaså flera fig. hörande till *Aroideæ*, *Dioscoreæ*, m. fl. Genom denna åtgärd, har arbetet vunnit ej obetydligt i vetenskapligt värde. Texten är dock mer än lofligt behäftad med tryckfel och uppenbara vårdslösheter. Så upptager t. ex. texten till *Dioscoreæ* ingen förklaring öfver fig. 16' och 16"; förklaring saknas öfver *Amaryllideæ anomalæ* fig. 1'—3'. Likaledes saknas förklaring öfver fig. 24—29 hörande till *Pistiaceæ*: att fig. 24 hör till *Pistia commutata* Schleid. är påtagligt genom de ovalt-lancettlika bladen &c.: kanske hör äfven fig. 25 till samma art; men hvarthän de öfriga fig. höra är alldeles omöjligt att kunna sluta sig till. I texten till *Bromeliaceæ* förklaras fig. 28 vara ett frö af *Tillaandsia bicolor*: detta är uppenbart origtigt och hör denna tydning till fig. 29. Fig. 28, som således lemnas utan tydning, föreställer tvifvelsutan ett fragment af det s. k. hårformiga arillus, som omgifver fröet hos nyssnämde art. — Det är högeligen att önska, att detta eljest noggranna och förträffliga arbete för framtiden kommer att blifva mindre behäftat med fel af dylik beskaffenhet.

-
2. *Grundzüge der Wissenschaftlichen Botanik nebst einer Methodologischen Einleitung als Anleitung zum Studium der Pflanzen* von M. J. Schleiden, Dr. *Zweite gänzlich umarbeitete Auflage. Erster Theil. Leipzig, Engelmann 1845. 8:o. (XVI 329 sid. med 103 trädsnitt och 1 planch i koppar. Pris: 2 Thaler) — — — Zweiter Theil. Leipzig, Engelmann. 1846 8:o (VI 614 sid. 153 trädsnitt och 4 plancher. Pris 4½ Thal.)*

Som vi förut i Bot. Notis. (se Lit. Bihang 1842 N:o 5 och Lit. Bih. 1844 N:o 1) lemnat en redogörelse öfver 1:sta upplagan af detta arbete, så kunna vi nu hänvisa läsaren dit,

enär andra upplagan i afseende på planen och uppställningen i intet skiljer sig från den första. Men i detaljerna har denna upplaga vunnit en stor tillökning, bitterheten i polemiken har på flera ställen blifvit mildrad, ett stort antal upplysande trädsnitt hafva blifvit intryckta i texten, några utmärkt fina plancher hafva desutom blifvit bifogade, och — hvad som i ej ringa mon ökar värdet af närvarande upplaga — tvenne fullständiga sak- och namn-register sluta arbetet.

Detta verk — lika utmärkt genom den storartade anda och den orubbliga konsekvens som genomgår det hela, som genom sin stora rikedom på nya fakta och snillrika kombinationer — kan alldrig nog mycket rekommenderas botanikens idkare, särdeles de yngre: och vi äro öfvertygade om att hvar och en som gjort bekantskap med detta gedigna arbete, nödgas med Prof. Fries bekänna: »vi hafva sällan läst någon intressantare och viktigare skrift.»

-
3. *Grundriss der Botanik zum Gebrauch bei seinen Vorlesungen von J. M. Schleiden. Mit 16 Holzschnitten. Leipzig, W. Engelmann. 1846. 8:o. (VI 214 sid. Pris: 1 Thal.*

Med uteslutande af den höst förträffliga methodologiska inledningen och med uteslutande af allt det polemiska och kritiska, äro alla paragraferna, d. v. s. allt det rent dogmatiska, i ofvan refererade arbete här ord för ord aftryckta. Här förekommer således ej en rad, som ej återfinnes i det större verket.

Detta arbete är således endast att anse som ett sammandraget aftryck af det föregående, ehuru detta icke nämnes på något ställe —, och tyckes detta aftryck egentligast kunna anses som en spekulation af förläggaren.

Säkerligen är det ingen som, oagtadt det betydligt höga priset, icke hellre lägger sig till det större arbetet: såsom varande af vida större värde genom den mängd upplysande

figurer och de utförliga kritiska anmärkningar detta meddelar för hvarje paragraf: och för den som äger detta, blir ifrågavarande »Grundriss» alldeles öfverflödigt.

4. *Flora Rossica sive enumeratio plantarum in totius imperii Rossici; Auctore C. F. A. Ledebour. Fascic. VII. Stuttgartiæ Schweizerbart. 1846. Pag. 5—12 & 719—934. 8:o. h.*

I närvarande häfte af detta jemnt framåtskridande arbete omfattas följande familjer och släkten: fortsättning från föregående fasc. af fam. *Compositæ* genom slägt. *Carduus* med 15 arter, *Oligochæta* 1, *Circium* 51, *Chamæpeuce* 3, *Notabasis* 1, *Echenais* 2, *Lappa* 3, *Acroptilon* 1, *Rhaponticum* 4, *Leuzea* 3, *Alfredia* 4, *Serratula* 16, *Jurinea* 20, *Anandria* 1, *Scolymus* 1, *Lampsana* 3, *Rhagadiolus* 2, *Kölpinia* 1, *Arnoseris* 1, *Hedypnois* 2, *Cichorium* 1, *Hypochæris* 2, *Achyrophorus* 2, *Thrinicia* 1, *Leontodon* 5, *Podospermum* 4, *Geopogon* 1, *Tragopogon* 17, *Urospermum* 1. *Scorzonera* 19, *Asterothrix* 1, *Picris* 7, *Helminthia* 2, *Lactuca* 17, *Chondrilla* 12, *Taraxacum* 14, *Willemetia* 1, *Ixeris* 1, *Barkhausia* 5, *Crepis* 23, *Zacyntha* 1, *Heteracia* 1, *Plerotheca* 1, *Intybelia* 1, *Microrhyncus* 1, *Picridium* 1, *Sonchus* 8, *Youngia* 5, *Prenanthes* 2, *Nabalus* 2, *Mulgedium* 10, *Apargidium* 1, *Hieracium* 25; *Lobeliaceæ*: *Lobelia* 2; *Campanulaceæ*: *Jasione* 1, *Platycodon* 1, *Wahlenbergia* 2, *Phyleuma* 9, *Michauxia* 1, *Campanula* 36, *Specularia* 3, *Adenophora* 10, *Symphyandra* 3; *Vaccinieæ*: *Vaccinium* 10, *Oxycoccus* 1; *Ericaceæ*: *Arbutus* 1, *Arctostaphylos* 2, *Andromeda* 1, *Cassandra* 1, *Cassiope* 7, *Calluna* 1, *Erica* 2, *Bryanthus* 1, *Phyllodoce* 2, *Menziesia* 1, *Loiseleuria* 1, *Osmothamnus* 2, *Azalea* 1, *Rhododendron* 8, *Kalmia* 1, *Ledum* 2, *Cladothamnus* 1; *Pyrolaceæ*: *Pyrola* 5, *Moneses* 1, *Chimaphila* 1; *Monotropeæ*: *Hypopitys* 1 art.

Beträffande det speciella vill Ref. endast anföra följande. *Circium canum* förekommer i Volhynien, Podolien, Kau-

kasiska provinserna o. s. v., stundom med *folia incisa*, hvilken form tyckes öfverensstämma med den i Norge funna arten: *Allioni* är väl namngifvaren af denna art, och ej *M. a Bieberst.*, som förf. citerar. *Hypochæris maculata* föres till släktet *Achyrophorus*, men *H. glabra* och *radicata* bibehållas under *Hypochær.*, som skiljer sig från föreg. slägte förnämligast genom: pappus biserialis: setis exterioribus brevioribus, subsetacis; interioribus longioribus, plumosis. — *Tragopogon major* och *undulatus* antages som egna arter. *Scorzonera angustifolia* DeC. och *S. plantaginea* Schleich. upptages som rena synonymer till *S. humilis*. *Taraxacum caucasicum*, *corniculatum*, *palustre* upptages äfven, ehuru tvekande, som egna arter. *Intybus tuberosus* Er. hänföres under *Crepis*. Släktet *Hieracium*, som här endast representeras af 25 arter, lemnar utan tvifvel sednare forskare en rik esterskörd: de för vår flora gemensamma arterna äro begränsade och namngifne nästan på fullkomligt enahanda sätt, som i Hartmans Excursions Flora, endast att vår *H. dubium* erhållit namnet *H. pratense* Tausch. — Vid frågan om släktenas begränsning tyckes förf. icke alltid varit nog konsekvent: så har han t. ex. behållit *Vaccinium* odelat, men deremot inom fam. *Ericaceæ* så mycket mera sönderstyckat släktena. — I typografiskt hänseende är arbetet mycket väl utrustat; men korektüret är illa läst: så förekommer t. ex. *Barkhansia* i st. f. *Barkhausia* på icke mindre än 6 ställen sid. 818—820, *patula* i st. f. *petala* o. s. v.

IV. Hvarjehanda.

1. Bland den utländska litteraturens nyaste alster utmärka sig De Candolle's *Prodromus Systematis naturalis Pars X. Paris. V. Masson 1846. 8:o (679 sid)*. Omfattande Boragineæ och Schrophulariaceæ, jemte register till alla föregående delar. Under titel *Vegetable kingdom, or the structure, classification and uses of Plants* (4 Vol. 8:o 900 sid. Pris: 50 Schill.) har Lindley utgifvit en tredje helt

och hållet omarbetad upplaga af sitt *Natural System of Botany*, illustrerad med öfver 500 i texten intryckta figurer. Koch har utgifvet 2 Uppl. af *Synopsis der Deutschen und Schweitzer Flora*. 1 heft. (LXVIII 124 s.) Leipzig, Gebhardt & Reiland. (Pris: 27 Grosch.) Schleiden: *Über Ernährung der Pflanzen und Softbevegung in denselben*. Leipzig. Engelmann (89 sid. $\frac{1}{2}$ Thal.)

2. Icke allenast från Norra Italien, Schweits, Södra Tyskland, Storbrittanien och Holland klagas öfver Potatisjukans utbredning, utan äfven i Tysklands Östersjö-provinser, i Danska hertigdömena, Jutland, Fyen och Sjælland har den visat sig under sistl. månader. Äfven i Skåne, Östergöthland, sydliga Norge, m. fl. st. har fläckar visat sig på bladen och stjelkarne af Potatis-vexten; men ännu (i början af Septemb.) har man endast från några ställen i Skåne försport, att sjelfva rotknölarna blifvit angripna.

3. När ägandet af ett godt Mikroskop i våra dagar blir allt mer och mer nödvändigt för hvar och en, som med något allvar vill sysselsätta sig med Botaniken, torde för många den underrättelsen vara välkommen, att hos Hrr Dr. Körner i Jena ständigt finnes att tillgå af honom förfärdigade goda Mikroskoper, försedda med 4 dubbellinser, som gifva en förstoring af 15—120 gånger. De äro i alla hänseende mycket ändamålsenligt konstruerade och äro fullt tillräckliga för hvarje naturforskare, som ej vill göra betydligare nya upptäckter. Prof. Schleiden granskar hvarje instrument innan det utlemnas från den väl akrediterade verkstaden. Priset är 17 Thaler. — Goda Luper, efter Vilsonska konstruktionen, finnes att tillgå på samma ställe mot 1 Thal. — Ändamålsenliga Bestick, innehållande knifvar, pincetter &c. och konstruerade efter Schleidens anvisning, erhållas hos Instrumentmakar Besemann i Jena à 2 Thal.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLÖM.

N:o 10.

October

1846.

I. Original-Afhandlingar.

1. *Undersökning om Linnés Orchis latifolia och incarnata, af C. J. Hartman.*

I *Hortus Cliff.* af år 1737 nämner, så vidt jag vet, Linné *O. latifolia* för första gången under namn af *O. radicibus palmatis, bracteis flore longioribus, nectarii labio trifido, cornu germinibus brevioribus* — med locus: *in pratis humidiusculis Belgii & Sveciæ* — och tillägget: *foliis maculatis & non maculatis*. Lobelii citerade figur tillhör ock *O. latifolia* *), som här i *Hort. Cl.* icke synes sammanblandad med *O. sambucina*. — I *Actæ Soc. sc. Ups.* 1740, hvarpå Linné i sednare arbeten vid *O. latifolia* hänvisar, ger han den namnet: *O. bulbis subpalmatis, rectis, nect. cornu conico, labio trilobo integerrimo, bracteis flore longioribus*, samt anför 8 varieteter, af hvilka α och β , enl. Lobelii och J. Bauhini mer smalbladiga figurer, synas tillhöra *O. angustifolia*, samt γ *O. sambucina*, hvars fig. i J. Bauhini *Hist.* är tillräckligt tydlig. De öfriga varr. äro grundade på nuancer i färgen. Beskrifningen passar både på *O. latif.* och *angust.f.* — I *Öländska Resan* (1741) beskriver Linné p. 48 *O. sambucina, maculata* och *angustifolia*, den sista under namnet *O. palmata palustris, non maculata*, hvarmed han pekar på den ena i *Hort. Cliff.* nämnda varieteten

*) De öfriga Synon. kan jag i brist af auctorer icke granska. — Med *O. latifolia* förstår jag den bredbladiga, Wimmérs och Kochs art, med *angustifolia* Wimm. och Kochs i *Syn.* 1, eller Fries' *incarnata* i *Mant.* 3, med *incarnata* Linnés i *Fl. Su.* ed. 2.

(*fol. mac. & non macul.*) — I *Flora Suec. ed. 1* (1745) förenar Linné åter *O. latifolia* och *sambucina* under samma namn som i *Act. Ups.* men synes hufvudsakligen haft den sednare under ögonen. — I *Spec. plant. ed. 1* af 1753 förenas äfvenledes dessa båda under namn af *O. latifolia*, med den ändring i diagnosen att *labium*, i stället för *integerrimum*, som befunnits orätt, beskrifves *lateribus reflexum*. Denna diagnos behålles i alla Linnés sednare arbeten för *O. latifolia*, äfven sedan han i 2:dra ed. af *Fl. Su* åtskiljt 3 arter: *O. latifolia*, *incarnata* och *sambucina*.

O. latifolia L. är enligt citationer (äfven Hallers i *Mant. 2.*) och beskrifning otvifvelaktigt *O. latif.* Koch, i min tanke äfven innefattande *O. angustifolia* Vimm. Af *Herbationes Upsalienses* (1753) är tydligt att Linne haft godt tillfälle att se sin tätt vid staden växande *O. latifolia*, och som *O. angustif.* är den allmännaste i hela östra Sverige äfven vid Upsala, då *O. latifolia* Koch öfverallt är högst sällsynt, kan man med nära visshet antaga att *O. angustifolia* är den form, Linné beskrifvit som *O. latifolia*. Härmed öfverensstämmar ock beskrifningen på bladen i *Fl. Sv. 2*, pag. 313: *nex ovato-lanceolata*. Då man tillika ser de till *O. angustif.* tydligen hörande figurerna N:o 188 och 191 hos Lobelius i *Act. Ups.* citeras till *O. latifolia*, är det svårt att öfvertyga sig det Linné på sin tid skiljt former, som först i våra tider uppställda som arter, ännu af flere författare dragas i tvifvelsmål. Vida lättare var det att tro den röda och gula *O. sambucina* vara skilda arter, hvilket äfven af flera yngre författare (Baumgarten. Sweet m. fl.) blifvit yrkadt.

O. sambucina är ännu mindre tvifvel underkastad, såsom i *Fl. Suec. 2* utmärkt väl beskrifven och skild från *O. latifolia*. Likväl är troligt att Linné ännu icke ordnat de på olika ställen förekommande *sambucina* och *latifol.*, då han här icke nämner Öl. Resan, utan för den förra endast anförer Stockholm som vextort, likasom ansåge han, utan vidare granskning, ännu allt hvad han fann på Öland för former af *O. latifolia*, såsom han i föregående arbeten gjort. Hans likgiltighet för dessa växter ses ock af *Mant. 2.*, der

han, med glömska af hvad han observerat i Öf. resan, Sp. Pl. etc., beskriver blomfärgen hos *O. samb.* endast som gul.

O. incarnata har blifvit ansedd än för den rödblommiga *O. sambucina*, än för *O. Traunsteineri*, och nu slutligen af Prof. Fries för *O. angustifolia*. Af dessa meningar har den första den största sannolikheten och varit hyllad af äldre författare från och med Retzius, till Wahlenberg. De skäl, som för denna åsigt kunna anföras, äro följande.

1:o Passar Linnés beskrifning lika väl, stundom bättre på »*O. sambucina*» än på »*O. angustifolia*». *Labellum* beskrives af Linné *obscure trilobum*; hos *O. samb.* *subtrilobum*; — *serratatum* är den lika litet, eller lika mycket hos båda (*serratatum* L. *Mant.* hos *O. sambuc.*; *crenulatum* Wahlenb. *Fl. Suec.*); — *petala dorsalia* kallas af Linné hos *O. incarnata* »totaliter», hos *O. samb.* »omnino reflexan»; — *folia pallide virridia immaculata* passar bättre för *O. sambuc.* än för *angustif.* som alltid har dem mer mörkgröna, (stundom) fläckiga alldeles som Linné beskriver dem; — *caulis dimidio brevior*, sådan den är hos *O. sambucina* under första blomningstiden, näml. fingerhög och knappt högre än bladen; den blir i alla fall aldrig så hög som *O. angustifolia*; — *bractææ vix flore aut germine longiores* passar bättre på *O. samb.* än på *O. angustif.*, som normalt har skärmen längre än blommorna, stundom dubbelt längre än dessa (jennf. Koch syn. ed. 2, pag. 793); — *corollæ pallide incarnatæ* kan passa på båda, ehuru *O. angustif.* i allmänhet har blomma vida mer *intense rubri* ell. *violaceo-rubri* än *O. samb.* β. Det öfriga i beskrifningen gäller för både denna och *O. angustifolia*. — Hvad det tillägg angår, som enligt Fries af Linné blifvit vid Mantissans tryckning uteslutet, men af Retzius afskrifvet och förvaradt, bör det ej ega något vitsord, då det för att uteslutas, måste hafva innehållit någonting origtigt, och torde få författare vara belättna att bedömas efter hvad de i sitt manuscript utstrukit. Emedlertid bevisa de anförda orden föga eller intet: *flores purpurei fragrant*; äfven hos *O. sambucina*, hvars blommor lukta vida mer än *O. angustifoliæ*, kallar Linné dem *purpurei*; — *petala dorsalia expansa* betyder väl detsamma som *reflexa* i *Fl. Suec.* —

labium æquale trifidum medio latiore acuto är det enda, som icke synes passa på *O. sambucina* och torde innebära orsaken hvarföre det hela blifvit elimineradt, såsom stridande mot den efter Haller anförda diagnosen. Likväl är det väl bekant huru läppens mellanflik hos *O. sambucina* varierar bredare och smalare, urnupen och hel. o. s. v. »*An varietas latifoliæ*» betyder lika litet som hela den utslutna strophen, hvilken ej hindrat Retzius sjelf, att redan året efter Linnés död, då dennes vexter ännu borde vara bäst kända, utan tvekan hänföra *O. incarnata* till *sambucina* (*mixta* Retz.).

2:o Hörer det enda synonym Linné vid *O. incarnata* anför, näml. *Seguiers* till *O. sambucina*, dit ock Linné sjelf i Mant. flyttar det. Besynnerligt nog anför han i detta verk både vid *O. incarnata* och *sambucina* Hallers N:o 1280, till hvilken sednare det ock rätteligen hör; detta visar huru litet Linné sjelf kunde skilja dessa vexter.

3:o Tillägger Linné i Mant. 2: *varictas forte proximæ*, ett uttryck som således blifvit utbytt mot det i Manuscriptet utslutna *an var. latifoliæ*, hvilket ej behöft ske, om han ej ändrat åsigt. Sannolikt har Linné vid jemnförelsen med Hallers beskrifning, funnit sin *O. incarnata* snarare tillhöra *O. sambucina* (*proximæ*, ett uttryck, som ej gerna brukas om ett föregående, då ett följande finnes), äfvensom att *labium* var orätt beskrifven, hvarföre han utslöt hela den af Fries citerade meningen.

4:o Beskrifves i Mant. 2: *O. sambucina* med endast gula blommor, hvarföre man kan fråga, hvarest den rödblommiga tagit vägen, om den ej får sökas i *O. incarnata*?

5:o Skulle Linné kallat *O. palmata palustris* i Öl. resan sedermera för *O. incarnata*, blir det obegripligt att han icke citerat detta ställe, der t. o. m. beskrifning på vexten förekommer.

Prof. Fries' egentliga skäl för sin åsigt att *O. incarnata* bör sökas i *O. angustifolia* Wimm. äro tagna af Öländska resan och blomfärgen.

Då Prof. Fries i Mant. 3 förklarar att: »*omnis a Linnæo ipso in Suecia indicata O. latifolia absolute est O. sambucina!*» har han framställt en præmiss, som banar vägen

till den slutsats han önskat. Men mot de skäl, som ligga till grund för sjelfva præmissen, kan invändas, att Linné verkligen sjelf måste sett och indicerat *O. latifolia* i *Herbationes Upsalienses*, deri *O. latifolia* angifves för den tätt invid Upsala liggande Salpeterängen. Då i Upsala floran ingen *O. sambucina* finnes och *O. maculata* på annat ställe i Herb. Ups. anföres, kan här ingen förblandning hafva ägt rum. Troligen finnes ännu, så framt den ej genom odling försvunnit, *O. latifolia* derstädes; åtminstone angifves den i Wahlenbergs Flora Ups. för det tillstötande Tegelbruket.

Att namnet är taget af Bauhin i *O. palmatopalustris latifolia*, hvilket i Öl. Resan äfven, ehuru förkortadt, begagnas, är sannolikt, och är den ena, så väl som den andra vexten från de 2 ställena säkert samma form, näml. *O. angustifolia* Wimm. Och som Linné troligen aldrig i Sverige tagit någon annan *latifolia*, måste denna såsom i det föregående nämnas, innefatta sistnämnda art *).

Hvad kännetecknet af färgen: *flor. pallide incarnati* Lin., hvilket Prof. Fries tillägger en så utomordentlig vigt, beträffar, skulle väl få botanister finna denna beskrifning mera passande på *O. angustifolia* än på *O. sambucina* β. Vid Gefle, der *O. angustif.* på öarne är mycket ymnig, äro blommorna nästan uteslutande rent röda med någon dragning i violett, eller hvad man förstår med purpurröda; sällan förekomma blekröda eller hvita blommor. Prof. Wahlenberg beskriver dem vid Upsala *roseo-violacei*.

I följd af denna undersökning anser jag Wimmers, samt Kochs (i första ed. af Synopsis) bestämningar och namn vara de med rätta förhållandet mest öfverensstämmande och att *O. incarnata* såsom artnamn bör utgå.

*) Att Linné med *O. latifolia* i Fl. Su. 2 verkligen menat nutidens *latifolia* (inclus. *O. angustif.*), ehuru Öl. Resan, der *O. sambucina* beskrifves, citeras, är tydligt af diagnos, synonymer, beskrifning och jemntörelsen med *O. sambucina*. Att han i citationen inbegriper den 3:dje på samma sida: *O. palm. palustris*, hvilken jag med Fries anser vara *O. angustifolia*, är troligt deraf, att han anser den "mindre skild nämligen endast med tätare ax och mer från hvarandra sperrande rötter".

2. Vårens utveckling vid Gefle åren 1844–1846. af C.
J. Hartman.

Vårvegetationens Blomning vid Gefle.

Bladsprickning.

	År:			1844.			1845.			1846.			1844.		1845.		1846.	
	Månad:			4	5		4	5		3	4	5	4	5	4	5	4	5
<i>Alnus inc.</i>	10			15						28					7			19
<i>Corylus</i>	12			20						30					8			20
<i>Alnus glut.</i>	12			20							2				9			20
<i>Tussil. Farf.</i>	12			21							2							
<i>Anemone Hep.</i>	13			21							2							
<i>Daphne</i>	17			25						16				29				
<i>Draba verna</i>	24			28						18								
— <i>nemorosa</i>	27					2				20								
<i>Populus trem</i>	27					7						5		16		26		27
<i>Anemone nem.</i>	28			28						18								
<i>Empetrum</i>	28					1				24								
<i>Chrysosplen.</i>	28					4				24								
<i>Corydal. fab.</i>	29					4				29								
<i>Pulmonar. off.</i>	29					8						4						
<i>Gagea lutea</i>		1		12								7						
<i>Salix capr.</i>		1		10								2		15		24		18
<i>Myrica</i>		1		10								10						
<i>Silix rep.</i>		2		10								9						
<i>Oxalis Acet.</i>		4		16								10						
<i>Arabis Thal.</i>		4		10								10						
<i>Caltha pal.</i>		4		10								10						
<i>Viola aren.</i>		4		10								10						
<i>Pulsat. vern.</i>		4		12								4						
<i>Hyacinth. botr.</i>		5		26								20						
<i>Carex eric.</i>		7		9								9						
<i>Viola odor.</i>		7										10						
<i>Adoxa</i>		8		14								8						
<i>Urtica camp.</i>		8		22								7		17		30		20
<i>Viola pal.</i>		8		16								12						
<i>Salix nigric.</i>		8		21								20						
<i>Primula ver.</i>		9		18								10						
<i>Ran. Ficaria</i>		9		16								11						
<i>Acer Plat.</i>		10		28								5		18		31		29
<i>Tussil. Pet.</i>		10		26								24						
<i>Potent. mac.</i>		10		28								22						
<i>Betula alba</i>		10		30								25						
<i>Ribes Gross.</i>		11		25								20						
<i>Androsace</i>		12		28								21						
<i>Ribes rubr.</i>		13		30								28						
<i>Ran. auric.</i>		16		30								28						
<i>Fragar. vesca</i>		17		30								24						
<i>Picea Abies</i>		18		28								31						
<i>Prunus Pad.</i>		19		31								30		15		25		24
<i>Saxifr. gran.</i>		20		31								30						
<i>Geum rio.</i>		20		31								27						
<i>Fritill. Mel.</i>		20		31								31						

Diverse observationer för Gefle.

	1844.				1845.				1846.			
	3	4	5	6	3	4	5	6	3	4	5	6
Lärkan hördes först . . .		2				7			1			
Tjädern lekte		8				14			16			
Ormar framme		8										
Morkullan hördes . . .		9										
Papilio Urticæ		10				16			18			
Humlor och Bi		12				19			20			
Storån isfri till fjärden.		13				20			18			
— — till Skansen		16				26			24			
Hafvet öppet till Limön		20					19		1			
Hela segelleden öppen.		26					19		28			
Snöen borta på slätten .		16				20			18			
Första Sillen till salu .		15					15		16			
— Strömning d:o .			4				22		16			
Sädesärlan		18				20						
Papilio Rhamni.		18				22						
— Antiopa		14				30						
Hafren såddes		29					12				-1	
Kornet d:o			2				16				11	
Lacerta agilis			6				8		31			
Kälen ur slättlandet . .		21					4		1			
Storsjön sköljde		24					12		23			
Kryddgård. planterades.			6				13		29			
Grodan lekte							1				3	
Svalan			5				12				9	
Tranorna		20							18			
Göken			19				24		16			
Rågen visade ax			25					4			6	
Trollsländan (Lib.vulg.)				8			31				6	
Smultron mogna				26				28				30

Beträffande vårens utveckling vid Gefle åren 1840—43 jemfr. Botan. Notis. 1842 N:o 4 och 1844 N:o 12, der uppgifter äfven lemnas öfver läge, temperatur och andra lokala förhållanden.

*Bidrag till Vermlands Flora af L. M. Larsson, Stud. af
Vermlands Landskap.*

Då Vermlands Flora i sednare tider vunnit en större uppmärksamhet, torde hvarje bidrag — om än ringa — till dess närmare upplysande ej sakna intresse. Intressantare än ett blott angifvande af vextlocaler vore visserligen en noggrannare begränsning af detta Landskaps växtalster, der Nordens och Söderns, Österns och Vesterns olika vegetationer liksom fanna hvarandra och hvarest det derföre vore så mycket viktigare att få dessa olika vegetationsförhållanden till sina detaljer så noga som möjligt bestämda. Men för ett sådant företag fordras dels en mångårigare bekantskap med provinsens växter, och dels tillhör det snarare en special Flora, hvilken, om något landskap, Vermland med skäl torde förtjena. En sådan har man ock länge men förgäfvets väntat. Sannt är visserligen, att Myrins »Anmärkningar om Vermlands Vegetation» 1832 till någon del ersätter bristen härpå; men så riktig hans uppställning torde vara i sina hufvuddrag, så felaktig är den likväl i sina detaljer, då den tillfölje af otillräckliga observationer är behäftad med flera både misstag och ofullkomligheter.

Ändamålet med närvarande lilla uppsats är att angifva några för ifrågavarande provins mindre allmänt kända eller nya växtalster, hvilka sednare jag utmärkt med numror.

Phleum alpinum L. Valsrudsberget i Nyeds S:n.

1. *Eriophoron gracile* Kock. nära Saxon i Bergslagen.
Stud. N. O. Sillen.
2. *Avena Strigosa* Schreb. Christinahamn Med. Lic. C. Andersson.

Lolium arvense Vith. Väse härad i linåkrar vid Prestgården.

3. *Schedonorus tectorum* Fr. vid Carlstad på jordhögar och dylikt allmän.
4. *Galium triflorum* Mich. vid foten af Valsrudsberget i Nyed.

(Forts.)

II. Literatur.

1. *Linnæa. Ein Journal für die Botanik in ihrem Ganzen Umfange. 18:de Band. Jahrgang 1844. Oder: Beiträge zur Pflanzenkunde. 2:r Band. 2:r Jahrgang. Herausgegeben von D. L. von Schlechtendal. Mit II Tafeln Abbildungen, Halle. 1844. In Commission bei C. A. Schwetschke et Sohn. IV. 774 Seit. II Taf. 8:o h.*

(Forts. fr. Nr 7.)

7. *Addenda ad Synopsis Cycadearum viventium Auctore F. A. G. Miquel (s. 96—98).*

8. *Über die Lamellen des Laubmoosblattes, von Karl Müller (s. 99—111 och 1 planch). Sedan Förf. angifvit de mossor, hos hvilka lameller förekomma (hufvudsakligen hos *Polytrichaceæ*), visar han huru dessa lameller i yttre hänseende framte sig såsom cellulösa väggar af olika längd ställ-da längs nerverna på öfra bladytan, hvilka väggar bestå af en enda rad celler, som genom mellanhud sammanhållas. Lamellerna utgöra primära bildningar, d. v. s. de äro antydda redan vid den yngsta bladevolutionen; deras bildning står i närmaste sammanhang med nervernas utveckling, så att lamellcellernas förökelse väsendtligen beror på nervernas fortskridande förtjockning. — Ändamålet med dessa lameller anser Förf. vara att afleda den öfverflödiga fuktigheten. — Resultatet af sin framställning sammanfattar han deri, att lamellerna endast äro en genom öfverflödig näringssaft åstadkommen bildning hos löfmossornas blad, bestämda att till nytt membranämne förarbeta den till öfverlopp varande näringssaften. Den fullständiga utvecklingen af dessa satser får i sjelfva afhandlingen efterses.*

9. *Supplementum ad Dioscoreas Mexicanas, auct. D. F. L. Schlechtendal (sid. 112).*

10. *Filicum in promont. bonæ spei et ad portum Natalensem a Gueinzio nuperius collectarum &c. recensio et descriptio brevis. Elaboravit G. Kunze (s. 113—124).*

11. *Über den Bau eines erwachsenen Stammes von Cycas circinalis. Von F. A. W. Miquel* (s. 125—144 och 3 plancher).

12. *Hortorum botanicorum plantæ novæ et adnotationes in indicibus seminum anni 1843 depositæ* (s. 145—223) — *et anni 1844* (s. 496—514). Här lemnas, dels för ettdera dels för båda åren, utdrag ur 17 trädgårdskataloger; bland hvilka Petersburger trädgårdens innehåller de flesta anmärkingar och observationer, äfven rörande vexter som tillhöra Skandinaviens flora och således för den äro af specielt intresse; t. ex. öfver *Angelicæ* och *Archangelica* (dervid Lallemant, som behandlat dessa släkten, hänför *Angel. l. Archang. litoralis* såsom synonym båda till en var. af *Ang. silvestris* och till en sådan af *Archang. officinalis*, ehuru tvekandå!!) *Chærophyll. Prascottii*, *bullbosum* och *coloratum*, *Carex rhyncophysa*, *Sium*, m. fl.

13. *Supplementum ad Rhamneas Mexicanas, auct. D. F. L. de Schlechtendal* (s. 224).

14. *Plantæ Leiboldianæ Auct. G. Kunze H. G. Reichenbach fil. et D. F. L. de Schlechtendal* (sid. 302—352, 398—456). Dessa vexter äro af Leibold samlade i Kuba, Mexiko och Arkansas, samt granskade och bestämde af flere Botanister.

15. *Pterisanthis cissoidis Bl. illustratio. Auct. F. A. G. Miquel*. (s. 385—397 och 1 planch).

16. *Beiträge zur Kenntniss der Pflanzenwelt, von Adolf Scheele* (s. 457—482). Innehåller beskrifningar och anmärkingar öfver 14 dels europeiska dels extraeuropeiska Compositæ. Ref. vill allenast anmärka följande: af *Erigeron acris* anföres följande former: a. *glaberrimus* (E. acre droebachense? Buek in lit.), b. *E. elongatus* Lad., c. *scandinavicus* (E. acre β *glabratum* Hübener in lit.), d. *E. angulosus* Gaud., e. *E. vulgaris* mihi (E. acris Auctorum). f. *E. serotinus* Weihe. — Af *E. alpinus* upptagas 4 former: a. *E. uniflorus* L.; b. *E. alpinus* Hübener. an Lin.? c. *E. Alpinus* Koch, d. *E. glabratus* Hoppe. Bladens och blomholkens be-

klädnad, äfvensom de inre honblommornas beskaffenhet tjena, enligt Förf. åsigt, alldeles icke att lägga till grund för artskillnader inom detta slägte. — En uppställning af *Achilleæ* species ligulis albis lemnas, hvarvid flera former af *A. millefolium* karakteriseras. *Matricaria inodora* bör förblifva i *Matricariæ* genus. En *Senecio viscidulus* från Neumark uppställes; »habitu et visciditate *S. viscosi*; characteribus *S. silvatici* gaudet»; det lemnas dock obestämdt om den är egen art, hybrid af de nämnda eller blott var. af *Sen. silvaticus*.

17. *Synoptische Susammenstellung der Canna-arten, so wie zweier davon getrumten Gattungen. Von P. C. Bouche* (s. 483—495).

18. *Beiträge einer Flora der Æquinactial-Gegenden der neuen Welt, von J. Fr. Klotzsch und K. Müller* (s. 515—556, 667—709). Klotzsch har behandlat *Equisetaceæ*; *Lycopodiaceæ* och *Filices*; Müller åter Löfmossorna.

19. *Über einige Moose, vom Prof. Schwägrichen* (s. 557—562 och 1 planch). Tvenne sydamerikanska.

20. *Observationes in Floram Siculam, quas itinere anno 1844 adnotavit C. Fr. Nyman* (s. 625—663). Åtskilliga anmärkningar öfver de vexter vår Landsman anträffade på Malta och Sicilien, deribland ett par nya arter.

21. *Über eine neue Hydrotænia aus Mexico. Von D. F. L. v. Schlechtendal* (s. 664—666).

22. *Observationes de quibusdam Piperaceis herbarii Schlechtendaliani. Auct. F. A. G. Miquel* (s. 710—716).

23. *Ehrenberg, Berichtigung der von Hrn Kützing publicirten die Berliner Akademie der Wissenschaften und ihn selbst betreffenden Anklagen* (s. 717—731). Afser en af Kützing i dess arbete öfver *Diatomeæ* framkastad förbräelse, dels att hans till Vit. Akad. i Berlin 1834 insända arbeten undanhållits publikation, dels att Ehrenberg sedermera såsom sin upptäckt framställt något, som redan i nämnda arbeten af Kützing var ådagalagdt; hvilka förbräelser Ehrenberg här till besvarande och vederläggning upptager.

Slutligen (s. 757—774) meddelas register öfver de i detta band förekommande vextnamn. — Som några häften af årgången 1845 ännu icke hit ankommit, är Ref. satt ur tillfälle att för närvarande dem omorda.

III. Hvarjehanda.

1. Mag. N. J. Andersson utnämndes redan i Juni månad till Botanices Docens vid Upsala universitet, ehuru utnämningen först nyligen blifvit publicerad. — v. Lektorn, Meg. Sahlström utnämndes d. 12 Sept. att vara lärare i Naturvctenskaperna vid Linköpings Gymnasium.

2. Den förflutne sommarens ovanligt starka och länge ihållande värma har förorsakat en mängd egna företeelser inom vextriket. Från Skåne ända till Gefle hafva på mångfaldiga ställen Fruktträden blommat för andra gången. Vid Årup i Skåne började tvenne röda Acacieträd (*Robinia hispida*) d. 22 Sept. för andra gången rikligen blomma. — Vid Göthaborg har Jordgubbarne gifvit andra skörden. Vid Norensberg (Nerike) blommade Syrenen i September. — Vid Åmål (der *Göken* hördes i slutet af Augusti) har dock det märkeligaste fenomenet visat sig: en ympquist af *Astrachan*, som i våras inympades på ett Rönträd, gaf flera blommor och ett fullmoget till hälften klart genomskinligt äpple. — I Elfdals härad af Vermland blommade *Hüggen* för andra gången och hade i början af Sept. satt halfmogna bär, på samma gång som de nya bladknopparna begynte spricka ut; hvilket i mannaminne alldrig förr händt derstädes. — Eken och Hasseln hafva varit särdeles fruktbärande, och Boken har på 20 år ej gifvit så rika skördar.

3. Allmänna Tidningarne omtalade i början af förra månaden följande:

Den 100-åriga *Aloe*, hvilken år 1838 vid Bernshammar blommade med en under 6 veckor till $6\frac{1}{2}$ alnars högd uppspirande stängel, har från sidan af den torra roten begynt utskjuta en ny stängel, som på tre veckors tid hunnit $1\frac{3}{4}$ alns

höjd och är försedd med flera blomklassar, hvilka tyckas lofva att vara fullt utslagna om 1 å 2 veckor.

4. Till notisen om utmärktare *Cereus* arters blomning i vårt land (Se Augusti numret) kunna vi tillägga, att den sköna *Cereus trianguloides* Haw. blommat för första gången i Sverige, neml. hos Direktör Sandberg i Örebro. Den fullständigt utvecklade blomman höll i diameter 15 tum. Denna art som redan 1690 infördes i Europas vexthus, blommar ganska sällan och ännu sällsyntare är det, att dess blommor blifva fullt utbildade. Beträffande de i N:o 8 omtalade *Cereus* arter kan tilläggas, att *Cereus nycticalus* Lk. & Ott. infördes 1829 från Mexico till Berlin, hvarest den blommade år 1834, för första gången i Europa. *Cer. coerulescens* som enl. uppgift i Götheborgs tidningar ej skulle ha blommat förr i Europa, blommade likväl i Juli 1841 i England och blef då afbildad i Bot. Mag. t. 3922.

5. Potatis-sjukan har under loppet af hösten med en förvånande hastighet gripit omkring sig inom Sverige. Då den i slutet af Augusti endast på få ställen hade yppat sig, var den deremot vid September månads utgång mer eller mindre allmänt, utbredd i alla landskaper från Skåne och Bleking till Vermland, Dalarne och Gestrkland. — Regeringen har förordnat att iagttagelser öfver potatissjukan skul- le anställas i Östergöthland af Professor P. F. Vahlberg, i Skåne af Bot. Demonstratorn Adj. J. Agardh och i Vestergöthland af Mag. Mathesius. — I Posttidningen för d. 17 Septemb. finnes k. Vetenskaps-Akademiens yttrande öfver Potatis-sjukan, hvilket sedermera, genom otaliga aftryck på Regeringens bekostnad, blifvit kringspirdt bland landets jordbrukare. — Profess. Fries har i Upsala Correspondenten N:o 14 meddelat »Rad till jordbrukare i Upsala-Nejden,» hvilka sedermera blifvit reproducerade i Sveriges flesta tidningar.

I utlandet har i anledning af Potatis-sjukan en ganska vidlyftig literatur uppstått och denna ökas dagligen, likväl utan att ännu hafva lemnat synnerliga resultat; ty menin-

garne äro i hög grad delade och ofta hvarandra alldeles motsatta. Prof. Martius (*Ueber die Krankheit der Kartoffeln*. München 1845) anser sjukdomen härleda sig från en svamp. *Fusisporium Solani*, som antingen är omgifven af eller sjelf upplöser sig i ett »mikroskopiskt slem», som menligt inverkar på vextens safter och dymedelst förorsakar sjukdomar. Dr. Münter (*Die Krankheiten der Kartoffeln*. Berlin, 1846) förnekar all inverkan af någon svampart, utan härleder sjukdomen från en låg temperatur i förening med ett öfvermått af safter hos vexten. Prof. Schaauer (*Die Steckfäule die Kartoffeln*. Anclam. 1846.) säger den inre grunden till det onda vara en ofullkomlighet i assimilationsprocessen, hufvudsakligast uppkommen genom skarpa temperatur omlyten och genom för mycken fugtighet i jorden; men en potatis-vextens degeneration tror ej författaren. Du Mortier (*Notice sur la cloque de la Pomme de terre*. Bruxelles 1845.) förnekar i sin ganska intressanta afhandling inflytandet af någon svampparasit, men visar ögonskenligen, att ju fugtigare grunden är, desto förderfligare blir ock sjukdomen. Föröfrigt är det ej första gången Potatissjukan visar sig. År 1778 angreps Potatisen i Belgien af samma sjukdom; ett pris af 500 gulden utsattes, hvilket Kejs. Vetenskaps Akad. i Brüssel ägde att tilldela författaren af den bästa afhandling öfver Potatis-sjukan. Doktor P. van Baveghem erhöll detta pris fördubblat för sin afhandling »Prysverhandeling over de ontwaardius des aardappelen», tryckt i Dordrecht 1782. Året derpå utgaf van B. en ny skrift i ämnet, hvaruti han beskriver sjukdomens symptom alldeles lika med dem, som nu för tiden visa sig. — Dr. Küttinger i Erlangen tror sig ha lyckats att på friska potatis inympa den förut omnämnda parasitsvampen, *Fusisporium Solani*; men på äpple, rosvor &c. har ympnings försöken ej velat lyckas. — Prof. Lieberman i Köpenhamn har, såsom Ledamot i den, för fragans utredande tillsatte komite, afgifvit ett betänkande, hvori på det bestämdaste den åsigt uttalas; att Potatis-sjukan förorsakas af en

svamp: han omtalar äfven, att från Amerika till Danmark införd potatis blifvit i lika hög grad, som annan, angripen af sjukdomen.

6. Då denna tidskrifts knappa utrymme ej medgifver ett fullständigare refererande af den utländska botaniska literaturen, måste vi inskränka oss till ett blott uppräknande af dess nyaste och viktigaste alster. *Synopsis of the British Rubi.* By Ch. C. Balington. London 1846. 8:o. — *School Botany; or the Rudiments of Botanical Science.* By John Lindley. A. new edition: with numerous alterations and nearly 400 illustrations. London 1846. 8:o. — Hugo v. Mohl: *Vermischte Schriften botanischen Inhalts.* Tübingen 1846. 4:o. Detta arbete, utgörande 442 sidor och 13 utomordentligt sköna planscher, innehåller 31 förut på olika ställen tryckta, men nu till en del omarbetade afhandlingar, alla af största vikt för vextphysiologien. — *Ueber Ernährung der Pflanzen* von J. M. Schleiden. Leipzig 1846. Likasom Schleidens *Grundriss der Botanik* är ett aftryck af paragraferna i hans *Grundzüge*, (se denna årgång N:o 9) på samma sätt är ifrågavarande brochur endast ett ordagrant aftryck af allt hvad som i *Grundzüge* förekommer om vexternas näring och safternas rörelse hos de samma. Requirenter af Schleidens arbeten få sålunda gå till väga med mycken noggranhet, eljest kan det lätt inträffa, att de 2 och 3 gånger få betala — och ganska dyrt betala — alldeles samma sak.

7. Studeranden Ludvig Ferdinand Borgström, af hvilken man haft all anledning vänta mycket, dels såsom Botanist, dels såsom Antiquarius och som nu senast under Adjunct Lindbloms sjukdom besörjt redigeringen af *Bot. Not.*, dog i Lund den 7 Nov., 25 och $\frac{1}{2}$ år gammal.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLÖM.

N:o 11 & 12 November & December 1846.

I. Original-Afhandlingar.

1. Motiver för behandlingen af en del vexter i under-tecknads *Svensk och Norsk Excursions-Flora, Stockholm 1846.*

Blitum behålles i Linneisk mening som slägte, byggt på den characteren, att fodret i normalt tillstånd blir köttigt saftigt och hela blomsamlingen bärlig. Skiljenärket af de på kant stående eller horisontalt liggande frön är väl föga brukbart, då flera *Chenopodia* hafva åtminstone ett och *Ch. glaucum* många kantstående frön. Göres icke afseende på den Linneiska characteren, blir det väl rättast att förena båda släktena till ett.

Zostera angustifolia synes vara en god art, skild med den i Fl. angifna characteren, hela sitt yttre och localen. Är i Hall. den ymnigaste.

Veronica media återföres till *longifolia* sedan jag från Halland erhållit tillräckliga och characteristica exemplar; en åtgärd, om hvars riktighet jag i år på stället varit i tillfälle att öfvertyga mig. Hvad man vanligen under detta namn får från Hall. och vållat misstaget i Handb. ed. 4 är en *forma latifolia* af *V. spicata*, näml. *V. australis* Schrad. Hit hörande former skola en annan gång närmare utredas.

Pinguicula vulgaris * *grandiflora*, hvilken jag 1844 fann på Norrfjeld i Norrige, iustämmer noga med utländska ex. af denna form. Dessa hafva icke sporren i proportion till kronan längre än den Norska. Är *P. vulgaris* b. *macrantha* Lindbl. i Bot. Not. 1845, pag. 69,

Psamma är ett så godt namn som *Tunica*, *Pothos*, *Ophrys*, *Phlox* m. fl. och bör såsom det äldsta för detta nyare slägte bibehållas helst *Ammophila* och *Psammophila* äro

förut af Zoologerna upptagna. Hvarföre namnet ej kan antagas af localen så väl som af någon imaginär likhet med ett ting, är svårt att inse. Emedlertid synas Zoologerna vara mindre grannliga än Botanisterna vid namngifningen, då man hos de förra icke sällan finner gamla botaniska namn med ingen eller föga ändring antagna för Djursläkten, såsom *Amphipogon*, *Tetaceras*, *Adela* m. fl.

Colpodium är ett godt genus, som synes hafva föga eller intet gemensamt med *Molin. aquatica* och *Phippsia*. Om några med ord uttryckbara characterer kunde utfinnas för *Molinia*, som jag i brist af sådane måste låta quarstå bland *Glyceriæ*, skulle troligen detta släkte snarast böra upptaga *Colpodium*; släktskapen till *Mol. cærulea* är uppenbar. — »*Nervus dorsalis geminatus*» som enl. Fries så säkert skall skilja *Mol.* från *Glyceria* finnes (om härmed menas den på midten genomskinliga ryggnerven) äfven hos *G. plicata* m. fl.

Baldingera är ett äldre namn än *Digraphis* tillägnadt en botanist och utmärkt läkare.

Scolochloa synes vara ett släkte, som bör behållas, då det har characterer och i så hög grad afviker från de öfriga *Festucæ*. Prof. Fries har ock i S. V. skiljt det under namn af *Fluminia*, ehuru det äldre, i öfrigt nu lediga namnet, längesedan blifvit antaget af Link och Reichenbach.

Valerianella dentata lærer väl hädanefter få aflägga Morisons namn, sedan det blifvit upplyst, att *Decand's dentata* (*V. Auricula* γ *Koch*) icke är den ursprungliga *Pollichs*, ell. Linnés *V. olitoria* δ *dentata*.

Eriophorum Scheuchzeri är enl. Koch ett äldre namn för *E. capitatum*.

Heleocharis ovata tros genom förblandning med utländska exemplar hafva inkommit i Norska floran, men som detta ännu blott är en gissning, har den fått kvarstå.

Scirpus pungens bör utgå, sedan Prof. Fries, som först upptagit den som svensk i Sum. Veg. upplyst att det är en variation af *Sc. maritimus* (= *pseudo pungens*). Hvad jag af

Lect. Vallman under detta namn erhållit från Örö är en mager form af *Sc. lacustris* β *glaucus*.

S. compressus är väl ett yngre namn än *Sc. Caricis*, men nästan allmänt antaget, och, om släktet *Blysmus* kommer att äga bestånd, nödvändigt.

S. glaucus kan jag knappt skilja som underart; den öfvergår här öfverallt *S. lacustris*.

Phleum Boehmeri är enl. Koch ett äldre namn än *Phleum phalaroides*.

Calamagrostis Halleriana * *ambigua*, som af Pr. Fries förmodas vara egen art, hörer åtminstone till samma afdeln. (*panic. diffusa, arista recta*) som *C. Halleriana* etc. och är icke skiljbar med annat än kortare kronhår. — *C. subulig-lumis* är *C. acutiflora* H. ed. 4, ty sedan tyska ex. af denna erhållits, har jag funnit olikheten så stor, att jag måste anse den Norska, funnen af Prof. Blytt, för en ny art.

Agrostis borealis β *minor* är hvad i Sv. och N. vanligen tages för *A. Rupestris*, men öfvergångar synas på hvart fjäll, från kärrvexten α till den på torra ställen uppstigande β . Af den rätta *A. rupestris*, med alldeles borstlika blad, har jag endast ett exemplar från Salten, meddeladt af Sommerfelt.

A. elatior är troligen skiljd art, till blomningen ett *Trichodium*, till gräset en *Agrostis*; men som händelsevis blott några få exemplar insamlades, behöfver den närmare undersökning på det i boken angifna stället, der gräset utgör en del af boskapens bete.

Hierochloa borealis β *firma* instämmer noga med finska exemplar af denna Nylanders i Spicil. 2 anförda varietet. *)

---

*) Af Herr A. E. Luhr på Springsta i Vestmanland har jag erhållit 2 ex. af en, såsom det synes, ny *Hierochloa* från Kärrbo socken, hvilket hör nämnas att den må vidare efterforskas. Jag kallar den *H. setifolia: flosculis dorso exserte aristatis (Hier. australis); ramis paniculae hispida, subspiculis laevibus; foliis caulinis fasciculorumque radicalium angustissimis convolutis setaceis*. Har

Avena elatior är med allt skäl af Prof. Fries återförd till sitt gamla slägte; jag har i år träffat alla blommorna ej endast borstbärande, utan äfven 2 könade.

Aira flex. β montana anser jag ännu vara Linnés *A. montana* icke *Vahlodea*, för hvilket antagande Pr. Fries endast har färgen till grund. Linnés "*nalyces atrorubentes*" passar lika väl på den i fjälltrakterna ymniga β , jemnförd med *Airæ flexuosæ nalyces albi*, som på *Vahlodea*. Om dessutom Linné stundom, i likhet med andra, gjort något misstag, tyckes det dock vara nog vågadt att påstå honom beskrifva den nog bredbladiga *Vahlodea* med *foliis setaceis*, den slakgreniga vippan *magis contracta*, de breda axen såsom *angustiores* än hos *flexuosa* o. s. v. Ej heller vexer *Vahl.* på dylika ställen som *A. flexuosa*, utan på sura tufvor i myrorna, ej är hon *vulgatissima*, utan strödd, sparsam och mycket lätt förbisedd, hvarföre få fjällresande hemföra henne. Enbast *A. flex. β* uppfyller tämmeligen väl alla vilkor; till henne höra ock troligen synonymerna, hvilka alla omtala *folia angustissima juncea, capillacea* etc. Slutligen upptager Linné i *Stationes plantar. Aira montana* bland *plantæ sylvaticæ*, ej bland *pl. alpinæ*.

Festuca duriuscula behöfver ett flerårigt studium och odling af alla hitdragna former, för att bestämma huru vida den är skiljd från sina grannar, eller består af flera arter. Emedlertid har jag fört *F. dumetorum* till *duriusc.* då jag funnit henne i lefvande tillstånd med inga skarpa characterer derifrån kunna skiljas ocb till vextsättet dermed mera öfverensstämma än med *F. rubra*.

Poa sudetica är *P. hybrida* *Handb.* som enl. tyska ex. är skild med de mycket långspetsade bladen. Dessa förekomma stundom äfven på svenska ex. väl så spetsade som på Reichenbacks figur af *P. hybrida*, och då knappt andra skiljemärken finnas, har jag hittills trott vår form tillhöra

---

charactererna af bladen lika med den antaretiska *H. redolens* *RS.* men syns i andra afseenden skiljd. Torde vexa på torra ställen, såsom angifven för berg vid Mälarens strand.

denna s. k. art. Den mycket bred- och trubbladiga, utländska *P. sudetica* har jag icke sett i Sverige.

P. abbreviata (*P. laxa* β *Handb.*) har jag, för att vinna liksiämmighet med Pr. Fries, fört till *P. cenisia*, då det tydligen är en medelform, hvars plats kan vara likgiltig.

P. minor är åter upptagen på Prof. Fries auctoritet, då jag icke sett några skand. exemplar instämmande med hvad Koch skickat. Af S. V. Sc. synes det som F. åter vore osäker derpå.

Triticum acutum Fr. afviker betydligt från franska ex. hvilka med axets täthet och öfriga characterer närma sig *T. repens*. Jag har därför återtagit det till den svenska formen hörande Dethardingska namnet. — β *subaristatum*, lemnad af Ringius från Skåne närmar sig mera *T. acutum* DC. — Till *T. affine* hänför jag *T. Junceum* från Gottl.

T. rigidum, upptagen i stöd af ett ex. lemnadt för många år sedan af Pr. Fries med påskrift: Skåne, är fullkomligt Kochs, men något dylikt har jag sjelf hvarken sett i Skåne eller kunnat finna bland en mängd former meddelade från södra Sverige. Nära denna vackra art är dock * *mucronatum*, lemnad bland andra af Ringius.

T. violaceum föres af Koch till *T. biflorum* Brign. men den från Dovre har 3- ända till 7 blommiga små ax, ej heller äro bladen glatta, utan ofvanpå sträfva af korta borst. Desse ex. hafva ock ett kort rhizom, bärande flera strån. Ex. från Finnm. likna dock mera Reichen:s fig. af *T. biflorum*, men sakna rot och äro i öfrigt, klena.

Scabiosa delas med skäl i flera släkten, men olika af olika författ. Jag har följt Koch med den afvikelse, att Schraders namn *Trichera* blifvit upptaget för *Scabiosa* arv. emedan jag anser denna och dermed beslägtade arter icke kunna förenas med Linnés *Knautia*.

Potamogeton polygonifolius Pourr. är enligt Reichenb. ett äldre namn för *P. oblongus*; äfven anfördt som dennes synonym af Fries.

P. Salicifolius, bestämd efter Reichenbachs fig. (*P. lanceol.*), är sänd från flera ställen i Lappl. af Kyrkoh. Læstadius under namn af *P. gramineus* v. *lanceolatus* ell. *boreale*. *P. lanceolatus* Sm. kan enl. fig. i Engl. Bot. omöjligen höra hit, hvarföre namnet icke efter Reichenb. kunnat antagas. Med denna fig. instämmer noga *P. rufescens* v. *minor*, sänd af Læst. från Lappl. och tagen af mig sjelf i Jämtl.

P. pusillus α och β måste skiljas, då efter fleråriga observationer inga öfvergångar dem emellan kunnat finnas, men väl tydliga skiljemärken. Jag har därför återtagit min framställning i första edit. af Handb. numera bekräftad af Reichenbach. Väl har tvifvel ägt rum, huruvida den stora *P. pusillus* är Linnés *compressus*, då *P. zosterifol.* i äldre herbarier stundom träffas under detta namn; Smith, som i E. B. tydligt framställer vår art såsom (enl. Ray's af Linné citerade synonym) *P. compressus* L., påstår att oenne förvaras i Cliffords herbarium, samt måste således vara Linnés ursprungliga i *Hort. Cliff.* Troligen har L. sedermera ansett *P. Zosterif.* vara samma art. I alla fall undvikes på detta sätt ett nytt namn.

Naumburgia visar, så vidt jag kan se, intet spår till Monadelphii eller den *annulus brevissimus*, hvarmed strängarne enl. Koch skola sammanbindas; jag finner dem utgå från kronans bas. Kronans form samt de flesta öfriga habituella characterer synas dessutom rättfärdiga detta slägte.

Critamus är ett äldre namn än Hosts *Falcaria*; men det sednare förtjenar företrädet såsom historiskt (Rivinus; Linné: *Sium Falcaria*) och allt mer antaget.

Myosolis palustris är ett namn, som såvida tillhör Linné, som det förekommer i *Herb. Upsal.* ehuru han sedan i Fl. Sv. upptager arten som varietet.

Pulmonaria angustif. *Suecica* tillhör *P. azurea* Bess. om Kochs diagnoser äro pålitliga och arterna skiljda. Vår öfverensstämmer ock med ex. från Ungern och Österrike. För att undvika nya namnförändringar torde vara bäst att

efter Tyskarne behålla Bessers, som haft förtjensten att först skilja de båda formerna.

Primula finnmarchica är, som Nylander anmärker otvifvelaktigt samma art som *P. siberica*, då Gmelins fig. i Fl. Sib. icke skiljer sig från vår med annat än något större blommor. Då båda namnen äro samtidiga, bör väl det mera omfattande antagas, helst vexter kan i Finnmarken anses vara på gränsen af sitt egentliga hemland.

Gentiana Amarella och *lingulata* skilja sig till form och blomningstid alldeles som *G. germanica* och *obtusifolia*, hvarföre så länge de 2 senare upptagas som arter, måste det äfven ske med de 2 förra.

Viola stagninæ namn är efter Koch antaget i stället för *persicifolia*, som ursprungligen lär vara *V. elatior* och ännu hos Reichenbach m. fl. bär förra namnet.

Ribes Grossularia och *Uva crispa* äro namn, som brukades af de gamla författarne både för den odlade och vilda formen. Som dock det förra af nyare förf. börjar mer och mer antagas som art namn, har jag följt dessa (Koch, Vimmer, Hooker, Lindley m. fl.)

Chenopod. viride γ *glomerulosum* (Ch. *glomerulos. Reich.*) är hvad som vanligen går under namn af *C. opulifolium* så väl i Sverige som Danmark, hvarifrån jag fått den af Drejer. Den instämmer hvarken med Vailants figur, eller med franska ex. och visar öfverallt öfvergångar till *C. viride*, med hvilken den vexer blandad. Jag har dock icke sett Blekingska ex. af *C. opulifolium*, hvarföre denna art kvarstår, såsom måhända äkta.

Statice Limonium är här bestämd efter Koch m. fi sedan den förvillande characteren af bladudden icke funnits vara constant. För den bohusländska är Drejers bestämda namn antaget, då Pr. Fries namn *bahusiensis* aldrig förr än i S. Veg. annorlunda än i likhet med andra adjectiver, såsom motsatts till *scanica*, blifvit användt. Att dessutom dylika namn äro af sämsta slaget, är längesedan öfverenskommet.

Junci atrati exemplar, som blifvit mig meddelade af Hr Nyman, tagna på Gottland och citerade till denna art af Prof. Fries, tillhöra efter nogare granskning *J. alpinus*, icke *atratus*, som enl. tyska exemplar förtjenar arträttighet. Troligen äro Pr. Fries' exemplar från Halland äkta, hvarföre *J. atratus* nu uppföres som sjelfständig art.

Juncus compressus är Linnés *J. bulbosus*, hvilket namn uppkommit af ett misstag och bör såsom falskt bortläggas. — *J. Gerardi* är *J. bottnicus* Wg.

Rumex sanguineus L. är enl. Smith och Koch en form med rödådriga blad af *R. nemorosus* Schrad. Emedlertid har det nu begynnadt antagas för arten i allmänhet såsom varande det äldsta.

Vaccinium och *Myrtillus* äro så goda släkten, som många af nutidens, hvarföre de efter Drejer blifvit antagna. Hvad namnen angår, läser hvarken Virgilii eller Plinii *Vaccinium* tillhöra våra Blåbär, så att namnet *Myrtillus*, som redan af Tragus och Matthiolus dem tillägges, torde utan fel kunna behållas.

Enl. uppgift af L. Borgström, hvilken döden så oförmodat borttryckt från vänner och vetenskap, läser släktet *Myrtillus* redan af Gilibert i dess *Flora Lithuanica* 1781 vara antaget och *M. Sylvatica* kallas *M. nigra*, hvilket namn såsom äldst och bäst bör föredragas framför Drejers.

Epilobium purpureum har jag efter Pr. Fries antagit så mycket hellre som den (*Ep. mont. β sublanceol. Handb.*) med svårighet låter förena sig med någon annan. Huru *E. purp. Fl. Hall.* kan vara densamma är dock tvifvelaktigt, då *caulis* der beskrifves: *epetiolis confluentibus anceps*, men i Mant. 3: *non lineis duabus anceps*.

Spergularia proponerades redan af Persoon (1805) såsom eget släkte, sedermera af Pr. Fries i *Fl. Hall.* framställt under namn af *Lepigonum* som en afdelning eller subgenus af *Arenaria*, samt, som jag tror, först under detta namn som släkte af Pr. Wahlberg i *Fl. Gothob.* Persoons

namn har dock anciennitetsrätt och är ånyo upptaget af *Le-dobour* i Fl. Rossica.

Melandrium delas af Pr. Fries i *Mel.* och *Vahlbergella* på grund af fröens olikhet; men det sednare släktet synes nog svagt, att blifva så varaktigt som dylika namn förutsätta, isynnerhet som *Melandr. triflorum*, *triste* m. fl. nordliga arter ej utan största våld på naturen kunna skiljas från *M. apetala* och *affine*, hvilka sakna alla andra, t. o. m. habituella skiljemärken, än de af fröet. Af samma grund skulle *Spergula pentandra* och *arvensis* kunna göras till 2 släkten. Någon varaktigare minnesvård förtjenar otvifvelaktigt den utmärkta vetenskapsman, som härmed blifvit ihågkommen, måhända nu mera ännu större Zoolog än botanist.

Saxifraga hypnoides ser jag af Schweitziska exemplar vara en helt annan än den finmarkiska, som måste tillhöra *S. cæspit. γ repens* Wg. Fl. L. ehuru de uddspetsiga bladen icke nämnas.

Silene gallica och *anglica* äro samtidiga och med föga skilnad samma art; som dock vår mest instämmer med den franska formen, hvars namn äfven är allmännare antaget, synes detta böra få företrädet.

S. maritima har jag upptagit som art, hufvudsakligen på den i Norrige iaktagna characteren af *petala coronata* (med ett fritt fjäll vid kronskifvans bas). Men denna character är som jag nu funnit vid Varberg ingalunda constant, utan oblitereras coronulan vanligen till ett par små knölar såsom på *S. inflata*. Diagnosen består således endast i den 1—få blomliga stjelken samt de smärre och tjockare bladen, sådan den förekommer på alla våra kuster, ända till Gefle. *S. inflata* * *petræa* i Ex. Fl. är denna fjällösa form af *S. maritima* dit äfven otvifvelaktigt Sjöstrands ex. i H. N. fasc. 4, höra. I annat fall finnes ingen skilnad mellan *S. marit.* och *inflata*.

Stellarie glaucæ namn är förvillande, då en rent grön

form deraf finnes. Det yngre namnet af Retzius bör derföre föredragas.

S. Alpestris Fr. borde få annat namn, då *S. borealis* är min ursprungliga *alpestris* (*S. uliginosa* β *alp.* V. Ac. tt. 1818; äfven torde den vara svag art, såsom skild med föga annat än de bredare bladen från *S. Friesiana*. Denna har ofta stjelken glatt och vippan lika terminalis som *alpestris*. Læstadius har skickat ex. som ligga alldeles mellan båda. Frön af *alpestris* har jag icke sett, men hos *S. Friesiana* har jag funnit dem puncterade, icke *nævissiman*.

Spergularia media är ett namn, som bör behållas, då Persoons slägte antages, dels derföre att det är det äldsta i detta slägte, dels emedan Linnés *Arenuria media* otvifvelaktigt hörer hit, ehuru Vailants synonym är falskt.

Alsine viscosa kan jag, vid jemnförelse med tyska ex. af *A. tenuifolia*, lika litet åtskilja som Koch och Ledebour. Capseln är på de tyska, ehuru öppen och tom, än längre, än kortare än fodret; endast hårigheten bör ej kunna betyda eram här än hos *Silene nutans* och *Sagina nodosa*.

Melandrium sylv. och pratense Färo, som det uppgifves af Steudel, Röhlings namn, och således de äldsta i detta slägte *).

Cerastium tetrandrum Sm. föres af nyare författare till *C. gultinosum*; men den Bohusländska, betraktad som afart, tillhör *C. semidecandrum*, hvarföre namnet på vår form måste förändras.

C. glutinosum Fr. är egentligen β *pallens*, en till *C. semidecandrum* gränsande form; hufvudarten, *C. obscurum* Chaub., som troligen endast blifvit funnen i Norrige af Prof.

*) I allmänhet synes det vara rätt, att så mycket som möjligt behålla de af författarne gifna namn. Det blir alltid osäkert, om de sjelfva skulle gilla de dermed företagna ändringar; t. ex. om Röbling, i fall han lefvat, gillat namnen *diurnum* och *vespertinum*, eller om Sibthorp godkänt *Melandrium* som slägte. Åtminstone pläga lefvande författare ofta protestera mot dylika åtgärder.

Blytt, är deremot mycket utmärkt: *colore intense viridi, caule fere α basi patenti-dicotomo; bracteis totis herbaceis etc.*

C. viscosum och *vulgatum* äro, efter Fries och Ledebour, återtagna i Curtis' mening i stället för *C. glomeratum* och *vulgare*. Linnés diagnoser öfverensstämma ock härmed, ehuru synonymerna särdeles Vaillants figurer, styrka Smiths påstående, att Linné tagit dem i motsatt mening.

Cratægus monogyna * *pinnatifida* bör närmare granskas, t. ex. vid Stockholm, der alla formerna äro ymniga; mig förefaller den som egen och troligen *C. monogyna* Fingerh. och *C. denudata* Schum. ehuru åtskilligt, att dömma af torra ex. icke instämmer med beskrifningarne.

Rubus Sprengelii, hvaraf jag ej sett tyska ex. har jag tills vidare uppfört under upptäckarens, Adj. Arrhenii namn, emedan dess ex. ehuru antydande en lika god art som de öfriga, icke instämmer med *R. Sprengelii* Weih. hvilken beskrifves: *fol. ternato-digitatis, turione cauleque tenui teretiusculo piloso etc.* (Se Koch D. Fl. 3, p. 496 samt Reicheub.)

Potentilla norvegica och *intermedia* synas mig så nära beslägtade att de endast med svårighet kunna skiljas. Hos den förra delas stundom på yppiga ex. det üdda småbladet i 3, hvarigenom bladen blifva 5 fingråde, hvilket troligen föranledt en del förf. att anse dem för parbladiga.

P. Güntheri är ett vida äldre namn (1814) än *P. sordida*, hvartill det af Prof. Fries sjelf redan i Aspegrens Fl. Bleking. citeras som synonym. Det bör derföre behållas framför det senare så länge *P. collina* och *sord.* anses för skiljda, så framt icke Günthers ännu äldre namn *Wiemannia* skall upptagas. Emedlertid återstår att på Öland reda dessa former, hvilka att dömma af torra exemplar, ännu synas mig åtskiljda.

P. maculata * *ambigua* ell. *P. ambigua* Gaud. enl. Koch är β *geranioides* Handb. Troligtvis är Schleichers namn *P. geranioides* förkastadt såsom förut af Villd. tilllagdt en annan, asiatisk art. Denna form förtjenar när-

mare granskning i fjälltrakterna; då jag 1813 först observerade den, tillskref jag en mer beskuggad och fuktig local de olikheter den företer,

Geum hirtum Wahlb. tros af Bar. Düben i Bot Not. 1843 snarare tillhöra *G. hispidum* än *urbanum*, troligen därför att kronbladen äro större än hos *G. urb.*; men hårrighet, frukt och bladform äro hos originalexemplaren aldeles denna arts.

Tilia parvifolia kan ej skiljas som art genom bracternas skapnad och förhållande till blomquasten; åtminstone har jag funnit den vilda, snart sagt normalt, hafva dem spetsade mot basen. Hos *T. vulgaris* äro de än längre än kortare än corymbus.

Nuphar intermedium och *Speuuerianum* synas, att döma af torra exemplar (från Lappl. och Vogeserna), vara former af samma art; åtminstone äro märkets strålar icke mer utlöpande hos den sednare, än hos den förra.

Ranunculus altaicus är ett äldre namn (1774) än *sulphureus* (1775), hvilket dessutom af De Caudolle, Ledebour m. fl. föres till en form af *R. nivalis*. *R. frigidus* Villd. och DC. är ett vida yngre namn (1799).

R. Lanuginosus och *sylvaticus* anses af flera författare t. ex. Loiseleur, för samma art eller som variationer (DC. Fl. Fr.). Exemplar, instämmande med Prof. Fries beskrifning på den sednare, samlade vid Visby ruinor af min son, kunna ock ej skiljas från magra tyska ex. af *R. lanuginosus*, hvarföre jag antagit detta generella namn. Fördes i Handb. ed. 4 till *R. acris*, såsom varietet β *velutinus*.

Sceptrum Carol. synes förtjena slägträttighet så väl som många andra *Labiatae*, t. ex. *Calamintha*, *Thymus*, *Clinopod.* *Odontites* m. fl. Så väl krona som fröhus och frön afvika betydligt från dem hos *Pedicularis*. Hvad namnet angår, är det lika godt som *Tunica* m. fl. och påminner om de af vetenskapen förtjenta Rudbeckarne. Rei-

chenbachs *Prosopia* (afdelningsnamn) liknar för mycket Linnés slägtnamn *Prosopis*.

Mentha sylvestris * *latissima* ell, β *nemorosa* Handb. (Herb. Norm. f. 1 N:o 18) kan väl näppeligen, med sina hjertlikt äggrunda och nästan glatta blad, vara Linnés hufvudform, hvilken beskrifves: *foliis oblongis tomentosis*, hvarmed Bauhini af Linné citerade fig. i Hist. 3 instämmer. Denna bredbladiga form närmar sig enl. Virtgens ex. från Coblentz mycket *M. nepetoides* Lej, som dock har mer hufvudlika ax och något olika hårighet.

Mentha rubra är ett så förvexladt namn att arten, i fall den är skild, förtjenar ett annat, hvarföre jag antagit *M. pratensis* Sole, såsom enl. Fr Mant. 3 hithörande.

M. Sativa bär Prof. Fries namn, emedan jag tviflar att det är Linnés *sativa*, hvilken i min tanke bör sökas i den nu s. k. *gentilis*.

Linnés beskrifning upplyser väl föga eller intet, men då L. citerar *M. crisa verticillata* Bauh. Pin. till sin *sativa*, lär det väl hafva skedt på grund af de af Bauh. anförda Fuchsii och Lobelii goda figurer, hvilka tydligen tillhöra *M. Gentilis* Fr. dit äfven Joh. Bauhini, af Linné anförda figur hörer. Fuchsii och Bauhini figurer föras äfven af Fries till dess *M. gentilis*; och då denna allmännast förekommer odlad och förvildad i åkrar etc. men *sativa* Fr. verkligt vild i åar och på fuktiga localer, är det väl mer än sannolikt att Linné med sin *sativa* förstätt den förra, icke den senare, som han måhända menat med den Syst. X upptagna, men sedan åter försvunna *M. verticillata*. Sjelfva namnet *sativa* tyckes vara lånadt af Fuchs. — Hvilken Linnés *M. gentilis* är, blir svårare att afgöra, så framt det ej är *M. pratensis*; eller om man ej snarare får tro Bentham, som lär under detta namn i Linnés Herbarium funnit en variation af *M. arvensis*, med hvilken L. sjelf kallar den *simillima* och i diagnosen som skiljemärke endast anför ståndarnes längd, en sak hvarvid han fäste mycken vikt, men som vi nu veta variera.

Mentha aquatica * *littoralis*, förut ansedd för *M. odorata* Sm. strider för mycket mot Smiths beskrifning och Fig. i Engl. Bot. för att vara denna, hvarföre jag gifvit den annat namn. Huru vida någon verklig *M. od.* med stora tunna hjertlika grofsågade blad och glatta blomskaft samt foder, förekommer in uti landet, är mig obekant; *M. littoralis* har alltid små och tjocka grundt sågade äggrunda blad, stråfhåriga blomskaft och foder.

Ajuga pyramidalis β är här den glattare, med korta bladrefvor stundom försedda Norska afarten. Sedan jag varit i tillfälle att se Bar. Dübens ex. af den bohusländska, ell. *A. alpina* Fr. finner äfven jag denna knappt vara skild från *A. Reptans*, ej ens som variation. Äfven sistnämnda har stundom rotsläende och blommande bladskott. I Handb. titade jag på Pr. Fries' uppgift i Mant. 3, att den bohusländska närmade sig mera till *A. pyramidalis* än till *reptans*.

Rhinanthus Alectrolophus är det äldsta namnet för *R. major* β *hirsutus* och bör, enl. hvad Koch redan gjort, upptagas, i händelse vexten konstateras som art. Namnet *hirsutus* passar ock föga på den hos oss vexande.

Odontites rubra β *simplex*, som troligen af mig först fanns, och upptogs i Handb. ed. 1, kallas nu, med ett »tyst» förbigående af detta synonym, af Pr. Fries *O. littoralis*; ehuru mitt namn, efter dessa egna grundsatser (t. ex. *Zanich. pedicellata*, *Carex sparsiflora* Wg.) bort behållas. Emedlertid blir sannolikt denna art af föga varaktighet, helst characteren af *bracteis flore brevioribus* icke är adæquat, då de äro minst så långa som blomman.

Euphrasia off. β *montana* är enl. authentica ex. Reichenbachs *E. nemorosa*, hvarföre detta namn blifvit antaget. — *E. gracilis* skiljer sig från *E. salisburgensis* nästan endast med smärre blr.

Melanosinapis. Genom antagande af detta slägte, som har characterer både af *Sinapis* och *Brassica* och ej saknar egna, undvikes bäst de svårigheter, som åtfölja dess subordinerande under något af de nämnda.

Cochlearia arctica har jag skiljt på grund af de fåfröige skidorna, om denna character bekräftar sig. De hafva stundom skiljeväggen hålig och är då troligen Browns *C. fenestrata*. Arten kan för öfrigt knappt skiljas från *C. Anglica*.

Draba hirta. Den stora, från Dovre, ell. *D. incano-hirta*, har, såsom till alla delar mest utvecklad, blifvit antagen som hufvudform, ehuru flera skäl, t. ex. Solanders exemplar, göra det sannolikt, att *D. rupestris* är Linnés ursprungliga *hirta*. Ehuru distinetta ytterligheterna än synas, finnas så många former, svåra att bestämt hänföra till någondera, att det torde vara nog vågadt att af torra exemplar statuera 2. coordinerade arter, så länge våra förnämsta fjällvextkännare Wahlenberg, Blytt och Læstadius ej erkänna dem.

Arabis arenosa. Ex. från Dresden af Reichenbach fil. instämman noga med våra svenska från Strängnäs och Norrköping. Från Pfaltz af Koch har jag både denna form och den starkt stjernhåriga. — Frön hos både den från Norrk. och Str. äro fullkomligt lika till form och storlek, nästan dubbelt större än hos *A. thaliana*, aflångt ovala, med en liten urnyppning vid hilum, icke nästan fyrkantiga, som hos den sednare, hvarjämte de bestämt hafva kantliggande rotämne. Mindre mogna frön hafva en märklig hinnkant, som hos de fullmogna nästan försvinner — att Pr. Fries ännu skiljer *A. arenosa* och *svecica* kan endast förklaras deraf, att han icke sett rätt utvecklade ex. från Strängnäs.

Barbarea arenata β *acidula*, som jag vid Warberg haft tillfälle att undersöka lefvande, har inga andra characterer, med hvilka den kan skiljas från *arenata* än den bittra smaken och mer uppräta skidor. Dessa äro icke längre än på nyssnämnda, hvarföre denna, efter Fries Nov. (under *arenata*) angifna character, rättas till nästan uppräta. Hvad smaken angår, kan den väl betyda föga mera hos denna culturvext, än hos många andra; enl. Fries kan ju en vild *Polygala* efter lokalen vara både smaklös och ganska bäsk.

Erysimum virgatum är upptagen efter Fr. Mantiss. 3 (*E. hierucif. v. durum*, som af Koch föres till det äldre *virgatum*). Af Mant. tyckes denna form vara sydländt, och mer »sällsynt»; af S. Veg. måste man sluta att den tillhör den norrut nog allmänna *E. alpinum* Fr. Emedlertid har jag ej funnit någon form i Sverige, som öfverensstämmer med tyska ex. af *E. virgatum*, utmärkt af jemnbredt lancettlika, spetsade blad m. m.

Fumaria capreolata från Lund instämmer noga med Kochs sista beskrifning i Syn. 2. vol. 3, och måste i följd af *pedunculi recurvati* vara Linnés. — Den norrska af Pr. Blytt öfverensstämmer lika noga med Kochs ell. Sonders *F. muralis* ehuru den tydligen är *F. capreolata* Sm. i *E. Bot.* Torde vara Loiseleurs *F. media*, men både hans beskrifning och Vailants figur äro för otydliga att afgöra något.

Corydalis Lobelii är samma art som *C. laxa* Fr. hvilket namn, ehuru föga passande, då vexten vauligen är lika robust som *C. solida*, bör antagas, sedan det lärer vara afgjort att *C. Lobelii* är indentisk med *pumila*. För denna finner jag ingen annan skilnad än den angifna.

Polygala amara från Kinnekulle skiljer sig icke från Österrikiska ex. af Pohl m. fl. med annat än en hårsman mindre blommor. Nervförgreningen hos foderbladen är aldeles den samma. — *P. calcarea* är upptagen efter Fries i Bot. N. 1843, hvilken nu i S. Veg. icke skiljer den från *depressa*. Emedlertit lär näppeligen någon medgifva en dylik förening, och är icke Pr. Fries' *P. amara* i Nov. den verkliga *calcarea*, så lärer väl denna utmärkta vext (örten af *P. amara* ell. *uliginosa* och blrna af *vulgaris*) åter utgå ur vår flora. — Oaktadt tusen försök på olika trakter och localer, har jag ej i Sverige kunnat finna någon märkligt bäsk *Polygala*.

Ononis spinosa från Tyskland visar inga andra skiljemärken från den vanliga än smärre, smalare och glattare blad; allt annat varierar, så att jag anser dem högst som underarter. Ex. från »utmarker vid Lund» lemnade

af Pr. Wikström, kunna knappt skiljas från de utländska. Att vår är Linnes *O. Spinosa* Fl. Su. är uppenbart, hvarföre namnet bör behållas; för den tyska har jag enligt Pr. Fries' önskan antagit Koch & Ziz' namn *campestris*.

Lotus major är *L. cornic. s ulig.* Handb., men Scopolis art lärer enl. Koch vara osäker, hvarföre Schkurs namn *L. uliginosus* bör föredragas.

Melilotus alba är ej, såsom genom tryckfel uppgifves, Desvaux' namn, utan Desrousseaux' i Lam. Dict. (1796), samt äldre än Willd:s namn *vulgaris* (1809).

Tragopogon major Jacq. är upptagen efter Fr. Nov. p. 239: *T. porrifol. cum corrollis luteis* med syn. *T. major* Jacq. anses som art af Koch och skiljd med 12 bladig holk. Svenska ex. har jag icke sett. Nämnas icke ens som var. i Syst. Veg.

Sonchus arvensis β *litoralis* är vår nordiska *S. maritimus*; den sydliga beskrifves med aldeles glatt holk, sådan den knappt finnes hos oss, hvarföre namnet blifvit ändrat, i händelse den sednare skulle vara skiljd art.

Hieracium auricula * *majus* är *H. suecicum* S. V. här vid Gefle skiljbar endast med storleken, som lätt förklaras af den fuktiga och feta localen. Den fanns fordom vid Löfsta bruk (Handb. ed. 1.) på ett nu upphugget och uttorkadt ställe, der den återtagit sin normala litenhet.

H. furcatum Hop. (från Norrige) föres af Pr. Fries under *H. sphærocephalum* Reich. Huruvida detta namn, som egentligen lärer tillhöra Frölich, är äldre än Hoppes, af Koch antagna, är jag ej i tillfälle att afgöra.

Gnaphalium norvegicum är *G. sylvat. β fuscatum* H.

Senecio barbareifolius är upptagen efter Koch och enligt Tyska ex.; huruvida det är den skånska, hvilken jag Bot. Not. 1846. 11 & 12*

icke sett, kan jag ej säga. Pr. Fries tyckes nu icke anse denna vara så säker art.

Orchis latifolia etc. har jag sökt reda på annat ställe i dessa noticer N:o 10 pag. 145—149.

Epipactis atro-rubens, som enligt tyska ex. är *E. rubiginosa* Gaud., är äfven i detta slägte äldre än både *rubig.* och *media* Fr. såsom redan 1830 antaget af Reich.

Zannichellia palustris L. är ett collectivt namn, hvarunder än den ena än den andra arten förstås; hvad som hos oss kallas så, tillhör mest *Z. polycarpa*, hos Tyskarne *Z. major*, hvilken hos oss synes vara sällsynt; jag har funnit den endast vid vestra kusten.

Carex Schreberi från Öland tillhör enl. franska exemplar *C. ligerica* Gay, hvilket namn derföre blifvit antaget. *C. Schreb.* återstår för Bleking, hvarifrån jag dock aldrig sett utvecklade exemplar.

C. Hornschuchiana är ett namn, som allt mera antages än *speirostachya*, hvilket endast af Smith blifvit upptaget för en, såsom det synes af Hookers Br. Fl. ed. 2, osäker art.

C. vaginata Taush. föres af Pr. Fries till *C. sparsiflora*; såsom artnamn är dock det förra äldre och ovisst är, huruvida Prof. Wahlenberg sjelf erkänner sin variation vara en från *C. panicea* skiljd art, se noten p. 170.

C. saxatilis β är lemnad af Doc. Mag. Anderson utan namn från Lul. Lpm. och bestämd efter beskrifningen i Reg. Zeit. på *C. Grahami* Boot.

C. rhyncophysa är ett efter Fr. Nylander antaget namn, då *lavirostris* först i Sum. Veg. blifvit upphöjt till artnamn. När Meyer's publicerades är mig obekant.

C. nutans Host bör utgå, sedan nu Pr. Fries, som först infört den i Sv. Floran, anser den Svenska såsom en var. *obesa* af *C. riparia*.

Betulæ glutinosæ namn är efter Pr. Fries antaget i stället för namnet *pubescens*, hvilken form, såsom vanligen buskartad, tyckes böra subordineras under den trädformiga.

Atriplex latifolia och *hastata* har jag behållit efter sednare författares bestämningar, emedan föga hopp är att få namnen å nyo omkastade, och föga annan vinst deraf står att skörda, än ett nytt namn (*calothea*). Då dessutom, enl. Smith, Linné verkligen läser i sitt Herbarium hafva nutidens *hastata* inlagd under detta namn, ehuru beskrifning och synonymier tillhöra *A. latifolia*, finnes så mycket mindre skäl att ändra namnen; det tyckes vara nog att hafva deras historia utredd.

A. crassifolia måste antingen vara högst sällsynt och sparsam i trakten af Warberg, eller ock är beskrifningen i Mant. och Syst. Veg. felaktig. Denna beskrifning är fullkomligt passande på en der mellan hafsklipporna befintlig tjockbladig art, ända till frösättningen; men der under förlängas blomgyttringarne, få smala och hela skärmbblad, samt äggrunda hela småtandade fruktfoder, ingalunda *bractæ hastatæ* (som första blombladen) eller *calyces fem. tripartito-hastatæ*. Någon annan, mera passande har jag, oaktadt all möda, icke kunnat finna hvarken på kusten eller öarne. Emedlertid synes af Mant 3 Prof. Fries icke hafva sett vexten under dess sista period, utan är det möjligt att fruktbeskrifning är hemtad af Meyer, efter hvilken frön beskrivas. I detta fall kan fråga uppstå, om vår verkligen är Meyers art, ehuru vexten i alla fall förtjenar arträttighet. Fruktdöden blifva ofta stora och deltoidiska eller rättare rhombiska, men aldrig tredelta eller spjutlika, och fröen då stora som hos *latifolia*. Skulle detta vara *A. crassifolia* bör beskrifningen härefter i Florulan rättas. På samma stränder fanns på de ruttnande tånglagerna en annan *Atriplex*: *caule depresso ramosissimo, foliis hastato-delloideis sinuato dentatis, floralibus conformibus; calycib. ovatis denticulatis*; utmärkt af sin spädhed, alltid hårdt nedtryckta, till alla delar lever-

bruna ört; om denna är *A. prostrata* Bouch. ell. *delloidea* Bab. enl. Fries, kan jag ej afgöra. Emedlertid lärer *A. prostrata* hafva nedra bladen spjutlika, hvilket rättas i boken, der vexten är beskrifven efter ofullständiga norrska exemplar.

Botrychii rutacei namn synes utan så många omständigheter kunna behållas för denna art, såsom gifvet af sjelfva släktets grundläggare (1800). Att Swartz vid namngifningen haft denna art under ögonen är nästan säkert; hans frons *subsolitaria* (såsom det ofta är) och *bipinnata* antyder detta, hvilket han ock sjelf i Sv. B. (1809, innan Willd:s *Filices* i dess spec. Pl. utkommit) med ord och figur uttryckligen gifvit tillkänna. Mer än Swartz sjelf hafva sednare författare borthlandat detta namn och äro väl de nya: *Matricariæ*, *Matricarioides*, *Matricariifolium* fullt ut så trassliga.

Cystopteris fragilis β är β *cuneata* i Handb. och Engelsmännens *C. dentata*, en med frag. sammanflytande fjällform. — *C. alpina* ell. *C. regia* v. Koch & Fr. är, åtminstone den svenska, hvaraf jag har flera medelformer, näppeligen skiljd art.

Chara toment. β *latifolia* (äldre namn) är β *ceratophylla* Handb. C. J. Hartman.

2. Bidrag till Vermlands Flora af L. M. Larsson, Stud. af Vermlands Landskap.

(Forts. fr. Nr 10)

Cornus Suecica L. Aspholmarna vid yttersta udden af Näset.

5. *Bulliarda aquatica* D. C. Gillberga S:n vid Odenstad.

Campanula latifolia L. Stafsnäs S:n vid Misterud.

6. *Viola canina* — *montana* Fr. (*V. montana* L.) backar kring Philipstad.

Selinum Carvifolia L. Gillberga S:n vid Elfvik.

- Convallaria multiflora* L. Valserudsberget i Nyed.
Polygonum dumetorum L. Liksåshöjden i Ölmehärad.
7. *Elatine orthosperma*. v. Düben, i elfven vid Christinæhamn. C. Andersson.
8. *Silene nutans* L. nära Stafnäs kyrka.
Melandrium noctiflorum Fr. Gillberga kyrkogård.
9. *Melandrium vespertinum* Röhl. backar kring Philipstad.
Stellaria nemorum. L. Stömne i Gillberga. Höglunda i Nors S:n.
10. *Stellaria uliginosa* Murr. i ett alkärr vid Ölmehärad's prestgård.
Sedum rupestre L. Christinæhamn Stud. N. O. Sillén. Edsberg i Segersta S:n. Åsmunderud i Grums S:n.
11. *Euphorbia Peplus* L. Carlstad. t. ex. i Borgmästare Flormans trädgård.
12. *Prunus spinosa* L. Ursjötorp emellan Rudsberg och Uggebo i Ölmehärad, hvarest den bildar ordentliga snar.
13. *Spiræa Filipendula* L. Carlskoga vid Wahlåsen.
14. *Geum intermedium* Wild. Höglunda i Nors S:n.
15. *Pyrus Malus* L. Eds S:n emellan Segemon och Häggevik. N. O. Sillén. Djefverön nära Carlstad.
Lamium album L. finnes upptagen i Myrins »Anmärkningarn». Jag har ej sett den någorstädes. Dess förekomst måste också vara i hög grad tvifvelaktig, då den bevisligen endast tillhör östra delen af riket. Hr Lindgren har också visat detsamma i afseende på Westergöthland.
16. *Clinopodium vulgare* L. Öfra Ullerön N. O. Sillén. Gillberga i trakten kring Stömne.
17. *Limosella aquatica* L. vid stranden af Hammarövikens nära Carlstad.
Camelina fætida Fr. linåkrar vid Wäsehärads prestgård.
18. *Sisymbrium officinale* Scop. Carlstads gator.
19. *Barbaræa stricta* Fr. Philipstad nära Spångberget.

Anthyllis vulneraria L. flerstädes i Wenerstrakten ss. Kummelön.

Lathyrus Sylvestris L. Walserudsberget i Nyed.

Tragopogon pratense L. Gillberga Kyrkogård.

20. *Leontodon hispidum* L. (*Apargia hispida* Hoffm.) växer på sandiga dikesrenar utefter vägen, som löper närmast förbi Carlskoga prestgård. En skänk, hvarför Carlskoga har att tacka sitt granskap till Nerike.

21. *Hieracium cymosum* L. Fr. Walserudsberget i Nyed.

Bidens cernua-radiata. Christinehamn vid Marieberg.
N. O. Sillén.

22. *Neottia nidus avis*. Rich. Walserudsberget i Nyed.

Listera ovala Br. d:o

23. *Cypripedium Calceolus* L. på en udde i sjön Yngen nära Philipstad. Mag. Sahlström.

24. *Carex arenaria* L. på sandstranden af Clarelfven emellan Carlstad och Kartåsen.

25. *Carex riparia* Curt. vid stranden af sjön Möklen nära Carlskoga kyrka.

26. *Carex sparsiflora* Fr. i ett kärr nära Prestgården.

Littorella lacustris L. vid Borssjön i Nyed emellan Gälserud och Walserud.

27. *Humulus Lupulus* L. på Saxholmen i Ölmehäradsviken.

---

3. Tillägg till Larssons »*Bidrag till Wermlands Flora*»,
af C. J. Lindeberg.

Under några exkursioner sistlidne sommar i sydvestra delen af Wermland, särdeles inom Gillberga och Långseruds socknar, anmärktes några för denna provins dels nya, dels sällsyntare vexter, hvilka här må anföras. De med * betecknade äro ej förut funna inom provinsen.

Hieracium rigidum Hn. Basterud i Gillberga S:n.

* *H. tridentatum* Fr. Knappersberget vid Kohlsäter.

* *H. collinum* Gochn. Sågbacka i Gillberga.

H. cymosum L. Elofsbyns ägor i Långserud.

Symphytum officinale L. vid Stömne.

Clinopodium vulgare L. mellan Sågbacka och Emilsdal.

* *Euphrasia parviflora* Fr. Kohlsäter etc.

Pedicularis silvatica L. flerstädes.

Cornus suecica L. vid Basterud.

Nymphæa alba L. flerstädes. *N. biradiata* träffades ej inom trakten.

* *Batrachium peltatum* (Schranck). Kohlsäter åen.

Camelina foetida Fr. Gillberga.

Hypericum montanum L. Kohlsäter.

Ribes rubrum-silvestre vid Knappersbäcken etc.

* *Rubus suberectus* b. *mitis* Arrh. Elofs byns ägor i Långserud.

Pyrola media Sw. Torpskogen vid Fjellsjön och vid vägen mellan Gropen och Kohlsäter. Äfven vid Lakne sjön (P. C. Afzelius). Förut blott anmärkt vid östra gränsen mot Nerike, såsom »valde sporadica».

* *Chenopodium polyspermum* L. Kohlsäter.

Betula nana L. Gillberga-mossen (Emil Ericson).

Taxus baccata L. »Barrlinddalen» i Långserud.

* *Carex leporina-argyroglochin* (Horn.) Stömne.

Ann. Af *Heterostachyæ distigmaticæ* funnos i denna trakt endast *C. acuta* L. och en mängd former af *C. vulgaris* Fr. — Troligen döljer sig bland dessa former, af hvilka några synas fullkomligt constanta, mer än en art.

* *Triticum caninum* L. vid Knappersbäcken.

Dessutom anmärktes af *Calamagrostis* tvänne utmärkta former, den ena af *lanceolata*, den andra närmast lik *silvatica*, hvilkas beskrifning här meddelas, mest för att fästa en större uppmärksamhet vid detta, såsom det synes, hittills i allmänhet förbisedda slägte, af hvilket några arter i formrikedom täfla med vår floras mest polymorfa.

Calamagrostis intermedia. In fruticetis subhumidis juxta rivulum Knappersbäcken par. Långserud.

Panicula erecta patente, *deflorata* stricta; *valvis* anguste lanceolatis, acuminatis l. in apicem subulatum contractis, *fructiferis* subapertis; *pilis* glumella dimidio fere brevioribus; *arista* dorsali, recta, inclusa, scabra.

Culmus demum ramificans, tri-quadripedalis, strictus, lævis. *Folia* angusta, lanceolato-lineararia, plana, margine demum involuta, plus minus flaccida, rigescentia, secus nervos præsertim in pag. superiori scabra. *Panicula* elongata, angusta, spiculis subæqualiter sparsis. *Valvæ* submembranaeæ, secus nervos scabriusculæ. *Pili* ad latera glumellæ fasciculati eaque semper breviores. *Arista*, sicut in aliis quibusdam, insertione varia, nunc e medio dorso, nunc (id quod fere semper!) paullulum supra medium egrediens, tenuis, glumellam paullum superans. Rudimentum secundi floris e pedicello minuto plumoso constans. Color culmi & paniculæ fere stramineus.

Secundum characteres s. d. biologicos locum inter Helophilas (cnfr. Fr. Sum. Vegetab. Scand.) tenet *Calamagrostis* nostra, ita tamen, ut ad Nemophilas propius accedere videatur. Inter has *Calamagr. silvaticæ* D. C. habitu est proxima: gramine & panicula fere eadem, sed aristâ recta, inclusa etc. primo obtutu diversa. Multo magis quidem cum *Calamagr. acutiflora* D. C. convenit, a qua tamen paniculâ, longitudine & directione aristæ etc. differt. Est quasi media inter hanc & illam, unde sibi nomen a nobis, dum aptius inveniatur, impositum. Ob characteres bonos vix ac ne vix quidem cum ulla nostratium confundi potest

Calamagrostis lanceolata-glauca. Cum præcedente. A varietatibus *Calamagr. lanceolatæ* adhuc descriptis facile diversa, quare descriptionem huic quoque addere haud alienum videtur.

Panicula diffusa nutante, *deflorata* laxa; *valvis* anguste lanceolatis, acuminatis, apice subulato-compressis, *fructiferis* patentibus; *pilis* glumellam aristamque parum superantibus;

arista recta, scabra, infraapiculari l. terminali, glummellam emarginatam paullum superante. Culmus ramificans. Rudimentum secundi floris nullum.

Calamagr. lanceolatae vulgari simillima, at tamen notis propriis diversa: *foliis* rigidioribus, scabrioribus, intense glaucis; *panicula* valde diffusa pallidiore, albida, spiculis multo minoribus & rarioribus; *arista* (si notae ab insertione hujus ulla fides habenda sit!) infraapiculari, quamvis nonnumquam nunc e media fere dorso, nunc ex emarginatura egrediente, scabra. — Neque ad Arund. canescentem Wigg. (= Calamagr. Gaudinianam Reich.), cujus *arista* »laevissima», nec scabra est, neque ad Calamagr. lanceol. — canescentem suec., cujus *panicula* »purpurascens» dicitur, accedere videtur. Pleniorum cum affinibus comparisonem, specimenibus authenticis carentes, instituere nequimus. Est forsitan forma Cal. littoreae DC. —

Då till ofvan upptagna vexter läggas de af Myrin (K. V. Akad. Handl. 1831), L. Borgström (Bot. Not. 1842), C. Andersson (obs. Stirp. circa Christinehamn 1842) och L. M. Larsson (Bot. Not. 1846) redan förut antecknade, så uppgår hela antalet af i Wermland hittills kända phanerogamer till omkr. 620—ett antal, som, alltför ringa i jämförelse med provinsens utsträckning och mångartade vegetationsförhållanden, visserligen genom noggrannare undersökningar kommer att betydligt förökas. —

III. Hvarjehanda.

1. *Calamagrostis littorea* DC. är af Stud. C. Hartman funnen i Härjedalen, samt *Cenolophium Fischeri* Koch i Norge vid vattendraget, som går till Sælbo hytta, af Häradshöfding Kröningssvärd 1836, enl. till Doctor Hartman lemnade, blommande ex., hvilka förut, i saknad af ex. till jämförelse, icke kunnat bestämmas.

2. *Anmälän*. Då den botaniska Bytesförening, som

förlidet år bildades i Upsala, ingått i härvarande Student-Förening, såsom dess Naturhistoriska fack, och sålunda funnit nödigt i åtskilligt förändra sina förra stadgar, har den härigenom velat tillkännagifva;

1) att hvar och en, som önskar träda i förbindelse med föreningen, insänder, på hvad tid som helst under läsetermi- nerna, under adress »till botaniska fackföreningen i Upsala» portofritt de vexter han önskar bortbyta, jemte en åtföljande fullständig desiderat-lista,

2) att med ledning af nämnde desiderat-lista utlägges, alltefter som de begärda växterna till föreningen inkomma, ett mot det inlemnade equivalent växtantal, dock med afdrag af 20 procent för nötning, förkommande etc;

3) att de sålunda utlagda växterna böra af ägarne sjelfva afhämtas.

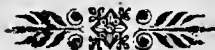
Upsala den 13 December 1846.

Rättelser.

I D:r *Hartmans* afhandling i Bot. Not. N:o 10 d. å. finnas följande fel, som torde rättas.

Pag.	146,	r. 13	står	Vimm.	läs	Wimm.
—	147	r. 16	—	virridis,	—	viridis.
—	149	r. 21	—	skulle,	—	skola.

Register öfver Botaniska Notiser för år 1846.

Afhandlingar.

- Anderson, Anteckningar under en resa i Umeå, Piteå och Luleå Lappmarker sommaren 1845 . . . . . 1.
— , Några ord, om form-begreppet hos Pilslägtet 97.
Hartman, Undersökning om Linnés Orchis Lati-
folia och Incarnata . . . . . 145.
— , Wärens utveckling vid Gefle 1844—46. . . . . 150.
— , Motiver för behandlingen af en del vexter
i Sv. och Norsk Excursions-Flora . . . . . 161.
Larsson, Bidrag till Wermlands Flora . . . . . 153.
Lilja, Stirpes phanerogamæ Spont. in paroeciis
Billinge & Röstånga Scanicis . . . . . 113.
Lindeberg, Tillägg till Larssons »Bidrag till
Wermlands Flora». . . . . 182.
Lund, Forelöbig Beretning om en Botanisk Reise
i Östfinmarken i Sommeren 1842. . . . . 33.
— , Förste anhang till Beretningen i Bot. Not.
N:o 3. . . . . 65.
v. Post, Tillägg till »Vestra Mälarstrandens Coty-
ledonern» gjorda åren 1844—45 . . . . . 41.

Befordringar och hedersbevisningar.

- Anderson 157. — Arrhenius 96. — J. Booth 96. —
Liebman 31. — Pontén 127. — Sahlström 157. —
Schagerström 31. — Sonder 128. — de Vriese 48. —

Dödsfall.

- Borgström 160. — Liedström 30. —

Resande Naturforskare

Anderson 110. — v. Düben 63, 111. — Holmgren Hj. och C. 110. — Lindgren 110. — Longberg 110. — Lund 111. — Munck af Rosenschöld 31. — Sjögren 110. — Stenhammar 110. — Wirzén 111. — Ångström 110. —

Utdrag ur utländska arbeten.

Beneken, om *Bromus Serotinus* n. sp. . . . . 103.
 Steenstrup, undersökelse over Hermaphroditismens tillvärelse i Naturen . . . . . 137.
 Wenderoth, om 2:ne arter af släktet *Betula*. . . . . 104.

Anmälda arbeten.

Anderson, *Salices Lapponiæ cum fig. XXVIII Specierum*. . . . . 56.
 Beurling, *Botan. iakttagelser under en resa genom några afrikets Mell. och Nordl. landskaper*. . . . . 105.
 Bruch. & Schimper, *Bryologia Europæa*. . . . . 118.
 Kröyer, *Naturhistorisk Tidskrift*. . . . . 107.
 Ledebour, *Flora Rossica, Fasc. VII*. . . . . 142.
 Lindenberg, *Synopsis Hepaticarum*. . . . . 108.
 Lindgren, *Musci Suec. exsiccati Fasc. III—VI*. . . . . 53.
 Schagerström, *Conspectus vegetationis Uplandicæ*. 60.
 v. Schlechtendal, *Linnæa, Ein Journal für die Botanik in ihrem ganzen Umfange*. . . . . 109.
 Schleiden, *Grundzüge der Wissenschaftlichen Botanik*. . . . . 140.
 — , *Grundriss der Botanik*. . . . . 141.
 Snizlein, *Iconographia familiarum Natural. regni vegetab. Heft. IV*. . . . . 139.

Smärre Uppsatser och Notiser.

Anderson, *Conspectus veget. Lapponicæ*. . . . . 96.

Balington, Synopsis of the Britisch. Rubi.	160.	
Beneken, Anmärkning öfver <i>Sagina ciliata</i> och <i>S. apetala</i>	96.	
Bjurzon, Skandinaviens Vext-familjer.	111.	
Blomsterföreningen i Billinge.	64.	
Botaniska Bytesföreningen i Upsala.	32.	185.
d:o d:o i Köpenhamn.	64.	
Botaniska Institutionen i Lund.	127.	
Cereus-arters blomning i Sverige.	128,	158.
De Candolle, Prodrum Systematis Naturalis Pars X	143.	
Fries om Potatis sjukdomen	31.	
— , Summa Vegetabilium Scandinaviæ	96.	
Fördelningen utaf de af Ständerna beviljad me- del till vetenskapliga resor &c.	63.	
Förfärdigandet af Mikroskoper och Luper.	144.	
Hartman, Svensk och Norsk Excursions Flora.	96.	
Hugo von Mohl, Vermischte Schriften botan. In- halts.	160.	
Koch, Synopsis der Deutsch. und Schw. Flora.	144.	
Lindley, School Botany.	160.	
— , Vegetable Kingdom.	143.	
Musa Rosacea i blomma.	128.	
Potatis-sjukans utbredning.	144,	158.
Schleiden, Ueber Ernährung der Phlanzen &c.	144,	160,
Seubert, Elatinarum Monographia.	96.	
Sommarens egna företeelser inom Vextriket 1846.	157.	
Svenskt Conversations Lexicon.	112.	
Vahlbergs samlingar.	63.	
Vetenskaps Akademiens resestipendium.	96.	
Vinterns beskaffenhet 1845—46.	48.	

Utmärktare Wextnamn.

Ajuga 132. — *Alopecurus alpestris* 10. — *Althæa officinalis* 127. — *Anagallis* 133. — *Arenaria humifusa* 22.

- Bathrachium panthotrix* 62.
Calamagrostes. 184. — *Calamagrostis littorea* 185. —
Carex bullata 4. — *C. dioica paralelloides* 46. —
Carices 15, 26, 90, 130. — *Cerastium latifolium* 16. —
Cenolophium Fischeri. 185 — *Colpodium latifolium* 46. —
Drosera longifolia 27.
Eriophorum russeolum 25. — *Erysimum cheirathoides* 28.
Euphrasia parviflora 62.
Galium Svaveolens 3. — *Glyceria conferta bottnicæ*. 62.
Hieracia 68.
Iris Spuria 127.
Lamium amplexicaule 28.
Malus præcox 117. — *Malvæ* 115. — *Menthæ* 132. —
Mimulus guttatus 132.
Norna borealis 3.
Phippsia algida 17. — *Platanthera obtusata* 81.
Sagina apetala 127. — *Salices* 15. — *Salix versifolia*
2, 5. — *S. glauca-myrsinitis* II. — *S. Finmarkica* 8. — *S.*
ovata 19. — *Sambucus Ebulus* 127. — *Saxifragæ* 77. —
Scrophularia aqvatica 131. *Sedum Sexangulare* 127. — *Sene-*
ciones 130. — *Stellaria crassifolia* β *subalpina* 29.
Thrinicia hirta 127. — *Tilia platy phyllos* * *glutinosa* III.
Ulex 127.
Vulpia sciuroides 127.

